

M. İ. Kalinin

DEVİRİMCİ EĞİTİM DEVİRİMCİ AHLÂK

M. İ. Kalinin

DEVİRİMCİ EĞİTİM DEVİRİMCİ AHLÂK

Sorun Yayınları

Sorun Yayınları

M.İVANOVIÇ KALİNİN

DEVRİMCİ EĞİTİM

DEVRİMCİ AHLÂK

Sorun Yayınları

Birinci Baskı : Aralık 1976
İkinci Baskı : Eylül 1978
Üçüncü Baskı : Kasım 1989
Dördüncü Baskı : Ekim 1992

Yayın Hakkı : Sorun Yayınları

Dizgi : Palet Dizgi

Baskı : Yalçın Ofset

ISBN 975-431-005-X

M.İVANOVIÇ KALİNİN

DEVRİMCİ EĞİTİM DEVRİMCİ AHLÂK

Türkçeye Çeviren: *Refik San*

(,) Sorun Yayınları

Piyerloti Cad. No: 85 D/2-A Çemberlitaş-İstanbul

Tlf.: 518 44 78

"DEVRİMCİ İŞÇİ, PARTİ'NİN OĞLU, İŞÇİ BAŞKAN"

Mihail İvanoviç Kalinin (1875-1949), yoksul bir köylü çocuğu olarak gözünü açtığı yaşamını, öğreniminden sonra, işçi olarak sürdürdü. Bu türden bir yaşam, O'nun ilerde öncü bir devrimci, Parti işçisi, önemli bir lider ve devlet adamı olarak yürüyeceği yolu çiziyordu. M.İ.Kalinin direnç ve güvenle girdiği bu yolda sonuna dek yürüyecekti.

Hapislik, sürgün işkence ve yokluk çeken her devrimci gibi Kalinin de bu yollardan geçti. Parti'siyle buluşmuş, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne katılmıştı.

Kararlı ve donatımlı bir devrimci, SBKP'nin öncü liderlerinden ve Genç Sovyet Devleti'nin önemli kişiliklerinden biri olarak, V.İ.Lenin'in önerisiyle, önce Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu Başkanlığı, 1922'de Sovyetler Birliği kurulduktan sonra SSCB Merkez Yürütme Komitesi Başkanı, 1936'da SSCB Anayasası kabul edildikten sonra, SSCB Üst Sovyet Delegatesi, ve ilk toplantıda Prezidyum Başkanlığına seçildi. 25 yıl Parti'nin ve görevinin başında kaldı.

M.İ.Kalinin, gençliğin siyasal eğitim sorununa özel önem vermiş, eğitim ve öğretimin amaç, araç, yöntem ve örgütlenme sorunları üzerine anılmaya değer katkı getirmiştir. Konuşmalarında ve yazılarında büyük bir içtenlik, yalınlık ve özveri vardır. Büyük hayat deneyi ve devrimci zekâsının izlerini yansıtan bu kitapta, O'nun *Devrimci Eğitim ve Ahlâk* üzerine hemen hemen yirmi yıllık bir dönemi içine alan seçilmiş söylev ve yazıları toplanmıştır.

Sosyalizm ve onun SSCB'deki uygulama süreci üzerine gündemleştirilmek istenen bilim dışı sapkınlıkların tahrip ettiği bir ortamda o dönemin *Devrimci Eğitim ve Ahlâk* sorunlarını hatırlatmanın önemine duyulan ihtiyaç nedeniyle bu kitabın yeni baskısı uygun görülmüştür.

"*Devrimci Eğitim-Devrimci Ahlâk*" Sofya, 1955 "Narodna Prosveta" yayınları arasında yayımlanan "*Komünist Terbiye*" adlı kitabın Almanca-Bulgarca aslından yapılan ve Ser Yayınevi tarafından yayımlanan (1976-1978) baskılarının gözden geçirilmiş 3.baskısıdır.

Sorun Yayınları

İÇİNDEKİLER

Bölüm I:	
VLKSM'nin VII.Kongresindeki Konuşmadan (11 Mart 1928)	11
Bölüm II:	
Eğitim ve Hayat (30 Mayıs 1926)	16
Bölüm III:	
Her Bakımdan Gelişmiş Kişiler Olun (24 Mayıs 1934)	21
Bölüm IV:	
VLKSM'nin 20. Yıldönümü Dolayısıyla Yazılan "Komsomol'un Onurlu Yolu" Adlı Yazıdan (Ekim 1938)	28
Bölüm V:	
"Üçitelskaya Gazetesi" Yazı Kurulu Tarafından Düzenlenen Öncü Şehir ve Köy Öğretmenleri Danışma Kurulundaki Konuşma (28 Aralık 1938)	38
Bölüm VI:	
Köy Okullarında Nişan Almış Öğretmenler Onuruna Düzenlenen Gecedeki Söylev (8 Temmuz 1938)	55
Bölüm VII:	
Moskova'nın Bauman Semtindeki Tam Teşkilatlı Orta Okulların 8., 9. ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Danışma Kurulundaki Söylevi (7 Nisan 1940)	59
Bölüm VIII:	
Sosyalist Eğitim Üzerine Moskova Parti Merkezi Toplantısında Okunan Rapor (2 Ekim 1940)	67

Bölüm IX:

Partinin Kitlesel Çalışmalarıyla İlgili Bazı Sorunlar
(21 Nisan 1942)

89

Bölüm X:

Propaganda ve Ajitasyonun Bazı Sorunları Üzerine
(28 Eylül 1942)

103

Bölüm XI:

Ahlâk Üzerine (1945)

117

Bölüm XII:

Çeşitli İşçilerle Yapılan Konuşma (23 Ekim 1942)

152

Bölüm XIII:

Mihail İvanoviç Kalinin'in Söylevi (5 Kasım 1942)

158

Bölüm XIV:

Ajitatörün Cephedeki Sözü (28 Nisan 1943)

166

Bölüm XV:

Tekparça Savaşçı Aile (4 Ağustos 1943)

173

Bölüm XVI:

"Antifaşist Savaşlarda Komsomol" Kitabına Giriş
Makalesi (1944)

179

Bölüm XVII:

Bolşevik Partisinin Savaşçı Yardımcısı (29 Ekim 1943)

183

Bölüm XVIII:

Propaganda ve Ajitasyon Üzerine Birkaç Söz (12 Ocak 1944)

194

Bölüm XIX:

Asker Komsomolcuların Eğitimi Hakkında Bazı Görüşler
(15 Mayıs 1944)

204

Bölüm XX:

"Komsomolskaya Pravda" ve "Piyonerskaya Pravda"
Gazetelerine SSCB Nişanlarının Verilmesi Dolayısıyla
Verilen Söylev (11 Temmuz 1945)

212

Bölüm XXI:

Komsomol Çalışmalarının Temelinde Örgütlülük ve Kültür
Vardır (2 Temmuz 1945)

215

Bölüm XXII:

Kazanmak İçin Herşeyi Yapalım (12 Kasım 1941)

218-224

MAYAKOVSKİ'NİN LENİN DESTANI'NDAN

1924 yılının 20 Ocak günü.
Oturup gülüşüyor,
şakalaşıyor,
ayak üstü görüşülüyor
önemsiz işler.
Artık başlama zamanıdır
gecikiyorlar
Kongre heyeti
tam değil.
Ne oldu? Neyi bekler?
Prezidyum üyelerinin gözleri
kırmızı
bayrak süslü localardan, yüzleri beyaz,
Kalinin'e ne oluyor?
Titriyor elleri...
Felaket mi? Yok canım!
Ya da ...Hayır, bu olamaz! olamaz!
İniyor kafamıza
yüksek tavan.
Başlar eğildi,
duvarlar üstümüze üstümüze yürüyor
Tüm avize ışıkları
kararmış gibi
bir an
gün ışıkları
söndü,
sönüyor.

Şimdi
yersizdir bu sesi
Kongre ziline,
çalıp çalıp
boğuluyor zaten
kendi sesiyle.
Zayıf anını yendi ayağı kalkıyor
Kalinin
Fakat... gözyaşını
yutamaz ki,
bıyığı ile
İşte
şıp! şıp!.
yanağından akıyor,
sivri sakalının
ucunda
parlıyor yaşlar.
Düşünceleri karıştı, kafası
çatlıyor
Şakağında
atıyor güm güm kan,
kopacak damarlar:
"Dün, saat altıyı elli gece
yoldaş Lenin'i kaybettik"
diyor.
O yaşlı gün yüzyıllar boyunca yaşlı bir
efsane gibi kalacak.
Umutsuzluk, yeis
eritti demiri bile
bolşevikler rüzgarda titreyen
yaprak
gibi inledi,
hep bir ağızdan.
Anlayalım arkadaşlar,
bu nasıl oldu?
diye.

*V. Mayakovski-Lenin Destanı
Türkçeye çeviren: Güneş Bozkaya*

BÖLÜM I

VLKSM'NİN¹ VII. KONGRESİNDEKİ KONUŞMA'dan

11 Mart 1926

Parti Merkez Komitesi'nin de, Soyvet yönetimimizin de Komsomol Kongresine öteki kongrelerden daha fazla önem verdiğini farketmişsinizdir. Bu neden ileri gelmektedir?.. Kuşkusuz ki, başlıca neden, Komsomol'un kişiliğinde ülkemizin temel zenginliğinin artmasıdır. Biz, Komsomol'un kişiliğinde sosyalizmin eski savaşçılarına yeni hedefler gösterecek güçlere sahip olacağız. Komsomol, proletarya ve köy gençliğinin öncü birliğidir, onun seçkin örgütüdür.

Kanımca bundan dolayı, Komsomol'da gençliğe özgü emel ve ülküler alabildiğine büyümeli ve genişlemelidir.

Gençliğe, genç kişilere özgü olan şeyler nelerdir? Komsomolcuya sıradan bir yaşlıdan, örneğin benden ayıran şey nedir? Doğaldır ki ben sizden dış görünüşümle, ak sakalımla ayrılmaktayım. Ama bu yalnızca dış görünüşe özgü bir fark. Bu farkı sadece dış görünüş belirleseydi o zaman özel bir komsomol örgütüne gerek kalmazdı. Komsomol ayrıca kendisine özgü manevi niteliklerle de diğer insanlardan farklıdır.

Komsomolcuyu özellikle farklı kılan başlıca nitelik, onun özel, olağanüstü kavrama yeteneğidir. Siz Komsomolcular bunu tümüyle anlayamazsınız. Ancak biz yaşlılar geçmişini anımsayınca, gençlik çağının tüm diğer anılarından daha önemli olduğunu biliriz. Olgun yaşta, yaşlı kişilerde gelişen olaylar bellekten, gençlik yıllarında edinilen izlenimlere o-

¹ VLKSM- Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği

ranla daha çabuk silinmektedir. Bu ne demektir? Bu, gençlik çağının n büyük kavrama yeteneği ağı olduğu demektir.

Bununla ilgili olarak bizim Komsomol'la bağlantı taktiğimiz başka olmalıdır. Örneğin komünist ajitasyon sorununu ele alalım: Komsomolcuya, yaşlıya verilen dozun aynen verilmesi zararlıdır. Çünkü aynı doz, Komsomolcuda ve yaşlı kişi de farklı etkiler yaratacak, farklı manevi tepkilerin oluşmasına yol açacaktır. Bu tesbitten yola çıkarak komünist gençlik arasındaki propaganda ve ajitasyon alanında bir dizi pratik sonuçlara varmak mümkündür.

Gençlik ağının özelliği, idealist oşkuları ta içinden duymasıdır. Gençlerde sürekli olarak kendini feda etme isteği vardır. Gençlerde sürekli olarak tüm dünyayı dolaşmak, yaya olarak dolaşmak, denizci olmak, dünyada yeni yeni yerler keşfetmek vb. vb. isteği vardır. Bu ise doğaldır yoldaşlar. Başkalının nasıl olduğunu bilmem ama bu istekler 18 yaşıma kadar bende canlılığını korudu. Ben bugünkü gençliğin bundan farklı olduğunu sanmıyorum. Olağanüstü şeylere karşi beslenen emellerin; eşsiz bir kahraman olma, bilim alanında olduğu gibi, diğer alanlarda da büyük işler yapma emellerinin; yani tüm bu niteliklerin bugünkü gençliğin düşüncelerinde farklı olduğu kanısında değilim.

Bir şey daha var. Gençlik, kitle olarak olağanüstü bir biçimde samimi ve drsttir. İnsan, olgunluk çağında ne kadar samimi ve dürüst olursa olsun, hayat deneyimi, hayattan edindiği pratik dersler bir ölüye vurulduğunda samimiyet ve oşkulu gençlik emelleri daha ağır basar.

Size, gençliği yaşlı insanlardan ayıran özelliklerden yalnızca bir aının belirttim. Bana kalırsa bunlar, başlıca ayırıcı özelliklerdir. Ben başkalarının üzerinde durmayacağım, fakat bu çizgilerin insan için başlıbaşına bir değeri var mıdır? Hiç kuşkusuz ki vardır. Bu niteliklerin insan için başlıbaşına özel, olağanüstü bir değeri olmasaydı, belki de gençlik çağının duygusal güzelliğinin önemli bir kısmı solup giderdi.

İşte biz, Komsomol çalışmalarına renk ve yön veren Komsomol rgt ve parti yöneticileri, gençlik çağının bu özel niteliklerinin gözardı edilmemesi gerektiği kanısındayız.

Tersine, bunları korumamız, geliştirmemiz; bunlar temelinde yeni, daha mükemmel insanlar yetiştirmemiz gereklidir; kuşkusuz "yetiştirmemiz gereklidir" demek kolaydır, fakat uygulamada gerçekten son derece güçtür.

Birçok kimsede, gençliğin zamanının Komsomol görevleriyle doldurulmasının, insanın gelişmesi, biçimlenmesi demek olduğuna ilişkin yanlış bir kanı oluşmuştur. Oysa Komso-mol görevleri; siyasal bilgiler edinmek, Marksizmi renmek, tek kelimeyle sosyal sorunları renmekten ibarettir.

Bence insanın gelişmesi ve biçimlenmesi sorunlarında böyle kalıplaştırılmış bir anlayış hatalıdır. Eskiden Marksist olarak nasıl yetiştiğimizi anımsıyorum. Biz, yalnızca spesifik Marksist kitapları okumuyorduk, hem bu arada şunu da ekleyeyim ki bu gibi kitaplar o zamanlar şimdiye oranla çok azdı, şimdi yalnızca Berdnikof ile Sverdlof'un siyasal eserleri bile çok büyük kitleler oluşturmakta. Oysa o zamanlar yalnızca Erfurt Programı ile "Komünist Manifesto" vardı; ben katı, sert biçimdeki illegal çalışmalardan söz ediyorum. Biz Marksizmin temellerini renirken diğer yandan da Rus klasiklerinden -romancılardan, tarihçilerden, eleştirmenlerden- başlayan, tek kelimeyle salt kitaplara dayalı bir genel eğitim kursundan geçiyorduk. Bir yandan zavot*ta çalışıyor, öte yandan da edebiyat, bilim vb. alanlarda eksiksiz olarak gelişiyorduk.

Bana göre, örneğin, okullarımızda Komsomol görevlerinin yerine getirilmesi, matematiğin üretilmesini engelliyorsa, - özellikle matematikten söz ediyorum. Çünkü matematik, siyasal eğitimden en kesin biçimde ayrılan bir derstir - matematik yerine, doğa bilimleri yerine siyasal eğitim veriliyorsa, yanlış davranıyoruz demektir. Bu durumda siyasal eğitimle ilgili bira kitap okumuş olan Komsomolcu yalnızca dış görünümüyle gelişmiş bir kişi olacaktır. Bu kişi her tartışmada yargılara varabilecek, görünüşüyle eğitilmiş gibi davranabilecek, parlak bir görünüm sunabilecek, ama bütünüyle gelişmiş, iyi eğitilmiş olduğu söylenemeyecektir. Böyle bir yoldaşla karşılaşmak ilk bakışta sizde iyi izlenimler uyandır-

- **Zavot:** Ağır sanayi tesisleri, büyük fabrikalar.

bilir. Ancak kendisiyle bir kaç saat konuştunuz mu, onun siyasal eğitiminin hiçbir temele dayanmadığını, ortaokulu ya da ilkokulun dördüncü sınıfını ya da liseyi bitirmiş herkesin edindiği doğa bilimleri bilgilerinden bile yoksun olduğunu görürsünüz. Bu nedenledir ki, bence, Komsomol örgütünün gençler arasında yalnızca siyasal eğitimden geçmiş kişilerin bilinçlenmesine yardımcı olması değil, bu gelişmenin ve bilimin unutulmaması için gerekli olan sosyal eğitimin ve bilimin çeşitli dallarına dayandırılmaya çalışması gereklidir.

Marksizmi öğrenme yolunun yalnızca Marx'ı, Engels'i, Lenin'i okumak yeterli olmadığından Lobaçevski Harp Akademisi'nde bir kez söz etmiştim. Siz onları birinci sayfasından son sayfasına kadar öğrenebilir, şu ya da bu fikri aynen tekrarlayabilirsiniz. Ancak bu, henüz Marksizmi öğrendiğiniz anlamına gelmez. Marksizmi öğrenmek demek, Marksist yöntemi benimsedikten sonra, uğraşınıza bağlı diğer sorunlara da Marksistçe çözümler getirmeyi başarabilmek demektir. Diyelim ki tarım işletmesinde çalışıyorsunuz, Marksist yöntemden yararlanmayı bilmeniz gerekli midir? Kuşkusuz ki gereklidir. Ancak Marksist yöntemi uygulayabilmeniz için tarım işletmeciliğini öğrenmeniz, bu alanda uzman olmanız gerekir. Yoksa, tarım işletmesinde Marksizmi uygulamaya çalışmak boş bir çabadır. Eğer Marksizmin ezbercileri değil de, onun pratikte uygulayıcıları, savaşçısı olmak istiyorsanız bunu unutmamanız gerekir. Öyleyse Marksist olmak ne demektir? Bu, herşeyden önce doğru bir çizgiyi tutturmak demektir. Bunu başarmanın yolu ise, çalıştığınız alanda eksiksiz bir uzman olmanızdan geçer.

Bu genel tez, üniversitelerden başlayarak, köyde tarım işletmelerinde çalışan Komsomolculara, fabrika ve zavotlardaki öğrencilere dek tüm Komsomolculara aynen uygulanabilir. Fabrikadaki her Komsomolcunun, bilgilerini pratiğe aktarmayı, her işe en yararlı ve akılcı bir biçimde girişmeyi başarabilen iyi bir düzenleyici olabilmesi için işe nasıl başlayacağını düşünmesi gereklidir. İşe plansız başlayan kötü çalışır ve sonuçta üretimi düşük olur. Bu da gösteriyor ki Komsomol'un, Komsomolculara temel görevlerinin, öğrendikleri işi

eksiksiz bilmeleri, uygulamaları ve öğretmeleri, geri usta ol-
mamalarının zorunluluğunu aşılması gerekir. Kendi uzmanlı-
ğını bu biçimde bilmek, uzmanlaşmak kişiye ilerisi için mad-
di olanaklar kazandırmakla kalmaz, ayrıca kişiliğinin çok da-
ha olumlu bir yönde gelişmesini sağlar. Kötü bir tornacı ya
da tesviyeci için çalıştığı yerde bağlanıp kalmaktan başka se-
çenek yoktur. Çünkü kötü bir işçiye kimse işe almaz. Oysa bir
Komsomolcu için uzun süre aynı yerde bağlanıp kalmak zor-
dur. Çünkü tüm dünyayı görmek ister. Eğer dünyayı görmek
istiyorsan öyle iyi tornacı ya da tesviyeci ol ki, nereye gider-
sen git hemen ilk deneyde işe alınabilesin.

Sonunda biraz ahlâk dersi vereyim Gençlerimizin usta
öğretmenlerine karşı ilgisiz davrandıklarını farkettim. Bunla-
rın eski falsefecileri okumalarını çok isterdim. Orada, öğren-
cilerin öğretmenlerine karşı ne denli dikkat ve saygıyla dav-
randıkların görürlerdi. İyi çalışabilmek için kendini işine iç-
tenlikle vermek gerekir. Kendini vermediğin takdirde çalış-
mayı öğrenemezsin. Örneğin, tesviye öğrencisinin, ustasının
tüm olumsuz yanlarını bir yana atarak uzmanlığıyla ilgili bilgi-
leri edinmesi gerekir. Siz, gençliğinizin bakış açısıyla altmış
yaşındaki bir yaşlıda bir çok gülünç yan görebilirsiniz. Ancak
dikkatinizi yalnız bunlara vererseniz asıl önemli şeyi, yani on-
dan işi öğrenme fırsatını kaçırsınız.

Sovyetler Birliği'nin tüm umutları Komsomol örgütünde-
dir. Daha ilerdeki başarılarımız; onun ulaştıklarımızı benim-
semesine bağlıdır. Bu nedenle Komsomol temel görevlerine
dikkatsiz davrandığı takdirde, bizim de görevlerimizi yerine
getiremeyişimize, birçok değerli bilgiyi onlara teslim etme-
den yitirmemize neden olur. Yüzeysel bir özet halinde anlattı-
ğım bu sorunları ve ayrı ayrı tezleri esaslı bir biçimde incele-
menizi isterdim.

Eğer gençlik bu sorunlara doğru olarak yaklaşırsa, sözü-
nü ettiğim olumsuzlukların önemli bir bölümü kendiliğinden
giderilecektir. Hayat ilgi çekicidir. Merak uyandıracak bir
çok konu vardır. Gençliğe düşen de, büyük değeri olan ve in-
sanın çok yönlü gelişmesini sağlayan uğraşlara yönelmesidir.

BÖLÜM II

EĞİTİM VE HAYAT

30 Mayıs 1926'da Severdlof Üniversitesi'ni Bitiren
Üniversitelilerin Önünde Verilen Söylev

DEVİRİMCİ ÇALIŞMALAR VE KURAMSAL ÖLÇÜ

Biz şu anda çok bütünleşmiş bir dönem yaşamaktayız. Hayatımız her geçen yıl daha da bütünleşecektir. Sovyet kuruculuğumuz git gide daha çok uzman gücü istemektedir. Şu anda sosyal olaylara ilkel yaklaşım imkânsızdır. Aksine, Marksist diyalektik dün siyah olanın bugün beyaz, dün kırmızı olanın da bugün beyaz hale geldiğini öğretmektedir. Her sosyal olaya her seferinde derinleşmesine marksistçe bakmayı başarabilmek gerekir. Konuyu bütünselliği ile kavramak ve bunun yanı sıra onun içeriğinin çözümünü de başarabilmek gerekir. Konuları bütün olarak kavrayabilmek, içeriklerini çözümleyebilmek için hiç kuşkusuz ki peşinen büyük ölçüde bir Marksist hazırlığa ihtiyaç vardır. Söz konusu Marksist hazırlık, kişinin pratikten gelmediği zamanlarda daha çok zorunludur.

Ve şu anda ben, Sovyet kuruculuğunda olduğu gibi parti çalışmaların da da uzman kişilere şiddetle ihtiyaç olduğunu ileri sürüyorum. Sovyetler Birliğimiz siyasal eğitim, siyasal eylem, ve siyasal doyum bakımından tüm Avrupa ve Avrupa dışı ülkelerden üstündür. Bu konuda kuşkuya hiç yer yoktur. Ancak siyasal eylemin düzeyi henüz büyük ölçüde sistematik, düzenli kuruculuk için yeterli değildir.

Görevimiz kuşkusuz şudur: Parti olarak kültür konularında kitlelerin siyasal etkinlik ve istemlerinden yararlanmalıyız. Büyük yükseliş zamanlarında (halen İngiltere'deki grev

gibi) d ne kadar sıradan bir esnaf olan her işçi kahramanlaşmakta, işçilerin çıkarları uğruna savaşmakta ve yükselen mücadele birbiri ardınca kahramanlar doğurmaktadır. Fakat yoldaşlar, ilerici hareketin temposu her zaman s ratlı olmaz. Sık sık gerilemek zorunda kalabiliyoruz. Tekdüze yıllar, sıradan gündelik işler insan hayatının % 99'unu kaplamaktadır. Partili işçi için en önemli şey, sıradan günlük çalışmayı başarabilmesi, pratik hayatın her gün her saat önüne çıkardığı koşullarda şevkle onun yükselişini engelleyen şeyleri aşabilmesidir. Bu gündelik işlerin çirkin engelleri onun azmini geliştirmeli ve güçlendirmelidir ki, gündelik sıradan işlerde bile nihai hedefi görebilsin ve komünizm uğruna savaştığını asla gözden kaçırmasın.

Partimizin, kelimenin en geniş anlamıyla sizin de katılımlınızla gerçekleştirmeye çalışacağımız kuruluşu, son hedefi günlük işler yüzünden hiç bir zaman unutmaması gerekir. Y lunda ne tür engellere raslarsa raslasın, bugün değilse yarın aşılacağını kesinlikle bilmelidir. Partisiz geniş işçi ve köylü kitlelerinin bilincine, hem de günlük pratik çalışmalardan  rneklemelemler yaparak, komünizmin nihai zaferi inancını aşılmayı başarması gerekir. Işçi, yöneticiye ancak   zaman değer verir. Siz de, kitlelerle birlikte oşan ve bu oşkuyu birlikte çalıştığı herkese aşılayan  ğretmen ve yönetmenlere değer verirsiniz. Bu nedenle yoldaşlar, işlerin belli bir ölçüde fedek rlık gerektirdiği partide çalışmak, fedakârca çalışmanın zevkini tatmak ve ona karşı ilgi duymak için uğrunda savaştığımız ilkelerin doğruluğuna ve güzelliğine derinden inanmak gerekir. Bu ilkelere, Marksizmin aşıladığı bu ideallere, bunları üç yıl okumuş olanlar değilde başka kim inanmış olabilir?..

MARKSİZM VE UYGULAMASI

Marksist olmak, yalnızca Lenin'i, Marx'ı, Engels'i ve Plehanof'u okumuş ya da hattâ öğrenmiş olmak demek değildir. Kuşkusuz ki, Marksizmin bilmeniz için bu dört yazarı okumanız yeterlidir ve o zaman Marksizmi tanımış olursunuz. Fakat Marksizmi bilmek başka Marksizmi, en çeşitli, en  zg n

ve olağanüstü durumda her gün, her saat uygulamak başka şeydir. Marksizmin kelimesi kelimesine bilinmesi her soruna marksistçe yaklaşılabileceği anlamına gelmez. Eğer bir insanın Marksist olması için yalnızca Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Plehanof'un eserlerini tanıması ya da az çok öğrenmesi yeterli olsaydı, o zaman biz kuşkusuz ki, sıcak ekmek gibi Marksist pişirirdik. Bu en büyük dört marksistin derinlemesine öğrenilmesi her ne kadar güçse de, buna ulaşmak, bu işe belli bir zaman ayırmakla mümkündür. Komünist partimizin saflarında Marx'ı kelimesi kelimesine bilen işçiler az mı?

Marksizm - metodu, anlayışı - yalnız adı geçen düşünürlerin eserlerinden değil, olayların tarihsel akışından da öğrenilebilir, pratik çalışmalarda gerçekten kavranılabilir. Siz Marksizmin yalnızca yöntemini, Kurmay Akademisini bitirmiş bir asker olarak benimsemiş bulunuyorsunuz (eğer tümünü benimsediğinizi söylüyorsanız, ben henüz benimsemediğiniz fikrindeyim). Kuşkusuz dünyadaki başkomutanların büyük bir bölümü akademilerde yetişmektedir ve bu da doğaldır. Ancak akademiye bitirmiş herkesin mükemmel bir komutan olduğu da söylenemez. Bizim devrim ordumuzdaki komutanların hepsi akademiden geçmiş değildir. Bu ne demektir? Marksizm sadece soyut bir kuram değil, en canlı bilimlerden biridir. Siz Marx'ın "Kapital"inin birinci cildini okuyunca kendinizi tümüyle soyutun içinde bulursunuz; bu duyguyu yaşamışsınızdır. Siz soyut kavramlar arasında kuramın pratik hayata nasıl uygulanacağını düşünüyorsunuz. Bu kuram aynı zamanda en canlı, pratik hayatta günden güne öğrenilen kuramdır.

MARKSİZM YARATICILIKTIR

Marksist olabilmek için kuramı hayatla beslemek, günlük işleri kurama bağlamak gerekir. Yani marksist olmak yaratıcı olmak demektir.

Yaratıcı olmak ne demektir? Zanaatçı ile yaratıcı arasındaki fark nedir? Ressamla sıradan resimci arasındakiin ay-

nı. Vladimirli ya da Suzdalı resimciler tarafından resmedilen ikonaları hatırlayın. Bunların hepsi birbirine benzemektedir. Hiç bir ikonanın yüzünde canlılık belirtisi göremezsiniz. Yaratıcı ise bambaşka birisidir. O, en basit bir şeyi yaparken, hattâ çarık bile yaparken tüm ruhunu verir. Zanaatçı, işine ruhunu kattığında sanatçı olabilir. Ressam da salt fırçasıyla boya sürdüğü, işine ruhunu katmadığı zaman zanaatçı olur. Devrimci ruhtan, yaratıcılıktan yoksun bir Marksizm, olan bitenin sürekli ve canlı bir biçimde hesabı tutulmazsa sözde Marksizm olur. Eğer siz öğrendiklerinizi bulduğunuz yerlerde skolastik bir biçimde, basmakalıp uygularsanız, Leninizmin zanaatçıları olursunuz. Kitleleri arkanızdan sürükleyemezsiniz. Marksist yöntemi yanlış uygulamış olursunuz. Marksist yöntem, doğru olarak, ancak Marx'ın kuramı ile çalışırken, pratik hayatı kavradığımız zaman uygulanabilir ve aldığımız karar her seferinde yeni bir karar olur. Eğer bir sorunu bugün şöyle hallettiysen, yarın aynı sorunu yeni bir biçimde halledeceksin; çünkü yarın durum yeni olacaktır. Durum durmadan değişir. Tarih sonsuz olarak ileriye doğru hareket halindedir, yürür, bir yerde durmaz. Bir marksistin de tarihsel akışla birlikte sürekli olarak ileriye doğru hareket etmesi, tam olarak yönünü saptamayı başarması gerekir. Düşüncesi, işi ne denli sıradan olursa olsun sürekli araştırmalı, öğrenmeli, yaratmalıdır. Yoldaşlar! Siz şimdi üç yıllık Marksizm eğitimi tamamlıyorsunuz. Hepiniz, doğal olarak çalışmalarınızdan azami sonucu almak gibi en ideal ruh hali içindesiniz. Çünkü insan için topluma bir şeyler verebilmek bilincinden daha büyük ödül yoktur. Ne derece güzel seraplar düşlerse-niz düşleyin, yararlı olduğunuza inandığınız anda ulaştığınız tatdan daha büyük tata erişemezsiniz.

Bu bilinç insanı tümüyle doyurmaktadır.

Gençlik henüz pratik hayat deneyinden, devrimci savaşın siyasal deneyinden, sınıflar arasındaki çatışma deneyinden, kitleleri kazanmak, kitleleri kendine çekmek deneyinden geçmemiştir, bu deneyi edinmemiştir.

Bu bilince kitleleri kazanmak istediğinizde, yanıp tutuş-

mak bilincine sahip olmanız gerekir. Eğer dinleyicilerle heyecanlanmadan konuşmaya başlar ve uyuklarsanız, dinleyiciler de sizin ruh durumunuza ayak uyduracaklardır. Size açık söyleyeyim ki, dinleyicilerden daha duygulu, daha dakik barometre yoktur. Siz kürsüde en çapraşık bir dille konuşabilirsiniz, fakat eğer heyecanlıysanız, eğer ortaya attığınız sorunlar önemliyse ve eğer sorunu kürsüde hallederseniz, kitlede sizinle birlikte heyecanlanır. Bu ne demektir? Kitleyi arkanızdan sürükleyebilmeniz için, kitleyle birlikte yanıp tutuşmanız gerek demektir.

KİTLELER İÇİNDE ÇALIŞMA HAKKINDA

Sonuç olarak yoldaşlar size küçük bir öğüt: Siz, kuşkusuz, gittiğiniz yerlerin kültür açısından gücünüz ve öyle olacaksınız. Şimdi birliğimiz büyüktür. Partimizin üye sayısı milyonu aşmıştır. Bu milyonluk partide, tüm ülkede olduğu gibi kültür düzeyimiz henüz çok zayıftır. Bunun için çalışmalarınızdan, hiçbir zaman kitleler karşısında kültürünüzle övünmeyin. Hiçbir zaman... Bu konuda kitleler çok hasastır. Kitleye ancak açıkça, düpedüz, onun size eşit olduğunu, kendi meselelerini yazar ve uzmanlar kadar akılcı yoldan çözümlemeye yetenekli ve sağlam düşünceli olduklarını sezdirdiğiniz zaman konuşabilirsiniz.

İşte, öğrenim hayatınızdan ayrılacağınız bugün benim söylemeyi gerekli bulduğum birkaç söz budur.

Izvestiya

27 Haziran 1926

BÖLÜM III

HER BAKIMINDAN GELİŞMİŞ KİŞİLER OLUN

1934 Mayıs'ında Dnepropetrovsk Komsomol
Yürütme Kurulunda Yapılan Konuşmadan

Biz komsomolcuları, salt eski bolşeviklerin "mirasçı"ları olduklarından dolayı değil, kuruculuğa faal olarak katıldıklarımız, ülkede aktif güç olduklarından dolayı da değerlendirmekteyiz. Bu kuşkusuz ki, Lenin Komsomolu'na bir çok görev yüklemiştir. Her Komsomol örgütünün birinci görevi ise, genellikle tüm örgütlerde olduğu gibi, güçlerini amaca uygun biçimde ve en büyük sonucu alacak bir yolda yönetmeyi başarmak olmalıdır.

Savaşa tüm güçlerini birden süren komutan her zaman iyi komutan demek değildir. Böyle bir savaş yürütmek her zaman amaca uygun olmaz. İyi komutan, savaşçıların birikmiş enerjisini kesin zafer için saklamasını bilen komutandır. Bir zamanlar Budyoni yoldaş, bir bezay ordu komutanının iç savaşındaki hatasını doğru olarak değerlendirmişti. İki taraf da askerlerini Azov steplerinden birbirine paralel olarak harekete geçirmişler. Budyoni, ordusunu, sığınak yarıları olan, askerlerin geceleri uyuyabilecekleri, atlarını doyurabilecekleri yerlerden götürürken; düşman ordusu çıplak yanık stepte ilerliyormuş. Böylece 200 kilometreden fazla yol almışlar. Budyoni, ordusuyla belirlenen yere sapasağlam bir ruh ve savaşacak güce sahip olarak varmış, düşman ise yorgun bir halde ulaşmış ve Budyoni yoldaş tarafından yok edilmiş. Bununla anlatmak istediğim şey; her örgütçü işini doğru olarak hazırlamayı bilmeli, her durumu zamanında hesaplaması ve değerlendirmesi ve ancak zorunlu hallerde maddi gücünün tamamını harekete geçirmesi gerektiği konusudur. Bu Bolşevik üs-

tünlüğüne Lenin yoldaş kusursuz biçimde sahipti, Stalin yoldaş da sahiptir. Komsomolcuların bu niteliğe sahip olması, beraber olduğu her Komsomolcuya tanınması, ondan ne alınamayacağını ve ona ne gibi yardımda bulunamayacağını ve bulunması gerektiğini bilmelidir. Bu, dava uğrunda ondan hangi işte daha iyi, daha büyük sonuç alacak biçimde yararlanabileceğini bilmek açısından gereklidir.

İşte size bir örnek: Komsomolcular arasında *vtuz*'larda², *vuz*'larda³ ve teknik okullarda okuyan birçok öğrenci vardır. Bunlar sık sık birçok iş yüklenmişlerdir. Eğer bu öğrencilerin çalışma ve dinlenme rejimleri iyi düzenlenmemişse *vuz*'u bitirdikleri zaman bazılarının sağlığı yerinde olmayacaktır. Birinin karaciğerinin hasta olduğu, bir diğeri için ansızın böbreklerinin ağrıdığı, bir üçünsünün de midesinin gerektiği gibi çalışmadığı görülecektir. Öğrencilerimizin hayatlarının doğru olarak yönlendirilmesine özen gösterme konusunda parti içinde herkesten önce kimin sorumlu olması gerekir? Komsomol'un!.. Bu onun işidir, bunu onun izlemesi, ilkokullardan başlayarak yüksek okullara varıncaya dek günlük çalışmaları onun yürütmesi gerekir. Hükümetin ilgili kararlarının aksa-madan yürütülmesine yardım etmesi ve öğrencilerin eğitim sorunlarını ve hayatlarını daha iyi bir biçimde örgütlemesi gerekir.

Sosyalizmi kurmakla uğraşan proleter devletimiz, kapitalist kuşatma çemberi içindedir. Demek ki biz, her zaman düşmanlarımızın saldırılarına karşı hazırlıklı olmak zorundayız. Gündelik hayatımızda bunu bir an bile unutmamamız gerekir. Hepimizin sürekli savaş nöbetinde bulunması zorunludur.

Bir savaş patlak verdiği zaman, ordumuz, başlıca kimlerden kurulu olacaktır. Bu ordunun büyük bir kitlesi Komsomolculardan oluşacaktır. Bu nedenle Komsomolcuların özellikle uyanık olmaları gerekir. Komsomolcuların düşman saldırısı karşısında komünistlerin yönetiminde ve onlarla omuz omuza ilk vuruşa göğüs germeleri gerektiğini ısrarla akıllarında tutmaları gerekir. Düşmanın ilk vuruşu ise bilindiği gibi hepsinden müthiştir. Bu durum, Komsomolcuların ve onların

² *Vtuz*: Yüksek Teknik Eğitim Kurumu

³ *Vuz* : Yüksek Eğitim Kurumu

yönettikleri işçi gençliğin, savaş tekniğini dikkatle öğrenmesi zorunluluğunu gösterir. Vorosilof yoldaş Komsomolcuların önüne savunma işleriyle ilgili görevleri kesin ve açık olarak tümüyle koydu. Bunlar bilinen şeylerdir, yapılmaları gerekir ve onları tekrarlamama gerek yoktur.

Fakat burada, Komsomol çalışmalarında kültür-fizik gibi çok önemli bir konunun altının çizilmesinde zorunluluk vardır. Spor güzel bir uğraştır, kişiyi sağlamlaştırır. Fakat spor ikinci dereceden bir iştir, bunun için amaç haline, rekorculuk haline gelmemesi gerekir. Biz, insanı eksiksiz olarak geliştirmeyi istiyoruz. Öyle ki, koşmayı, yüzmeyi, süratli ve güzel yürümeyi başarabilsin. Tüm organları düzgün çalışsın, tek kelimeyle çalışmaya ve savunmaya hazır, normal, sağlam insan olsun; bedensel niteliklerine eş olarak, zihinsel, yönü de doğru olarak gelişebilsin.

Ben Vorosilof yoldaşla birlikte bir çok askeri okulu gezdim. O, özellikle bu sorunlar üzerine dikkat çekiyordu. Vorosilof yoldaş, bizim rekorculuktan kaçınmamız, spora salt spor diye kapılmamamız, sporu komünist eğitimin genel görevlerine bağımlı kılmamız gerektiğini söylüyordu. Çünkü biz, gerçek bir sporcu değil, sadece sağlam kollara ve sindirim sistemine sahip olan; her şeyden önce geniş bir siyasal görüşe ve örgütçülük yeteneğine sahip Sovyet yapılanmasının vatandaşlarını yetiştirmekte ve geliştirmekteyiz. Bu nedenle Komsomol, milyonlarca emekçi genci kültür-fiziğe alıştırmak ve sporumuzu dah yüksek bir düzeye ulaştırmakla, kültür-fizikçilerimize açık bir siyasal ve sosyal görünüm sağlamalıdır.

Komsomolcuların beni doğru anlamalarını; onların isteklerini gemlemek istediğimi düşünmemelerini, hayatımızın her alanındaki olayları bolşevikçe örgütlendirmenin ne denli büyük bir önem taşıdığının anlamalarını isterim.

Gençler arasındaki arkadaşlık duyguları konusunda da birkaç kelime söylemeyi özellikle istiyorum. İnsanlar gençlik çağında dostluğa, arkadaşlarını kolektif olarak desteklemeye çok yatkındır. Zor durumdayken arkadaşını terkedecek gence seyrek raslanır. Bu duyguların savaş anlarında çok büyük önemi vardır. Komşunun sağlamlığına karşı duyulan tam güven, savaşanların savaş yeteneğini olağanüstü bir güce ulaştırır.

rır. Düşmanın ateşi paniğe ya hiç yol açmaz, ya da büyük bir olasılıkla bu paniği azaltır. Bu duygular savaşıları birleştirir ve disipline eder. Gençlik arasında arkadaşlık duygusunu ve sınıfsal dostluğun her yönüne başvurularak geliştirilmesi gerekir. Bu, en iyi sosyalist niteliklerden biridir. Bu nitelik her yerde, özellikle sınıf mücadelesinde gereklidir.

Birçok kimse arkadaşlık duygusunu sıradan bir sözcük saymaya alışmıştır. Oysa bu duygu doğru olarak gelişirse; Komsomolcular ve partisiz gençler, arkadaş ve dostça üretimdeki sevinçlerini paylaşmaya, güçlükleri birlikte yenmeye, tekniği birlikte benimsemeye; birbirine gerçekten yardım etmeye kültür-fizik, spor vb. ile uğraşarak dinlenme sırasında bile birlikte olmaya gayret ederlerse o zaman arkadaşlık, sosyalist yarışmaya çok iyi bir dayanak olacak, büyük meyveler verecektir.

Komsomolumuz olağanüstü güzel, çok ilginç bir dönemde yaşamaktadır. Tüm insanlık tarihinde bir tek genç kuşak bile böyle bir dönemde yaşamamıştır.

Aslında ileriye doğru büyük atılımlar yapmadan, tek adım atmadan yetmiş yaşına dek yaşanabilir. Yani, yaşamında büyük değişiklikler olmamıştır, aynı evde doğmuş aynı evde ölmüşündür.

Şu anda biz ve gençlerimiz, tümümüz en yüce devrimler döneminde yaşamaktayız. Gözlerimizin önünde hâlâ feodal kalıntılarıyla duran devletler var. Aynı zamanda ise eskiden Avrupa'nın en barbar ülkesi, halkların eski zindanı olan Rusya'da son hızla sosyalizm kurulmaktadır.

Hangi tarih kesitince bundan daha ilginç bir dönem varolmuştur? Günümüzde görülen büyük kahramanlık ve acı ne zaman görülmüştür? Fransız devriminin olaylar ve sarsıntılar bakımından en zengin günlerinde bile, bu denli kahramanlık ve acı varolmamıştır. Kuşkusuz Fransız devrimini devrimimizle kıyaslamamalıyız. O zamanına göre ilerici de olsa yine de bir burjuva devrimiydi. Bizim sosyalist devrimimiz tarihte ilk kez, tarihin en ileri sınıfı olan proletarya için savaşıken, aynı zamanda tüm emekçilerin çıkarları için savaştı. Komsomolculara ve gençliğimize Gorki'nin "Burevestnik"ini⁴

okumalarını önemle öneririm. Orada eski Rusya'daki ilerici insanların devrimci emelleri olağanüstü bir biçimde anlatılmıştır.

Sosyalizm davası için yaşamak isteyen yaratır, hayatı değiştirir, savaşı yürütür, eskiyi yıkıp döker, yeniye yaratıp kurar. Bizim Sovyet gerçeğimiz ise, her emekçiye, her genç işçiye ve kolhozcuya tüm yeteneklerini en iyi bir biçimde geliştirme olanaklarını vermektedir. İnsanlık tarihinde şimdiye kadar böyle ilginç bir dönemin var olmadığı açıktır. Çünkü Ekim Devrimine kadar, bir avuç zenginin milyonlarca emekçi üzerindeki egemenliği koşullarında bir parça ekmek uğruna savaş yürütülmüştür.

Hiç kuşkusuz yürüttüğümüz savaşın kökenine ve ülkemizde olagelen değişikliğin temeline dayanılarak bir süre sonra sanat eserlerinin en güzelleri yaratılacaktır. Devrimci gerçeğimizin en yüce eserleri, sanatçılar için en iyi örnekleri oluşturacaktır. Böyle bir dönemde yaşamak ise gerçekten büyük mutluluktur. 58 yaşında olmama rağmen, bu dönemde yaşadığım için kendimi en mutlu insan sayıyorum. Biz biliyoruz ki, sosyalizm geldiğinde yaşam iyi ve ilginç olacaktır. Fakat en güzel an, sınıf savaşının kaynadığı andır. Bu duygu, savaşa bizzat katılan, savaştan proletaryanın zafer kazanmış olarak çıkacağını bilenlerin duygularıdır. Tüm bu duygular, gençliğimize sosyalizm savaşında yeni başarılar elde etmek için esin kaynağı olacaktır. Biz partinin eğittiği kişilerin -Leninst Komsomol'un çocuklarının- sosyalizm davasına bağlılıklarını her gün nasıl gösterdiklerini biliyoruz. Partinin ilk çağrısında maden ocaklarında nasıl maden ürettiklerini, nasıl metro inşa ettiklerini, uzayın derinliklerinde alabildiğine nasıl uçtuklarını, çetin doğa koşulları ile yiğitçe nasıl savaştıklarını ve Sovyetler Birliği'nin nasıl baş kahramanları olduğunu, kültür ve tekniği nasıl benimsediklerini görmekteyiz.

Partimiz Merkez Komitesi, Stalin yoldaş ve diğer üyeler Komsomol'un parti tarafından ileri sürülen sorunlara nasıl sarıldığını biliyorlar. Parti ve hükümet, Komsomol'dan ve ülke-

⁴ *Burevestnik*: Eski Yunanlıların "Albatros" adını verdikleri bir kuş. Bu kuş Avustralya denizlerinde yaşar ve kopacak fırtınayı haber verir.

miz gençliğinden sonsuz bir sevgi, bağlılık ve destek bulmaktadır. Biz eski bolşevikler yanılmadığımızdan eminiz. Komso-molcular, birliğimizin yeni kurucularıdır.

Eğer gerçek bir sosyalist olmak istiyorsan, o zaman hayatının sonuna kadar genç kalacaksın.

Niçin gerçek sosyalist dedim? Sosyalizm insanlara niçin böyle bir güç vermektedir? Gerçek sosyalistin özel yaşamı ikinci plandadır: Ailende herhangi bir tatsızlık varsa bu çok üzücü bir şeydir. Ancak, sosyalizm bundan zarar görmemeli. Açıktır ki, sen yalnız aile sorunlarını, kendini ve yavuklunu düşünürsen, gerçek sosyalist olamazsın. Çalışmaya aktif olarak katılırsan, onun nasıl bir giysi giydiğini bile farketmeyeceksin ve yaşamınızdaki ufak tefek şeyleri, kişisel dertleri unutacaksın.

Güçlü bir sosyalist olabilmek için her şeyden önce sağlam bir sosyalist dünya görüşüne sahip olmak gereklidir. Sosyalist dünya görüşü bize her soruna, her olaya karşı akılcı ve doğru bir tavır alma olanağı verir. Astronomide teleskop, laboratuvarındaki araştırmacı için mikroskop neyse, proletarya devrimi için savaşıyor kişiye de sosyalist dünya görüşü odur. Sosyalist dünya görüşü siyaset adamına, işçiye içinde bulunduğu durumu doğru ve çok yönlü olarak görmek, anlamak ve belirtmek olanağı verir. Bunlar bir bütün halinde ele alınınca insanı güçlendirmekte, sadece bireysel değil daha büyük uyumsuzlukları da etkisiz hale getirmektedir. Eğer genel kolektif düşünce ile yaşarsan, toplumun davası senin için herşeyden üstünse, eğer sen çevreni saranların duygularıyla ilgilenir ve besledikleri umutlarla yaşarsan, emekçilerin genel ilgileri demek olan bu konular biz yaşlı komünistleri gençleştirir.

Vatandaş savaşı ve sosyalizmin kuruluş dönemlerini ele alın. O günlerde tüm emekçiler, yaşlılar da dahil olmak üzere kahramanlık ve ataklık mucizeleri gösteriyor, olağanüstü öyküler yaratıyorlardı; şimdi de gösteriyorlar ve yaratıyorlar. Bunun, bizi değiştirenler tarafından, yani Komsomolcular, işçi ve kolhozcu gençlik tarafından anlaşılması gerekir. Onların, savaşlarda çelikleşmiş eski bolşeviklerden ve proleterlerden kolektif alışkanlıklar edinmeyi, yaratıcılık ateşiyle yanmayı, olan biten olayları ve kuramsal değerlendirme yapmayı öğrenmeleri gerekir.

Bizim oşkun yaşamımıza ayak uydurabilmek için çalışmada yalnızca yanıp tutuşmak yeterli değildir. Bolşevik parti-sinin g, Marx -Engels-Lenin-Stalin'in yol göstericiliğinde bilimsel bilgiyle silahlanmasından ve bu silaha en iyi bir bi-çimde egemen olmasından ibarettir. Bolşevikler devrimci ku-ramı, illegal koşullarda, sürekli jandarma takibi altında, arlı-ęa ve burjuvaziye karşı amansız savaş vererek, kürek ve sr-n cezasını göze alarak proletaryanın savaşlarını benimse-di-ler. Gerçekten de biz okuma konusunda zaman zaman "ser-best" insanlardık. Bizi hapse attıkları oluyordu. Biz de hapis-hanede okuyorduk ki, buna da her zaman erişemiyorduk. şimdi gençliğimiz kuşkusuz bu "avantaja" sahip değil.

Komsomolcular, hele aktivistler bazen okumaya ve kendi-leriyle ilgilenmeye zaman ayıramamaktan yakınmaktadırlar. Ben de meşgul bir insanım, böyle olduğu halde yine de hergün okumaya zaman ayırıyorum. Her gün hiç olmazsa sekiz-on say-fa okuyorum. Hem de evrak değil. Marksist kitaplar okuyo-rum. Bundan başka da edebiyata ait yeni eserleri izliyorum.

Bir zamanlar Stalin yoldaş en kötü şeyin, insanların ha-zır formüller ve hazır czmlerle düşünmeleri olduğunu sy-lemişti. Doğaldır ki bu, en kolayıdır. Eğer şu ya da bu kuramı kendi sözleriyle belirtmek istersen her şeyden önce üzerinde iyi düşünmen, onu anlamak gerekir. Aksi halde şaşırman mümkündür. Ezberlenmiş formüllerle konuşursan da belle-ęin gerektiği gibi çalışmaz, uyuklar. Bunun için kuramsal çalışma konusunda birinci koşul şu ya da bu tezin ezberlenmesi değil, sorunun derinlemesine öğrenilmesi anlaşılmasıdır.

Komsomolcular, hele becerikli Komsomolcular çok alış-maktadırlar. Onların işleri fazladır. Ancak yine de çok yönlü geleişmiş insanlar olmak zorundadırlar.

Sosyalizmin kurulmasında eğitilmiş insanlara ihtiyaç var-dır. Eğitilmiş insan ise çok okuyan değil, özellikle materyalist felsefe ile ilgilenen, bilimin zenginliklerini benimseyen, oku-dukları üzerinde düşünen ve devrimci kuramı devrimci pra-tikle birleştirmek gerektiğini anlayana denilir.

Komsomolcular zamanlarını doğru olarak kullanmasını öğrendiklerinde bu kuramı kavrama konusunda da yeterli olacaktır.

BÖLÜM IV

VLSKM'NİN YİRMİNCİ YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA YAZILAN "KOM SOMOL'UN ONURLU YOLU" ADLI YAZIDAN

Ekim 1938

Komsomol, yirmi yıllık kahramanca savaş ve emekten sonra, şimdi saflarında altıbuçuk milyon sağlam gövdeli, mad-di bakımdan doymuş, kültürlü, neşeli ve toplum hayatında çalışkan genci kucaklayan bir örgüt haline gelmiştir. Komso-mol'un önünde, emekçilerin çıkarları uğrunda yaratıcı emek sarfetmek, her alanda ilerlemek için geniş ufuklar ve imkân-lar açılmıştır. Fakat Komsomol'un üstlendiği görevler de çok büyük ve sorumluluk gerektiren görevlerdir.

Stalin yoldaşın tanımına göre, Komsomol partinin yede-ğidir. Parti kadrolarının tamamlanması bakımından bir kay-naktır. Bu tamamlama yaş durumuna göre, biçimsel olarak oluşmaz. Çünkü Lenin, Engels'e dayanarak şöyle diyor: "biz-de, devrim partisinde gençlerin egemen olmaları doğal değil midir? Biz geleceğin partisiyiz, gelecek ise gençlerindir. Biz yenilikçiler partisiyiz, gençler ise sürekli olarak yenilikçilerin ardından daha büyük bir istekle yürürler. Biz eski çürüklüğe karşı fedakârca verilen savaşın partisiyiz, fedakârca savaşa ise ilk önce gençler atılır."⁵ Kuşkusuz ki, biçimsel durumlar da göz önüne alınır. Ancak işin aslı biçimde değildir.

Partiye, onun saflarında ve bayrağı altında komünizm uğ-runu içten bağlılıkla savaşmaya hazır ve yetenekli insanlar ka-bul olunur. Partiye giriş, siyasal olduğu kadar ahlâki açıdan

⁵ Lenin ve Stalin, *Gençlik Üzerine*, Genç Muhafız Yayınevi, 1938, s.136-137

da olağanüstü yükümlülükler getirmektedir. Bunun için partiye girenlerin bu görevleri yerine getirmeye ne kadar hazırlıklı oldukları ve genellikle parti üyeliğine layık olup olmadıkları özenle araştırılır ve yoklanır. Partiye girenler hakkında toplanan tüm bilgiler, kişisel nitelikleri ilk parti örgütlerinin genel toplantılarında değerlendirilir. Partiye giren herkes, partiye girişinden itibaren yalnızca partinin program ve tüzüğünü tanımak ve onları hayatta dürüstlikle uygulamak görevini yüklenmekle kalmaz, aynı zamanda tutumu ile de partiyi küçük düşürmemek, partinin tüm kararlarını dürüstlikle ve bilinçle yerine getirmekle de yükümlüdür. Ayrıca partiye giren herkes parti çizgisi ve partinin sarsılmazlığı uğrunda gücünü ve hayatını esirgmeden tüm enerjisiyle savaşmak, partinin ve organlarının karşısında sürekli olarak namuslu ve açık yürekli davranmak, parti disiplinine uymak ve parti hayatına aktif olarak katılmak, Marksizm-Leninizm'i benimsemekle partililik niteliğini yorulmaksızın yükseltmek, kendisine verilen görevi tümüyle benimseyerek emek ve devlet disiplinini izlemede örnek olmak konusunda adeta kendi kendine yemin etmektedir.

Lenin-Stalin partisinin üyesi olmak büyük bir onurdur. Öyle ya, onun saflarına iyiler arasından en iyiler seçilmektedir. O, emekçilerin öncü birliğidir. Proletaryanın çıkarları uğrundaki mücadelede savaşçı ordunun önünde bilinçle yürümektedir. Komünizmin zaferini kendi önüne ve hayatının karşısına temel görev olarak koymaktadır. Tüm davranışlarını bu savaşın çıkarlarına uydurmaya hazırdır. Bu ise tümüyle doğaldır; çünkü S. M. Kirof'un söylemiş olduğu gibi: "Önümüzde kapitalist dünyayla yapılacak müthiş bir savaş durmaktadır. Biz kapitalistlerin kalıntılarını yalnızca ülke içinde kökünden kazıyacak değiliz. Biz, kapitalizmin tüm kalelerine saldıracağımız zamanın geleceğini biliyoruz."⁶ Komsomol, partinin yönetimi altında işçi sınıfı davasının savaşçıları olan gençliği eğitmekte kapitalizme saldırmaya hazır bulunan yeni parti üyeleri hazırlamaktadır. Komsomol'un saflarında özellikle bu nitelikteki kişilerin doğru olarak eğitilebilmesi için

⁶ S.M.Kirof, *Gençlik Üzerine*, Genç Muhafız Yayınevi, 1938, s.200

ise, gençliğin enernasyonel görevlerinin Komsomol'un çalışmalarında önemli bir yer tutması gereklidir.

Stalin yoldaş diyorki:

"Gençliğimiz eski yükten kurtulmuştur ve Leninist vasiyetleri çok daha kolay benimsemektedir. Gençlik, Leninist vasiyetleri çok daha kolay kavradığı için ve özellikle bu nedenden dolayı geri kalanları ve tereddüt edenleri ileriye götürmeleri için çağırılmıştır. Her ne kadar onun bilgisi yeterli değilse de, bilgi elde edinebilinen bir şeydir. Bugün bilgiye sahip değilse yarın olacaktır. Bundan dolayı görevi, Leninizmi öğrenmek ve yine öğrenmektir. Konsomolcu yoldaşlar! Bolşevizmi öğrenin ve tereddüt edenleri ilerletin! Daha az çene çalın, daha çok çalışın, o zaman çalışmalığınız mutlaka başarılı olacaktır." ⁷

Fakat Lenin ve Stalin bir çok kez Marksizmin, onun formüllerinin, sadece ezberlemekle öğrenilemeyeceğini; metni satır satır bilen bir ezbercinin kötü Marksist-Leninst örneği oluşturuncağını hatırlatmışlardır. Marksizm-Leninizm pratik siyasal hayatta, toplumsal ve ekonomik faaliyetlerde en doğru ve yoğun biçimde uyguladığı takdirde öğrenilir. Bu nedenle gençliğin Leninizmin ruhuna uygun biçimde eğitilmesi yalnız okuma alanında değil, pratik alanda da yürütülmelidir. Komsomol; bilim adamları, yazarlar, mühendisler, tarımcılar, işçiler ve kolhozcular, profesyonel birlik, siyaset ve idare işçileri, Kızılordulular, havacılar vs. bakımından çok zengin değil mi? Burada ne kadar değişik karakterler ve beyinler, ne kadar çeşitli uğraşlar var! Ve bunların hepsi de coşkun, keskin bir duyarlılığa ve yüksek bir çalışma yeteneğine sahip olan ve halklarına en fazla yarar sağlamaya çabalayan kişilerdir. Burada Komsomol'un görevi, çok değişik biçimlerde kendini gösteren bu insan enejisinden ustalıkla bir şekilde yararlanmak, onu organik biçimde yönetmek; kişisel emelleri hırpalamadan, gençlik enerjisini bürokratik yapılarla kösteklemeden, Leninizm yoluna, partili mücadele yoluna yöneltmektir.

Ancak bunun yanı sıra Komsomol yöneticilerinin gemisinin kolayca çarpabileceği sayısız tehlikeleri, su altı kayalarını

⁷ J.Stalin, *Leninizmin Sorunları*, 10.Basım, s.535

da göz önüne almaları gerekir. Leninizm bilgisi yalnızca klavuzluk eder, siyasal sorunların doğru biçimde çözümünü kolaylaştırır. Sonuçta yine Komsomolcular tarafından çözülecek sorunlarda yöneticilerin bolşevik olup olmadıkları, kararlarda ilke olarak yeterlilik ve yetkinliğinde ve amaca uygunluğunda analaşılr.

Söylediğimin daha iyi anlaşılması için sosyal yaşamımızdan alınmış iki örnek üzerinde duracağım. Biz kahramanlarımıza karşı yalnızca sevgi göstermekle, onları alkışlamakla, onurlandırmakla kalmıyoruz. Kahramanlığın geniş ölçüde kendini göstermesini sosyal sistemimizin ürünü olduğunu çok iyi bilerek, onların nicelik bakımından artmaları ve yükselmeleri için gereken her şeyi yapıyoruz. Kahramanlık güzel bir insancıl niteliktir ve özellikle gençliğe özğüdür. Fakat ona biz, aynı zamanda ülkenin savunma unsurlarından biri olarak bakmaktayız. Diğer eşit koşulların yanısıra, kahraman ordunun daha fazla zafer şansına sahip olduğunu açıklamayı fazla buluyorum.

Kültür-fiziğin ve sporun halk arasında yayılması çok yararlıdır. Çünkü insanları disipline eder, sağlıklarını düzeltir, çalışmaya alıştırır. Tek sözle kültür-fizik ve spor; sağlam, güçlü, çevik, becerikli, yiğit, engellerle savaşmasını başaran ve geleceğe güvenle bakan insanların yaratılmasında önemli bir etkindir. Fakat bütün bunların işin yalnızca dış, fiziksel yanı olduğu görülür. Komsomol'un önünde ise, tüm bu toplumsal harekete devrimci Marksizmin ideolojik içeriğini özümletme görevi durmaktadır. Fakat bu nasıl yapılmalıdır? Araç tektir: Spor faaliyetlerini genel sosyalizm kuruculuğuna bağlamak. Bana bunun basit bir gerçek olduğunu, herkesin bunu bildiğini, bizde topluma yararlı olan her davanın sosyalizm kuruculuğunun bir parçasını oluşturduğunu söyleyebilirler. Ancak insan bilincine, bu genel fikrin içeriğinin sokulması özellikle gerekir. Moskova'daki son kültür-fizik gösterileri "Herşey Sovyet ülkesinin savunması uğrunda" sloganına uyularak örgütlendirilmişti. Cesaretle söylenebilir ki, ülkemizin savunulması görevi halkın bilincine derinliğine işlemiştir. Kültür-fizikçilerin savunma konusundaki çalışmalarıyla gösterileri halkın bilincine, halkın amaçlarına tümüyle uygundur. Buradan çı-

kan sonuç şudur: Amaçların pratik dava haline getirilebilmesi için kültür-fizik örgütlerinin kendi özelliklerine uygun bir biçimde, savunmanın sağlamlaştırılmasına günü gününe katılabilmelerinin koşulları tesbit edilmelidir. Kültür-fizikçiler bununla birlikte çalışmalarını sosyalist vatanın savunulması konusundaki halkın genel amaçlarının düzeyine yükselteceklerdir. Yani çalışmalarını öylesine derin bir içerikle dolduracaklardır ki, bunda spor faaliyetinin her ayrı dalı, gelişmesini sağlayacak bitmez tükenmez besin özlerine kavuşacak ve daha da gelişebilmesi için güçlü bir itici güç alacaktır.

Marksizim-Leninizm'le ilgili kitabî bilgiler günlük çalışmalarla ve savaşıla, yani pratikle ancak bu suretle birleştirilebilir. Lenin'in dediği gibi "Eski burjuva toplumunun en iğrenç çizgisini oluşturan"⁸ teori-pratik kopukluğu önlenebilir. Komsomol, Lenin-Stalin partisinin yedeği olma rolünü gereğince ancak bu biçimde yapacak ve eski bolşevikler vardiyasına nöbetçi savaşçılar hazırlayabilecektir.

Komsomol'un üretimdeki rolü, sanayide olduğu gibi tarımda da önemlidir. Emek verimliliği, kapitalizmle savaşta sonuca ulaştıran bir güçtür. Emegin verimliliği, sosyalist düzenden ne ölçüde üstün olduğunu göstermektedir. Emek verimliliğinin yükselmesi, herkesin yeteneklerine göre çalıştığı, ihtiyaçlarını yeterince tatmin ettiği komünizme giden en kestirme yoldur.

Ülkemizdeki, sosyalizm kuruculuğu kısa sürede sosyalizmde ne kadar güçlü üretim güçlerinin var olduğunu göstermiştir. Asıl sorun bu güçleri ortaya çıkarmak ve örgütlü olarak bir amaca doğru yöneltmek gibi pratik bir beceriden ibarettir.

Sosyalist ülkede üretimin özelliği, emegin zorunlu ve kölece olmaktan çıkıp namuslu, yiğitçe bir onur davası haline gelmesinden ibarettir. Bu yeni emek kavramının başta Komsomol'un ve Sovyet vatandaşlarının, gençliğin ilğine-kemiğine işlemesi gerekir. Sosyalizm, emeği hak ettiği düzeye yükseltmiştir. Oysa emek, sınıflı toplumlarda toplum merdiveninin en alt basamağına indirilmişti. Kapitalist toplumda eme-

⁸ Lenin, *Bütün Eserleri*, C.30, s.405

ğin verimliliği işçilere sefalet, kapitalistlere ise servet getirmektedir. Bizde, sosyalizm ülkesinde, tam tersine, emeğin yüksek verimliliği emekçilerin maddi ve kültürel durumlarını iyileştirmekte, sosyalist devleti sağlamlaştırmaktadır.

Komsomol çağındaki gençler üretim içinde sayıca yüksek bir oran oluşturmaktadırlar. Yalnız sanayide, yeni zavotlarda değil, makinalaşmış bölümü başta olmak üzere, tarımda da böyledir. Kolhozlardaki Komsomol birlikleri hemen hemen daima yöneticidirler.

Emeğin örgütlenmesi, verimliliğinin yükseltilmesi, sosyalist toplumun ilk ihtiyaçları düzeyinde de olsa en karmaşık sorunlardan biridir.

Lenin şöyle diyordu:

"Emeğin verimliliği önünde sonunda, yani toplum düzeyinin zaferinde en önemli, en belli başlı şeydir. Kapitalizm, toprak köleliği düzeninde görülmemiş bir emek verimliliği yaratmıştı. Kapitalizm, ancak sosyalizmin yeni, çok daha yüksek emek verimliliği yaratmasıyla kesin olarak yenilgiye uğratılabilir ve kesin olarak yenilgiye uğratılacaktır. Bu çok güç ve çok uzun bir davadır...

Komünizm, kapitalist emek verimliliğine oranla gönüllü, bilinçli, birleşmiş, geliştirilmiş teknikten yararlanan işçilerin yüksek verimliliğidir.

Komünizm, kendisi için ya da "yakınları" için değil, "uzak" olanlar için, yani bütün olarak toplum, sosyalist devlet, Sovyet Cumhuriyetleri Birliği'ndeki yüz milyonlarca insan için çalışma ile; her pud⁹ tahılın, kömürün, demirin ve diğer ürünlerin korunması konusunda, sıradan işçilerin üretimi yükseltmeleri uğrunda ağır emeği ortadan kaldırmak için fedakârca kaygı gösterilen yerde başlar." ¹⁰

Gençliğin bu sorunun çözümüne canla başla sarılması gerekir. Bu sorunun örgüt sorunlarının tartışıldığı Komsomol toplantılarında yer alması zorunludur. Sosyalist yarış ve Stahanofçu yöntem üretimdeki yaratıcılığa, özellikle genç teknik elemanların üretimdeki yaratıcılığına geniş olanaklar sağla-

⁹ Bir ağırlık ölçüsü birimi. (-Çev.)

¹⁰ Lenin, *Bütün Eserleri*, C.24,s.342

maktadır. Üretimle uğraşan Komsomolcuların ve özellikle mühendislerin görevi, ayrı ayrı üretim dallarında Stahanof yoldaşın yöntemini bütün çeşitliliğiyle uygulamaktır. Üretim işlerinin genel çizgileriyle işçilerin sosyalist yarışın öncü savaşçısı olmasının, birlikler ve kişiler arasında sürekli olarak yarışı alevlendirmelerinin özellikle şimdi büyük önemi vardır. Ben bir işçinin sosyalist yarışta bütün yıl boyunca birinci gelmesine önem veriyorum. Burada olağanüstü bir çabayla sistem, makine ve araca karşı özen ve iyi ilişki gerekmekte ve sonuçta da iyi bir üretim sağlanmaktadır.

İşletmelerde üretimin örgütlenmesi çok büyük önem taşır, şu kadarını söylemek yeterlidir: Eğer usta, işi seri halde üretime sokar ya da az çok bir çeşit çalışma düzeni kurarsa, işçi çok daha kolay ve çok daha verimli çalışabilecektir. Eğer usta, işçilerin kişisel özelliklerini bilirse; yani birinin ağır fakat daha dakik ve daha temiz, bir başkasının daha çabuk fakat daha kaba çalıştığını göz önüne alırsa işi, bu yapısal özelliklere uygun olarak bölüştürür. Bütün bunların üretim danışma toplantılarında incelenmesi gerekir. Üretim danışma toplantıları iyi bir teknik ölçüdür ve öyle de olması gerekir.

Bazıları bunun dar bir particilik anlayışı ya da çok küçük bir sorun olduğunu söyleyebilir ve yiğitliğe, kahramanlığa eğilimli Komsomolcuyu, bu yolla kazanılabılmenin mümkün olup olmadığını sorabilirler. Oysa kanımca, Komsomol yöneticilerinin, görünüşte günlük olan bu çalışmalarda Komsomolcu kitlelerine birinin diğerine engel olmadığını, tersine bunların birbirlerini tamamladığını göstermeleri, açıklamaları gerekir. Acaba, teknikten sistematik olarak verebileceği her şeyi istemeye alışan bir işçi, kötü bir pilot olabilir mi? Karakterinin kendisini havacılıkta da göstereceğini, yani onun uçaktan da genellikle alınabilecek her şeyi alacağını tahmin etmek gerekir. Onun karakterinin bir askeri birliği yönetmede de kendisini daha az olumlu göstermeyeceğini anlamak gerekir. Demek ki, büyük işlerin ve kahramanlıkların yolu kapanmış değildir.

Fakat iş yalnız bu kadarla da kalmamaktadır. Emek, namus, yiğitlik ve şeref sorunu olduğuna göre, Komsomolcuların üretim sorunlarını inceleme toplantılarında özellikle bun-

dan hareket etmeleri gerekir. Gençlerin bilincine işini namusla yapan ve ona karşı candan bir ilgi gösteren işçinin Lenin-Stalin davasına, namus davasına, yiğitlik ve onur davasına hizmet ettiği yerleştirilmelidir. Kendisinin sosyalizmin baş kurucusu olduğu, şehir ve köylerdeki milyonlarca kurucunun da saygıya ve onura yaraşır olduğu aşılmalıdır. Komsomol, buna özellikle özen göstermelidir. Çünkü burada partinin temel ilkelerinden biri yerine getirilmektedir.

Komsomolumuzun enternasyonal görevleri de önemli bir davadır ve tüm dünyadaki emekçi gençliğin gözleri ona yönelmiştir. Stalin yoldaşın sözleriyle belirtirsek, bütün dünya proletaryasının zaferi uğrundaki savaşta, bu atılım birliğindeki onurlu yerimize lâyık olalım.

Sovyetler Birliği'nde gençlik, bedensel ve ruhsal gelişme konusunda olağanüstü uygun koşullar içinde bulunmaktadır. Ailesel durum, çocuklarla ana ve babalar arasındaki ilişki o derece iyiye doğru değişti ki bu, hiçbir kıyaslama kabul etmez. Bu ilişkiler sosyalizme bir hayli yaklaştırmıştır. Kapitalist dünyada bu ilişkiler içtenlikten yoksun, bencil, kaba ve acımasızdır. Bizde ise, kelimenin tam anlamıyla insancıllaştırmıştır. Buna belki de kadınların eşit haklara sahip olmaları çok yardımcı etmiştir.

Bizim okulumuz çocuğu korkutmaz ve sekiz yaşındaki çocuk okula kendi mülküne giren efendi gibi özel bir güven duygusuyla gider. İlkokul ile ortaokul ve ortaokul ile yüksekokul arasındaki kopmaz bağlar okumaya susamış gençliğin yüksekokula kadar gelişini kolaylaştırmaktadır. Birinci sınıf makinelerle çalışan ve gelişen tekniği çabucak benimseyen işçi gençlik, yüksek uzmanlığa erişmek için bütün olanaklara sahiptir. İşlerine karşı ilgi duyan ve inisiyatif sahibi olanlar, üretim merdiveninden kolaylıkla çıkabilir. Kolhoz gençliği için yalnızca eski köyde değil en gelişmiş kapitalist ülkenin köy ekonomisinde de akla bile getirilemeyecek ufuklar açılmıştır. Üretimin kolektif karakteri nedeniyle, çalışmanın halkın gözü önünde en iyi bir biçimde yapılması, çalışma yönteminin güzel, başkaları için dikkate değer olabilmesi, tüm yeteneklerin ortaya çıkması ve tüm güçlerin bu yönde kışkırtılması, teşvik edilmesi gerekir. Yüksek teknik ve gelişmekte olan bilim-

sel tarım yöntemleri, insanları sadece zekâca geliştirmek ve emek verimliliğini artırmakla kalmamakta, yetenekli gençliğin ilerlemesi için de en geniş alanları açmaktadır.

Parti; işçi, kolhozcu, Sovyet memuru olan genç insanların önünde profesyonel birlikleri, Komsomol, Osoaviahim¹¹, kültür-fizik hareketi, kültür, eğitim vb. örgütlerde faaliyette bulunmaları için geniş alanlar açmıştır. Bu örgütlerde aktif güçlerin gelişimi için bütün olanaklar hazırdır. Buralarda herkes yeteneklerini ve çalışmalarını gösterebilir ve Komsomol buralardan yetenekli insanları kendine çekebilir. Daha doğrusu bulabilir. Ey mutlu Komsomol! Sen Lenin-Stalin'in yüce davasına hizmet için ne çok olanaklara sahipsin. Senin önünde yeni insanın eğitilmesi ve biçimlenmesi davası için ne geniş ufuklar ve olanaklar açılmıştır!

Komünist partisi insanlar arasında siyasal bakımdan olduğu gibi ekonomik bakımdan da tam eşitlik sağlama görevini üzerine almıştır. Parti sosyalist devleti, halkın çok yönlü gelişmesi, onun bütün değerli yetenek ve becerilerinin gelişmesi temeli üzerinde kurmaktadır. Komünist partisi halkımızın uygulamadaki ve toplum hayatındaki tüm olaylara ne denli bilinçli yansa, vatanımızın o derecede sağlam ve yenilmez hale geleceği kanısındadır.

En ileri sınıf ve tüm emekçilerin öncü birliği olan proletaryanın dünya çapındaki tarihsel rolü büyük ve önemlidir. Proletaryanın bu görevi yapabilmesi için, kolhozcu köylülerle birlikte tüm insanlığın kültürünü işlemesi ve benimsemesi, bilimin ve tekniğin tüm başarılarını öğrenmesi, bilginin doruğuna dek yükselmesi, dünyada herkesten daha çok okumuş olması gerekir. Bizdeki bilimin gelişmesi dünya biliminin önünde gitmeli, bilimimiz hem de bilginin tüm dallarında dünya yüzünde en ileri bilim olmalıdır. Çünkü Sovyetler Birliği sınırlarının ötesinde bilim, onu kendi aç gözlü sınıf çıkarlarına uyduran, ondan mümkün olduğu kadar daha fazla emekçiyi köleleştirmek için yararlanan, onun gelişmesini köstekleyen sömürücü sınıfın elindedir. Onu eski dünyanın zincirlerinden

¹¹ *Osoaviahim* - SSCB'de savunma, uçak ve kimya sanayine yardım kurumu.

kurtarmak ve emekçilerin savunması için güçlü bir silah haline getirmek, komünizmin kurulması yolunda bir Arşimet kaldıraca haline getirmek, özgür insanın doğaya egemenliğini kurmak için araç haline getirmek; işte gençliğimizin ve ön planda Komsomol'un görevi budur. Sosyalizm dünyası teknik, bilim ve sanat alanlarında öncü olmalıdır. Bizde gençliğin nerede, ne ile, ne üzerinde isterse istesin çalışması için olanaklar vardır. Bilimi ve doğa güçlerini ilkel biçimde sınırlandırılmış olarak değil, örgütlü bir biçimde bilimin ve tekniğin en mükemmel bütün araçlarıyla silahlanmış olarak egemenliğimiz altına almak suretiyle, insanlığın bugünkü başarılarının temeline dayanarak ileri doğru hareket ettirelim. Bu ufuk, insanın doğaya, evrene egemen olması konusundaki kolektif savaşa katılmak, gençlik için ne denli çekicidir.

İnsan faaliyetinin hangi dalını ele alırsak alalım -pedagoji faaliyetinden askerliğe kadar- bunların hepsi ve ayrı ayrı her biri bizim koşullarımızda düşünce bakımından derin bir yapıya ulaşmaktadır. Sanatı ele alın! Sanat kapitalist ülkelerde raşitlik¹² durumdadır. SSCB'de ise sanat coşkun bir gelişme halindedir, çünkü sayıları yüzmilyonları bulan halk, sanatı susamışçasına kucaklamaktadır. Biz bunu halkımızın yalnız tiyatroya, müziğe, resim sergilerine vb. sanat olaylarına ilgisinde değil, metronun süslemelerini ne denli mutlu ve gizlenemez bir gururla seyretmesinde de görüyoruz. Ben, Komsomol'un yönlendiriciliği altında en kısa bir zamanda Marx-Engels-Lenin-Stalin fikirlerini her yerde kökleştirerek, sanatta ve sosyal ideolojinin diğer türlerindeki bütün burjuva sahteciliğin, ikiyüzlülüğün maskesini indirmesi, kökünden sökmesi için, üzerine düşen herşeyi yapacağından kuşku duymuyorum.

Altın çuvalının baskısı altından özgürlüğe çıkarılan SSCB halklarının yaratıcılığındaki tek hedef, tüm emekçi insanlığın mutluluğudur. Gençlik için bu amaç adına, sosyalizmin tüm dünyada zaferi adına; parti ile birlikte onun savaş bayrakları altında, Stalin yoldaşın önderliğinde fedakârca savaşmaktan daha değerli ne olabilir? Onu fikir bakımından daha fazla ne zenginleştirebilir, daha fazla ne çekebilir?

¹² *Raşıtlizm* - Genellikle çocuklarda görülen ve biçim bozukluklarına neden olan bir tür kemik hastalığı.

BÖLÜM V

"UÇİTELSKAYA GAZETESİ" YAZI KURULU TARAFINDAN DÜZENLENEN ÖNCÜ ŞEHİR VE KÖY ÖĞRETMENLERİ DANIŞMA KURULUNDAKİ KONUŞMA

28 Aralık 1938

1. MARKSİST-LENİNİST KURAMIN BENİMSENMESİ ÜZERİNE

Yoldaşlar, şimdi bizde Bolşevik Partisi tarihinin Marksizm-Leninizm ve devrimci kuramın öğrenilmesinden çok söz ediliyor. Başlıca sorun bu kuramın temelini kavramak, ondan pratikte yararlanmayı öğrenmek ve partimizin devrimci savaşlarının deneylerini özümsemektir.

"SBK(B) Partisinin Tarihi Üzerine Kısa Ders"i okurken onun içeriğinin derinliği, oradaki fikirlerin açıklığı, ele alınan konuların sadeliği karşısında heyecan duyuyordum. Fakat şimdi metinden aklıma hiçbir şey gelmiyor, hatırlamıyorum. Ancak burada sorun salt hatırlamak değil, temelini anlamaktan ibarettir. Marksist-Leninist teori bir inanç simgesi, bir dogmalar toplamı değil, bir eylem klavuzudur. Bazıları Marksizm-Leninizm'in benimsenmesi üzerinde fikir yürütürken: "derinleşmiş iş", "iyice derinleşmiş iş" ve benzeri şeyler söylemektedirler. Fakat şunu anlamak gerekir ki; Marksizm-Leninizm'de esas olan metin değil, onun özü, devrimci ruhudur.

"Marksizm-Leninizm'i tümüyle benimsemek" derken, ne kastediliyor? Bu nasıl anlaşılmalıdır? Bunu Marksizm-Leninizm'in sunduğu tüm bilgileri artık hazır hale gelmiş sonuçlar ve formüller olarak kelime kelime ezberlemek biçiminde mi anlamalı? Yoksa bunu Marksizm-Leninizm'in özünü benimsemiş ve bu teoriyi sosyal-siyasal ve özel hayatımızda eylem

kılavuzu niteliğiyle uygulama becerikliliği olarak mı anlamalı? İkincisi daha gerçek, daha doğru, daha önemli olmalıdır. Çünkü bu, Marksizm-Leninizm'in temelidir. "Marksizm-Leninizm'i benimseme" denildiği zaman bu, onu oluş halinde (dinamik) görmeyi öğrenmemiz demektir.

Marksizm-Leninizm'i herkes az çok öğrenebilir. Fakat onun özünü kavramak ve uygulamasını öğrenmek güç bir iş tir. Biz, siyasal savaşımlara katılmış bir çok yaşlı işçi tanımaktayız. Acaba onlar Marksizm-Leninizm'i sizin kadar biliyorlar mıydı? Onların elinde "SBK(B) Partisinin Tarihi Üzerine Kısa Ders" yoktu ki! Onlar bu teoriyi sistematik olarak öğrenme konusunda çok az olanaklara sahiptiler. Belki de on kadar devrimci kitap okumuşlardı; hepsi bu kadar. Fakat onlar pratik hayatlarında Marksizm-Leninizm'i yeterince doğru olarak uyguluyorlardı. Bu teorinin bayrağı altında milyonlarca insan yürümüştür ve şimdi de yürümektedir. Bir çok işçi sosyal olaylara, siyasal hayata doğru olarak yaklaşmakta, şu ya da bu sorunun çözümünde Marksist-Leninist öğretiyi doğru olarak uygulamaktadır. Çünkü onlar, Marksist-Leninist teorisinin devrimci temelini anladılar ve kavradılar.

Marksizm-Leninizm'i öğrenmek, onu salt biçimsel olarak öğrenmek demek değildir. Biz Marksizm-Leninizm'i, eskiden kateşizmin ¹³ öğrenildiği gibi, biçimsel olarak bilmek için değil; siyasal, sosyal ve kişisel tutumumuzu doğru olarak belirlemeye yardım eden bir yöntem, bir araç olması özelliği nedeniyle öğreniyoruz. Biz bunun hayatta en güçlü silah olduğunu inancındayız.

Burada önümüze Marksizm-Leninizm'i pratik hayatta daha doğru bir biçimde uygulamayı nasıl öğrenmemiz gerektiği sorunu çıkmaktadır. Herşeyden önce ve hiç olmazsa genel çizgileriyle Marksizm-Leninizm'in teorik temellerinin bilinmesi gerekir. En azından genel çizgileriyle komünist partisi tarihinin bilinmesi gerekir. Onlar bir sorunu niçin başka türlü değil de o şekilde halletmişler; bunu yaratan çıkış noktala-

¹³ *Kateşizm* (Catechism)- Soru ve cevapla öğretme; bu amaçla yazılmış din kitabı. (Çev.)

rı nelerdir? Örneğin biz Buligin Duma'sını niçin boykot ettik? Çıkış noktamız neydi? Sonra neden daha elverişsiz siyasal koşullar altında II., III. ve IV. devlet Dumaları seçimlerine katıldık? Niçin? Buna benzer tüm sorunların (tarihte böyle sorunlar çoktur; çünkü savaşlarda çoktu) tahlili, Marksist-Leninist yöntemi uygulamada, yeni siyasal durumlarda değişik sorunların çözümüne yaklaşımda, sorunları çağdaş koşullar altında çözmenin örneklerini oluşturmaktadır.

Kuşkusuz ki, bunlarla birlikte olagelen tüm değişimler, tüm değişen koşullar göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun için Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesinde başlıca şart, şu anda içinde bulunduğumuz hayatın koşulları altındaki sorunların çözümüne yaklaşımda onun klavuzluğuna ihtiyaç duyulmasıdır. Hayattan canlı bir örnek alalım: Örneğin, bir bayan öğretmen kocasından ayrılıyor. Böyle bir davranış karşısında insanların Marksist bakış açısından tutumları ne olmalıdır? Burada nasıl davranmalıdır? Bu türden bir sorun karşısında da Marksistçe doğru bir yaklaşım ve çözüm gerekir. En basit yaklaşım biçimi (ki, bu türden yaklaşım az ya da çok, ya da hiç olmazsa biçimsel olarak doğrudur) şöyledir: Bu, siyasetle ilgisi olmayan özel bir iştir. Fakat bu olay nede olsa duyulmuştur. Öğrenciler ondan söz etmekte, köyde konuşulmakta, öğretmenin otoritesi sarsılmaktadır. Bu sorunun onlara akıllıca anlatılması zorunludur. Gördüğünüz gibi, bazen günlük yaşama ilişkin özel bir sorun bile sosyal-siyasal bir olay haline gelebiliyor. Hayatta hergün sonu gelmez olaylar olup bitmektedir. Önemli olan, bu olayların doğru çözüm yolunu bulmak ve bunlara karşı Marksist görüş açısından yaklaşabilmektir. İşte bir Marksist, kendisini burada belli etmektedir.

Öyle ya, Marksizm-Leninizm bize şu ya da bu sorunu çözümlene olanağı veren bir anahtardır. O, sadece sorunlara doğru olarak yaklaşma ve çözme konusunda olanaklar sağlar, çözmez. Ancak bu, hayattaki tüm olaylar için hazır bir reçete değildir. Gerçek Bolşevik-Marksistin kim olduğu, ezbercinin ve metinlere saplananın kim olduğu özellikle gündelik yaşama ilişkin sorunların çözümünde, bunlara yaklaşımda kendini gösterir.

Marksizm-Leninizm'i gerçekten benimsemiş ve bu teoriyi pratik sorunların çözümünde uygulamayı başaran insanlar vardır. Fakat bilgiççe metinlerle bir patates çuvalı gibi tıklım tıklım dolu olduğu halde bu bilgilerini pratikte uygulayamayan insanlar da vardır. Bu gibi insanlar herşeyi ezberden anlatırlar, kendilerince ders de verebilirler. Fakat onlara okulu-nuzda yaşadığınız bir takım olayları -örneğin bir babanın çocuğunu dövdüğünü- anlatır ve bu somut olay karşısında nasıl davranılması gerektiğini sorarsanız, adeta dillerini yutarlar. Bir öneride bulunsalar, bir sürü aktarmalara da başvursalar da, bunların Marksizm-Leninizm'in ruhuna uymayan oportünistçe şeyler olduğu görülür. Oportünizm kendisini her zaman yalnızca Marksizm-Leninizm'in doğrudan doğruya inkârlarıyla göstermez. Bazen metne düşkünlük, kurama dogmatik olarak yaklaşmakta oportünizmdir.

Demek ki; pratik sorunların, Marksizm-Leninizm'in özünü gerçekten benimseme temeline göre çözümlenmesi bolşevizmin ölçütüdür.

Metni öğrenmek, onu yalnızca lafzen olarak öğrenmektir. Okul, çocuklar için henüz hayatın bizzat kendisi değil de, yalnızca okul olduğu gibi; Marksizm-Leninizm'in öğretim kurumlarında, çeşitli açık oturum ve seminerlerde, bağımsız olarak okunması vs. de, yani tüm bunlar yalnız okumadır. Bu tür çalışmalar sayesinde insan Marksizm-Leninizm'le yalnızca kitabî olarak tanışır. Fakat sosyal hayata, siyasal eyleme atılıp, bu yöntemi bilinçli olarak uygulaması gerekince, o zaman iş tümüyle değişir.

Özellikle hayatın hergün karşılaşacağımız sorunlarını pratik biçimde çözümler, Marksizm-Leninizm kendini göstermekte, onun başlıca karakteri bu alanda biçimlenmekte, gerçek Marksist-Leninist kendini özellikle burada ortaya koymaktadır.

Başlıca ölçü, seminerlerle ilgilenmekten ya da ders dinlemekten ibaret değildir. Bunlar ancak yardımcılarıdır. Esas ölçü, insanlarla tartıştığımız, halkla konuştuğumuz ya da yaramaz öğrenci hakkında karar aldığımız zaman ortaya çıkacaktır. Fakat alınacak karar ne olmalıdır: Çocuğa iki ya da üç

mü vermeli, okuldan mı kovmalı, ya da tersine ona karşı anlayışlı mı davranmalı?

İşte Marksizm-Leninizm'in en temel ölçütü özellikle bu gibi sorunların çözümünde kendini gösterecektir. Mühendis ya da teknik elemanın zavottaki işi, teknik bilgisini ve deney birikimini uygulamak; öğretmenin okuldaki işi, pedagoji bilgisini uygulamak olduğu gibi; Marksizm-Leninizm'de, teori ve pratiğin insan hayatına uygulanan canlı ve organik bir niteliğidir.

Böylece siz, bu konuşma süresi içinde ne demek istediğimi anladınız sanıyorum. Ben, Marksizm-Leninizm'in benimsemesi için bu kuramın formüllerinin ve sonuçlarının öğrenilmesinin kesinlikle yeterli olmadığını ve hattâ bunun için özünü benimsemenin de yeterli olmadığı konusundaki düşüncemi açıklamak istiyorum. Marksizm-Leninizm'i gerçekten benimsemek için bu kuramdan pratik sorunların çözümünde de yararlanmayı, biraz daha ileriye gidilecek olursa, aynı zamanda bu teoriyi birikmiş deney ile zenginleştirmeyi deneyleri genelleştirme başarısını göstermeyi, yani onu geliştirmeyi ileri doğru götürmeyi de öğrenmek gerekir. İşin en güç yanı da budur.

"SBK(B) Partisi'nin Tarihi Üzerine Kısa Ders" görünüşte çok popüler bir biçimde yazılmıştır. Fakat okuyucudan çok büyük bir çalışma istemektedir. Orada Marksizm-Leninizm'in tüm temelleri en yoğun bir biçimde anlatılmıştır. Okuduğun zaman her satır üzerinde düşünmen gerekir. Ezberlemen değil, düşünmen gerekir. Sorun, Marksizm'i pratiği ile öğrenmekten ibarettir ve bizim de bunu öğrenmemiz gerekir. Oyleyse nasıl öğrenelim? Tarihi örnekleri, hem de karşılıklı ilişkiler ve fikir alış-verişleriyle öğrenelim.

Burada bireysel eğitim kurumlarına sahip olmamızın iyi bir şey olacağından söz edildi. Bu isteği tümüyle anlıyorum. Bu kurumların herşeye rağmen fikir alış-verişine olanak sağladığı bir dereceye kadar doğrudur. Fakat size bireysel eğitim yapan kurumlar kurmayacağımızı kim söyledi? Bunu nereden çıkardınız? Parti Merkez Komitesi'nin 14 Kasım 1938 tarihli kararnamesini okuyun. Orada bu eğitim türü Mark-

sizm-Leninizm'in öğrenilmesinde zorunlu bir sistem olarak öngörölmüştür.

Burada bir kadın yoldaş onların okulunda yedi öğretmenin bağımsız olarak çalıştığını söyledi. Sizin, "Bir hafta sonra şu sorunlar hakkında hazırladığım raporu okuyacağım. Bu raporu incelemek isteyenler toplantıya buyursun." demenize kim engel olur? Acaba engel olan var mıdır?

Eğer Marksistsen hayattaki her olaya karşı somut yaklaşman gerekir. Ve kuşkusuz ki; karşılıklı incelemeler sayesinde soruna daha doğru bir yön verebilirsin. Herhangi bir şey okuduğunuzda onun bir, iki ya da üç yanını kavramışsınızdır, dördüncüsünü ise kavrayamamışsınızdır. Daha sonra dördüncü yanını da kavramış olabilirsiniz. Ancak bu arada bunun, kare değil de küp olduğu, altı yanı olduğu anlaşılmıştır. Bir konuyu değişik kişilerle inceleyip tartışmak, konuyla ilgili düşünceleri netleştirmekte ve zenginleştirmektedir.

Tartışmaların zorunlu olduğunu söylüyorsunuz. Fakat size engel olan kim? Beş-altı kişi biraraya gelmişsiniz, iyi ya! Bu kadar kişi kendi aralarında esaslı biçimde tartışabilirler. Size engel olan kim? Üstelik bir de rapor yazıyorsanız, size açıkça söylemek zorundayım ki, sorunu herhangi bir derste öğrenmekten beş kez daha iyi öğrenebilirsiniz. Çünkü rapor yazmak için her sözcük, her fikir üzerinde düşünmek, şu ya da bu kaynağa bakmak gerekir. Rapor yazarken birkaç ders dinlemeye oranla çok daha fazla sorunu işleyeceksinizdir. Dersi kavramanız birçok şeye, konuşmacının nasıl olduğuna, ruhsal durumunuza bağlıdır. Belki de ders sırasında arkadaşınızla konuşmuşsunuzdur. Siz de bilirsiniz ya, çoğunlukla derslerin dörtte üçü su, dörtte biri ise yararlı bilgidir. (Gülüşmeler) Biz ne yazık ki, dersleri gerektiği gibi sıkıp suyunu süzme-yi başaramıyoruz. Onun gerçekten de sıkılıp süzölmesi zorunludur. Fakat yine de tümüyle sıkıp süzemezsiniz. Derslerin karşısında olduğumu sanmayın. Kendiliğinden anlaşıldığı gibi ders, çok önemli bir eğitim biçimidir. Ben yalnızca sizi bağımsız çalışmaya yöneltiyorum. Bu çalışma sizi derslere girmeye ve onları dikkatle dinlemeye zorlayacaktır.

Bireysel eğitim çalışmalarına karşı nasıl davranalım? Görüyorsunuz ya bu tür eğitimin bir çeşit sınırlılık yanı var. "Bireysel eğitim" adının kendinde bir sınırlılık belirtisi var. Fakat bununla kolektif inceleme değiştiriliyor mu? Hayır, değiştirilmiyor ve kötülenmiyor. Kolektif inceleme esas yöntem olan bağımsız öğrenme ile birleştirilmelidir. Evde hazırlan, seminerde, toplantıda rapor oku ve rapor üzerine tartışmayı alevlendir. Yapay bir tartışma alevlendirmekle kalma, öyle yap ki, herkes söz konusu sorun hakkında gerçek fikrini söylesin ve hiç kimse düşündüğünü söylemekten çekinmesin. Eğer bu raporda biraz olsun kişisel düşünce varsa, orada sıcak tartışmalar olacağından hiç kuşku duymam. Bu tartışmalardan, Puşkin hakkında bile olsa, olağanüstü bir Marksizm-Leninizm dersi çıkabilir.

Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesinden söz edilirken çoğunlukla yalnız Marx, Engels, Lenin, Stalin'in kitaplarının okunmasının şart olduğu düşünülmektedir. Aslında yalnızca Marksist eserlerin okunması yeterli değildir. Önemli olan, her kitabın Marx, Engels, Lenin, Stalin gözü ile okunmasıdır. Çernişevski'yi okuyoruz diyelim. Onun çeşitli biçimlerde okunması mümkündür. Geçen yüzyılın altmışıncı-yetmişinci yıllarının ilerici liberal okuyucusu onu kendine göre okuyordu. Biz ise Marksist-Leninist olarak kendimize göre okumaktayız. Elbette ki, bizim Çernişevski'yi anlayışımız farklı olacaktır. Onun eserleri hakkında rapor hazırlarken, çözümlerken, tartışma ve karşılıklı fikir alış veriş alevlenirken Marksizm-Leninizm'i daha iyi benimsersin. Tartışmalarda kendi dilinle, kendi sözcüklerinle konuşman gerekir. Bizim kendimize özgü dilimiz olmalıdır. İnsanların tartışması gerekir; hem de yapay olarak değil, esaslı olarak, yeni iş "dayağa" kadar olmasa da hiç olmazsa ciddi ve sıcak saldırılara dek varmalıdır. İşte sorunun böyle ele alınması gerekir. Marksizm-Leninizm'le tanışmaya en iyi biçimde özellikle böyle bir çalışma yöntemi ile ulaşılabilir.

Sizin Marksist metinleri benden iyi bildiğiniz kanısındayım, bundan eminim. Sizinle birlikte sınava girmiş olsaydım metinler yüzünden başarısızlığa uğradım. Fakat sorunlara

sizden daha doğru, Marksistçe yaklaşacağıma, çıkış çizgisini sizden daha çabuk bulacağıma da güveniyorum. Çünkü kuramsal tartışmalarla zenginleşmiş uzun bir deneye, pratiğe sahibim ki, bunlar benim duygularımı güçlendirmişlerdir. Doğru olmayan bir formül ortaya atılınca, düzmece olanı hissediyorum. Böylelikle bende kuramsal tartışmalar ve saldırılarla işlenmiş yeni bir duygu oluşmuştur, ve bu bana dikkatli olmayı öğretmiştir. Bu nedenle tartışmadan korkmamak, insanları ona alıştırmak gerekir. Düşünceleriniz ve diliniz ancak böyle gelişecektir. Her gerçeğe uygun olmayan sunuş, her doğru olmayan formül üzerinde sizinle tartışacaklarını bildikçe, siz doğru çözüm yollarını daha dikkatli olarak aramaya başlayacaksınız.

Bu nedenle, eğer Marksizm-Leninizm'i anlamak ve bu teoriyi benimsemek isterseniz, bağımsız araştırma temeline dayanan raporlar, incelemeler ve tartışmalar size büyük yararlar sağlayacaktır. Bağımsız öğrenme Marksizm-Leninizm'in benimsenmesinde temel yöntemdir.

2. ÖĞRETMENİN BAŞLICA GÖREVİ SOSYALİST TOPLUMUN VATANDAŞI OLAN YENİ İNSANI EĞİTMEKTİR.

Belki de dün burada sözünü etmişsinizdir. Fakat bugün çocukların ne durumda olduklarını, onlarla çalışmaların nasıl yürüdüğünü, çocuklarla ilişkilerinizin nasıl olduğunu kimse söylemedi. Burada bir yoldaş kısaca işçi evlerinde nöbet tutulduğuna değindi. "Nöbetçiler, düzeni bozmamaları için çocuklara bakmaktadırlar" dedi. Öyle değil mi? (Etraftan sesler: "Evet")

Yoksa siz çocukların sıradan bir insan, midesi biraz bozuk, 45 yaşında bir insan mı olmasını istiyorsunuz? (Gülüşmeler) Yoksa çocukların tıpkı sizin gibi, yaşlı insanlar gibi mi olmasını istiyorsunuz? Bilirsiniz ki, çocuklar çok yönlüdürler. Eğer ben öğretmen olsaydım ve çocuklar yaramazlık etselerdi, ama bu yaramazlıkta yüreklilik göze çarpsaydı, ben bu yü-

rekliliği şu ya da bu şekilde teşvik eder, yaramazlıkları için ise onları biraz azarlamakla yetinirdim. Kuşkusuz ki, yaramazlıktan yaramazlığa fark olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir. Eğer bana öğretmenden istenen başlıca şeyin ne olduğu sorulsaydı, "yeni insanı yetiştirmektir" derdim. (Biz bu konudan sık sık söz etmekteyiz, burada yeni bir şey söylemiyorum). Bizde sosyalist toplumun yeni insanı yaratılmaktadır. Bu yeni insana en iyi insancıl niteliklerin aşılması gerekir. Çünkü sosyalist yeni insan, insancıl niteliklerden yoksun bir insan olmayacaktır. İnsan insandır. İşte buradan hareket etmek gerekir.

Öyleyse ne gibi insancıl nitelikler aşılmalıdır?

Birincisi sevgidir. Halkına, emekçi kitlelere karşı sevgidir, İnsanın insanları sevmesi gerekir. Eğer o, insanları severse daha iyi yaşacaktır. Hayatı daha neşeli geçecektir. Çünkü dünyada hiç kimse, insandan kaçan ve nefret eden kadar kötü yaşayamaz. Onun hayatı herkesten daha kötüdür.

İkincisi dürüstlüktür. Çocuklar dürüst olmaya alıştırılmalıdır. Bence öğretmen, buna ulaşabilmek için tüm pedagojik yöntemleri kullanmalıdır. Çocuklar yalan söylememeli, aldatmamalı, dürüst davranmalıdır.

Üçüncüsü yürekliliktir. Sosyalist insan emeğin insanıdır. O dünyayı fethetmeyi istemektedir. Hem de yeryüzünde varolan dünyayı değil, insan zekâsıyla evreni de açıklamak istemektedir.

Dördüncüsü arkadaşlık bağıdır. Çocuklar arasında arkadaşlık bağları olmalıdır. Bu ayrıca, kapitalist kuşatma içinde bulunmamızdan ötürü de zorunludur. Çünkü birliğimize sistematik olarak kara sürülmekte ve her burjuva, Sovyetler Birliği'ni ezmek için uygun anı sabırsızlıkla beklemektedir. Ne yazık ki onlar, bu zevki yaşamayacaklar. Böyle olabilmesi için de Sovyetler Birliği'nin çelik bir duvarla korunması, savunulması gerekir. SSCB, çocukluktan itibaren sağlam arkadaşlık duygu ve bağlarını okul çağındaki Sovyet insanına aşırsa daha da güçlü olacaktır. O zaman insan Kızılordu'ya gittiği ya da cepheye çağırıldığı zaman onun için savaş havasına gir-

mek daha kolay olacaktır. Artık o, sosyalist vatana sevgiyle bağılı olarak savaşıacaktır.

Beşincisi emek sevgisidir. Emeğı yalnızca sevmek yetmez ona karşı dürüst olmak gerekir. Çünkü şunu kesinlikle akılda tutmak gerekir ki; insan yaşıyor, besleniyor ve çalışmıyorsa bu, onun bir başkasının emeğı ile varolduğı anlamına gelir. Bu konuyu sizin önünüzde açmam pek de gerekli değıl. Bunun çocukların önünde açılması ve geliştirilmesi, ayrı bir sorun olarak ele alınması gerekir. Biz ikide bir "Emek onur davasıdır" demekteyiz. Önder, "Emek onur davasıdır" sloganını ortaya atar. Fakat siz, bu sloganı yalnızca tekrarlıyorsanız bu yetmez. Önderlik, partinin ve halkın yönetimi böyle yapılmaz. Çocukların, emeğın gerçeken "onur davası" olduğunu somut olarak görmeleri zorunludur. Çocuğı aldatamazsınız. Eğer hayatınızda biraz olsun düzmece bir yan bulunursa çocuk artık pek çok şeye kolayca inanmaz.

Yeni insanın niteliklerini daha da çoğaltabiliriz. Fakat ben sadece bu kadarla yetineceğim. Bunlar Marksist-Leninist niteliklerdir. Fakat her akılcı ve dürüst insandan da bu nitelikler beklenmektedir. Teorimizin değeri, insanlardan insana özgü özellikleri istemesinde aranmalıdır.

Disiplin, kendiliğinden de anlaşıldığı gibi, yukarıda sözü ettiğim niteliklerden çıkar. Çocuklar kırmaktan, altüst etmekten hoşlanırlar. Biz de öyleydik. Bir yabancıının bahçesine girmek bir zevkti. Çalınan elma bize kendi elmamızdan ya da satın alınandan çok daha tatlı gelirdi. Fakat her şeye rağmen insanların değerli şeyleri saklamaları, onları korumaları gerektiğinden söz etmek zorundayız. Yalnız yıkmak değıl, *kurmak* da gereklidir, sorunun temeli de budur. Biz yalnız eskiyi yıkmıyoruz, aynı zamanda yeninin de kurucusuyuz.

Bir öğretmen gerçekten *öğretmen* olabilmesi için sadece öğretmen olması değıl, fakat öğretmen doğması gerektiğı kanısındayım. Öğretmenlik mesleğinde pek çok güçlükler vardır, sorumluluğı da büyüktür. Kuşkusuz asıl görevi, üzerine aldığı dersi öğretmektir. Fakat bunun yanı sıra öğrenciler öğretmenini taklit ederler. Bu nedenle öğretmenin dünya görü-

şü, davranışı, hayatı, olaylara yaklaşım biçimi öğrenciler üzerinde şu ya da bu biçimde etki yapar. Bu etki çoğu kez farke dilmez. Öğretmen çok otoriter olduğu zaman, bu öğretmenin etkilerine ilişkin izlerin bazı kişilerde ömürleri boyunca kaldığı açık yüreklilikle söylenebilir. Bu nedenle öğretmenin, davranış ve eylemlerinin dünyadaki bir çok insandan daha fazla ve güçlü bir biçimde kontrol altında bulunduğunu hissetmesi gerekir. Onlarca çocuğun gözü ona dikilmiştir; çocuk gözünden daha dikkatli, daha uyanık, çeşitli ayrıntılara karşı daha kavrayıcı bir şey yoktur. Tüm incelikleri onun kadar kavrayacak kimse yoktur. Bunun akılda tutulması gerekir.

Yalnız, sizin doğadışı davranmanıza sebep olacak bir fikre yol açacağımdan çekiniyorum. Bu da iyi bir şey değildir, bu tümüyle yanlış olur. Öğretmenin tüm sorunları çözmesinde, doğallık ve dürüstlük şarttır. Varsayalımki bir çocuk cam kırmış, ya da bir arkadaşını incitmiş. Burada yalnızca sorunun şöyle ya da böyle çözülmesi değil, çözüm yolunun çocuk psikolojisine nasıl bir etki yapacağı önemlidir. Bu, hiçbir koşul ve bağ olmaksızın zorunludur. Ne de olsa çocukların kendilerine özgü bir "adalet" görüşleri vardır. Varsayalım ki çocuklar dövüşmüş, aralarından biri incinmiş, daha sonra da size gelip yakınmış. Bu konuda onu, tarafsız bir çocuk bile kötüleyecek ve "Sen müzevirsin, önce dövüşmek istiyorsun ama sonra gidip yakınıyorsun!" diyecektir.

Çocuklara karşı dürüst davranmanız, kendinizi dikkatle gözlemeniz gerekir. Esas olan, çocuklarımızı gerçekten iyi, sosyalist bir vatandaş olarak, dürüst, mert, gelişmiş arkadaşlık duygusuyla, çocuk psikolojisinin ve çocuk olanaklarının çerçevesi içinde disiplinli olarak eğitmektir.

En sonunda yoldaşlar, çocuklarda uzun yıllar okula ilişkin canlı izlenimler, güzel anılar kalmalıdır. Eğer siz öğrencilerinizin öğrencilik yıllarını en iyi yıllar olarak ömürleri boyunca anmalarını sağlarsanız, işte bu başarının belirtisidir.

Kanımca bir öğretmenden istenen temel şey de budur.

3. BİLGİLERİNİ HALK ARASINDA YAYMAK, GÜNÜ GÜNÜNE SOSYAL HAYATA KATILMAK HER ÖĞRETMENİN GÖREVIDİR.

Şimdi sosyal hayatla ilgili sorunlar üzerinde duracağım. Burada önemli olan, öğretmenin yöresel sınırlı koşullarda da olsa gerçeğe yakın olması ve yönünü doğru çizmeyi öğrenmesidir. Kuşkusuz ki, tüm öğretmenlerimizin, aydın kadrolarımızın Marksizm-Leninizm'i benimsemeleri ideal bir şey olurdu. Fakat onların, teorinin yalnız genel kurallarını bilmeleri de küçümsenemez. Bu durum, gerek komünistler, gerekse partizizler için çok kötü değildir. İnancınızı isterim ki, bazı partizizler Marksizm-Leninizm'i partililerden daha iyi bilmektedirler. Gerçekte böyleleri çok değildir. Burada sorun, yöresel hayata ilişkin olaylara marksistçe yaklaşmayı, onları doğru olarak çözümlemeyi öğrenmekten ibarettir. Bu arada, vatandaşlar önünde okunan sözünü ettiğimiz raporlarda yöresel hayata hiç değinilmemiş. Burada bu kadar insan konuştu, fakat kimse herhangi bir yöresel olay hakkında rapor okumadı. Oysa insanlar doğuyor, ölüyor, evleniyor, düğün yapıyor. Bir çok sosyal olay... Yoksa bunlar hakkında söylenecek hiç bir şey yok mu, ya da bunlardan söz etmeye değmez mi? Yoksa ilişkiler mi az?

Kolhoz kuruculuğu, işletmenin gelişmesi; tüm bunlar kolhozunun bilincini geliştirmekte, onu geniş sosyal görevlere bağlamaktadır. Burada raporlar için gereğinden fazla ilginç şeyler var. Kolхозlarda olağanüstü becerikli kişiler ortaya çıkmaktadır. Onlar hakkında olumlu ve olumsuz yanlarını açıklayıp, sonuçlar çıkaran raporlar düzenlemek kuşkusuz, tartışmalara yol açacaktır. Bu gibi raporların titizlikle incelenmesi sonucunda kolhozunun prestiji yükselmekte, kolhoz emeğine karşı saygı artmaktadır.

Komşu kolhozda verim hektar başına 10-12,15 *tsenter* • iken, sizin kolhozda 5-6 *tsenter* olursa, veriminizin düşüklüğü bir rapor konusu olmalıdır.

Başka bir deyişle, köy hayatına girip, halkla birlikte ça-

Tsenter: Bir ağırlık ölçüsü.

lıştığınızda öyle davranın ki, hayatla dolaysız, sıkı bir bağınız olsun ve hazırladığınız raporlar insanları duygulandırsın. O zaman halk hazırladığınız raporla mutlaka ilgilenecek ve raporu dinlemeye gelecektir. Anlaşıldığı gibi ülkemizin ve tüm dünyanın toplumsal ve siyasal olayları bizlere gereğinden de fazla malzeme sağlamaktadır.

Raporların serbestçe incelenmesi ve insanların eleştirilmesine karşı daha sabırlı davranılması gerekir. Başlıca sorun, rapordaki esas düşüncenin anlaşılması ve tartışmalara katılanların, konuşma biçiminin zamanla kavranılan bir şey olduğunu bilerek rapor hakkındaki düşüncelerini açıklamasıdır. Önemli olan, herkesin kendine özgü bir fikrinin olması ve bunu açıklayabilmesidir.

Öğretmenin nerede sorulursa sorulsun, her yerde düşüncesini dürüstçe belirtmesi gerekir. Köylülerin, öğretmeni yalnızca öğretmen olarak değil, insan olarak da saymaları gerekir. Bu olay ciddi bir siyasal sorun olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmenliğe yaraşmak için tarafsız olmak gerekir. Öğretmen, her konu hakkındaki düşüncesini tarafsızca açıklamalıdır. Öğretmen, köy sorunlarının çözümünde, çevrenin siyasal ve ekonomik yaşamına ne derece bağlıysa o kadar yardımcı olabilir.

Öğretmen herşeyden önce köylüye kültür alanında yardımcı olabilir. Kültür, oldukça geniş bir kavramdır. Yüz yıkmaktan insan düşüncesinin en yüksek noktasına kadar her şeyi kapsar. Ellerin temizliği, giysilerin derli toplu olması, evde gerekli olan rahatlık, buna benzer birçok şey kültürün göstergeleridir. Toplantılar, tiyatro, dans vb. de kültür göstergelerindendir. Komünistler bunların tümüne kültürel gelişmenin faktörleri olarak bakmışlardır. Fakat bütün bunlar zamanı esnafça geçirmek durumuna dönüşebilir. Esnaflıkla gerçek kültürel gelişme arasındaki ayırıcı hattın görülmesi için siyasal görüşe gerek duyulur. Marksistler bütün bu olayları bir araç ve ileri atılmak için bir basamak olarak görmektedirler. Esnaf- lar ise bunları amaç olarak görmekte, herhangi bir durumun kölesi haline gelmektedir. Bu durum onun ahlâk görüşünü pekiştirmekte, düşüncelerini uyutmaktadır. Bu tavırla sonuna kadar savaşmamız gerekir.

Bu nedenlerden ötürü kültürel çalışmaların uygulanmasında, çalışmalara tüm devlet adamlarının ve siyasetin girmesi gerekmektedir. Böyle davranılmazsa kültür, "yerel kültür" sınırlarında kalacak bütün devlet kültürüyle ve devlet kültür istekleriyle bağını yitirecektir. İnsanın yalıtılmış bir şekilde düşünmemesi için kültürünün sosyalist kuruculukla sürekli ilişkide olması gerekmektedir. Esnaf, kopuk ve ayrı düşünen, kendini kimseye bağlamayan adamdır.

Başkalarına kültür aktarabilmek için önce kişinin kendisinin kültürlü olması gerekmektedir. Bu, bir orkestrayı yönetmeye benzer. Nasıl ki şef çalınan her notayı bilmek zorunda ve bir çalgı yanlış çalındığı zaman düzeltmek durumundaysa, öğretici de her yanlış kavrayabilmeli ve onu düzeltebilmelidir. Bu oldukça güç bir iştir.

4. ÖĞRETMEN KONUŞMASINA DEVRİMCİ RUH VE DÜŞÜNCE KATMALIDIR

Yoldaşlar, çünkü oturumuzun nasıl yapıldığını bilemiyorum. Fakat bugün sizde bir *fikir alışverişi* göremiyorum. Herkes yalnızca kendi çalışmalarının sonucunu göstermekte, bazıları da bunu süslemektedirler. Acaba hepiniz buraya az ya da çok basit bir sonuç göstermek için mi toplandınız? Nasıl bir okul diğerine benzerse, insanlarda birbirine benzemektedir. Oysa sizin buraya dövüşmek amacıyla toplandığınızı görüyorum.

Neden konuşurken beylik sözler kullanıyorsunuz? Sizler öğretmen olduğunuza göre Rus dilini iyi bilirsiniz. Hazır cümleler konuşmak düşüncenin değil, yalnızca dilin çalıştığını gösterir. Siz, hazır cümlelerle insanların ilgisini çekemezsiniz. Çünkü onlar bu sözleri siz söylemeseniz de bilmektedirler. Siz, kendinize özgü cümlelere başvurduğunuzda, bunun gerektiği kadar güzel olmayacağından korkuyorsunuz. Oysa öyle düşünmekle aldanıyorsunuz. Sizin kendi sözünüz her zaman daha iyi dinlenecek ve daha yerinde olacaktır.

Gündelik hayatta sizin halkla, köylülerle bağlantılarınız çoktur. Fakat onlarla ilgili konuşmalarınızda bu bağ, teknik bir bağa dönüşmektedir. "Şu kadar toplantı, şu kadar konuşma yaptık" derken sanki hayattan değil de, köylülerle aranızdaki mekanik ilişkiden söz ediyorsunuz. Siz insanlarla yalnız-

ca toplantı ve konuşmalarda karşılaşmıyorsunuz. Sizin halkla olan ilişkilerinizin içeriğinden söz etmeniz gerekmektedir.

Bu ilişkilerin normal insan hayatında kendini gösteren siyasal ve ruhsal yanları da vardır. Fakat konuşmalarınızda sıkı bir bağ göremiyorum. Ben belki de çok yaşlandığım için bunu kavrayamıyorum. Fakat hangi güçlüklerle karşılaştığınıza, nedenizin neden ağrıdığına ilişkin tek bir söz duyamadım. Siz yalnızca varolan cümleleri tekrarlamaktasınız. Bu durum konuşmalarınızı biçimselleştirmektedir. Herkesin kendi dili ile, anasının öğrettiği dille konuşması gerekir. İnanın ki, en iyi dil anadan öğrenilendir. Biz, öğretmen olmak yüce bir olaydır diyoruz. Bu çok doğrudur. Eğer öğretmen insanlara yalnızca hazır cümleler iletrneye başlarsa bunun sonu iyi olmaz.

İşte siz: Yoldaşlar arasında en son konuşan! Köyde çalışıyorsunuz ve sanki durumunuzdan hoşnutsunuz. Olayları çok iyi yaşadığınızı söylüyorsunuz. Fakat bana öyle geliyor ki, konuşma metninizi tekrar okuyacak olsak, ona inanan çıkmayacaktır. Duru olmadığından değil, konuşmanızda övündüğünüz için. Konuşmanızda ben şunları şunları yaptım gibi anlatımlar göze çarpıyor. İnsanlar böyle övünmelerle karşılaşınca hemen kulak kabartırlar. Konuşmanızda bir çok güzel sözcük de yok değil. Fakat sözlerinizde devrimci ruh yoktu. Sözlerimden sizde ruh yok demek istediğimi sakın çıkarmayın. Ben yalnızca sizde var olan ruh inceliğini eskimiş örneklerle verdiğinizi anlatmaya çalışıyorum. Oysa duygularımızı hazır formüllere başvurmadan kendine özgü sözcüklerle anlatmalıyız. Bütün bu nedenlerden dolayı okur yazar bir kişi konuşmanızı yapay olarak nitelendirecektir. Konuşmanızda doğal, duygusal hiçbir şey yok. Yalnızca işinizden hoşnutluğunuz ve bu işe kendinizi kattırdığınız anlaşılıyor. Fakat bunlar inandırıcı sözler olamıyor. Çünkü bunlar sizin kendi işlediğiniz şeyler değil; hazır klişe sözcükler...Anladınız mı? Söyleyin bunlar doğru değil mi? Konuşmanız gerçekten yapay değil mi! (Salondan: "Doğru")

Halkın karşısına çıktığınızı, böyle bir ifade ile konuştuğunuzu ve bir rapor okuduğunuzu düşünün. Sonuç olarak sizi dinleyecekler ve sonra kalkıp gidecekler; hattâ size soru bile sormayacaklar, sorsalar bile bunlar pek sudan şeyler olacaktır.

Bu nedenden ötürü ööretmenden ilk istenen Şey kendine özgü, anasından öörendiöi biçimiyle konuşmasıdır. Ööretmenin doöru konuşması için dil bilgisini bilmesi gerekir fakat, anlaşılr bir dille konuşması da Şarttır.

Ööretmenliöin en güç işlerden biri olduöunu söylemem gerekir. Hattâ bence, ööretmenin anadan doöma ööretmen olması gerekir. Fakat ben, kelimenin tam anlamıyla ööretmenden söz ediyorum. Bazı kişiler bir çok Şey bilmektedir. Öyle insanlar tanıyorum ki, ilgilendikleri konuyu çok iyi biliyorlar, fakat bu insanları ööretmen yaptığında bilgilerini anlatmayı, açıklamayı baŐaramayacaklardır. Benim belirtmek istediöim, konuyu yalnızca iyi bilmek yeterli deöildir. Onu, dinleyiciler tarafından çok iyi kavranacak biçimde anlatmayı bilmek gerekir.

Herşeyden önce dilin doöal olması gerekmektedir. Çocukları basmakalıpçılıöa, hazır sözlere alıŐtırmayın. Onların kulaöı bu türden konuşmaları kavrayamaz. Eöer birşey anlatıyorsanız kendi sözleriyle konuş, kelimeler başka da olsa aslını anlayacaklardır. Göreceksin ki insanlar da biraz daha dikkatli dinleyeceklerdir. Sözü'n yerinde ve zamanında söylenmesi, ağızdan kendiliöinden akması gerekmektedir. Oysa burada insanların mekanik konuştuöu sonucu çıkmaktadır. Kelimelerin mekanik olarak deöil, organik olarak birleŐmeleri ve amacı belirtmeleri gerekir.

Hazır formüllerle konuşmaktan kaçınmak zorundayız. Bu tarz konuşmaların insan beynine iŐlemediöi, bellekte kavranmadıöı görölür. Halkla ilişkilerinizde konuştuöunuz dili yalın ve kendine özgü bir düzeye getirin, ona doöal bir üslup verin. Eöer üslup doöal deöilse, hiç de hoş olmayan bir durum ortaya çıkar. Aranızdan birçoöu manastırdan manastıra dolaŐan kadınları mutlaka hatırlar. (Belki de hatırlamazsınız.) Bunlar devrimden önce ölkemizde bir hayli çoktu. Eöer bunlardan birini dinlemiŐ olsaydınız, ikinci birinin de aynı Şeyleri mırıldandıöını iŐitirdiniz: "Tanrım, ilahi ana, aziz bir si-ma görmeme yardım ettiler". Onlara benzememeliyiz. Dili-miz zengindir ve siz onu ezip büzmeyin, bozmayın; bunu çocuklara da ööretin. Çocukları buna nasıl alıŐtıracaksınız? Onlardan, önce konuşup sonra düŐünmelerini deöil, önce düşünüp sonra konuşmalarını isteyin. Sorunun çözümü de budur.

Öğretmenlerimizin önünde duran görevler bunlardır. Oysa bunlar tüm olarak göz önüne alınınca öğretmenlerimizin daha da kültürlü olmaları gerekir. Salt kendi uğraşlarıyla ilgili olarak kültürlü değil, sözcüğün tam anlamıyla her alanda kültürlü olmaları gerekir ki, çocukların tüm soruları geniş kapsamlı cevaplanabilsin. Kültürel yükselişi dev adımlarıyla yürüten gerek kent gerekse köy halkının büyük kültürel istemlerde bulunduğunu kendiniz de görüyorsunuz.

Hayatımız gitgide karmaşıklaşmakta, tüm alanlarda çalışan her bir işçimizden daha yüksek bir "düzey" istenmektedir. Eğer şimdi öğretmenin "düzey"i örneğin, iki metre yükseklikteyse, onun hiç olmazsa ikibuçuk metre olması gerekir.

Yoldaşlar burada gazete yetersizliğinden söz ettiler. Kuşku yok ki, gazete bir ihtiyaçtır. Ancak doğrusunu isterseniz, gazete yine de kültürümüzün yükselmesi için yeterli değildir. Gazete belli zamanlarda oluşan ihtiyaçları tatmin etmek için gereklidir. Kültürün yükseltilmesi için kültür tarihine, tüm insanlığın kültürel mirasına başvurmak şarttır. Rus eserlerini ve özellikle edebiyatını tanımak gerekir. Bunsuz olunamaz. Öğretmen, insan malzemesinin en genci, en zengin görünümüdür. Siz edebiyatta insan tiplerini sonsuz derecede çeşitli durumlarda görürsünüz. Bu nedenle edebiyatı tanımanız sizin için, hemen hemen mesleki bir borçtur. Kültürün yükselmesi her şeyden önce edebiyatın bilinmesi demektir. Edebiyat insanı her şeyden daha fazla geliştirmekte, (kendi deneyimine göre hüküm yürütüyorum) ona gelişme, insanları daha iyi tanıma olanakları vermektedir.

İşte size söylemek istediklerimin tümü bunlar. Sınırsız derecede konuşmak mümkün, ama önemli sorunlarımız o kadar çok ki... Siz söylemek istediklerimin en önemlisini, en temel olanını dinlediniz. Evlerinize döndüğünüz zaman benim temennilerimi unutmamamanızı isterdim. (Sürekli alkışlar.)

BÖLÜM VI

KÖY OKULLARINDA NİŞAN ALMIŞ ÖĞRETMENLER ONURUNA DÜZENLENEN GECEDEKİ SÖYLEV

8 Temmuz 1939

Yoldaşlar, halk öğretmenlerinin nişan ve madalyalarla ödüllendirilmelerinin büyük bir siyasal önem taşıdığını herkes anlamaktadır. Hükümet ve tüm Sovyet halkı bu ödülle halk öğretmenlerini yükseltmektedir.

Doğal olarak şöyle bir soru ortaya çıkmaktadır: Halk öğretmeninin yükseltilmesi niçin gereklidir?

İşçi sınıfı ile köylüler, başka bir deyişle tüm halk yönetimi eline aldığından bu yana, iktidarı korumak, yeni bir hayat kurmaya çabalamaktadır. Bu bakımdan dünyadaki tüm halkların Sovyetler Birliği'nden örnek almalarını istemektedir. Fakat iktidarın sağlamlaşması ve komünizmin kurulması için, halkın kendi yanında olan aydınlara sahip olması gereklidir. Halkın okumuş olması gereklidir. Zihin ve beden arasındaki tüm çelişkilerin ve farkların yok olması gereklidir. Zihin emeği beden emeğinden ne zaman farklı olmayacaktır? Ancak bütün insanlarımız, tüm halk tahsilli olduğu, komünizmi kurduğumuz zaman.

Çok uluslu yüce Sovyetler Birliği'nin tüm halkını okutmak en büyük görevlerimizden biridir. Hem de sadece okumasını değil, biz halkımızın komünist eğitim de görmesini istemekteyiz. Okullarımızın komünist eğitim vermesini istiyoruz. Bu ne demektir? Şimdi, bu sorunla ilgili birkaç söz söylemek istiyorum.

Siz, yalnız ilkokullarda değil, ortaokullarda da Marksizm'in ciddiyetle okunmadığını bilmektesiniz. Fakat komünist eğitimden söz ederken, Marksist öğretinin öğrenilmesini

değil de, eğitimi göz önüne almaktayız. Öğretimle eğitim arasındaki fark çok büyüktür! Ortaokul öğrencilerine aritmetik dersini ben de verebilirim. (Gürültülü onaylamalar, alkışlar) Fakat eğitmeye gelince, bu çok daha karmaşık bir iştir. Eski-den "çocuğu aile ve çevre eğitir, okul da damgasını üzerine basar" sözleri boşuna söylenmemiştir. Eğitim en güç görevlerden biridir. Tabii ki, burada gerçek, doğru eğitimden söz etmekteyim.

Eğitim ne demektir? Bu, öğrencinin psikolojik ve manevi yönünü etkilemek, öğrenimi süresince onu belli yönde ve insan olarak biçimlendirmek demektir. Eğitim demek, okul hayatında kaçınılmaz olan, sayısız anlaşmazlıkların, aykırılıkların çözümünde, öğrencilerde öğretmenlerinin doğru davrandığı kanısını oluşturacak biçimde davranmak demektir. Bu durum çocuk ruhuna damgasını derin bir biçimde basmaktadır. Eğer öğretmen zayıf bir öğrenciye taraflı bir not verirse, kuşkusuz ki bu taraflı not öğrencinin psikolojisinde iz bırakmadan geçmeyecektir. Burada öğretmen, sanki aynalı bir labirentte bulunmaktadır. Ona yüzlerce keskin duyarlı, olumlu-olumsuz yanlarını şaşılacak derecede iyi farketmesini becerebilen yüzlerce çocuk gözü dikilmektedir. Öğrencinin eğitimi herşeyden önce öğretmenin sınıftaki tutumu, öğrencileriyle olan ilişkileri demektir. Bu ise eğitimi çok zor bir iş haline getirmektedir.

Bundan, çocukların iyi bir öğretimden geçmeleri zorunluluğunu inkâr ediyorum anlamı kesinlikle çıkmamalı, Öğretmen olduğunuz için, bu sorun size kendiliğinden açıktır. Fakat şu da var ki, eğitim işi pek çok öğretmenin dikkatinden kaçmaktadır. Oysa ki, çocukların manevi yönlerinin biçimlenmesinde eğitimin büyük bir önemi vardır. Birçok öğretmen, pedagog olmaları gerektiğini unutmaktadır. Pedagog ise insan ruhunun mühendisidir. Kuşkusuz ki, öğrencilere belli bir yönde etki yapabilmek için gerekli yeteneklere sahip olmak şarttır. Fakat bu da yeterli değildir. Öğretmenin bilinçli bir biçimde belli bir etkide bulunmayı başarabilmesi için çok kültürlü, yüksek derecede tahsilli olması gereklidir.

Gerçekten devlet ve halk öğretmenlere, çocuklara, yani en kolay etki altına alınabilecek yaştaki insanları emanet etmektedir. Onlara genç kuşağın, yani umutlarının ve gelecekle-

rinin eğitimini, gelişmesini biçimlenmesini emanet etmektedirler. Bu çok büyük bir güvendir ve öğretmenlere büyük bir sorumluluk yüklemektedir. Açıktır ki, öğretmenlerin bir yandan yüksek derecede tahsilli, diğer yandan da kristal gibi temiz ve namuslu olmaları gerekir. Çünkü namus, kelimenin tam anlamıyla karakterin satın alınmaz niteliği; çocuklarda yalnız iyi bir etki yapmakla kalmaz, onlara bulaşır, yaşamları boyunca derin izler bırakır.

Şu halde yoldaşlar, biz çocuklarımızın sosyalist ruhta eğitilmelerini, onlara sosyalist ilkelerin aşılmasını istemekteyiz. Şöyle bir soru sorabilirsiniz: "Sosyalist ilkeler" ne demektir?

Sosyalist ilkeler, basit anlamda ele alınırsa, yüksek derecede tahsilli, namuslu, ileri insan ilkeleridir. Sosyalist vatana, dostluğa, arkadaşlığa, insan severliğe, namusa, sosyalist emeğe ve herkesin bildiği bir sürü yüksek niteliklere karşı sevgidir. Bu özelliklerin, bu yüce niteliklerin aşılması sosyalist eğitimin en önemli birleştirici bölümüdür.

Bu özellikler çocuklara güzel vaazlar ya da boş ajitasyonlarla aşılammamalıdır. Bunlar çocuğun bilincinde, arkadaşlık ilişkilerinin gündelik akışında göze çarpmadan derin bir biçimde kökleşebilir. Bu durum, öğretmenlerin genel çizgileri ile Marksizm-Leninizm'i benimsemiş olduklarında da mümkündür.

Sık sık Marksizm-Leninizm'in benimsenmesi şarttır diyoruz. Kişisel deneyimlerimden biliyorum ki, Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesi insana çalışmalarında dolaysız bir biçimde sayısız yarar sağlamakta, gündelik yaşamda ortaya çıkan çok sayıda sorunun çözümüne yardım etmektedir. Öğretmenlerimizin önünde sosyalist eğitimin en güç görevi, Sovyet insanlarında sosyalist bilinci biçimlendirme görevi durmaktadır. Bu görev başarılı olarak ancak öğretmenlerimizin yüksek tahsilli yanı sıra Marksist öğretiyi de tam olarak bildikleri takdirde yerine getirilebilir.

Bu konuda siz, tıpkı benim ve şu masanın arkasında oturan yoldaşların durumundasınız. İnancım şudur ki, her biriniz halkımızın olağanüstü hızla geliştiği, bilincinin, tahsilinin ve kültürünün görülmemiş biçimde yükseldiği ve bunun ülke-

mizin her bucağında gerçekleştiği konusunda benimle aynı fikirdesiniz. Şimdi bu ülkede "ıssız" köşeler yok, şimdi ülkemizin her köşesi şöyle düşünülmektedir: Her köşe Moskova'nın bir parçasıdır. (Heyecanlı onaylayan sesler, sürekli alkışlar).

Halkın "yükselmesi" ne demektir? Herşeyden önce toplulumumuza her yıl hemen hemen iki milyon öğrenimli kişinin katılması demektir. Biz, bugünkü koşullardan geçmemiş yaşlılar ise, eğer direnir ve onların ardından gitmezsek, yavaş yavaş bir köşeye itileceğiz. Bu nedenle eski okullardan geçmiş öğretmenlerin de geri kalmamaları gerekir. Bilgi arttırma kayıtsız şartsız gereklidir. Öğretmen yalnız öğretmen değil, aynı zamanda öğrencidir. (Alkışlar)

Öğretmen enerjisini, kanını, kendisi için değerli olan herşeyi öğrencilerine, halka verir. Fakat yoldaşlar, eğer siz sahip olduğunuz herşeyi verir bu arada kendinizi yenilemezseniz sizde de bir şey kalmaz. (Onama sesleri) Öğretmen bir yandan verir, diğer yandan da sünger gibi emer; halktan, hayattan ve bilimden en iyi olan herşeyi alır, bu en iyileri yenisinden çocuklara verir. (Sesler: "Doğru". Alkışlar.) Eğer Sovyet öğretmeni bugünden yarına gerçekten ileri öğretmen olmayı istiyorsa, sürekli olarak halkın en ileri bölümüyle birlikte yürümesi gerekir. Bu durumda öğrencilerine ne kadar fazla verirse versin, kendisi de beslenir. İyi nitelik ve özellikleri alırsa, çocuklara vermek için o lezzetli şerbete her zaman fazlasıyla sahip olur.

Bugün buraya Sovyetler Birliği'nin dört bir köşesinden öğretmenler toplandı. Burada Ukrayna'dan Gürcüstan'dan ve diğer özerk cumhuriyetlerden öğretmenlerin bulunmasına çok seviniyorum. Sizin Moskova'dan alınabilecek her şeyi almanızı isterdim. Verilen ödül ve nişanların, sizlere gösterilen konukseverliğin, bunların hepsinin yaşamınız boyunca etkileri, en derin çizgilerle izleri kalsın. (Sürekli alkışlar). Tüm bunların merkezle, Moskova ile, Sovyet hükümeti ile, Parti ile, Stalin yoldaşla sıkı ilişkiler, sarsılmaz bağlar olarak kabul etmenizi, bu bağlılık duygularının günlük çalışmalarınızda sonsuza dek sürmesini isterim. (Hazır bulunanlar partinin, hükümetin ve Stalin yoldaşın onuruna sıcak gösterilerde bulunurlar.)

Sovyet Aydınlarının Ödevleri Üzerine
Gospolitizdat, s.46-49,1939

BÖLÜM VII

MOSKOVA'NIN BAUMAN YÖRESİNDEKİ TAM TEŞKİLATLI ORTAOKULLARIN SEKİZİNCİ- DOKUZUNCU VE ONUNCU SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DANIŞMA KURULUNDAKİ SÖYLEVİ

7 Nisan 1940

Yoldaşlar, ben de herkesin istediği gibi çok verimli çalışmalar istiyorum sizden. Bu genel bir istektir; ana ve babaların, hükümetin isteği, pedagogların isteği, daha yaşlı kuşakların isteği...

Fakat sorun iyi dileklerle değil, sizin çalışmanızla hem de ciddiyetle çalışmanızla çözülecektir. Okul size sistematik olarak çalışmayı öğreten biricik yerdir. İnsan okula rağmen, okulsuz, tek başına bilgi edinmeye ne denli çaba gösterirse gösterebilir, sadece kendi kendini yetiştirmiş bir insan olur.

Bazıları şöyle düşünüyorlar: Okul neme gerek, hem okulu pek öyle iyi dereceyle bitirmesem de bu, yalnızca diplomamda belirtilecek, hayatta değil. Böyle düşünen haklı değildir. Okul insana sistematize edilmiş bilgiler vermekle onu uzmanlaştırmış emeğe hazırlamaktadır. Çoğunuz kuşkusuz uzman işçi olacaksınız. Bunun için çalışmanız, hem de ısrarla ve inatla çalışmanız gerekir.

Gelecekte uzman işçi olmak isteyenlerin Sovyet okulundan geçmesi, kitaplar üzerinde ve kendi üzerinde sistematik olarak çalışmayı öğrenmesi gerekir. Okuldan geçmeyene daha sonra hayat güç gelecek, çalışmak güç gelecektir. Bu eksiklik, yani sistemleştirilmiş bilgi ve sistemli çalışma alışkanlığının bulunmaması kendini her yerde ve her şeyde gösterecek, sizi peşinizi bırakmayan bir gölge gibi izleyecektir. Bu durumu ben kendi hayatımda yaşadım ve halen yaşamaktayım. Bu nedenle okuldan -birinci sınıftan onuncu sınıfa dek- sistemleştirdi-

rilmiş kesin bilgiler kaynağı olarak mümkün olduğu kadar yararlanmaya bakmak gerekir.

Tüm öğrencilerin, sosyal hayatta ve devlet hayatında yalnız sistemli bir biçimde çalışan ve işini bilen kişinin önem kazanacağını unutmamaları gerekir. Oysa yalnız yüzeysel kültür cılası ile parlayanlar, *Onegin** tipinde kişiler, her şeyden biraz söz eden fakat hiç bir şeyi temelinden bilmeyenler, Sovyet toplumunun ve devletin hayatında önemli rol oynayamamaktadırlar ve oynayamayacaklardır.

Bugün bu kürsüden derslerinde seçkin olanlar konuşular. Seçkin yoldaşlar size, iyi, güzel, -içtenliğimi bağışlayın- fakat tümüyle orjinallikten yoksun bir biçimde konuştuğunuzu söylemem gerekiyor. Kuşkusuz ki, benim bu içtenlikli tavrım sizin için inciticidir. Fakat ben bunu sizi incitmek için değil de, çalışmada en temel olanı, zorunlu olanı anlamanız için söylemekteyim. Konuşmalarınız kusursuz hazırlanmış, bunlarda kesinlikle dokunulabilecek hiçbir yan yok. Hangi yandan bakılırsa bakılsın tümüyle akılcı söylevler. Konuşmalarınız öğrenci gazetelerinde de yayınlanabilir. Redaktör bu yüzden uyarı almaz. Fakat bu gibi konuşmalar insanı heyecanlandırmaktan uzaktır. Bunlar, ne kafaya ne de yüreğe hiçbir şey vermeyecektir. Oysa siz gençsiniz. Sizin ağzınızda sıradan bir konuşma bile heyecanlı bir biçim alır. En çok etkileyen konuşma ise ağrıyan tellere dokunan, onay ya da karşı çıkışı uyandırandır. Bu, konuşmacının az çok bağımsız, canlı bir fikre sahip olduğuna dair ilk belirtidir.

Fakat yoldaşlar bu, zamanla elde edilen birşeydir. Siz henüz gençsiniz, herşey sizin önünüzdedir. İşte sırf bu yüzden de ben de konuşmalarınızın tümüyle orjinallikten yoksun olduğunu bu denli yüreklilikle söyleyebiliyorum. Eğer elli yaşlarında olsaydınız, sizin hiçbir zaman orijinal konuşamayacağınızı bilerek bunları söylemezdim. Sizin hayatınızın en büyük bölümü henüz önünüzdedir ve siz orijinal konuşacaksınız.

* Bir roman kahramanı.

Bundan kuşku yok. Fakat şimdilik kendi cümlelerinizle değil de, yabancı, çoktan klişeleşmiş cümlelerle konuşmaya heves ediyorsunuz. Konuşmalarınızda kendinize özgü, canlı fikirler görünmüyor. Konuşmalarınız tıpkı ısıtmayan ay ışığı gibi...

Hepinizin arasında, yalnızca son konuşmacı, Karip yoldaş kendi dili ile konuştu. Konuşmasının akışında cümlelerini düşündüğü ve az çok kendine özgü fikirlerin var olduğu görülüyordu. Bu en önemlisidir. Diyelim ki, sizinle birlikte Komsomol örgütünden bir kişi gelmiş. Öyle bir konuşma beceresi elde etmiş ki, istediği zaman ve her türlü konu üzerinde söylev verebilir. Onun söylevi, şiirsel kıyılarda akan büyük bir ırmak gibi akıcı ve güzel de olabilir. Fakat bu söylev yalnızca yüzeysel olarak güzeldir, en önemli şey, yani devrimci ruh yoktur. Bu meyvesiz bir çiçektir. Böyle bir konuşmacı bir şey öğretemez, çünkü cümleleri üzerinde düşünmemiştir. Söylevinin içeriği ile etki yapamaz. Onun söylevini dinleyenler yalnızca: "Ah ne güzel konuşuyor!" diyebilirler, başka bir şey söyleyemezler.

Varsayalım ki, böyle "altın ağızlı" biri değil de, basbayağı ciddi bir kişi geldi. Onun söylevi güzelliği ile parlamıyor, hattâ sık sık aralarla kesiliyor. Belli ki o düşünüyor ve konuşuyor, konuşuyor ve düşünüyor. Cümlelerini düşünerek duraklayınca kendisiyle birlikte tüm dinleyenleri de düşünceye yönetlmektedir. Çünkü onlar kendisini, onun düşüncelerini izlemektedirler. Böyle bir konuşmacının söylevini dinleyenler şöyle diyeceklerdir: "O belli bir fikir ortaya attı". Onlar bu fikre karşı çıkar, razı olur, inkâr eder, onaylar, kıvanç duymazlar ya da kutlarlar ve tartışırlar.

Karip yoldaş, bu türden söylevcilere yaklaşmaktadır. Tümünüzün bu türden söylevcilerin ilke ve yöntemlerini kabul etmeniz gerekir; düşünüp cümleleri kendiniz kurmalısınız. Önceden kurulmuş formüllerle konuşmamalısınız. Özellikle o zaman Rus dilini bilip bilmediğiniz belli olacaktır.

Burada sekizinci, dokuzuncu ve onuncu sınıflardan seçkin öğrenciler konuştu. Ders programlarından hareket edilirse, onların Rus dilini iyi bilmeleri ve Rusça ile fikirlerini iyi

açıklamaları gerekir. Fakat onlar kendilerine ait bir şey söylemedikleri ve hazır cümleler ile kafalarını yormadan konuştukları için, ben onların Rus dilini bilip bilmediklerini söyleyemeyeceğim. Oysa Karip yoldaş konuşurken cümlelerini kendisi kuruyordu. İnsanın dilini bilip bilmediği, okulun ona kendi fikirlerini söylemeyi öğretmediği, cümleyi kendisi kurduğu zaman anlaşılır. Sovyet öğrencileri gerçekten çalışmak isterlerse, okula gökten düşmüş allahın belası olarak bakmamaları, bu yolda, Karip'in yolunda ilerlemeleri gerekir.

Ben bunu rasgele söylemiyorum. Bazıları okula, öğrenime yük gözü ile, cennete varabilmek amacıyla içinden geçilmesi şart olan Araf¹⁴ olarak bakmaktadırlar. Eğer siz bu biçimde bakmıyorsanız; eğer siz okumayı öğrenme ve görüş açısını genişletebilmek için sonuna dek yararlanılması gereken mutlu bir olanak sayıyorsanız, o takdirde konuşmanızı kendiniz yazmalısınız. Bu ölçü, hem kompozisyonlarınızda, hem matematik problemlerinin çözümünde, hem de kroki ve resim yapmak gibi çalışmalarınızda da geçerlidir.

Diyelim ki bir kompozisyon yazıyorsunuz ve bu amaçla daha çalışkan öğrencilerin "yardımına" başvuruyorsunuz ya da doğrudan hazır "notlardan " kopya ediyorsunuz. Yoldaşlar bu bataklık bir iştir. Siz bu şekilde hiç bir zaman hiç bir şey öğrenemezsiniz. İyisi mi, kötü olsun, fakat mutlaka kendinizin olsun. Varsın bu durumda oluşturduğunuz metni bin kez düzeltmeniz ya da baştan yazmanız gereksin. Bundan korkmayın ve gücünüzü esirgemeyin. Bu size bağımsız çalışmayı öğretecektir; bağımsız çalışma kendini burada gösterir.

Ya da örnek olarak raporları ele alalım. Bizde çok çeşitli rapor vardır. Öyle raporcular vardır ki, yalnızca genel sözcüklerle yetinerek ve ortaya gürültülü sloganlar atarak, dinleyenlere her 15-20 dakikada bir kendini alkışlatacak bir biçimde iki, üç, hattâ beş saat konuşabilirler. Bu, güç bir şey değildir, hepsinden kolaydır. Böyle bir rapor için büyük bir zekâyı gerek yoktur. Fakat daha az sözcükle, bizzat raporcunun düşünerek seçtiği sözcüklerle -hattâ varsın biraz acemice olsun- rapor oluşturmak daha güçtür.

¹⁴ *Araf* -Boş inanışlara göre cehennemle cennet arasında bulunan ve günahların temizlenmesine yarayan yer.

Burada seçkin öğrenciler olarak toplandınız. Kuşkusuz ki en iyi öğrenciler toplanınca onlarla, derslerde geri kalmış öğrencilerin bulunmaması konusunda anlaşmak kolaydır. Fakat geri kalmış öğrencilerin toplanması ve onlarla konuşulması fena olmazdı. Bakalım onlar niçin geri kalıyorlar ve geri kalmamaları için ne yapmak gerekmektedir?

Bugün konuşmak niyetinde değildim. Elimi vicdanıma koyarak söyleyeyim ki burada hararetli bir dövüş olmasını bekliyordum. Okulda neyin kötü, neyin kusurlu olduğunu söylemenizi bekliyordum. Toplantınız törenli miting halini aldı. Fakat nerede bir tören varsa, orada çoğunlukla içerik azdır.

Bugün burada konuşmaları bir hesap verme havasını taşıyan en iyi öğrenciler yaptı. Yönetmenin kendilerini böyle konuşmakla görevlendirdiği anlaşılıyordu. Bazı yoldaşlar şöyle dediler: "Biz yedinci sıradaydık, şimdi beşinci sıradayız, üçüncü sırayı alacağımızı umuyoruz." Fakat aralarından bir teki bile ne yapmaya niyetlendiğini, nereye gitme isteğini taşıdığını söylemedi. Yoldaşlar, siz ortaokulu bitiriyorsunuz, bağımsız bir hayatın eşliğindesiniz. Eğer onuncu sınıf öğrencisi olsaydım -ne yazık ki olamam- bu durumda okulu bitirme yılında karşıma koskoca bir "nereye gideyim?" sorusunu koyardım. Ve kuşkusuz ki, nereye gideceğimi önceden iyice belirlerdim. Şüphesiz, her zaman canınızın istediği yere gidemezsiniz. Herhalde aranızdan bir çokları Gazetecilik Enstitüsü'ne gitmeyi diliyor. Bunu geçen yıllardaki yarışmalardan biliyorum. Fakat orada öyle bir yarışma var ki, oraya her dileyenin girmesi çok güçtür. Peki, nereye gitmeli? Ya da bu sorun sizi hiç mi ilgilendirmiyor? Öyleyse bu kötü bir belirtidir. Böyle önemli bir sorunun noksanlığı bence büyük bir hatadır. Bu arada öğrencilerin ne gibi emeller beslediğini, gençliğimizin sevgili uğraşısının ne olduğunu bilmeyi çok isterdim. Bu bir çok şeyi açıklayıcı olurdu. Bu kanıtlar incelenerek çok ilginç sonuçlara varılabilir. Ama ben sizden hiçbir şey öğrenemedim ve bunun için de hiçbir sonuç çıkaramıyorum.

Fakat yine de kafalarınızda bu gibi düşüncelerin olma-

masını kabul edemiyorum. Sizin yaşınızda her kişinin bu sorun üzerinde düşünmesi gerekirdi. Kuşkusuz ki, onda dokuzunuz gelecekte dağları devirmeye, tüm dünyayı anlayışınıza göre değiştirmeye hazırlanmaktasınız. Gençlik çağımda ben de aynı şeyleri düşünüyordum. Doğal olarak, bu düşünceler kafanızda dönüp durmaktadır. Gençlik böyledir.

Fakat artık yolu belirlemenin, kesin cevaplar vermenin zamanı geldi: Nereye gitmeli? Bizde birçok kişi bu sorunu çok basit bir biçimde çözmektedir. Ben Komsomolcuym, yarının komünistiyim, Sovyet vatandaşım. Böylece "yol belirleme" işi çözülmektedir. Ne var ki bu durum, "yazgının tespiti"nde" kolaya kaçmaktır.

Yazgını ciddi olarak belirlemek; hayat yolunu çizmek, inançlarını işlemek, kendi yerini bulmak demektir. Her birinin şöyle düşünmesi gerekir: Ben Sovyet insanıyım, düşmanlarla sarılı ve eski kuşaklara oranla daha çok savaşmam gereken bir devletin vatandaşıyım. Örnek olarak bizim kuşağı, eski bolşevikler kuşağını alın. Biz, oldukça zayıf, kötü örgütlenmiş ve yeterli kültürden yoksun Rus kapitalist ve pomescikle-riyle çarpıştık. Size ise, daha güçlü, daha örgütlü, daha hileci, siyasal savaşta çeşitli aldatmacanın araç ve yöntemlerini daha ustaca kullanan bir düşmanla çarpışmak düşecektir. Bu savaşa ısrarla ve sistemli olarak hazırlanmanız gerekir.

Şunu da unutmayın ki, bu savaş yalnız cephelerde olmayacaktır. Daha önceleri tüm cephelerdeki çarpışmalarda üniversitelerimiz kahramanlık mucizeleri gösterdiler. Kültürlü Sovyet gençliğimizin kahraman olmasında şaşılacak bir durum var mı? Hayır! Bu savaş, hayatın bütün alanlarını kapsayacaktır. Bu, Sovyet iktidarının ilk gününden bu yana yürütülen o amansız savaşın en yüksek derecesi olacaktır.

Bu çözümleyici savaşlarda zafer kazanabilmek için karakteri ve iradeyi günlük mücadelelerde çelikleştirmek zorunludur. Bunun için sosyalist kuruculuktaki yerinizi kesin olarak belirlemeniz gerekir ki, seçtiğiniz işi kusursuz ve en iyi biçimde benimseyebilesiniz.

Bu belirleme işi, her birinizin günlük yaşamında da çok

önemli bir şeydir. Siz karakterinizi geliştirmeyi başarabildiğiniz, dünya görüşünüzü açıkça belirlediğiniz sosyalizm kuruculuğunda ve günlük savaşta yerinizi belirlediğiniz ve görevinizi benimsediğiniz, hedefinizin düşüncelerinizi pratikte gerçekleştirmek olduğuna inandığınız zaman; hayatta her türlü hayâl kırıklığına ve başarısızlığa karşı bağımsızlık kazanmış olduğunuz söylenebilir. Bazen şöyle olur: Bir öğrenci, bir kızla arkadaşlık ediyor. Sonra onu aldatıyor ve başkasıyla arkadaşlığa başlıyor. İşte size koskaca bir "dram". Sakın bundan yaşlı bir adama özgü alaycı sözler olduğu anlamını çıkarmayın. Ben de gençtim ve şimdi, insanların gençlik duygularına saygı duymaktayım. İşte böyle bir "dram"ın henüz dengelenmemiş, yolunu belirlememiş kişi için çok büyük önemi olabilir. Bu yüzden hayata karşı derin bir hayâl kırıklığı yaratabilir. Uzun yıllar sürebilecek derin izler bırakabilir. Yolu açık ve belirlenmiş olan bir kişi için ise bu gibi "dram"lar diğer kişilere oranla daha ağrısız geçebilir.

İşte böyle, kişinin karakterini olabildiği kadar erken belirlemesi ve kendine çetin bir dünya görüşü biçimlendirmesi gerekir. Eğer ben zoolog olacağım derse, mutlaka olmalıdır. Sahip olduğu her şeyi, vatanının yararı için zooloji alanındaki çalışmalara vermelidir. Sovyet zoologu ile kapitalist ülkelerdeki zoologlar arasındaki fark bundan ileri gelir. Sovyet zoologu şöyle diyecektir: Ben bu alanda vatanıma en iyi bir biçimde yararlı olacağım. Bu düşünceyle yola çıkan kişi amacına ulaşacak, büyük işler yapacaktır. Böyle bir kişi hayatta belli bir yeri, belli bir iradesi olmayan herhangi bir kişiye oranla her türlü hayâl kırıklığını, başarısızlığı ve dramı daha kolay taşıyacaktır.

Ben, kendi kanılarını ve karakterini işlemiş olan kişilere çok saygı duyarım. Sizin bu yüzden endişe duymanız için zaman belkide henüz çok erkendir. Hayır yoldaşlar, erken değildir. Sanırım siz Stalin yoldaşın hayat yolunu iyi biliyorsunuzdur. O daha onbeş yaşında Marksist olmuş, onyediyedi yaşında Çarlığa ve kapitalizme karşı kavgaya girişmiş, siyasal görüşleri yüzünden ruhaniler okulundan kovulmuştur. İşte Stalin yol-

daşın yolunu ne denli erken belirlediğini görüyorsunuz. İnsanlar geçmişin koşullarında yollarını bu denli erken belirleyebiliyorlarsa, sizin için bu görevi çözümlmek bugünün koşullarında ne kadar daha kolay...

Sonuç olarak bakın size daha neler söylemek istiyorum. Bazılarınız şöyle bir düşünceye vardığını söyledi: Nasıl olsa yüksekokula girmeyeceğime, ordu saflarına katılacağıma göre olgunluk sınavında niçin en yüksek not almaya uğraşayım? Böyle bir düşünce biçimi tümüyle yanlıştır. Her şeyden önce bu soruna not açısından bakılmamalıdır. Sorun notta değil, bu gibi yoldaşların gelecekte sistemli olarak okuyamayacaklarından, yani ortaokulun verdiği bilgiler dışında kalan boşlukları dolduramayacaklarından ibarettir. Bundan başka, yoldaşların askerlik görevini bitirdikten sonra, önemli bir bölümünün orduda yükseköğrenim kurumlarına gideceklerinden söz etmeyelim. Eğer ortaokulu iyi dereceyle bitirmişlerse, çoğunluğunun yüksekokula girebileceklerini düşünmekteyiz. Kızılordu'da birçok öğretim kurumu vardır. Ve bunların ortaokulu iyi derece ile bitirenlerle tamamlanması yeğlenecektir. Bu nedenle sizin ortaokulda tüm gücünüzü kullanarak okumanız gerekir.

Yüksekokul? Bu artık başka bir sorundur. Orada yüksek derecede öğretimle uğraşmamız gerekecektir. Orada artık kişiler bilimin belli bir dalının faaliyetçileri olarak biçimlenmektedirler. Kişiler ortaokulda yalnızca sistematik olarak çalışmayı öğrenmekte, yalnızca eğitimlerinin temelini atmaktadırlar. Bunun için ben, ortaokulda güçlerini tümüyle seferber ederek çalışmanın anlamsız olduğunu düşünen yoldaşların yanıldıkları ve kendilerine düzeltilmesi olanaksız zararlar getirdikleri kanısındayım.

Bu yılki onuncu sınıf öğrencilerinin Kızılordumuzun saflarında iyi birer er ve bunun yanı sıra yüksekokullarımızda iyi birer üniversiteli olmalarını yürekten dilerim. (Sürekli alkışlar).

"Komünist Eğitim Sorunları"
Gospolitizdat, s.28-35, 1940

BÖLÜM VIII

SOSYALİST EĞİTİM ÜZERİNE MOSKOVA PARTİ MERKEZİ TOPLANTISINDA OKUNAN RAPOR

2 Ekim 1940

Yoldaşlar!

Bundan yirmi yıl önce -hem de tam bugün- 2 Ekim 1920'de Vladimir İliç Lenin, RKSM'nin¹⁵ III. Genel Rusya Kongresi'nde sosyalist eğitime ilişkin bir söylev verdi. Lenin, Komsomol'a kapitalist toplumda eğitim görmüş olan bizim kuşağın, sosyalist toplumu gerçekleştirmek görevini yerine getirmesinin çok zor gerçekleşeceğini söyledi. Bu görev gençliğin omuzlarına yüklenecektir.

İşte bugün, siz alkışlarken ben de bu sözleri anımsadım. Bu sözler beni, karşımda tam da Lenin'in seslendiği eski Komsomolcuların, şimdi artık yaşlanmış, deneyleriyle sosyalizm kuruculuğuna aktif olarak katılmış, o dönemden kişilerin bulunduğu düşüncesine yöneltti. Ben de sizinle birlikte sizi, sosyalizm kurucularını alkışlamaktayım.

Bizde sosyalist eğitime büyük bir özen gösterilmektedir. "Eğitim" sözcüğü basınıımızı boş yere kaplamıyor.

Fakat genellikle eğitimin ne olduğunu daha fazla ya da daha az açık ve kısa olarak formüle etmeyi denerseniz, bir hayli güçlüklerle karşılaşsınız. Pek çok kez eğitim ile öğretim birbirine karıştırılmıştır. Kuşkusuz ki, eğitimin öğretimle büyük bir benzerliği vardır; fakat hiç bir zaman eş anlamlı değildir. Uzman pedagoglar eğitimin öğretime oranla çok daha geniş bir kavram olduğu kanısındadırlar. Onun kendine özgü özellikleri vardır.

¹⁵ RKSM - Rus Komünist Gençliği Birliği

Bana göre eğitim, eğitimci tarafından istenilen niteliklerin eğitilene aşılması için onun psikolojisine yapılan belli, amaca yönelik ve sistematik etkidir. Bana kalırsa böyle bir formül, (kuşkusuz ki bu, kimse için zorunlu değildir) bizim eğitim kavramına verdiğimiz anlamı genel çizgileriyle içine almaktadır. Yani; insan toplumuna ilişkin belli bir dünya görüşünün, bir ahlâkın toplum kurallarının aşılması, karakterin ve iradenin belli çizgilerinin, alışkanlıkların ve zevklerin işlenmesi, belli bedensel niteliklerin gelişmesi vb. vb.

Eğitim güç işlerden biridir. En iyi pedagoglar onun yalnızca bilim değil, sanat da olduğu kanısındadırlar. Onlar okul eğitimini göz önüne almaktadırlar ki, bu sınırlı bir görüştür. Fakat bir de hayat okulu vardır ve orada kitlelerin eğitimi durmaksızın yaşanmaktadır. Orada eğitimci bizzat hayattır, devlettir, partidir. Eğitilenler ise hayat deneyleri, siyasal deneyleri bakımından birbirinden farklı milyonlarca yaşlı kişidir. Bu çok daha karmaşık bir iştir.

Ben bugün özellikle bu eğitimin, kitlelerin eğitim üzerinde durmak istiyorum.

-I-

Engels "Anti-Dühring"de şunları yazmaktadır:

"... İnsanlar ahlâki görüşlerini bilinçli ya da bilinçsiz olarak eninde sonunda sınıfsal durumlarının pratik koşullarından, üretimin ve mübadelenin ekonomik ilişkilerinden edinmektedirler.

... Ahlâk sürekli olarak sınıfsal ahlâk olmuştur; o ya egemen sınıfın egemenliğini ve çıkarlarını haklı göstermiş ya da ezilen fakat artık yeterli biçimde sağlamlaşan sınıfın bu egemenliğe karşı çıkmasını belirtmiş ve ezilenlerin gelecekteki çıkarlarını savunmuştur."

Demek ki, sınıflı toplumda hiçbir zaman sınıfdışı ya da sınıfüstü eğitim varolmamıştır ve olamaz.

Burjuva toplumunda eğitim tümüyle egemen sınıfların ikiyüzlü ve açgözlü çıkarlarıyla içiçedir. Bu eğitim, kapitalist

toplumun karakterini yansıtan derin bir çelişki taşımaktadır.

Kapitalistlerin ideali, işçileri ve köylüleri boyun eğen, sömürünün yükünü ses çıkarmadan taşıyan hizmetliler olarak görmektir. Kapitalistler, buradan yola çıkarak işçilerde ve köylülerde yüreklilik ve mertlik gibi nitelikleri eğitmek istemezler. Onların hiçbir şekilde öğrenim görmelerini istemezler. Öyle ya, okumamış ve geri kalmış insanlarla başa çıkmak çok daha kolaydır! Fakat böyle insanlarla soyguncu savaşlarda zafer kazanılamaz ve onlar temel bilgileri olmadan makinalarda ve tezgâhlarda çalışamazlar. Bir yandan teknik gelişim koşullarının yarattığı karşılıklı yarış, silahlanma vb. yarışı, diğer yandan işçilerin ve köylülerin öğretim uğrundaki savaşı, burjuvaziye emekçilere hiç olmazsa bilgi kırıntıları vermeye zorlamıştır. Soyguncu savaşlar ise işçilerde dayanıklılık, yiğitlik ve burjavazi için tehlikeli olan diğer nitelikleri eğitmiştir.

Burjuvazinin hiç bir eğitim sistemi bu çelişkilerden sıyrılamaz. Burjuva toplumunun bu çelişkilerine rağmen egemen sınıflar, açık baskılardan, incelmış hilelere dek tüm silahlara başvurarak kitlelere egemen olmak için çılgınca bir savaş yürütmektedirler.

Burjuva toplumunda emekçi insan, doğumundan ölümüne dek egemen sınıflar için uygun olan düşünce, duygu ve alışkanlıkların sürekli etkisi altında bulunmaktadır. Bu, bazen güç seçilir biçimler alarak, sayısız yollar-yöntemler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Kilise, okul, sanat, basın, sinema, tiyatro, çeşitli örgütler, hepsi birden kitlelerin bilincine burjuva dünya görüşünü, burjuva ahlâkını, alışkanlıklarını vb. aşılamak için birer silah görevini yükümlenmektedir.

Örnek olarak sinemayı alın. Bir burjuva rejisörü Amerikan filmleri hakkında şunları yazmaktadır: "Pek çok çağdaş film içeriğinden ötürü sadece yumuşak koltuklara oturup, kaşıkla beslenmeyi isteyecek şekilde yorgun olan insanlara özgü bir tür uyuşturucu araca benzer şeylerdir."

Burjuva eğitiminin aslı budur.

Egemen kapitalist sınıf durumunu sağlamlaştırmaya, ezi-

len sınıfların boyun eğmeleri için yönlendirilen ve asırlardır süregelen eğitime burjuvazinin egemenliğine karşı Komünist Partisi -proletaryanın öncü birliği- ilk adımda, proletarya diktatörlüğüne yönelik kendi eğitim ilkelerini öne çıkarmaktadır.

-II-

Sosyalist eğitim, burjuva eğitiminden sadece görevleriyle değil, yöntemleriyle de kökten farklıdır. Sosyalist eğitim kitlelerin siyasal bilinçlerinin, genel kültürlerinin gelişmesine ve düşün düzeyinin yükselmesine kopmaz bağlarla bağlıdır. Tüm komünist partileri bu emeli gütmektedir.

Tüm komünist partilerinin amacı sonuçta aynı olsa da, yine de Sovyetler Birliği'nde durum kapitalist ülkelerden farklıdır. Bizdeki eğitimin bu farklı koşullara uyması gerekir. Ülkemizdeki işçi sınıfı yalnız maddi bakımdan değil, manevi bakımdan da egemen ve yönetici güçtür.

Bu, Sovyetler Birliği dışındaki işçi sınıfı için söylenemez.

Marx ve Engels şöyle yazıyorlar:

"Maddi üretim araçlarına sahip olan sınıf, bu nedenle manevi üretim araçlarına da sahiptir... Egemen sınıfı oluşturan bireyler, diğer şeyler arasında bilince de sahiptirler ve bu nedenle düşünürler. Onlar sınıf olarak egemen oldukları ve belli tarihsel dönemi başından sonuna kadar belirledikleri oranda, -kendiliğinden de anlaşılacağı gibi- bunu bütün alanlarda yapmaktadırlar. Yani düşünen insan olarak, düşünce üreticisi olarak egemenlik sürmekte, dönemlerinin düşünce üretimini ve bölüşümünü düzenlemektedirler. Bu ise onların düşüncelerinin dönemin egemen düşünceleri olması demektir."

Bize göre, sosyalist eğitim sürekli olarak somut biçimde anlaşılmaktadır. Bizim koşullarımızda eğitimin partinin ve Sovyet devletinin önünde duran görelere bağımlı kılınması gereklidir. Sosyalist eğitimin temel görevi, sınıf mücadelemize yardımda bulunmasıdır.

Sizin biraz şaşıtığınızı görüyorum. Çıkarıcı sınıfların yok

edildiği ülkemizde eğitimin sınıf mücadelesine yardımda bulunması tezine anlam vermeye çalıştığınızı görüyorum. Bana kalırsa burada özel açıklamalara gerek yoktur. Stalin yoldaşın Komsomolcu İvanof'a verdiği ünlü cevabı hatılatmam yeterlidir.

Stalin yoldaş şöyle diyor: "Biz bir adada değil de, aralarında önemli bir bölümü müdahale ve restorasyon yapabilmeyi hesaplayan, sosyalizm yurduna karşı düşmanca davranan bir devletler sistemi'nde yaşadığımıza göre, ülkemizde sosyalizmin zaferinin henüz sonuçlanmadığını açıkça ve namusluca söylemekteyiz." Son yılların olayları Stalin yoldaşın bu cevabında belirtilen fikirleri pratikte ve somut kanıtlarla doğrulamıştır.

Gerçekten de bizdeki sınıf mücadelesinin SSCB sınırlarının ötesindeki sınıf mücadelelerinden farklı biçimleri vardır. Bu mücadele daha yüksek bir dereceye varmıştır, ancak olumlu sonuçları daha da etkilidir. Bu mücadele kuşkusuz ki, son derece de karmaşık bir mücadeledir.

Marx-Engels'in, "egemen sınıfın düşünceleri egemen düşüncelerdir" biçimindeki görüşleri, Sovyetler Birliği'ndeki işçi sınıfına ilişkin olduğu oranda bize birçok görev yüklemektedir. Biz yalnızca burjuva sistemini eleştirmekle yetinemeyiz. Bugün asıl olan şey; siyaset, ekonomi, kültür, bilim, sanat vb. alanlarda pratik başarılar uğruna savaştır. Apaçıktır ki, bizdeki sosyalist eğitimin bu yönde yürümesi gerekir.

-III-

Bugün biz, sosyalist eğitim alanında temel olarak ne gibi görevler ileri sürmekteyiz? Bu görevler, ilke olarak Lenin'in yirmi yıl önce Komsomol'un III. Kongresinde sözünü ettiklerine oranla yeni midirler?

Şüphesiz, geçen bunca zamandan sonra Sovyetler Birliği'nde durum bir hayli değişti. Fakat gerçekte, sosyalist eğitimin Lenin tarafından yirmi yıl önce ileri sürülen görevleri bugün de güncelliğini sürdürmektedir.

Bu görevleri, sosyalist toplumun çizgilerini soyut olarak

belirtmeye çalışanlara daha sıkça anımsatmak hiç de gereksiz değildir. Sosyalizmi belli olmayan bir güzel geleceğe bağlayan, ilerde varolacak olan insanın kendine özgü çizgileri üzerinde "kuramcılık" yapmaya, "derin anlamlı" hayâller kurmaya meraklı olan bu gibi kişiler, bu soyutlamayı sosyalist eğitime de sokmaktadırlar. Bana göre bu, geleceği çözmek, anlamak değil, kahve falına bakmaktır.

Yoldaşlar, sosyalizm kuruculuğunda en önemli unsurlardan biri, SSCB emekçilerinin elinde kapitalizme karşı savaşta en güçlü silahlardan biri, yüksek emek verimliliğidir. Lenin şöyle diyordu:

"Emek verimliliği,- eninde sonunda- yeni düzenin zaferi için en önemli, en belli başlı şeydir. Kapitalizm, toprak köleliğinde görülmemiş bir emek verimliliği yarattı. Kapitalizm kesin olarak, sosyalizmin yeni, çok daha yüksek emek verimliliği yaratmasıyla yenilebilir ve kesin olarak da yenilecektir... Komünizm, kapitalist emek verimliliğine oranla gönüllü, bilinçli, birleşmiş, gelişmiş teknikten yararlanan işçilerin daha yüksek emek verimliliğidir."

İşte yoldaşlar bunları düşünmemiz ve konuşmamız, sosyalist eğitimi, herşeyden önce bu yönde geliştirmemiz gerekir. Bu, yüksek emek verimliliği uğrunda savaştır.

Sosyalist eğitimde böyle bir tez, böyle bir pratik yönlendirme, söz aramızda, benim uydurmam değil mi? Hayır yoldaşlar bu uydurma değildir.

Rapor hazırlamaya niyetlendiğim, planını kafamda tasarladığımda, asıl kaynaklara ve ilk olarak da Anayasamıza başvurdum. Orada, 12. maddede şöyle denilmektedir:

"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde emek, emeğe yatkın her vatandaş için 'işlemeyen dişlemez' ilkesine göre bir ödev ve onur sorunudur."

SSCB'de sosyalizmin ilkesi gerçekleştirilmektedir: "Herkesten yeteneğine göre almak, herkese emeğine göre vermek". Oysa yoldaşlar siz, anayasa maddelerinin yalnız vatandaşların hak ve ödevlerinin hukuksal yönden formüle edilişi olmadığını, onların eğitimde güçlü bir etken olduğunu biliyorsunuz.

Anayasanın bu maddesi doğrudan doğruya emeğin yüceliğinden sözetmektedir. Şurası açıktır ki, bizde çoktan beri -Stalin yoldaşın belirttiği gibi- insanların emeğe karşı görüşlerinde kökten bir devrim olmaktadır. Sosyalist yarış, emeği eskiden kabul edildiği gibi ayıp ve ağır bir yük olmaktan çıkarak, namus davası, ün davası, mertlik ve kahramanlık davası durumuna getirmektedir. İşte bu olay, Stalince Anayasa'da açık anlatımını bulmuştur.

Şimdi bana, emeğin yüceliği ayrı, yüksek verimliliği savaşı ayrı şeydir diyeceklerdir. Emeğin kendi yüceliği sorununun ele alınışının öyle bir anlamı vardır ki, emek verimliliğinin her çeşit artışının isteklendirilmesi gereklidir. En temel şey budur.

Partinin ve Sovyet iktidarının, "Sosyalist Emek Kahramanı" ünvanını saptamak, "Kızıl Emek Bayrağı" nişanının, "Emek Yiğitliği" ve "Emek Üstünlüğü" madalyalarının sahiplerine ulaştırılması gibi önemli görevleri vardır. Ayrıca Sovyet iktidarı ve parti, özellikle emekte seçilenleri "Lenin Nişanı", "Kızıl Yıldız" ve "Onur Nişanı" gibi seçkin nişanlarla sık sık ödüllendirmektedir.

"Sosyalist Emek Kahramanı" gibi yüce bir ünvan, "Sovyetler Birliği Kahramanı" gibi yüce bir ünvan ile bir tutulmaktadır. Bu ünvan, nişan ve madalyalar insanların sıradan, olağan emekleri için değil, emek verimliliği savaşındaki yüksek ve özel başarıları için verilmektedir.

Görünüşte, bütünüyle bir çelişki oluşmuştur. Bir yanda "Sosyalist Emek Kahramanı" ünvanı, "Lenin Nişanı" ve madalyalarla süslenen taltifler; öte yanda emek disiplininin sağlanması için ceza kurallarının uygulanmasına ilişkin kararname. Görünüşteki bu çelişkinin altında aynı karakteri taşıyan önlemler yatmaktadır. Daha doğrusu bu tedbirler aynı sonuca ulaşılmaya hizmet etmektedirler.

Parti ve Sovyet iktidarı bir yandan sosyalist emeğin en iyi temsilcilerini özendirir ve ödüllendirirken diğer yandan da üretim örgütünü bozanları cezalandırıyor. Bütün bunlar SSCB'de emekçilerin sosyalist eğitiminin nereye yönlendirilmesi gerektiğini göstermektedirler.

Yoldaşlar, aranızda devrim öncesi dönemde zavotlarda çalışmış olanlar herhalde pek azdır. Her geçen yılda bu gibi insanlar gitgide azalmaktadır. Bu nedenle sizin, devrim öncesi dönemdeki iş ilişkilerini az bildiğinizi tahmin etmek çok güç değil. Oysa, ne yazık ki, bu ilişki üzerimizde hâlâ çok büyük bir yükür.

O zamanlar biz devrimciler, zavotta kırk yıl çalışmış ve uzman olmuş yaşlılara pek değır vermezdik. Oysa onlar uzman, işlerini iyi bilen, emek disiplininin savunucusu olan ve haylaz olmayan işçilerdir. Öyle durumlar oluyordu ki, grev patlak verdiği zaman onları zavottan zorla kovmamız gerekiyordu. Kendileri, şeflerle iyi ilişkilerini bozmaktan korkarak, işe son verme kararını alamıyorlardı. Devrim öncesinde biz, bu gibi işçilere değır vermezdik. Neden? Çünkü onlar kapitalistler için çalışıyordu.

Şimdi sosyalizmde durum bambaşka. Biz, zavotta kırk yıl çalışmış, bizzat emek disiplinine örnek olan, işlerini iyi bilen ve emek verimliliğı üzerinde yüksek başarılar elde eden bu gibi kişileri yükseltiyoruz. Bu gibi kişilerin nişan ve madalyalarla gönüllerini hoş ediyoruz. Onlar için törenler düzenleyip kendilerini en iyi Sovyet vatandaşı olarak ödüllendiriyoruz.

İşte bu arada size diyalektiğın açık bir örneğı. Eskiden emeğe karşı böyle bir ilişkiyi inkâr ederdik. Şimdi bu "inkâr"ı inkâr ediyoruz. Gördüğünüz gibi inkârın inkârına varılıyor; emek karşısında sosyalist ilişki doğrulanıyor.

Bu gibi işçilere karşı düşüncemizi niçin temelden değiştirdik? Bugün bu gibi insanları niçin Sovyetler Birliğı'nin en yararlı ve en değırli vatandaşları sayıyoruz? Salt onların gelişmesinde yüksek bir düzeye ulaşan sınıf kavgamızın ön mevzilerinde bulunmalarından dolayı... Öyle ya, sınıf kavgasının yalnız silah elde cephede çarpışma biçiminde anlaşılması gerekir. Hayır, sınıf kavgası, şimdi başka yönlerde yürümektedir. Yüksek emek verimliliğı konusundaki kavga ise, şu anda sınıf kavgasının başlıca yönlerinden biridir. Devrim öncesi dönemde iyi çalışan insan objektif olarak kapitalizme yardım ediyordu. Bununla kendi kölelik zincirlerini olduğu gibi, bir bütün olarak işçi sınıfının zincirlerini de sıkıyordu. Bugünse

sosyalist toplumda iyi çalışan insan sosyalizmin yanında yer alarak, yalnızca sosyalizmin yolunu başarıyla temizlemekle kalmaz, aynı zamanda dünya proletaryasının kölelik zincirlerini de parçalar. O, sosyalizm uğrunda faal bir savaşçıdır.

Ülkemizde emek verimliliğini çok yükselttik mi? Bu konuda büyük sonuçlar elde ettiğimizi söyleyemem. Teorik olarak sosyalist emek verimliliğinin, kapitalizminkini çok aşması gerektiği tasarlanmaktadır. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Şçerbakof yoldaş, bu doğru mu, değil mi? (Şçerbakof: "Doğru, doğru." Salonda canlanma) Ya pratikte? Pratikte ise biz daha -Amerika'nın lafını bile etmeyelim- Avrupa'nın emek verimliliğini aşmış değiliz. Demek ki, emek verimliliğini yükseltmek için daha fazal gayret göstermemiz gerek. Emek verimliliğinin artışı komünist toplumun gelecekteki belirtilerini daha açık olarak görmemize olanak verecektir.

Fakat yoldaşlar, emek verimliliğinin yükseltilmesi demek; sadece üretilen ürünlerin miktarının artması demek değil, aynı zamanda niteliğinin de artması demektir. Bizde kimi kişiler, komünizme bir çeşit soyut nesne olarak bakmaya ve bu kavrama somut bir kapsam katmamaya çok isteklidirler. Oysa komünizm ne demektir? Komünizm: Mümkün olduğu kadar daha fazla ürün ver ve bu ürünler mümkün olduğu kadar iyi nitelikte olsun. Burada ben sadece bedensel emeğin değil, akılcı emeğin de; mühendislerin, mimarların, yazarların, öğretmenlerin, doktorların, artistlerin, ressamların, müzikçilerin, şarkıcıların vs. ürünlerini göz önüne almaktayım.

Mallarımızın birçoğunun niteliğinden kesinlikle kıvanç duymadığımızı açıkça söylememiz gerekir. Şurası da ilginçtir ki, her birimiz, elimize iyi nitelikte olmayan bir eşya geçtiğinden küfürler savuruyoruz. Böyle olmasına rağmen, başkalarının nasıl bizden mal aldıklarını kesinlikle düşünmüyoruz.

Sizlere soruyorum. Eğer herkes, her birey çalışmasında en iyi emek başarısı için gayret etmezse, sonuca nasıl ulaşılacaktır? Sonuçta şu eski gerçeğin kabullenilmesi gerekir: "Ne ekersen onu biçersin."

Burada ürünlerin niteliği savaşında biz sadece bir tek is-

teklendirme tedbiri ile yetinmiyoruz. Bilindiği gibi SSCB Yüksek Şûrası Prezidyumu'nun 10 Temmuz 1940 tarihli kararı ile "iyi nitelikte olmayan ya da tamamlanmayan sanayi mallarının üretimi ve zorunlu standartları bozarak mal üretimini baltalamak devlete karşı bir suç sayıldığı" saptanmıştır. Sanayi kuruluşlarının müdürleri, baş mühendisleri ve teknik kontrol şubelerinin şefleri, kötü nitelikli ya da tamamlanmamış mal üretimi suçu ile mahkemeye verilirler. Mahkemeler de böylelerine 5 ile 8 yıl arasında hapis cezası verebilir.

Bu karar, kötü nitelikte mallar üretin kişilere oldukça şiddetli dokunuyor. Fakat bu, aynı zamanda kurum yöneticilerine çevrelerindeki sağlam olmayan etkenlere karşı uğraşta güçlü bir silah vermektedir. Genellikle onlar bu durumu şöyle yargılıyorlardı: Rezalet yaratmaya, toplumsal örgütlerle, yoldaşlarla ilişkileri bozmaya değer mi? Kitle içinde mal, kusurlu olsa da geçer. Ve geçiyordu da. Kusurlu ürünelere karşı takınılan bu tavır üretimimizde derin ve zararlı kökler saldı.

Bu köklerin kesilmesi, yok edilmesi gereklidir. Bu, sosyalist toplumun ve ayrı ayrı tümümüzün yararı için zorunludur. İkisinden biri: Ya sosyalizmi koruyoruz; ya da sadece sosyalizmden konuşuyoruz. Biz, sosyalizme doğru, deyim yerindeyse, sallana sallana, gerine gerine, esneye esneye gidiyoruz. Fakat şunu dikkate alın ki, sosyalizme doğru bu şekilde gitmek çok tehlikelidir. Bu durumda sosyalizme geçiş oldukça güçleşebilir.

İnsanlar sosyalizmden söz ederler ve aynı zamanda onu, ürünlerin niteliği gibi önemli konulara canlı ve maddi olarak bağlamazlarsa, basbayağı sabun köpüğü yapmakla uğraşmış olurlar.

Bugünkü gibi anımsıyorum -bundan kırk yıl önceydi, belki de 38-39 yıl önceydi. Görüyorsunuz ya, benim zamanla ilgili anılarım 40 yıl dolayında dönüyor (gülüşmeler)- illegal çalıştığımız günlerde aramızda bir tartışma baş gösterdi. Devrimci işçi, ürünleri iyi yapmaya, yani ürettiği ürünün niteliğine kaygı göstermeye zorunlu mudur, değil midir? Bazıları şöyle diyorlardı: Biz ellerimizden kötü ürün çıkmasına organik olarak izin veremeyiz. Bu bize aykırı gelen birşeydir. Bu

bizim insanlık onurumuza dokunur. Bazıları ise aksini söylüyorlardı: Ürünün niteliği için kaygılanmak bizim işimiz değildir. Bu, kapitalistin işidir. Öyle ya, biz onlar için çalışmıyor muyuz? Onlar nasıl olsa bizi iyi mal yapmak için zorlayacaklardır. Kapitalistler bizi ne oranda zorlarsa, biz de o oranda iyi ürün çıkaracağız. Fakat kendiliğimizden öncelik göstermemiz, uğraşmamız gerekli değildir.

İşte görüyorsunuz yoldaşlar. Devrim öncesi dönemde kapitalistler ile uğraşan işçilerden bir bölümü işlerine öyle bir gözle bakıyorlardı ki, kötü ürün çıkarmamak gerektiğini düşünüyorlardı. Bu, onalara aykırı ve vicdansızca bir şey gibi geliyordu. Oysa sosyalist toplumda, kapitalistler için değil de, kendimiz için çalıştığımız bir zamanda kötü ürün çıkarmak herkese aykırı ve vicdansızlık gibi mi geliyor? Ne yazık ki, bunu söylemek mümkün değil. Kötü nitelikli ürün çıkarmak insanlara daha çok aykırı ve vicdansızca bir iş gibi gelseydi çok çok daha iyi olurdu.

Oysa biz sosyalist öğretiden söz ederken, önce her işçinin aklına, işine karşı hiç olmazsa temel olarak vicdanlı davranma düşüncesini aşılarmayı amaçlıyoruz. Bizim ona şu etki de bulunmamız gerekir: Eğer sen kenidini Bolşevik ya da sıradan namuslu bir Sovyet vatandaşı sayıyorsan, o zaman nitelik bakımından elverişli olabilmeleri için, ürettiğin ürünleri, esas olarak iç huzuru ile çıkarmaya yönel.

Sosyalizm uğrunda savaş, nicelik bakımından olduğu gibi, ürünün niteliği bakımından da daha yüksek emek verimliliği konusunda savaş demektir. İşte size SSCB’de emekçilerin sosyalist eğitimindeki ilk temel tez.

-IV-

Yoldaşlar, Birliğin Anayasasının 131. maddesinde şöyle deniliyor:

"SSCB’nin her vatandaşı, toplumsal sosyalist mülkiyeti, Sovyet düzeninin kutsal ve dokunulmaz temeli olarak, vatanın gücünün ve zenginliğinin kaynağı olarak, bütün emekçilerin müreffeh ve kültürlü hayatının kaynağı olarak korumaya

ve sağlamlaştırmaya zorunludur. Toplumsal sosyalist mülkiyete kötölük edenler halkın düşmanıdırılar."

Toplumsal mülkiyeti korumak ve sağlamlaştırmak, iç anlamı bakımından görüldüğünden çok daha büyük bir sorundur. Toplumsal mülkiyeti arttırmak ve onu sevmek sosyalizmin niteliğidir. Bana öyle geliyor ki, insanlık tarihinde, sosyalist toplumdan daha fazla artırım yapan toplum var olmamıştır. Bu ise doğaldır. Üretim araçlarına sahip olmak ve onları kullanmak sosyalist toplundan başka hangi toplumda üreticilerin elindedir? Öyle sanıyorum ki, üreticinin harcama konusunda sömürücüden ya da başkasının malını çalandan daha fazla tasarrufa uyduğunu kanıtlamaya gerek yoktur.

Tarih, insanlara toplumsal mülkiyeti korumalarını öğretmemiştir. Bu mülkiyeti israf merakında olanlar ise yeterli ölçüde var olmuşlardır. Devlet araçlarını çalmak, önceki yönetimin önemli bir niteliğiydi. Devlet kasası ise bürokratlar için sağmal inekti. Açıktır ki, işlerin bu yolda olması, kişisel mülkiyete karşı da kaygısızlığı ve savurganlığı geliştiriyordu. Toplumsal mülkiyete karşı adamsendecilik herkes için olağan bir şeydi.

Fakat halk servetinin, insan emeğinin geçmişteki bu savurganlığı, bugünkü kapitalist toplumdaki insan emeğinin savurganlığına göre çocuk oyuncağı gibidir. Şimdi hergün, geçmişin emeğini yok etmek için, havaya milyonlarca işgününün salındığını yüreklilikle söylemek mümkündür. Peki, niceliği kısıtlı olan, doğanın en değerli iyiliklerinin yok edilmesi ne demeli? Kapitalizm, sadece insanlığa karşı işlediği bu cinayet yüzünden en kısa bir zamanda yokedilmeyi hak etmiştir.

Devlet üretiminin genel bilançosunda tasarruf, halk zenginliğinin artı kısmını oluşturmaktadır. Bu kısmın ise yıldan yıla, bizim kültürümüzün yükselmesi neticesinde, artması gereklidir.

Yoldaşlar, Anayasa'nın 131. maddesi sosyalist eğitim konusunda en bol gereci vermektedir. Bu madde, burjuvazinin "ev benim, başka birşey bilmek istemem, sığınağıma kimseyi sokmam" görüşüne karşı yöneltilmiştir. Bu madde toplumsal

mülkiyetin korunmasını, genel çıkarların kişisel çıkarlardan üstün tutulmasını öngörmektedir. Çünkü herkesin durumu ancak kolektif yaşamada, sosyalist toplumda garanti edilmektedir.

Lenin, Sovyet hükümetinin varlığının daha ilk yılında şöyle diyordu:

"Para konusunda özenli ve vicdanlı olarak hesap tut, kulanımda idare et, işinde yan çizme, hırsızlık yapma, en sıkı iş disiplinine uy! İşte burjavazi bu gibi söylevlerle sömürücü sınıf olarak egemenliğini gizlediği zamanlarda, devrimci proleterlerin haklı olarak alay ettikleri bu sloganları, bugün burjavazi devrildikten sonra, şu anda günün sorunları ve başlıca şiarları durumuna gelmiştir."

Hırsızlara, toplumsal mülkiyetin yağmacılarına, hilecilere ve bunlara benzer "kapitalizmin geleneklerini koruyanlara" gelince, onlara karşı cezai tedbirler almamız gerekir. Merkez Yürütme Komitesinin ve SSCB Sovyet Halk Komiserliklerinin 7 Ağustos 1932 tarihli "Devlet kurumlarının, Kolhozlar ve kooperatifler mülkiyetinin korunması ve toplumsal (sosyalist) mülkiyetinin sağlamlaştırılması ile ilgili" kararı ile, SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumunun 10 Ağustos 1940 tarihli "Üretimde ufak hırsızlıklar ve külhanbeylikler konusunda cezai sorumlulukla ilgili" kararı kısmen bu gayeye yöneliktir.

İşte böyle yoldaşlar, bizim herşeyden önce yeteneklerimize göre çalışmayı, toplumdaki olumlu, olanı korumayı öğrenmemiz gereklidir. Yeteri kadar üretmeyi ve üretilenleri korumayı öğrendiğimiz zaman, ihtiyaca göre herşeye sahip olabiliriz.

Bu, sosyalist eğitimin ikinci oluşturucu bölümüdür.

-V-

Vatana karşı; sosyalist vatana karşı sevginin, vatanseverliğin gelişmesi de, gene sosyalist eğitimin zorunlu oluşturucu ögesidir.

"Vatansever" sözcüğü ilk 1789-1793 tarihli Fransız devri-

mi döneminde ortaya çıktı. O zamanlar halk davası uğrunda savaşıyorlar, cumhuriyeti koruyanlar; monarşist cephedeki halinlere, vatana ihanet edenlere karşı kendilerine vatansever adını vermişlerdi.

Fakat sonradan bu deyimden karşı-devrimciler ve bürokrat takımı kendi bencil amaçları için yararlandılar. Bu nedenle Avrupa'da olduğu gibi Çarlık Rusya'sında da halkın çıkarları adına kaygılanın en namuslu insanlar "vatansever" sözcüğüne karşı çekingen davrandılar. Çünkü o deyimde ulusal şövenizmi ve bürokrat kesimin hiç bir temele dayanmayan birbirlerini görüyorlardı. Sonuç olarak Çar satrapları ¹⁶ ele geçirdikleri halkları bu bayrak altında soyuyorlardı.

Çarnosotnikler "vatanseverlik" ayrıcalığını kaparak, "vatanseverlik hislerini" sokak kıyımlarında işçileri, aydınları, Yahudileri öldürmekte gösterdiler. Ve genellikle bu "vatanseverliğe" o zamanlar toplumun en iğrenç tabakalarından bir sürü ve her çeşitten karanlık ve maceraperest kişi sarılıyordu.

"Vatanseverlik" sözcüğü halkın gözünde aşağılandı. Namuslu insanların kendilerini "vatanseverler" arasına katmaları imkânsız hale geldi.

Zulüm altında yaşayan, sömürülen, soyulan ve her adımda, bürokratların ve sömürgecilerin aşağılamalarına uğrayan Rusya'ya katılmış halklar, doğal olarak Rus devletinden nefret ediyorlardı. Ve sanki kamçı ve kırbaç şövalyelerinin "vatanseverlik" çalışmaları, Rus halkının tarihinden yüzlerini baskı yönetimlerine çevirmiş olan ilerici hareket, gitgide artan tempoyla gelişmekteydi.

İlerici güçlerin gericiliğe karşı verdiği savaş, önceleri o zamanki gerçekleri ima yoluyla da olsa belirtmeye yarayan edebiyatı, müziği, resmi kucakladı. Zamanla bu savaşa halkın demokratik kesimleri yaklaşmaya başladı ve onların sayesinde hareket gitgide daha radikal bir hal aldı. Bu yöntem, baskı yönteminin karşıtlarını, Çarlık Rusya'sının karşıtlarını çoğal-

¹⁶ *Satrap* - Eski İran'da yöneticilere verilen ad. Bunlar ülkeyi keyfi yönettiklerinden, sonradan bu ad, tüm zorba yönetici ve yönetimler için kullanılmıştır.

tıyor; onları bir platformda birleştiriyordu. Bu yöntem aynı zamanda halkın en iyi temsilcilerinin kişiliğinde ulusal desteği yaratıyordu. Edebiyatımızı yücelten, onu onurlandıran ve dünya çapında öne çıkaran, üstün zekâlı ve yetenekli yazarlardan, eleştirmenlerden ve gazetecilerden oluşan koskoca bir grup meydana geldi. Yalnız edebiyat değil, Rus müziği, resmi ve bilimi de ulusal kültürün gerçek vatanseverleri olarak en parlak temsilcilerini yaratmaya başladılar.

Onurlarını, saygınlıklarını ve toplumsal durumlarını koruyan bu insanlar, kokuşmuş olan resmi "vatanseverlik"ten kesin biçimden ayrıldılar. Onlar için en yüksek şey halklarına hizmet etmek, onlarda gerçek vatanseverliği uyandırmaktı. Onlar bu yüce amaç uğrunda güç ve yeteneklerin esirgemiyorlardı. Çağdaşları ve gelecek kuşaklar onlardan öğreniyor, onların örneğini izliyor ve yüksek vatanseverlik duygularını onlarla geliştiriyorlardı. Bu insanların saygın vatanseverlik çalışmaları Rus halkının tarihinde pek çok parlak ve anlamlı sayfaları oluşturmaktadır. Çarlık Rusya'sının sempatilerini kazanmadıkları için halk özellikle onlara gereken saygıyı göstermiştir. Ve parlak anılarını daima saygıyla anacaktır.

İşte ilerici güçlerin gerici güçlere karşı kullandığı bu mücadele yöntemi, kültürel güçlerin bu büyüme ve sağlamlaşma yöntemi, baskı altındaki ulusların hiç olmazsa en akıllı unsurlarına diğer Rusya'yı; soylu, özgürlükçü, kıyıcı olmayan, kültürlü, yetenekli, geniş halk kitleleri arasında bilginin gelişmesine vardım eden Rusya'yı görmelerine olanak vermiştir. Alevlenmekte olan devrimci işçi hareketi, Rus imparatorluğundaki bütün ulusların proleterlerine ve emekçilerine, çarlığa ve kapitalizme karşı savaşlarında gerçekten birleşmeyi, gündeme güncel bir görev olarak koymuştur. Lenin ve Stalin'in, tüm Rus işçi sınıfının partisini yaratmaları uğrundaki çabaları, -ki, bu olmadan Rus halkının ve baskı altındaki ulusların kurtuluşu akla bile getirilemezdi- Leninist-Stalinist ulusal siyasetin aralıksız yayılması, bolşeviklerin her türlü büyük devlet şovenizmi ve bölgesel ulusalcılığa karşı savaşanları, baskı altındaki ulusları Rus halkına yaklaştırıyordu. Onların en akıllı unsurlarını Rus edebiyatı, sanatı, bilimi, Rus devrim-

cilerinin savaşları ile tanışmaya zorunlu kılıyordu. Böylece onları Rus kültürüne katarak ortak, birleştirici savaşın yandaşları, yani tüm Rusya çapında düşünen insan durumuna getiriyordu.

Sovyet vatanseverliğinin önemi, halkımızın geçmiş tarihinin köklerine bağlanmadan olamaz, ondan koparılamaz. Halkın faaliyeti vatanseverlik gururu ile dopdolu olmalıdır. Öyle ya, Sovyet vatanseverliği, halkımızın gelişmesini ileriye doğru götüren atalarının yaratıcı davalarının aracısız mirası değil midir?

Sovyet yaşamı, bunu inandırıcı bir şekilde anlatmaktadır. Üstelik sadece bir tek olayı bile göstermek yeterlidir. Zincirlerinden kurtarılmış halkların belleklerinden, destansı ve tarihsel kahramanlarını nasıl coşkunlukla yaşattıklarına bakın. Onlar bu kahramanlarını en iyi sanat eserlerinde anlatmaktadırlar. Bu eserleri Sovyet Cumhuriyetlerinin kalbi Moskova'da sergilemeye getirmektedirler. Orada sanki her biri, SSCB'nin bütün halklarına: "Bakın, ben halkların yüce birliğinin üyesiyim, hem de herhangi bir kişinin kayırması ile değil. Çünkü ben soyu ve oymağı olmayan insan değilim. İşte benim gurur duyduğum soyum ve emekle insanlığın en güzel ülkülerinin korunmasında benim kardeşlerim olan sizlerin, benim soyumu sevmenizi istiyorum!" demek istemektedirler.

Demek ki, Sovyet vatanseverliğinin kaynakları, halk destanlarında başlayan derin bir geçmişe sahiptir. Bu vatanseverlik halk tarafından yaratılan en güzel şeyleri almakta ve bütün başarılarına sahiplenmeyi en yüce onur saymaktadır.

Yüce proletarya devrimi sadece koskoca yıkıntılar yaratmakla kalmadı, aynı zamanda görölmemiş bir kuruculuk çalışmasının da temelini attı. Bu devrim aynı zamanda, milyonlarca insanın kafasından kudretli bir temizleyici kasırga gibi geçti ve bu kafalara canlılık, kendi güçlerine inanç aşıladı. Şimdi onlar kendilerini, emekçi kitlelerine düşman olan bütün dünyaya karşı zafer elde etmeye yetenekli birer dev olarak görüyorlar.

İşte uzak geçmişteki halk yaratıcılığı ve manevi üretimi-

ne dūřman olan kapitalizm tarafından arası kesilen devrimimizi birleştiren Sovyet destanı böyle doğdu. Toplumun sosyalist gelişmesi, yöntemin alevlenmesi, yüce ressamların fırçasına yaraşır bir çok zengin ve çekici konuları ortaya çıkardı. Halk artık bu konular arasından bir seçim yapmakta, derece derece yüce devrimin ve onun Lenin ve Stalin gibi yüce kahramanlarının destansı eserlerinin ayrı ayrı sayfalarını yaratmaktadır.

Yetenekli edebiyatılarımızın ve ressamlarımızın halktan geri kalmamaları şarttır. Çünkü onlar için devrimimizde olduğu gibi hiç bir zaman bu nicelikte ve böyle elverişli malzeme varolmamıştır. Onlar ancak şimdi, halklarına sınırsız derecede hizmet etmek ve bugünkü kuşağın yüce çalışmalarının temeline dayanarak, kitleler arasında derin vatanseverlik duygularını aşılamak olanağına sahiptirler.

Bana kalırsa Sovyet halkına hizmet konusunda, Mayakovski eşi grlmemiş bir örnektir. O, kendisini devrim savaşcısı sayıyordu ve yaratıcılığının kökü de buradaydı. Mayakovski devrimci halkla sadece eserlerinin içeriği değil, biçimini de kaynaştırmaya gayret ediyordu. Öyle ki, geleceğin tarihçileri onun eserleri için, insan ilişkilerindeki devrimin yüce dönemine tanık olduklarını kesinlikle söyleyeceklerdir. Bu nedenle ben, Mayakovski'nin, gelecek kuşaklara seslenirken şöyle demekte haklı olduğu kanısındayım:

"Biz, bu gurur dolu anlatımda yaşadığımız dönemin, dünyayı yeni temellere göre düzelten kuşaklarımızın görkemli sesini duymaktayız."

Yoldaşlar, tarih bize sınıf mücadelemizi sosyalizmin kesin zaferine kadar götürmek gibi sorumlu ve onurlu bir görev yüklemiştir.

"Biz ileriye doğru öyle harekte etmeliyiz ki, bütün dünyada işçi sınıfı bize bakınca: İşte benim nc birliğim, işte benim darbe tugayım, işte benim işçi hkmetim, işte benim vatanım diyebilsin..." (Stalin)

Bu nedenle de, SSCB'deki tüm emekçileri oşkun bir vatanseverlik ve vatana karşı hudutsuz bir aşk ruhu ile eğitme-

miz gerekir. Ben soyut, platonik aşktan değil, coşkun, aktif, ateşli ve tutulmaz aşktan; düşmanlara karşı hiçbir acıma tanımayan, vatan adına hiçbir fedakârlık karışısında duraksamayan aşktan söz ediyorum.

İşte size 'SSCB'nde emekçilerin sosyalist eğitiminde üçüncü temel görev.

-VI-

Kolektif yaşama sorunu üzerinde yeniden durmayı zorunlu sayıyorum. Kolektif yaşamayı kabullenmenin sosyalist eğitimde önemli bir yer alması gerektiğini özel olarak kanıtlamaya gerek yoktur. Ben burda kolektivizmin görünüşteki kurallarını değil de; üretimde, hayatta toplumsal alışkanlıkların kabullenilmesini, işbirliği geleneklerimizin, davranış normlarımızın bölünmez kısmını oluşturacak koşulların yaratılmasını amaçlıyorum. Öyle ki, bu çalışmalar sadece anlamlı ve akıllı olarak değil içgüdüsel ve organik olarak yapılsın. Düşünçemi bir örnekle açıklayacağım.

Eski Rus köylerinde, işin en sıkışık zamanında, her ailenin ürün toplamada, hasadı bitirmede diğerini geçmeye çalıştığı sıralarda hergün köylülerden oluşan bir topluluk hasatta geri kalan, genellikle tek başına çalışan, çok çocuklu kadınların tarlalarına yardıma gidiyorlardı. Bu gibi durumlarda kolektif yardımlaşma doğal bir şey sayılıyormuş.

İşte yoldaşlar, ben insanların normal alışkanlıkları olarak kolektif yaşama eğitiminden bu anlamda söz etmekteyim. Eski zamanlarda bu gibi alışkanlıklar kendiliğinden oluşuyordu. Bense halkta bu gibi alışkanlıkların bilinçli olarak oluşturulmasından söz ediyorum.

Kolektif yaşama kavramının sürü kavramıyla karıştırılmaması gerekir. Örneğin eskiden köylülerin hep birlikte at hırsızlarını öldürmeleri ya da ansızın iflas eden bir bankada hesabı olanların topluca, coşarak bankanın camlarını kırmaları gibi eylemler bence kolektifliğin belirtisi olarak sayılmamalıdır. Bunlarda sürü karakteri vardır. Oysa kolektiflik, eylemde ölçülü olmayı gerektirir.

Kolektiflik toplumumuzun pratik hayatında büyük bir rol oynamaktadır. Çünkü toplumsal düzenimiz kolektivizm temeline dayanmaktadır. Biz, büyük üstünüğüne güven duyarak kapitalist toplumun karşısına kolektivizmi sosyalizmi çıkarmaktayız.

Sosyalist kuruluşun başarısı üretimde, toplum hayatında ve gündelik yaşamda kolektif alışkanlıkların ne dereceye kadar başarıyla benimsediklerine önemli ölçüde bağlıdır.

Emeğin kolektifliği, onun kooperatifleşme düzeyi üretimin esasını oluşturmaktadır. Sosyalist sanayide bunun özel biçimde kanıtlanmasına gerek yoktur. Bu durum, işçiler ve fabrika üretimine bağlı olanlar için tamamıyla açık ve anlaşılır birşeydir. Kapitalist toplumda her proleterin emeği tümüyle bireysel içeriğini yitirir ve bir eşyada maddileşerek yalnız işçinin değil, salt kârla ilgili olan fabrikatörün de görüş ufkundan yok olurken; bizde, maddileşen emek işçinin gözü önündedir. Bu emek yalnız üretimde değil tüketimde, kullanımda da belirir. Demek ki, üretici ortalama bir gözlemle emeğin sonuçlarını görebilir. Fakat bizim eğitsel çalışmalarımızla her işçinin genel, kolektif emeğe bireysel katılımının algılanmasını genişletmemiz ve derinleştirmemiz gerekir.

Fakat kolektif eğitim kosundaki dikkatimizi köye, kolhoz köyüne yöneltmemiz özellikle zorunludur. Onlar şimdiye kadar kolektif çalışmanın hemen hemen bütün alışkanlıklarından yoksundular. Ama artık kolektif ruhun ciddi bir okulundan geçmektedirler. Eskiden köy toplantılarında arasıra "toplum", "toplumsal çıkarlar" sözleri söylenmiş olsa da, aslında oralarda pek az kolektiflik belirtisi vardır. "Toplumsal çıkarlar" ve "toplum" sözcüklerinin ardında toprak ağalarının işleri hallolurdu.

Kolektivizme geçişte köylüleri güç görevler beklemektedir: Tüm geçmişin tersine kişisel psikolojisini yenmesi; daha doğrusu bu psikolojik durumu olumlu tavıra yöneltmesi, kendine ilişkin çalışmadan, herkes için çalışmaya geçmesi gerekmektedir. Bu kolay bir iş değildir. Ve bu ancak yöneltme ve devletin yardımıyla başarılı olarak gelişebilir.

Bireysel basit emekten, kolektif, çok daha yüksek ve çok

daha karmaşık emeğe geçmek, insanlardan çok daha fazla örgütçülük yeteneği istemektedir. Köylü kolhozcuların bireyci mülkiyet eğilimlerinden kurtulmaları ve kolektivizm alışkanlığını kazanmalarıyla birlikte, çalışma alanındaki kolektif yöntemlerin uygulanmasında örgütçülük deneylerinin gelişmesi de zorunlu olmaktadır.

İşte köyde sosyalist eğitim bu koşullar altında oluşmaktadır.

Açıktır ki, kolektifliğe ilişkin boş çağrılar ve onun bireysel çalışmalara olan üstünlüğüne ilişkin ajitasyonlar yeterli değildir. Propagandacının, ajitatörün ve eğitimcinin kolhozculara daha etkin çalışma yöntemleri göstermeleri, ya da hiç olmazsa, etkin çalışmanın sonuçlarını araştırmak suretiyle somut örnekler vermeleri gerekir.

Böylelikle kolektif eğitim işi gibi karmaşık bir işin bile çok etkin olabilmesi için pratik çalışmalara yudurulması gerekir. Başka bir deyişle kolektif eğitim işinin somut olarak yürütülmesi gerekir. Eğitimci şu ya da bu pratik yolun anlamını açıklarken aynı zamanda kendisi de kuramsal gelişmesine özgü pratik malzeme bakımından zenginleşir. Bu, özetle tersi ile pratik arasındaki birliğe örnek olarak hizmet edebilir.

İşte size, sosyalist eğitimin dördüncü unsuru!..

-VII-

Kültürlülük her olumlu işi verimli yapan etmendir. İş ne denli karmaşık, ne denli uzmanlığa dayanırsa, o derece daha fazla kültürlü olmak gerekir. Temelde kültür, her insan için kayıtsız şartsız gerekli olan asgaride ki kültürden, büyük kültür adı verilen kültüre kadar hepimiz için zorunludur.

Kültürlü olmak insanın gelişme düzeyinin göstergesidir. Oysa gelişmiş insana karşı büyük bir ilgi gösterildiğinden ötürü bazıları kültürün dış yüzünü benimsemektedirler. Böyleleri hakkında genellikle, tavuskuşu tuyüne bürünmüş karga denir. Kültürün dış yüzünü benimsemek doğru değildir ve kültürün gelişmesi için zararlıdır. Kuşkusuz, insanlar önce kitle halinde dış yüzünü ne derece benimsemeye çabalarsa o oranda da genel kültürün yerleşmesine katkıda bulunurlar.

Genel kültürün yükselmesi zorunluluğu neden gönümüzde özel bir ihtiyaç olarak duyulmaktadır? Yirmi üç yıllık Sovyet düzeni içinde ekonomimiz çok ileri gitti. Üretimin teknik düzeyi çok daha yükseldi. Makinalar ve tezgâhlar daha karmaşıklaştı. Onlar artık kendilerine karşı daha dikkatli ve kültürlü davranış istemektedirler. Eğer sanayinin çeşitli dallarını birbiri ardından gözden geçirirsek genel bir ses duyarız: Bize eskilerine oranla daha kültürlü işçiler gereklidir. Kendiliğinden anlaşılıyor ki, bürolarda da istekler buna paralel olarak yükselmektedir.

Kolhoz köyleri de yüksek kültürlü insanlara olan ihtiyaçlarını belirtmektedirler. Traktörcü, kombayner, makinist, zootekniker kendi işine ait bilgilerden başka hiç olmazsa temel kültüre sahip olmaya zorunludur. Başka meslekleri de; hattâ at bakıcısını ele alalım. Bir-iki atı olan köylünün at bakıcısı olması nisbetten kolaydır. Fakat ahırda otuz-kırk at olunca burada artık örgütçülük deneyi ve kültür kendini bir ihtiyaç olarak hissettirir. Kolhoz ekonomisinin her dalında bu böyledir. İleri gitmek için kültüre gerek vardır.

Ülkenin savunma sorununu hatırlatmaya gerek yok. Burada da kültür istemi günden güne değil, saatten saate artmaktadır.

Birçok şeyin yanı sıra, kültürlü olmak, üretimde ve yaşayışta temizliktir.

Yoldaşlar, bir mühendis, iyi bir mühendis düşünün. Bu mühendis çok okumuştur, bir zavot yönetmekte, değerli bir işçi sayılmaktadır. Oysa onun zavotuna girdiğin zaman şeytan bile kösteklenir. (Gülüşler) Acaba bu kültürlü olmak mıdır? Eğer böyle bir mühendis bunu farketmezse, demek ki onda henüz en ilkel kültür bile yoktur. Demek ki onun yüreği zavotu için, üretim için gerçekten çarpmamaktadır.

Ben kültür savaşını sözcüğün en geniş anlamıyla, örneğin musluktan boşa su akması, Moskova'da evlerde daha az tahtakurusu bulunması vb. biçiminde anlamaktayım. Tahtakuruları çekilmez şeylerdir. Bir rezalettir. Oysa insanlar aynı zamanda şu soruyu sormaktadırlar: Sosyalizmde insan nasıl olmalıdır? Onun belirgin niteliği nedir? (Gülüşler) İnsanlar ço-

çukların eğitimi üzerinde felsefe yürütmektedirler. Oysa evleri tahtakurusu yuvasına dönmüştür. Bu ne demek? Acaba kültürlü insan bunlar mı? Bunlar eski Rus toplumundan artık kalmış saraylı tembellerdir. (Gülüşler)

Yoldaşlar, sosyalist eğitimin, örneğin: Partinin, profesyonel birliklerin, Komsomol'un, spor örgütlerinin, vızların, okulların, edebiyatın, sanatın, sinemanın, tiyatronun, ailenin vb. rolü daha bir dizi sorunun üzerinde durabilirdik. Fakat bu bizi çok uzaklara götürürdü ve böylelikle SSCB'nde sınıf kavgasının şu evresinde emekçilerin sosyalist eğitiminin görevlerini ve içeriğini saptayan belli başlı temeli gözden kaçırabilirdik.

Bana göre, tüm örgütlerimizin ve bürolarımızın, bu dava ile doğrudan doğruya ilgilenen tüm işçilerimizin sosyalist eğitim konusuna yaklaşım biçimleri saptanmalıdır. Onlar her güncel sorunu, sosyalist eğitimin başlıca ve temel amacını göz önünde tutarak halletmeleri gereklidir.

Eğer eğitimimiz görünüşte iyi, fakat soyut olursa; yani eğer sosyalist devletin daha ileri doğru gelişmesi ve onun şimdiki sınıf çatışmasındaki yerinin sağlamlaşması savaşına madeten bağlanmazsa o zaman yapılan bu iş, eğitimin sadece kötü bir taklidi olur.

Günümüzün karmaşık uluslararası durumunda, sosyalist devletimizin her türlü raslantısal olayı karşılayabilmesi için halkımızın uyanık, özellikle derli toplu ve tetikte olması gereklidir. Tüm toplumsal örgütlerimizin, edebiyatımızın, sanatımızın, sinemamızın, tiyatromuzun vb. bu amaca yönelmeleri zorunludur. Yoldaşlar aslında bu, şu tarihsel anda kitlelerin sosyalist eğitimi konusunda partinin iradesini, Stalin yoldaşın buyruklarını ve Lenin'in vasiyetlerini gerçekten yerine getirmek demek olacaktır. (Alkış tufanı, Herkes ayağa kalkar.)

Sosyalist Eğitim Sorunu Üzerine, Siyasal Yayınevi, 1940

BÖLÜM IX

PARTİNİN KİTLE ÇALIŞMALARıyla İLGİLİ BAZI SORUNLARI

Moskova'daki Partili İşçilerin Danışma Toplantısında

Verilen Söylev

21 Nisan 1942

Yoldaşlar! Ben talimat raporu okumak niyetinde değilim. Yalnız partinin kitle çalışmalarıyla ilgili bazı sorunlara değineceğim.

Partinin kitle çalışmalarından sık sık söz edildiğini işitiyoruz. Bundan herkes söz ediyor. Fakat soruna daha derinden bakacak olursak, birçok kişinin bu konuda yeteri kadar açık, kesin ve somut bir anlayışa sahip olmadıklarını görürüz. Bugünkü savaşın olağanüstü karmaşık koşulları içinde -özellikle binlerce yeni işçinin kurum ve işyerlerinde parti örgütü yöneticiliklerine yükseldiklerini, propagandacı ve ajitatör olduklarını göz önüne alıyorum - partimizin kitleler arasında siyasal çalışmalar ortaya koymakta ve uygulamadaki üstün deneyinden ustalıkla yararlanmak görevi önümüzde durmaktadır.

Partinin kitle çalışması ne demektir? Kitlelerle bağlantısı olması ne demektir? Siyasal çalışmalarımızda özellikle değer verdiğimiz konu bu değil midir?

Kitlelerle bağlantıların çok çeşitli olabileceğini söylemek gerekir.

Geniş bir tanıdık çevreye sahip olduğumuzu, birbirimize konukluğa gittiğimizi, konukluğa gitmekle de zavotta, işçiler arasında, işyerlerinde neler olup bittiğini öğrenebildiğimizi varsayalım. Bu da insanlarla bağlantı demek değil midir?

İşçilere seslenirken teklifsiz, yani içli dışlı olma sorunu-

nu ele alalım. Örneğin, partorg¹⁷ ya da proforg¹⁸ fabrikanın bölümlerini dolaşıyor, işçilerin omuzlarını okşuyor, hattâ adlarıyla çağırıyor onları. İşle ilgilenmiyor, işçilerin eksikleri üzerine dikkat çekmiyor. Bu gibi parkom¹⁹ ya da partorg sekreteri hakkında bazen şunları işitebilirsiniz: "Bak adam kitlelere ne kadar yakın. Durup işçilerin omuzlarını sıvazlıyor, İvan Petroviç diye sesleniyor, bizden adam!"

Kitlelerin peşine takılmak da yine kitlelerle "bağlantı" demektir. Sana şundan, bundan yakınıyorlar. Sen de onlarla birlikte mırıldanıyor, yakınıyorsun. Sana ağlaşıyorlar, sen de onlara ses uyduruyorsun: "Evet ışık yok, soğuk, gerçekten pazarda yiyecek maddeleri çok az. Çalıştığın kurumda ya da işyerinde herhangi bir yolsuzluk oluyor. Sense şurada burada dolaşıyor ve tekrarlıyorsun: Hay allah kahretsin. Amma da bürokrat şeyler. Bak bizi nasıl bir çıkmaza soktular." Onlarsa senin sözlerini dinliyorlar ve bu da başlangıçta şunun bunun hoşuna gidebiliyor...

Biz bolşevikler, kitlelerle böylemi bağlantılar kurmayı düşünüyoruz? Kuşkusuz hayır. Kitlelerle, onların geri kalmış unsurlarının yönlendirmesiyle gittikleri yere gitmek, Menşevik davranış çizgisidir. Bizim Bolşevik davranış çizgimiz kitleleri yönlendirmektir, onlara koruyuculuk etmek değil. Onları bilinçli öncü birliklerle ileri doğru götürmektir.

Ancak kitleleri nasıl yönlendirmeliyiz?

Bunu cevaplamadan önce ben size başka bir soru soracağım: Kitleleri kim yönlendirebilir? Bu iş, komünistlerin görevidir. Kitleleri komünist partisi yönlendiriyor ve bu işi hiç de kötü yapmıyor. Bunu kanıtlamak için sayısız örnekler verilebilir. Ve ilk örnek de savaştır. Saldırının ansızın, umulmadık bir şekilde başlamasından ileri gelen ilk aylardaki başarısızlıklara rağmen, halkın kendi hükümetine, dolayısıyla partiye güveninde bir an duraksamadığı yiğitçe söylenebilir. Bu bir gerçektir.

¹⁷ *Partorg* -Parti örgütçüsü

¹⁸ *Proforg* -Meslek birlikleri örgütçüsü

¹⁹ *Parkom* -Parti komitesi.

Buraya parti yöneticileri toplanmış bulunuyor. İsteseniz de istemeseniz de siz mahallelerde kitlelerin yöneticilerisiniz. Aslında başka türlü nasıl olabilir? Halkın, kişiliğinde siyasal yönetici vasfını bulmadığı bir parti komitesi sekreteri ne biçim bir sekreter olabilir? Parti komitesi sekreteri demek, kumanda, büroda, bölümde en sorumlu kişi demektir.

Fakat, kitlelere gerçekten etki yapabilmesi, kitlelerin kendisini dinleyebilmesi, ona inanabilmesi için parti örgütü sekreterinden ne istenmektedir? Kendiliğinden anlaşılıyor ki, parti yöneticisinin, propagandacının, ajitatorün düşün adamı olması, komünist partisine büyük içtenlikle bağlı bulunması, partimizin tarihini hiç olmazsa genel çizgileriyle bilmesi ve partimizin işçi sınıfı önüne, halkın önüne koyduğu görevleri anlaması gerekir. Parti yöneticisinin, propagandacının siyasal gelişme düzeyi bakımından başkalarından daha aşağı derecede olmaması şarttır. O halde, parti işçisi kitlelere nasıl yaklaşmalıdır?

Birincisi: Uzun yıllardır edindiğim kişisel deneyimlerime göre parti yöneticisinin burnu büyük, kendini beğenmiş olmaması gerekir. Eğer siz işçilerle ya da sıradan parti üyeleriyle konuşmalarınızda, herhangi bir çalımla, sesinizin tonuyla, önemsiz, belki de rasgele bir cümleyle kendinizi onlardan daha akıllı saydığınızı, onlardan daha çok bildiğinizi sezdirirseniz, o zaman mahvolmuşsunuzdur. İşçi ve genellikle sıradan insanlar kendilerini üstün gören kişileri sevmezler ve onların sözlerini dinlemezler. Hattâ uygun bir zamanda bunu kendilerine adamakıllı hatırlatırlar. Bu nedenle, komünistlerin, herşeyden önce kendini beğenmiş, burnu büyük olmamaları ve Stalin yoldaşın 1935 Kasımında Stahanofçuların danışma toplantılarında söylediği şu sözleri unutmamaları gerekir: "Demek ki biz, partinin ve hükümetin yöneticileri olarak yalnız işçilere öğretmemiz değil, bizim de onlardan birşeyler öğrenmemiz gerekmektedir. Sizin, danışma toplantısı üyelerinin burada, hükümetimizin yöneticilerinden birşeyler öğrendiğini inkâr etmeyeceğim. Fakat şunun da inkâr edilmemesi gerekir ki, biz hükümetin yöneticileri sizlerden, Stahanofçulardan, şimdiki toplantı üyelerinden çok şeyler öğrendik. Ve

bunun için yoldaşlar teşekkür ederim, verdiğiniz ders için sizlere çok teşekkür ederim!"

Şu halde ajitatörün alçak gönüllü olması sonucuna vardık. Bu niteliğe özellikle, parti yönetiminde etkin olan parti işçisini, parti örgütü sekreterinin sahip olması gerekir. Eğer o, işçilerin sevgisini kazanmak isterse, kibirlenmemeli, kendisinde alçak gönüllülük niteliğini eğitmelidir. Doğru mu söylüyorum? (Sesler: "Doğru, doğru.") Yönetici olmak isteyen kendi kendini denetlemesi zorunludur.

İkincisi: Propagandacının, yöneticinin kitlelerle ilişkisinde sadece öğretme ruhuyla dolu olması güzel değildir. Kuşkusuz ki siz de bir konuşmacının yalnızca "şu gerekir, bu gerekir, yapmamız gerekir, yapmak zorundayız" biçiminde konuşmasını doğru bulmaz ve onu dinlemek istemeyebilirsiniz. Makale yazarken, düşüncelerimin akışında "yapılması gerekir" demem gerektiğinde bu, kendime ters gelmekte ve böyle bir formülü değiştirmeye çaba göstermekteyim. Fikrinizi, konuşmanızı, çağrınızı, yargılama, çözümleme, şu ya da bu önlemin gerekliliğini kanıtlamak yoluyla belirttiğiniz zaman sorun tümüyle değişir. Dinleyicilere, örneğin onlara danışır gibi: "Bu şöyle yapılırsa, siz ne dersiniz?", "Bana kalırsa sorunun böyle hallolması daha iyi olacak.", "Böyle bir durumda ben şu şu biçimde davranırdım." diye konuşabilirsiniz. O zaman bu başka biçimde benimsenecektir.

Biz küçük toplantıları, üretim danışma toplantıları, sohbetler gibi birleşimleri göz önüne almaktayız. Binlerce insanın bulunduğu mitinglerde söylevin biçimi başka olacaktır; her cümlenin kısa olması, kesinlikle önceden biçimlendirilmiş olması gerekir. Orada sohbet biçiminde konuşmak güçtür. Günlük çalışmalarımızda ise, incelemeye, konuşmaya bizat işçileri daha sık çağırmamız gerekmektedir. Bu gibi durumlarda "Ne dersiniz? Size göre nasıldır?" şeklindeki sorular çekici olacaktır. İnsanları harekete geçirmek, onları fikir alış-verişine, konuşmaya yöneltmek çok değerli bir şeydir. O zaman toplantı canlı geçecektir. İşçiler seve seve konuşacaklar ve böyle bir toplantı kesinlikle yararlı olacaktır. Oysa bazen, eskiden dualarda olduğu gibi oluyor; konuşmacı başka,

dinleyiciler başka şeyler düşünüyor. Bu durumda da dinleyiciler bir süre bekliyor ve çıkıp gidiyorlar.

Söylevinizin ya da konuşmanızın önceden belirlenen biçiminden uzaklaşmaktan korkmayın. Üretimden ya da savaştan söz ederken, halkın ilgilendiği başka bir sorun ortaya çıktı mı zararı yok, onu atlamanız doğru olmaz. İnsanlar bir kez canlandı ve ilgi duydu mu sizi iyi dinleyeceklerdir... Böylece siz de kararlaştırılmış olduğunuz sorunları ele almayı başarsınız.

En önemli sorun şu: Bazı konuşmacıların sık başvurdukları gibi, çetin soruları cevaplamaktan kaçınmayın. Hiçbir durumda buna başvurmayın; sorulan soruları örtbas etmeyin. Eğer soruyu cevaplayamıyorsanız doğrudan doğruya söyleyebilirsiniz: "Soru ilgi çekici ve önemli, kıvançla cevaplayabilirdim. Ancak şu an onun için hazırlıklı değilim. Üzerinde düşünmedim, nasıl cevaplayacağıma karar veremiyorum, karar vermekte güçlük çekiyorum. Bu sorunu düşünüp araştıracağım, yoldaşlara danışacağım ve ancak o zaman sizi cevaplayabileceğim. Fakat belki de aranızda bu sorunu aydınlayabilecek bir kişi bulunabilir." Bu türden bir karşılama olumlu olacaktır. Bazı arkadaşlar günlük sorunları ve soruları öylesine kapalı ve yan çizerek cevaplarlar ki, sonuçta onu dinleyenler bu cevaptan hiçbir şey anlayamazlar.

Parti yöneticisinin bireylerle ilişkilerinde tümüyle dürüst olması gerekir. Parti örgütünün sekreteri partinin gözüdür. Bunu tümüyle algılayıp algılamadığınızı bilemiyorum. İnsanlara karşı her tür kişisel sempati ve antipatilerin ortadan kaldırılması şarttır. Şu ya da bu nedenden sempati duymadığınız insanlar varsa, bunu o kadar derine gizlemelisiniz ki, hiç kimse birşey sezmesin. Eğer sizin insanlarla ilişkilerinizde duygularınıza kapıldığınızı farkedelerse sonuç kötüdür.

Bazen öyle oluyor ki, hep susan ve bir kenarda duran insan iyi çalışıyor; bir başkası ise iyi çalışmıyor; fakat, parti komitesi fabzavkoma²⁰, Komsomol örgütüne ve toplantılarına sık sık gitmekte, daima ortalıkta görünmekte ve yükselmek-

²⁰ *Fabzavkom* -Fabrika Zavot Komitesi

tedir. Bunun böyle olmaması gerekir. Eğer parti komitesi sekreteri otorite sahibi olmak istiyorsa, kitlelerin gözünde temiz kalmalıdır. Bu, onun belli kişilerle daha yakından, kişisel ilişkiler kurmaması demek değildir. Elbette değildir. Fakat onun sosyal ilişkilerde her insana karşı duygularına kapılmadan davranması gerekir. Örneğin: "Sen benim dostumsun. Bu çok güzel birşey. Fakat eğer sen işini savsaklar, haylazlık edersen, üretim görevlerinden yan çizersen, o zaman senden, diğerlerinden istediğimden fazlasını isteyeceğim ve seni iyice haşlayacağım." İşte parti örgütü sekreterinin insanlara karşı böyle davranması gerekir.

Her konuda böyle davranmalısın ki; çevrende olan herkes senin içtenliğine ve dürüstlüğüne inanabilsin. Kitlelerden ikiyüzlülüğü kesinlikle gizleyemezsiniz, bunun için ikiyüzlü olmaktan var gücünüzle kaçın. Kitleleri aldatamazsınız; insanlar birinin ikiyüzlülük yaptığını görürlerse ona bir daha hiç inanmazlar.

Eğer kendimizde özellikle bu niteliği eğitirsek, o zaman çalışmamız da daha kolay olacaktır.

Şimdi de partinin kitle çalışmalarında nasıl davranılması, şu ya da bu sorunun kitlelerin önüne nasıl konulması gerektiği sorununa geçelim. Tüm sorunların parti kurallarına göre konulması, herşeye karşı parti kurallarınca davranılması gerekir.

Devlete yardım kampanyası uygulanmaktadır. Belli ki, herkes bu kampanyaya bir aylık maaşını verecek. Ben ajitör olarak işçilere içtenlikle şöyle derdim: "Kampanyaya az gündelikli işçiler bile bir aylık maaşlarıyla katılacaklardır. Siz, şu anda devletimizin ne durumda olduğunu biliyorsunuz. Büyük bir ordumuz, çok masrafımız var. Devletin paraya ihtiyacı çok fazla. Bunu bir yerden sağlamamız şart. Ya enflasyona doğru gitmemiz ya da devlete borç para vererek yardım etmemiz gerekiyor. Savaş ancak böyle yürütülebilir. Başka çare yok. Buna karşılık şöyle diyebilirler: "Fakat hayat şartları çok ağır." Ağır, çünkü savaş var, bunun için de ekmek kuponla satılıyor. Eğer çok ekmek, çok kumaş, giysi, ayakkabı vb. gibi mallar olsaydı biz yardım istemezdik. Mağazaları doldurur ve açardık, böylece para akmaya başlardı. Yardım, para ve tüke-

tim malları yetmediğinden, mermi ve savaş gereçleri yapıldığı için; mallar ordunun, dolayısıyla savaşın ihtiyaçlarına ayrıldığı için yapılıyor.

Mal yetersizliği yalnız bizde değil, başka ülkelerde de -özellikle faşist ülkelerde ya da Alman faşizmi tarafından soyulan ülkelerde de- var! Ve işte özellikle burada, bu konuda bizim suçlu olmadığımıza ilişkin görüşün geliştirilmesi gerek: Hitlerci Almanya'nın yaptığı savaşın emperyalist özünün açıklanması gerek. İşçilere açıkça sorulabilir: "Yoksa bizi yenmelerini mi istiyorsunuz?" Fakat ben sizin bu sözcüğü söylemekten bile korktuğunuzu biliyorum. Ben, az yardım yapana bir kaç kez sorabilirdim: "Ne o, yoksa sizi yenmelerini mi istiyorsunuz? Burada iki şeyden biri var: Ya bizi yenecekler ya da biz toparlanacağız. Leningradlılardan örnek alın; büyük zorluklara katlanıyorlar ve yine de kahramanca davranıyorlar." Emekçilerin önünde sorunların böyle ortaya konulması gereklidir. Bu türden bir davranış, sorunun parti kurallarınca ortaya konuluşu olur.

Büyük bir zavotta işçilerin önünde konuşurken, devletin bizden daha az tüketimde bulunmamızı ve daha fazla üretim yapmamızı istediğini açıkça söyledim. Sorunu kesin bir biçimde ortaya koydum ve işçilerimizle memurlarımızın karınlarını doyurmamalarını istediğimizden değil, yalnızca şimdi malların az olması, cephe ihtiyaçlarının büyük olması ve düşmanın baskısı yüzünden bunu istediğimizi açıkladım. Sorunları doğru, parti kurallarına uygun olmak koşuluyla, kesin biçimde ortaya koymaktan çekinmeyin.

Eğer zavotta sizin iki yüzlülükten hoşlanmadığınız, işten yan çizmediğiniz kibirlenmediğiniz bilirse sözleriniz herkesin bilincine işleyecektir. Aksi halde size inanmayacaklar ve şöyle diyeceklerdir: "Biz seni biliriz. Bize öğütte bulunur, kendin ise başka şey düşünürsün ve konuştuğun gibi davranmazsın." Belki de bunu yüzüne karşı söylemeyeceklerdir. Fakat bunu fısıldaşmaya başlayacaklarından kuşkunuz olmasın.

Parti propaganda ve ajitasyonun görevleri nelerdir? Kitlelerin her adımda komünist partisinin özel çıkarı olmadığını, onun proletaryanın, tüm halkın çıkarlarını koruduğunu duymalarından ibarettir. Şimdi öyle bir anda yaşıyoruz ki,

nesnel gerçeklik şaşırtıcı bir biçimde açık olarak ortaya çıkmakta ve herkes için, yarı cahil insanlar, hattâ çocuklar için bile anlaşılır hale gelmektedir. Şimdi herkes, halkın çıkarlarının kişilerin, grupların çıkarlarından üstün olduğunu iyice anlamaktadır.

Korkunç bir savaş sürmekte; faşistler duyulmamış canavarlıklar yapmaktadırlar. Bunun herkese duyurulması gerekir. Bu konuda ne düşündüğü, ortak davaya nasıl katılmak istediği tek tek herkese sorulmalıdır. "Bak senden halk ne istiyor, Parti ne istiyor? Eğer düşmanı yenersek sen herşeye sahip olacaksın. Eğer yenemezsek sen de mahvolacaksın. Düşman ancak, savaşa tüm maddi ve insan gücümüzü koyduğumuz zaman yenilebilir." Eğer tüm toplantılarda böyle konuşur ve bunları namusluca ortaya atarsak, insanlarımızın yüzde yüzü değilse de yüzde doksan dokuzunun düşmanın yenilmesi için her tür fedakârlığın yapılması zorunluluğu hakkında konuşacaklarından eminim. Belki tek tük karşı çıkanlar olacaktır. Ancak bunlar olsa olsa eski düzenden kalma, bireyci kişilerdir. İnsanları toplumun yararı uğruna fedakârca çalışmaya alıştırmalıyız. Yaşadığımız şu günlerde komünistlerin görevi budur.

Zira herkes partinin güçlenmesi gerektiğini hissediyor. Herkes partimizin önder olduğunu; ancak güçlü bir partinin halkın zaferini gerçekleştirebileceğini biliyor. Kızıldolu ağır bir savaşa katılacağını görünce, savaşa komünist olarak girmeyi istediği için partiye alınmak üzere dilekçe veriyor. Bu, partimizin, Sovyet devletimizin büyük gücüdür. Kitleler, yollarının partinin yolu ile aynı olduğunu iyi bilmektedirler.

Faşist Almanya'da da kitle örgütleri vardır. Hitler kitleleri şaşırttı, ezdi ve alçalttı. Biz ise kitleleri geliştiriyor, onların bilincini yükseltiyoruz.

Burada propagandacıların ve ajitatörlerin ayrı ayrı işçilerin dertlerini dinledikleri ve onlara yardım ettikleri söyleniyor. Bu kötü birşey değildir. Herhangi bir kişinin insanlara yardım edebilmesi güzel bir şey, bunun insanda olumlu bir nitelik olduğunu söylemem gerekir. Bu, kadınlara erkeklerden daha fazla yaraşan bir şeydir. Fakat burada ortak görevlerimiz arasındaki bağın açıklanması gerekmektedir. Herhangi

bir şey danışmak için gelmiş insana yardım edilmeli; ancak aynı zamanda şunlar da söylenmelidir: "Bak, parti örgütü ya da profesyonel birlik sana yardım ediyor. Senin için çalışıyor. Biz de, iş sana dayanıncaya kadar bir kenarda kalmamanı, herkesle birlikte ortak davayı yükseltmeni istiyoruz." Bu çizgi tüm kitle çalışmalarımızda aynen uygulanmalıdır.

Burada gazete okuma çalışmasının bir hayli sıkıcı geçtiğinden söz ettiler. Bunun çoğu kez okuma değil de işçi üzerinde bir vesayet olduğunu itiraf etmek gerekir. Bana kalırsa her zaman aynı kişinin okuma ile görevlendirilmesi uygun ve yararlı değildir. Eğer zavotta parti örgütü sekreteri olsaydım şöyle davranırdım: Öğle molası sırasında işçilerin yanına gider ve gazete okurken dinlemek isteyeninin bulunup bulunmadığını sorardım. Böylelerinin bulunacağı kuşkusuzdur. O zaman "kim okumak istiyor?" diye sorardım. Pek çok kişi gazete okuyabilir, ayrıca meraklısının da bulunacağı bilinmelidir. Fakat ben bu işçi grubuna konuşmaya istek uyandırabilecek ve okunanların açıklanmasına yardım edebilecek tecrübeli, kültürlü bir işçi gönderirdim. Bu hem daha doğal olur, hem de işçileri ilgilendiren sorunlar daha kolay anlaşılır. Kuşkusuz ki, kültürlü ve taktik bilen bir insan göndermek gerekir. Bu yöntem sayesinde okunanlar üzerindeki konuşmaların daha canlı geçeceğinden ve bunlardan daha başarıyla yararlanılacağından kuşkunuz olmasın.

Kırk yıl önce ben de okuyucu idim. İlegal hücrede 15 kişi vardı. Eğer yalnızca okusaydım iş yürümezdi. Okuma o zamanlar 10-15 dakika sürüyor, sonra da inceleme başlıyordu. Soruyordum: "Nasıl, şunu şunu anladınız mı?" "Hayır, anlamadık." "Eh öyleyse anlatmaya çalışalım." Ve konuşma başlıyordu; bir saat, birbuçuk saat, hattâ daha fazla zaman geçiyordu. Okuduğum sırada dinleyiciler uyumuyordu. Çünkü okumadan sonra incelemenin başlayacağını bilirlerdi. Görüyorsunuz ya yoldaşlar, ajitator olmak hiç de sıradan bir iş değildir. Okuma ise hemen hemen bir propagandacılık işidir ve bu işin ustalıkla, düşünülerek yürütülmesi gerekir. Eğer okuyucu dinleyicilerde ilgi uyandırmayı başaramazsa ve dinleyiciler onun sizin tarafınızdan önceden hazırlandığını bilirlerse o zaman bu nasıl bir fikir alış-verişi olabilir? Dinleyiciler böyle

bir uğraşmayı öğrenci uğraşısı, bir zamanlara özgü tanrı yasası gibi kabul edeceklerdir.

Bir makalede herhangi bir konu üzerinde durulabilir ve daha sonra konuşmayı genel siyasi sorunlara bağlayabilirsiniz. Kanımca en iyisi, işçilerden herhangi biri, hattâ hepsi sırayla okumalı, gruplara katılmak için ayıracağınız işçiler ise konuşma yapılırken yardım etmeli, anlaşılmayan şeyleri açıklamalıdır.

Burada konuşan yoldaşları dinlediğim sırada, inisiyatifinizi kullandığınız ve üretimle ilgili sorunlara değindiğiniz hissedilmedi. Belki de sıkılmışsınızdır. Bu olağandır.

İyi bildiğimiz genel sorunlardan başka önümüzde ne gibi üretim görevleri durmaktadır? Ben önemli görevlerden biri olarak, örneğin, eski demir toplama işini ileri sürmek isterim. Hem de fabrikalardan ve evlerden değil, örneğin, Moskova bölgesine atılan büyük ölçüdeki gülle parçalarını toplattırdım. Ne diye Moskova Komsomolu'na bu parçaları toplama görevi verilmesin? Bölgenin tarlalarında ve ormanlarından parçalanmış uçaklar ve daha birçok madeni parçalar yatmaktadır. En kötümser bir hesaplama, en azından 10 bin ton eski demir kolayca toplanabilir. Bunun büyük yararı olacaktır. Bu iş için gereken ajitasyonun yürütülmesi, çocuklara, ülkenin madenlere ne denli ihtiyaç duyduğunun açıklanması, ardından da hurda demiri toplamanın usulü ve nereye teslim edileceğinin öğretilmesi gereklidir. Aslında fazla ajitasyon yapmanıza da gerek olacağını pek sanmıyorum. Her şey yeterince açık. Yalnızca işi pratik olarak örgütlemeyi başarın.

Sebze bahçeleri sorunu üzerinde de durmak istiyorum. Burada konuşan yoldaşlardan hiçbiri bu soruna dokunmadı. Oysa bu, büyük bir şorundur. Ajitatörün sebze bahçeleri konusunda yalnızca ajitasyon yürütülmesi değil bu işin örgütlenmesine yardım etmesi de gerekir. Kolektif sebze bahçelerine insanların boş gönderilmesini, her emek günün yararlı üretim çalışmalarıyla dolu olarak geçmesini izlemelidir. Burada parti ve profesyonel birlik işçilerinin, iktisadi eylemcilikleriyle birlikte büyük bir örgütçülük çalışmasını yürütmeleri gerekir.

Bakın, beni konferansımızda en çok şaşırtan olay nedir? Gazetelerde hergün Stahanofçu hareketten söz edilmektedir. Burada ise parti örgütlerinin sekreterleri toplandılar ve aralarından bazıları çalışmaları hakkında adeta rapor vermeye kalktılar. Stahanofçu hareket hakkında ise kimse birşey söylemedi, bu konu unutuldu. Bana kalırsa Stahanofçu hareketi rasgele unutmadılar. Stahanofçu hareketin açıklanması gazetelerde gerektiği gibi yapılmıyor. Yalnız binlikçilerin, iki binlikçilerin reklamı yapılıyor. Oysa şöyle sorulabilir: Bizde bunlar çok mudur? İşte siz, bu nedenle Stahanofçu hareketten söz etmediniz. Sizin duvar gazetelerinizde de, her halde tercihen binlikçilerden söz edilmektedir.

Sorun iki yanlı incelenebilir. İlk olarak şöyle bir örnek verebiliriz: Bulunduğunuz fabrikanın ya da zavotun müdürü, baş mühendisi ve yöneticileri işten hiç anlamıyorlar. Oysa geçmişte o kurumda çalışanlar akıllı ve namuslu bir insanın yapabileceği, üstesinden gelebileceği bir ölçüde çalışmışlardır. Kurumun üretimini arttırmışlardır. Çalışılan yerin tesisat ve teknolojisinde herhangi bir yenilik yapılmadın kazanılan üretim fazlası aslında gerek makina ve gerekse insan gücü bakımından önemli bir israftır. Böyle bir kurumun müdürü ya da baş mühendisi mahkemeye verilmelidir. Ben zavotlarda 27 yıl tornacı olarak çalıştım. Siz de zavotlardan gelmektesiniz. Üretimi yüksek ölçüde arttırmanın ne demek olduğunu bilirsiniz.

Gerçekte üretimin arttırılması, çalışma yöntemine yenilik getirmek ve tekniği ilerletmekle mümkündür. Diyelim ki siz, düğmeyi elle dikeyorsunuz. Daha sonra makinayla dikmeye başladınız. Bu işin sonucunda üretimin artması doğaldır. Bunun yanı sıra iş yönteminde değişiklik getiren akılcı bir öneri de aynı ölçüde üretimin artmasını sağlayacaktır. Çalışma yöntemine rasyonalizasyon uygulanmadıkça Stahanofçu hareket düşünülemez. Bunlardan hiç söz edilmiyor, bu örnekler sergilenmiyor.

Binlikçilerden söz edilirken falanca zavottan falanca işçinin akıllıca bir rasyonalizasyon önerisi bulunduğunu ve bunun üretim sonucunu ne kadar değiştirdiğini söylemek gerekir. Sürekli olarak "binlikçi" kelimesini tekrarlamak yerine,

bu sonuca nasıl ulaşıldığını anlatmak çok daha önemlidir. Zavotta herkesin her yeniliği izlemesi gerekir ki, bu fabrikanın diğer bölümlerine de girebilsin. Eğer rasyonalizasyonu öneren tesviyeci, tornacı ya da başka uzmanlık alanından bir işçiye ise, şöyle bir soru sorulmalıdır: Zavot mühendisleri ve yöneticileri ona nasıl yardım ettiler? Bütün bunlar, rasyonalizasyonun propagandasının yapılması, yeniliklerin benimsenmesi, yarışların gelişmesi konusunda, bu çok önemli işte henüz ne denli geri olduğumuzu göstermektedir. Eğer binlikçilerin hakkında böyle makaleler yayınlanırsa bu, rasyonalizasyon davası için büyük bir yardım olur.

Asıl felaket nerededir? Felaket şurada ki, biz orta, sıradan işçiye unutmaktayız. Söyleyin bakalım; henüz normal çalışma düzeyine ulaşamayan tüm işçiler, bu düzeye ulaşmış olsalardı, o zaman üretim ne miktarda artardı? Söyleyin, siz tecrübeli insanlarsınız. (Sesler: "Yüzde 10-15-20"). İşte görüyorsunuz ya, eğer tüm işçilerin ama tüm işçilerin emek verimliliğini yalnızca yüzde 10 oranında yükseltmeyi başarsaydık, bunun yararı ne kadar büyük olurdu. Sanayi üretimi ne kadar çok artardı. Buna erişmek, ayrı ayrı rekor kırmaktan daha güçtür. Küçük de olsa bir yenilik ya da herhangi bir rasyonalizasyon önerisinin uygulanması çok önemlidir. Fakat bu, herşey ya da hepsinden güç olan şey demek değildir. Bakın işte, torna tezgahında elle vida kesilebilir, 20 parça yapılabilir. Otomatik makinalarda ise 5000 parça yapılabilir. Ancak bu bile işi halletmez.

Stahanofçu hareket iş yöntemlerinin iyileştirilmesi, çeşitli tesislerle uygulamanın kolaylaştırılmasını gerektirmektedir. Bu yenilik insanları pek geniş olarak kapsayamaz. Çünkü büyük ölçüde ayrı ayrı insanlara, onların kişisel yeteneklerine, onların buluşçu akıllarına bağlıdır. Fakat bunu teşvik etmemiz ve geliştirmemiz gerekir. Özellikle bunu yapmak, kendilerine görev olarak verilen atelye mühendislerinin ve amirlerinin görevidir.

Fakat Stahanofçu hareket, sıradan insanların çok şeyler verebilecekleri sosyalist yarışın rolünü karartmamalı, küçültmemelidir. Üretimin başarısını orta, sıradan insanlar halleder. Oysa siz yoldaşlar, açıkça söyleyeceğim sıradan insanları hafife alıyorsunuz. Şunu daha sık hatırlayın ki, sıradan işçile-

rin emek verimliliğini yalnızca yüzde 10 oranında yükseltmek olağanüstü bir iştir ve bu uğurda günü gününe ajitasyon yürütülmelidir. Buna mühendislerin, özellikle Moskova gibi kentlerde hiç de az olmayan partili mühendislerin dikkatini çekmek gerekir. Basında Stahanofçu hareket, olması gerektiği gibi gösterilmelidir.

Rasyonelcilik başarılarının propagandasının yapılması ve sergilenmesi gerekir. Esas olan bunların üretimde benimsenmesidir. İşte bu nedenle sıradan işçilerin başarılı olma görevlerinin önüne set çekmemeliyiz. Sıradan bir işçi, işinin verimliliğini teknik değişiklikler yapmadan yükseltmektedir. O, işin sürekliliğini, hızını, becerikliliğini arttırmaktadır. Bu gibi vasat işçilerin, yaşlı ve eski işçilerin katılımıyla, üretimin artırılması konusunda ciddi toplantılar yapmak gerekir. Bu, zavot-taki çalışmanın genel bilançosunu etkiler ve sonuç büyük olur.

Size, vasat işçilere daha büyük dikkat göstermenizi, onları yükseltmenizi, yaptıkları işi zavot duvar gazetelerinde göstermenizi ısrarla öğütlerim. Diyelim ki, bir işçi iki yıl boyunca yapması gereken üretimi yüzde 80-90 oranında yapmış, savaş sırasında ise yüzde 100-115 vermeye başlamış. Onun yükseltilmesi, bu başarının sergilenmesi zorunludur. Neden? Çünkü böyle işçiler binlercedir. Gelişmekte olan vasat işçi, sürekli olarak yüzde 3-5 fazla üretim yapan sıradan işçiyi övün. Onun hakkında gazetede makele yazın, resmini basın. O zaman, onun yanında, makinanın ardında duran işçi arkadaşları şöyle düşünecektir: "Ben ondan daha aşağı kalmamalıyım. Yüzde 3-5 oranında fazla üretimi ben de yapabilirim. O zaman benim resmim de gazetede yer alır."

Böylelikle kitlesel yarış başlayacaktır. Çünkü yarış herkes için mümkün olan bir temel üzerinde yürüyecektir. Bu ise üretime büyük yardımda bulunacaktır. Buna genellikle Stahanofçu hareket deniyor. Gerçekte bu yarış sosyalist yarıştır; ileri atılımcılıktır. Bundan vazgeçmemiz asla doğru olmaz. Ondan akılcıca yararlanmasını bilmeliyiz. Sizin de ondan yararlanmanızı ve onu geliştirmenizi çok isterim. Gerçekçi olmak gerekir, kuru gürültüye ihtiyacımız yok. Sosyalist yarıştan akıllı bir biçimde yararlanmak gerekir; bu ise üretimin ortalama verimliliğini yükseltmek demektir,

Yeni işçilerle çalışma sorunu ortaya atıldı. Bu çok önemli ve güç bir görevdir. Güçlük nerededir?

Herşeyden önce yeni işçiler -bugünlerde üretime daha çok kadınlar katılmaktadır- çalışmaya başladıklarında zavot koşullarına alışkın olmadıklarından şaşırmakta, hattâ biraz ürkemektedirler. Ancak zavotta altı ay çalıştıktan sonra orayı sevmeye başlamaktadırlar. Bunu kendi deneyimimden biliyorum. Zavotta disiplin vardır. Bizde ise insanlar, özellikle de gençler daha çok serbestliğe alışıktır. Yeni gelen işçilerin üretime katılmaları, zavot disiplin ve düzenine alışmaları için yardımda bulunmamız gerekir. Diğer yandan da başlangıçta güç de olsa sonradan işin sevildiğini, bir daha zavottan ayrılınmadığını anlayabilmeleri için işçilere yapılan işin önemi açıklanmalıdır. Zavottaki yeni insanların işlerini sevmeleri, uğraşlarını daha çabuk benimsemeleri ve uzmanlıklarını geliştirebilmeleri için herşeyin yapılması gereklidir. Bu nedenle yeni işçilere yapılan yardımın, parti ile meslek birlikleri örgütlerinin yerini işçilerin zavotun günlük hayatına uymaları ve katılmalarını sağlama konusundaki dikkatleri, bana göre, en önemli görevler olarak ortaya konulmalıdır. İnsanların tanınması, zavota yeni gelen işçilerin bilinmesi ve işin buna göre düzenlenmesi çok önemlidir.

Şimdi elimizde savaş gibi ikna edici bir kanıt vardır. Zavota gelen gence buraya oyun için, eğlenmek için gelmediğini, bizzat cepheye geldiğini açıklamak gerekir. Bu bizim en güçlü kanıtlarımızdan biridir. Kuruma yeni gelen işçi gençlerle yalnızca Komsomol'un değil, parti örgütlerinin de uğraşması zorunludur.

Bugünkü olağanüstü güç koşullar altında birçok şey yeni işçi kadrolarına, kadınlara, gençlere bağlıdır. Yeni işçileri disipline, genel proleter çıkarlarını algılamaya alıştırmamız gerekecektir. Onların arasında parti-kitle çalışmalarının hergün ve çok özenle yürütülmesi gerekir. Yalnız yönetmeliklerle etkilemek değil, onları bizzat toplumsal çalışmalara karşı ilgi duymaya ve çekmeye yönlendirmeliyiz.

İşte size söylemek istediklerim... Konuşmamın, çalışmalarınızda biraz olsun yardımcı olmasını dilememe izin verin. (Sürekli alkışlar.)

Parti Kuruluşu Dergisi, 1942, No: 8

BÖLÜM X

PROPAGANDA VE AJİTASYONUN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE

Konsomol'un Bölge Komitelerindeki Propaganda İşleri

Sekreterlerinin Danışma Kurulunda Verilen Söylev

28 Eylül 1942

Yoldaşlar:

Komsomol'un çalışmalarıyla ilgili örgüt sorunlarına değinmeyeceğim. Artık bu sizin işinizdir. Hangi çalışma biçimlerinin uygun olduğunu kendiniz kararlaştıracaksınız. Ben günümüz propaganda ve ajitasyon biçimleriyle ilgili sorunlara değineceğim.

Şimdi Komsomol'a eskiye göre daha başka açıdan bakıyorum. Savaşa dek Komsomol'culara gezmek, eğlenmek ve kafalarını pek de akıllıca işlere zorlamak istemeyen yeşil gençler olarak; bedenlerinin büyümesi ve sağlamlaşması gereken, zamanı gelince olgun insan olacakları, yaşlılık çağına mümkün olduğu kadar geç girmeleri gereken insanlar olarak bakıyordum.

Fakat işte savaş başladı. Şimdi Komsomol'un, yalnız Komsomol'un da değil, tüm insanların hayat deneylerini çok daha çabuk elde etmekte oldukları apaçıktır. Bu nedenle eğer Komsomolumuzu başka ülkeler Komsomollarıyla kıyaslayacak olursak, bizim Komsomolumuzun çok daha olgun olduğunu görüyoruz. Şimdi onyedinci yaşındaki çocukların artık savaşa hazırlanmaları gerekmektedir. Ben hazırlanmaları gerektiğini söylüyorum. Kendilerinin ne zaman çağrılacağı başka sorun, fakat artık onlar Kızılordu saflarına katılmayı düşünmektedirler.

Ya şu anda bizi çerçeveleyen hayat? Ajitasyonun bizi çevreleyen hayata uydurulması gerekmiyor mu? Şimdi ülke-

mizde, özellikle köyde, Komsomol çok güçlü bir toplumsal örgüttür. Komsomol'un ülkenin toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel hayatına çok daha geniş ölçüde katıldığı açıktır. Ve savaşa, -kendiliğinden anlaşılacağı gibi- ajitasyona ve propaganda kitlesel biçimde katılıyor. Ancak Komsomol'un bütün bunları yalnız gençlik arasında değil, tüm vatandaşlar arasında uygulaması gerekiyor. Görüyorsunuz ki, günümüzde Komsomol'un siyasal anlamı savaş öncesinden çok daha büyüktür. Bu nedenle Komsomol'un büyük bir propaganda ve ajitasyon faaliyeti yürütmesi ve onun biçimlerini daha iyi benimsemesi gereklidir.

Her tarihsel an kendine özgü ajitasyon ve propaganda biçimleri ister. Bizim ajitasyon biçimlerimizin iki yıl öncesinin aynısı olmayacağı kuşkusuzdur. Bu doğaldır. Eğer şimdi kitlelerin arasına önceleri gittiğimiz ajitasyon biçimleriyle gidersek bunların etkisi zayıf olacaktır. Vatandaşlar arasında savaştan önce yarattığı etkiyi yaratmayacaktır. Örneğin, herhangi bir büyük köyün kolhoz toplantısına gider, şişirilmiş ya da neşeli ekler ve fıkralarla dolu bir söylev verirse, bu türden ilişki belki iki yıl önce kıvançla karşılanırdı, ona gülerlerdi, alkışlarlar ve halk memnun kalırdı. Oysa şimdi böyle söylev verilebilir mi? Verilemeyeceği kuşkusuzdur. Halk şimdi büyük sıkıntılara katlanıyor; yakınlarını yitirenler çok. İnsanlarımız şimdi çok güç ve ağır bir yükün altındadırlar; ihtiyaçlarının karşılanması ise çok kısıtlıdır. Hayat çetinleşti. İnsanlar daha dikkatli, daha düşünceli hale geldiler. Dolayısıyla ajitasyon ve propagandanın bu duruma uyması gerekir.

Öyleyse propaganda ve ajitasyonun biçimleri nasıl olmalıdır? Komsomol'un ajitasyon ve propaganda yöneticileri bunları nerelerde aramalıdır? Hangi örneklerden öğrenmelidirler?

Basınımızın yeni ajitasyon ve propaganda biçimleri bakımından henüz yeterli kaynak özelliğine sahip olmadığını söylememiz gerekir. Bu konudaki aydınlatma çabaları henüz başlamıştır. Ajitasyon ve propaganda konularını en uzman kişilerin katıldığı basından değil de, daha iyi nereden öğrenebiliriz? Şimdi ajitatörler için en iyi kaynağın savaş muhabirleri-

nin yazıları olduğu kuşkusuzdur. Bu doğaldır; çünkü şimdi savaşın dışında hayat yoktur. Vatandaşların şu ya da bu ölçüde savaşla, onun başarı ya dabaşarısızlıklarıyla ilgili olmayan tek bir düşünceleri yoktur. Bununla ilgili olarak sizin yani, gençlik arasında propagandanın yöneticisi olanların da, propaganda ve ajitasyon esinlerini başlıca bu kaynaktan almanız gerekir.

Bu mümkün müdür, ajitasyon içinde yararlanılacak örnekler bulunuyor mu?

Pek çok olmasa da var olduğu kanısındayım. Fakat her geçen günde, basında daha olgun makaleler çıkıyor ki, artık bunlardan malzeme sağlanabilir. Bir dereceye kadar bunlar taklit edilebilir ve insanlar olayları bunlardan öğrenebilir. Taklit edilebilir derken, mekanik bir taklitten söz etmediğim kuşkusuzdur. Bu zayıf bir etki biçimidir. Yerel koşullara, karşımızdaki vatandaş kategorisine, huzurunda konuşmamız gereken dinleyicilerin yapısına uyarak, belli bir ölçü tutturmak şartıyla taklit etmek gerekir.

Örneğin ben, Tihonof'un ve Simonof'un makelelerini iyi birer savaş malzemesi saymaktayım. Askeri yayınlarda da ajitatorler için malzeme vardır. Bakın siz hepiniz Moskova'ya gelmeyi ve buradan nasıl ajitasyon yapmanız gerektiğine ilişkin yardım ve öğütler elde etmeyi istiyorsunuz. Fakat bunun gösterilmesi güç değil mi? Hem, ajitasyonun biçimleri nasıl tanımlanabilir? Bunu herkes kendi tarzına göre yapar. Bana kalırsa ajitasyon ve propagandayı öğrenebileceğimiz başlıca kaynak basındır. Ben propagandanın içeriğini ve genel siyasal çizgisini saptayan, önümüzde duran sorunların çevresini belirten resmi makalelerden söz etmiyorum. Yalnızca basını-mızda kendini gösteren yeni biçimlere işaret edeceğim.

Bilmem Simonof'un "Gündüzler ve Geceler" adlı son makelesini okudunuz mu? Makalenin çok iyi düşünülmüş ve kurulmuş olduğunu söylemek gerekir. Genellikle onun makaleleri savaşların gerçek manzarasını tanımlamaktadır. Son makalede bütün boyutlar ve oranlar son derece hesaplı ele alınmış... Makale derli toplu yazılmış. Dışarıdan sanki kuru bir

gözlem notuna benzemekle birlikte, aslında sanatçı işi ve uzun zaman unutulmaz bir tablodur çizilen.

Hakkını vermemiz gerek: İlk olarak Stalingradlı işçilerin, özellikle traktör zavotundaki işçilerin savaşını yazmıştır Simonof. Bunun, büyük bir sosyal-siyasal önemi vardır. Söz konusu makaleden bir iki örnek vereceğim:

"Şehirde halk artık adeta yok; burada yalnızca onun savunucuları kalmışlar. Ve ne olursa olsun, zavotlardan ne kadar makina çıkarılırsa çıkarılsın, zavot şubesi hep zavot şubesi olarak kalmakta ve hayatlarının en güzel yıllarını zavota vermiş olan eski işçiler, bu camları kırılmış, hâlâ henüz söndürülmemiş yangın kokan şubeleri sonuna dek, insan gücünün son sınırına dek savunmaktadırlar."

"Müdür başıyla kara tahtayı göstererek: 'Burada herşeyi belirtmedik' diyor. Ve Alman tanklarının birkaç gün önce savunmayı bir yerde nasıl yardıklarını ve zavota doğru yöneldiklerini anlatıyor. Bunun haberi zavota dek ulaşmış. Savaşçılara herhangi bir biçimde acele yardım etmek ve gece karanlığı basmadan yarma yapılan yeri tıkamak gerekmiş. Müdür onarım şubesinin yöneticisini çağırmış. Hemen hazır olan birkaç tankın onarımının olabildiğince çabuk tamamlanmasını buyurmuş. Tankları elleriyle onarmasını başaran insanlar, o önemli anda onların içine yerleşerek tankçı olmayı da başarmışlar."

"Yine burada, zavotta gönüllülerden, işçilerden ve tankları almaya gelenlerden birkaç tank elemanı oluşturulmuş. Tanklara yerleştikten, ıssız avluda da tankları biraz gürllettikten sonra, zavotun kapılarından çıkıp savaş yerine yollanmışlar. Dar derecikten taş köprüye dek kendilerine yol açacak Almanların önünde ilk engeli oluşturan onlar olmuş. Kendilerini Almanlardan, tankların ancak köprü aracılığıyla aşabilecekleri geniş bir vadi ayırıyormuş. Zavot tankçıları Alman tank grubuna tam bu köprüde raslamışlar".

"Korkunç bir topçu çarpışmasına tutuşmuşlar. O sırada Alman zırhlıları vadiden geçmeye başlamışlar. Bunun üzerine zavot, Alman piyadelerine karşı kendi piyadelerini çıkar-

miş. Tankların ardından vadide iki gönüllü birlik belirmiş, bu birliklerden birine milis amiri Kostüçenko ile Mekanik Enstitüsü dekanı Paşçenko komuta ediyorlarmış. Diğer birliği ise aletler şubesi ustalarından Popof ile yaşlı çelik dökme ustası Krivulin yönetiyormuş. Vadinin sarp yamaçlarında çoğu kez göğüs göğüse dövüşme halini alan çarpışmalar başlamış. Bu çarpışmalarda zavotun eski işçilerinden Kondratef, İvanof, Volodin, Simonof, Momotof, Fomin ve adları şimdi zavotta sık sık anılan başka işçiler can vermişler.

"O gün zavot mahallesinin çevresi tümüyle değişmiş. Vadiye bakan sokaklarda barikatlar kurulmuş. Ne var, ne yok işe koşulmuş: Kazan demirleri, zırh ocakları, parçalanmış tank gövdeleri. Devrim savaşında olduğu gibi kadınlar kocalarına mermi taşımışlar. Kızlar ise zavot şubelerinden doğruca ilk hatlara giderek yaralıları sarmışlar ve cephe gerisine çekmişler. O gün bir çok kişi ölmüş. Fakat gönüllü işçiler ve savaşçılar Almanları akşam basıncaya dek bu sayede durdurmuşlar!"

Stalingrad savaşlarına ilişkin bu gerçek tablo güzel değil mi?

"Zavotun avluları ıssız. Rüzgar kırık camlara çarpıyor! Ve yakınlarda patlayan bir mayın asfalt üzerine her yandan kırık camlar fırlatıyor. Fakat zavot, bütün şehrin çarpıştığı gibi çarpışıyor. Ve eğer bombaya, mayına, mermiye, tehlikeye alışmak mümkünse; burada bu gerçekleşmiş. Hem de hiçbir yerde rastlanılmadığı kadar..."

Simonof yoldaş aynı makalede başka insanların başından geçenleri de anlatmıştır. İşte Volga'dan nakledilen yaralılara eşlik eden Dnepropetrovsk'u hastabakıcı kıza ilişkin bir olay:

"Salın kenarında, 20 yaşlarında bir askeri hastabakıcı kız duruyordu. Aile adı Şçepena olan bu Ukrayna'lı kızın adı şaşırtıcıydı: Viktorya. Kendisi artık oraya, Stalingrad'a dördüncü ya da beşinci seferini yapıyordu.

Sal Stalingrad kıyılarına yaklaşıyordu.

Viktorya birden bire:

- Ne olursa olsun her keresinde biraz daha korkunç oluyor, dedi. Bakın işte beni ikidir yaralıyorlar. Ayrıca bir kez de çok ağır yaralanmıştım. Fakat ben, öleceğime bir türlü inanmıyordum. Çünkü hiç yaşamış değilim, hayatı hiç görmüş değilim. Öyle birdenbire nasıl ölebilirdim?

O anda gözleri irileşmişti. Üzgündü. Bunun gerçeğin ta kendisi olduğunu anladım: 20 yaşında iki kez yaralanmak, onbeş ay savaşmak ve beşinci kez buraya, Stalingrad'a gelmek çok müthiş bir şeydi. Oysa önünde o denli çok şey var ki; tüm bir hayat, bir aşk, ilk öpücük, kim bilir. Oysa şimdi: Bitmez tükenmez uğultular içinde gece, karşıda yanan bir kent, beşinci kez buraya giden yirmi yaşında bir kız. Hem de orası delişetin içinde de olsa gitmesi gerek. 15 dakika sonra yanan binalar arasından geçecek ve bir yerlerde, kenar sokaklardan birinde, yıkıntılar arasında, gülle parçalarının ısıltığı altında yaralı toplayacak; gerisin geriye taşıyacak ve eğer onları götürebilirse, altıncı kez yine buraya dönecek."

Yazar, bizde genellikle olduğu gibi, ne korku, ne kuşku bilen yürekli bir kızı sunabilirdi. Fakat o, insancıl duyguları göstermeyi yeğlemiş... Çizilen tablo ajitasyoncular ve propagandacılar için mükemmel bir malzemedir.

Bu makalede şan ve kahramanlık sorunlarına yazarın yaklaşımında ulusun temel özellikleri esas olmuştur. Bunu, başka muhabirlerin bu konuyu ele alma biçimleriyle kıyaslamak için belirtiyorum.

Simonof şöyle yazıyor:

"Evet, burada (Stalingrad) yaşamak güç; hattâ burada dövüşmeden yaşamak olanaksızdır. Fakat dövüşerek yaşamak, Almanları öldürerek yaşamak; işte burada böyle yaşanabilir. Burada böyle yaşamak gerek ve biz bu şehri ateş, duman ve kan içinde savunarak böyle yaşayacağız. Eğer ölüm başımızın üzerindeyse, şan da yanibaşımızdadır. O, evlerin yıkıntıları ve yetim kalan çocukların ağlayışları arasında kardeşimiz oldu."

Ajitatörlerin ve propagandacıların Rus dilinin ve düşüncesinin ilgi çekici, hayat verici tohumlarını keşfetmeleri ve onları halka göstermeleri gerek.

Stalingrad için sokaklarda dövüşen askerimizin tanımlanması, ilgi çekici ve ibret vericidir. 30 tanktan oluşan bir birliği durduran ve tanksavar tüfekleriyle 15'ini saftan çıkaran dört kişiden biri olan Petır Boloto'dan söz etmek gerek:

"15 tankı saftan çıkardıkları savaşı anımsayarak... birden bire gülüyor ve şöyle diyor:

- İlk tank üzerime doğru ilerlemeye başlayınca, hey tanrım, dünyanın sonu geldi, dedim. Ve sonra tank yaklaştı, tuştı ve sonu geldi; ama benim değil, onun sonu. Hem de bu arada biliyor musunuz, bu savaş sırasında ben beş sigara sarardım ve sonuna dek içtim. Eh, belkide sonuna kadar içebilmiş değilim, yalan söyleyemem, ama beş sigarayı sarardım. Savaşta bu böyledir. Tüfeği bir yana bırakır ve zaman izin verirse sigara içersin. Savaşta içebilirsin, yalnız isabet ettirememen felaketin olur. Çünkü bir kez isabet ettiremedin mi, bir daha sigara içemezsin, sorun bu... Petır Boloto, askerlik hayatı -o hayat ki, bazen nefes alır sigara içebilirsin; ama karavana atmak, asla- hakkındaki görüşlerinin doğruluğuna inanan bir insana özgü, geniş ve sakın bir biçimde gülümsüyor."

Burada propagandacı ve ajitatör için malzeme var mı? Kanımca zengin bir malzeme var. Yalnız bunun okunması, üzerinde düşünülmesi ve dinleyicilere ustaca anlatılması gerekir. Muhabirlere her zaman güzel makale yazmak kısmet olmuyor. Hattâ "Terek Sahilinde" gibi yazılar çoğunlukta. Gazetelerimizde ikide bir şu biçimde makaleler çıkıyor:

"Akşama doğru savaş yatışmaya başlayınca, ovada kalan yüzlerce Alman cesedi, yanan Alman tankları ve cephe gerisine çekilen Alman sahra topları herkese zaferi müjdeledi... Çavuş Rahalski, makinalı tüfeğini omuzlayıp geri çekilmekte olan Alman saflarına öldürücü bir ateş açmış ve 50 kişiyi öldürmüştü. Çavuş Rahalski'ye şan ve onur!."

"Herkes öğrendi ki, ölüme aldırış etmeyen çavuş Tupotçenko faşistlerin elinden dört yaralı savaşçıyı kurtarmış ve savaş alanından çıkarmıştır. Çavuş Tupotçenko'ya şan ve onur!."

"Herkes öğrendi ki, Kızılordulu Jienko göğüs göğüse bir

çarpmada altı adamı öldürmüş. Kızıldulu Jienko'ya şan ve onur!."

İşte size tümüyle başka bir tanımlama biçimi. Bu biçime bağlanmanızı öğütlemem. Yazar, şımarmış bir zengin gibi; *Vazma* turtası dağıtıyormuş gibi şan ve onur dağıtıyor. (Gülüşler) Bu gerçek kahramanlık göstermiş kişilere karşı saygısızlık olduğu gibi, okuyuculara karşı da saygısızlıktır. Çünkü yazar gerçek insanları göstermemiş, resmi bilgi verir gibi saymış durmuş: Şu ve şu, şunu yapmış, demiş ve iki kelime eklemiş: "Şan ve onur!" Bu "Şan ve onur", "Şan ve onur" feryadı da ne oluyor? Şanla oynamak doğru değildir. Kızıldulu tüfekte, makinalı tüfekte ateş ediyor; Almanların taarruzunu püskürtüyor ve onları öldürüyor. Onun bütün bunları savaş koşulları içinde, her savaşçı gibi yapması gerekir.

Hükümetin organı olan Sovinformbüro şu ya da bu askerin ya da komutanın kahramanca çabalarına değinirken, bazı muhabirlerin yaptığı gibi şan ve onur dağıtmıyor. Bana kalırsa bu yazarlar Rus dilindeki kelimelerin anlamlarına gereken önemi vermiyorlar. Onlar şanın dağıtılmadığını, kazanıldığını anlamıyorlar. Stalingrad -büyük tarihsel savaş gelenekleriyle ünlü olan bu şehir- iki aydır düşman sürülerini şiddetle çarpışmalarla durduruyor ve onlara öyle kayıplar verdiriyor ki; bu, diğer cephelerde denge oluşturunuyordu. Bunun iri sözlerle, parlak cümlelere gerek kalmadan kanıtlarıyla gösterilmesi gerekir. Savaşçılarımızın muhabirlerin övgüsüne ihtiyacı yoktur. Onlar için en iyi övgü, çalışmalarının doğru bir biçimde tanımlanmasıdır.

Ajitasyon ve propagandada kuru gürültülerden her çareye başvurularak kaçınılmalıdır. Şimdi dinleyenlere gürültülü söylevler, hamasi laflar ve gereksiz bilgiçlik sunmak zamanı değildir. Bu türden davranışlar bugün az ilgi görüyor. Eğer şimdi işçi toplantılarına ya da kolhozcuların toplantılarına gider ve yüksekten atarak söylevler yerir, bilgiçlik taslanırsa: "Ne diye oturmuş da akıl verip duruyorsun" diyebilirler. Şimdi herkesin hayatta olup bitenleri iyice düşünmesi, sabırla açıklaması, insanların çektikleri güçlükleri doğru olarak anlatması gerekir.

Eğer bağırp çağırmadan, hatipliğe özenmeden, öğüt vermeye ve öğretmeye kalkışmadan .-doğal olarak bunun güç olduğunu biliyorum- ajitasyon ve propaganda söylevi verecek olursanız, ajitasyonunuzun ve propagandanızın çok daha etkili olacağından kuşku yoktur.

Ehrenburg'un makaleleri ajitasyon edebiyatımızda özel bir yer tutmaktadır. Kanımca ondan pek çok şey öğrenebilir ve ajitasyon için birçok konuda yararlanabilirsiniz.

Ehrenburg'un makalelerine karşı nasıl davranmalıyız? Ehrenburg Almanlarla göğüs göğüse savaşmakta, sağa sola ateş saçmaktadır. Bu ateşli bir saldırdır ve Ehrenburg o anda eline ne geçerse onunla saldırmaktadır: Tüfikle ateş ediyor, mermiler bitince dipçikle vuruyor; kafaya vuruyor, nereye rastgelirse oraya vuruyor. Ve yazarın asıl savaşa hizmeti de buradadır.

Propagandacı ve ajitatör onun makalelerinden iyi malzeme çıkarabilir mi? Kuşkusuz ki, çıkarabilir. Herhangi bir makalesini örnek almanın doğru olmayacağı doğaldır. Üç, dört, beş örnek seçmek, onların üzerinde düşünmek ve bunlardan belirli anın koşullarına göre yararlanmak gerekir. Söyleneni yalnızca taklit etmeyerek, her malzemeyi kendi kafamızda işlememiz gerekir.

Basınımızda az da olsa bazı yetersiz makaleleri malzeme yapmaktan kaçınmanızı öğütlemek isterim. Bunun yerine hiçte kötü olmayan askeri makaleler var ki, ajitatörlere, propagandacılarla ve hele Komsomolculara epeyce yararlı malzeme sağlamaktadır.

Ajitasyon ve propagandada gösterişli kelimeleri kullanmaktan kaçınmanızı öğütlemek isterim. Bizde bazen bu tür anlatımlara başvurmadan hoşlanılıyor. Örneğin basında sık sık "üstün keskin nişancı" deyimine rastlanmaktadır. Rus dilini iyi bilen bazı kişiler bana şu soruyu sordular: Söyleyin nasıl nişan alıyor, hedefin üstüne mi, altına mı; nasıl?" Bu soruda belli bir öfkenin varlığına kuşku yoktur. Eğer avına tam nişan alan bir avcıya üstün, keskin nişancı olduğu söylenirse, o buna yalnız gülecektir. Gerçekten de "üstün, keskin" ne demek-

tir? Bir kişinin bir şeyi plan üştü; yüzde 100'den fazla yaptığı mı? şunu bilin ki, bu biçimde kesinlik ölçüsü yoktur. Bu deyim Rus dilinde olduğu gibi, gerçekte de doğru değildir. Ayrıca işimize de epeyce zararı olmaktadır. Neden? Bakın neden: Diyelim ki, keskinden de üstün nişancı yüzde 100 isabet kaydediyor. Çünkü yüzde 100 oranında fazla isabet olamaz. O zaman demek ki, yüzde 80 ya da 90 oranında isabet kaydeden adam keskin nişancı, 70 isabet kaydeden ise yeterli nişancı olacaktır. Bu bizi nereye götürür? Bütün bunlara neden olan da, insanların kelimelerin anlamlarına önem vermemele-ridir. "Keskinden üstün" gibi kelimelerin kullanılması yalnızca gösteriş istemini belirtmektedir. Sonunda ise anlamsız şeyler ortaya çıkmaktadır. Ajitasyon ve propagandacıların uydurma kelimelerden kaçınmaları gerekir. Palavra hiçbir şeye yaramaz.

Gazete yazılarında sık sık kendini övmelere raslayabilir. Geçenlerde bir gazetede, bir savaş olayının tanımlanmasını okudum. Bu olayda bölük komutanı bir teğmenin, bölüğün olanaklarına uygun bir saldırıda bulunduğu ve bir köyü ele geçirdiği anlatılıyordu. Muhabir savaşın tüm ayrıntısını anlattıktan sonra, teğmenin o yeri Suvorofça ele geçirdiğini ekliyordu. Böyle bir durumda bunu söylemek mümkün müdür? Kuşkusuz mümkündür. Fakat ne de olsa "Suvorofça" deyiminin büyük bir dikkatle kullanılması gerekir. Eğer bu deyimi takımın, bölüğün, büyük olmayan her nisbi askeri harekatı hakkında kullanmaya başlarsak, o durumda anlamını küçültmüş oluruz. Öyle anlaşılıyor ki muhabir, Suvorof'un -yaptığı bir çok parlak askeri harekâta ün kazanmış yüce başbuğun- eylemini önemli, fakat çapı itibariyle daha sınırlı bir askeri harekâtle eşitlemiş. Biz teğmenleri Suvorof derecesine yükseltmek zorundayız. Ama burada başarılı bir harekât için hemen "Suvorofça" deyimi kullanılıyor. Suvorofça demekle güçlü bir anlatım elde ediliyor; kısa ve güzel bir anlatım... Fakat onunla dinleyiciyi doyurabilecek misiniz? Kelimelerin etkili olması, anlatımın, insanların yaptıklarına değer biçmenin daha alçak gönüllüce olması gerekir ki; kendileriyle konuştuğunuz insanlar kelimelerin coşkunlukla söylenmediklerini, birer birer düşünöldüklerini kavrayabilsinler.

Muhabir yazılarında çok sık kullanılan bir başka anlatım üzerine de dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu anlatıma hergün rastlandığından belleğe sapasağlam yerleşmesi olağandır. Muhabirler bildiriyorlar: "Şu birlik tek adım gerilemiyor." İnsanlar birliklerin mevzilerinde kaldığını bildiren cephe haberlerini okuyorlar ve şöyle düşünüyorlar: Burada tek adım geri çekilmedikleri söyleniyor, fakat belki de çekilmişlerdir. (Gülüşler). Demek ki yoldaşlar, konuştuğun ve özellikle yazdığın zaman, olayı bizzat nasıl anladığını değil, onu başkalarının nasıl anlayacağını düşünmen gerekir. Aynı zamanda "tek adım gerileme yok!" çağrısının büyük anlamı vardır. Çünkü geri çekilmede asıl ilk adım tehlikelidir. ondan sonraki geri çekilme adımları kaçınılmaz birşeydir.

Kelimeye karşı özensiz davranmamalıyız. Anlatımlar konusundaki savrukluğ ajiatörlerin ve propagandacıların etkisini zayıflatır, sınırlar.

Buraya dek hep askeri propagandadan söz ettim. Ya cephe gerisi ajitasyon ve propaganda sorunumuz ne durumda?

"Krasnaya Zvezda" gazetesinin Simonof'un sözünü ettiğimiz makalesinin yayınlandığı sayısında K. Fin'in de "İvanovo Şehri Kadınları" isimli makalesi yayınlandı. Söylemem gerekir ki, şimdi hepimiz savaşıla ilgili düşünce ve ruhsal durumlara kendimizi o denli kaptırmışız ki, cephe gerisindeki hayatın ve çalışmaların anlatıldığı makaleleri pek de okumuyoruz. Oysa makale güzeldi. Kuşkusuz o da tüm hayatımız gibi cephe gerisini cepheye bağlamaktadır. Yazar, bahçede karşılaştığı 30 yaşlarındaki kadının başına gelen felaketi kendisine anlattığını, kadının bu felaketi nasıl karşıladığını ve ona nasıl katlandığını belirtiyor:

"Dün haber aldım kocam cephede ölmüş. Mektup akşam geldi. Henüz işten dönmüştüm..."

Kocasıyla çok iyi anlaşarak 12 yıl yaşamışlar. Çocukları yokmuş.

"Öyle ki, o benim hem kocam hem de oğlumdu. Ona karşı özel bir sevgi besliyordum. Ve bilseniz nasıl insan..."

O "dı" takısını söyleyemedi. Bu takıdan kaçınarak, ondan korkarak ve aynı zamanda kocasından sağ imiş gibi söz etmekten korkarak heyecanlı bir sesle, hıçkırık gibi kesik kesik cümlelerle, fakat tek gözyaşı dökmeden, mektubu aldığı zaman nasıl kendini kaybettiğini, kendine geldiği zaman ise evden kaçmaya kalktığını anlattı. Nereye? Kendisi de bilmiyor. Doğduğu, her taşını ve her evini tanıdığı şehrin karanlık sokaklarında yürümüş. Kocasıyla eskiden gittiği bütün yerleri bulmuş. Onunla işte şuracıkta, Sosyalizm sokağının köşesinde ya da buracıkta şehir tiyatrosunun karşısındaki bahçede kanepede neler konuştuğunu anımsamış. Bir an için sanki bir şey olmamış, sanki savaş patlamamış, Vasya'sı sağlamış onunla birlikteymiş gibi gelmiş ona. Ve sonra keder, yeniden kaplamış onu.

"Bugün ise işe gittim. Kalın banbroşda²¹ çalışıyorum. Evden çıkamayacağımdan, kendimde o gücü bulamayacağımdan korkuyordum. Bu korkuma hakim oldum. Kendi kendime dedim ki, 'Git Marusya, işe git. Onun için git, onun için, Vasya için. O bunu takdir edecek.' Bu gün çalıştım ve onun, sevgilimin yanbaşımda olduğunu hissettim. Arkadaşlarım ise bakıyor, görünüşte belli ettirmiyor, fakat arkamdan sessizce ağlıyorlar. Ve işte şimdi işten dönüyorum. Bir düşünün; Vasya ile birlikte gittiğimiz yerlerden geçmekten korkuyorum."

Ya da, işte size yazarın topçularla İvanovsklu Komsolcu kızlar arasındaki bağların nasıl kurulduğuna ilişkin bir anlatımı:

"Dusya Lebedeva diğer işçi kızlarla birlikte cepheye giderek askerlere ve komutanlara armağanlar götürmüş. Topçu bataryaların birine gitmiş.

"-Oradaki çocuklar çok iyi genç delikanlılar, çevik, becerikli ve iyi çalışıyorlar! Orada bulunduğum sırada Almanların bir gezici mutfağını ve 12 fritzi yere serdiler. 'Rica ederiz, Dusya buyurun' dediler. 'İşte aramıza gelmeniz onuruna size büyükçe bir armağan.' Beni asıl şaşırtan şey oradaki temizlikti. Topları dille yalanmış gibi parlıyordu. Genellikle bataryada büyük bir düzen görülüyordu.

²¹ *Bankbroş*: Savaş araçları üreten fabrikada bir makina.

"Bunun üzerine Dusya'nın topçularla daha yakından bağlantı kurmak, kızlardan oluşmuş birliğini onlarla gerçekten bir dostluk bağı ile bağlamak fikri gelmiş. Fakat o anda Dusya bunu topçulara söylemeye sıkılmış. Ancak İvanovna'ya döndükten sonra kararını vermiş ve bataryadaki savaşçılara mektup yazarak yarış önerisinde bulunmuş: 'Siz fritzleri dövdün, biz de üretimi fazlasıyla yapacağız.'"

Doğru ve dolayısıyla güzel yazılmış değil mi? Yalnız bundan aynı biçimde yararlanmayı başarın. Ajitator için bu bir nilettir.

Ayrıca yazar, bu kızlarla mektup alamayan topçular arasında nasıl bir mektuplaşma oluştuğunu anlatıyor. Ajitatorün savaş koşulları içinde çok önemli olan bu sorunu gözden kaçırmaması gerekir:

"Bataryanın yeni askeri komutanı Maltsef yoldaş bir kez kızlara mektup yazmış. Bakın mektubunun sonunda neler söylüyor: 'Bir ricam daha var -gizli tutulsun-. Yanımda çok iyi savaşçı çocuklar var ki, evlerinden mektup alamıyorlar. Bunun nedenini kendiniz anlayın. Onlar, özellikle posta geldiği ve mektup çıkmadığı zaman çok üzülüyorlar. Bu gerçekten çok ağır bir şey. Rica ediyorum Dusya, bunun üzerinde düşünün ve sizin kızlardan hiç olmazsa üç dördünün adresini gönderin. Bu bana, yolladığınız adresleri savaşçılara vererek onları bu azap verici bekleyiştan kurtarmak olanağını sağlayacaktır. Rica ediyorum, bunu bir kabalık olarak almayın, davamız için bir rica olarak kabul edin. Bu mektuplaşmanın yapısını ise bizzat savaşçılar saptayacaktır.'

"Dusya adresleri göndermiş ve mektuplaşma başlamış. Şimdi 'Bizim bataryaya' posta gelince yalnız yakınları olanlar değil, doğdukları yuvalar ve köyleri alçak düşman tarafından yerle bir edilenler de mektup almaktadır.

"Kuşkusuz 'bizim bataryadaki' savaşçılar boş saatlerinde uzak İvanovo'daki kızlardan söz ediyorlar ve onlara 'bizim kızlar' diyorlar."

Bundan sonra yazar, İvanovsk'lu işçilerin hayatında daha bir çok olay anlatıyor. Onların hayatını ve çalışmalarını so-

mut bir gerçeklikle veriyor. Burada gerçek bir hayattan gerçek bir parça verildiği hissediliyor. Kasıtlı olarak hiçbir şey abartılmamış, zorlanmamış.

Bu, propagandacı için, ajitator için yararlı bir makaledir. Siz, beni tecrübeli bir ajitator sayıyorsunuz. Oysa ben kendimi hiç de öyle saymıyorum. (Gülüşmeler). Size bu makalelerin, ciddi okunduğunda ve üzerlerinde düşünüldüğünde verebileceğini ben veremem.

Bu gibi makaleler, bence değerli ve yeni olan, bugün için en etkili ajitasyon biçimlerini yaratan malzemeler basınımızda yer almaktadır. Belliki basın, cepheye bağlı olaylara daha yakındır.

İşte yoldaşlar, bütün söylemek istediklerim bunlardır.

Konuşmamızın sonuçlarını nasıl formüle edeceğiz? Ben şöyle düşünüyorum: Basınımız yeterli miktarda malzeme veriyor. Yalnız onlardan ustaca yararlanmamız gerek. Yetenekli yazarlarımız var, ben yalnızca son günlerde çıkan makaleler üzerinde durdum. Korneçyuk'un "Cephe" oyunu üzerinde durmadım. Onun büyük önemi vardır. Birçok sorun hakkında yönlendirici malzemeler veriyor ki, bunların üzerinde düşünmeye değer. Yaşadığımız günler çok çetin günlerdir. Daha önce de söylediğim gibi insanlar, tüm güçlerini harcayarak büyük işler başarıyorlar. Bunun yanı sıra insanların yaşam koşulları da güçleşti. Halkımız arasında kahramanlık, mertlik ve yıkılmazlık o denli yaygın ki, suni şeyler yaratmamıza gerek yok. Yalnız halkın, ordunun hayatından malzemeler toplamamız ve halkın çektiği güçlükleri tam algılayarak, her koşulda düşmanı yenmek zorunluluğundan söz etmemiz yeterlidir. Eğer halkın karşısına bu gibi malzemelerle çıkarsanız, sizi temin ederim ki, bu ajitasyon biçimi en büyük etkiyi yapacaktır. (Alkışlar)

Bolşevik, No: 17-18, 1942.

BÖLÜM XI

AHLÂK ÜZERİNE

Maneviyat ya da ahlâk, insan toplumunun oluşumunun başlangıcından beri vardır. Ve onun ekonomik gelişmesiyle belirlenir. Elbette bu ani bir değişme ile değil de hukuk, din ve tüm ideolojik üst yapı kurumları gibi uzun bir süreç içinde ondan kaynaklanarak ortaya çıkar. İnsan toplumunun başlangıcında ahlâk, yaşama koşullarında gelişmiş, insanların tutumlarının belli normlar içinde pratik olarak biçimlenmiştir. Bu normlar kuşkusuz hiçbir hukuki kayda geçirilmeyormuş. Zira o zamanlar henüz yazı yokmuş. Fakat o zamanki insanlar için bunlara uyma, belki de bizim çağdaş yasalarımızın hukuk maddelerine uyma zorunluluğundan daha az değilmiş. Toplumla, kabileyle, aileyle ilişkiler, kadın erkek ilişkileri, yaşam ilişkileri, herkesce kabul edilmiş psikolojik ilişkiler, toplumsal ahlâk halini alıyormuş.

İnsan toplumunun sınıflara ayrılması ve devletin ortaya çıkmasıyla, doğal olarak ahlâk da sınıfsal temeline oturmuş, egemen sınıfların elinde, boyun eğmiş kitlelerin köleleştirilmesi için güçlü bir silah olmuş. Engels kapitalist toplumda en az üç tür ahlâk, "feodal aristokrasi, burjuva ve proletarya" ahlâklarının var olduğunu yazmaktadır.

"Değil mi ki toplum şimdiye dek sınıfsal çelişkiler içinde gelişmiştir, ahlâk da daima sınıfsal olmuştur; bu ahlâk ya egemenliği, ya egemen sınıfların çıkarlarını haklı göstermiş, ya da baskı altında bulunan, fakat artık bu egemenliğe karşı yeterli derecede sağlamlaşmış olan sınıfın nefretini ifade etmiş

ve baskı altındakilerin ilerdeki çıkarlarını savunmuştur". ("Anti-Dühring" s.66, 1934).

Bütün bu devirlerdeki -kölelik düzeni, feodalizm, kapitalizm- egemen sınıflar, egemenliklerini maskeleye ve dar sınıf çıkarlarını genel halk çıkarları olarak göstermeye çaba harcamışlardır. Onlar sömürgeci ahlâklarını genel insan ahlâkı biçimine getirmişler, onu insan toplumunun dışında bulunan, insana ve var olan toplumsal-ekonomik düzene bağlı olmayan, sanki tanrıdan gelen buyruklara dayanan sonsuz bir gerçeklik derecesine yükseltmişlerdir.

Zaman geçiyor, eski toplumsal-ekonomik kurumlar yok oluyor ve onların yerine yenileri geliyor. Davranış, ahlâk sorunları felsefe biliminin kollarından biri oldu. Bu "ince" sorunlar üzerinde çalışan metafizik ve skolastik filozoflar transandant, yani insan aklının eremeyeceği kavramlardan oluşan, şimdiki durumu ahlâksal yasalarla haklı gösterdiler. Metafizikçilerin ve skolastiklerin yüzyıllarca süren bu çalışmalarının, insan bilgilerinin ve düşünce mantığının gelişmesinde olumlu sonuçlar vermediği anlamına gelmez. Fakat genellikle onların hepsi bir amaç uğruna çaba gösteriyorlardı. Yani ahlâkı egemen sınıfların çıkarlarının hizmetine koşmaya; sömürülen çoğunluğun sömürgeci azınlık tarafından baskı altında tutulmasını haklı göstermeye; bizzat bu durumu ahlâksal olarak kabule çalışıyorlardı.

Tümüyle kapitalist düzenin çıkarlarına hizmet ettiği halde, Batı Avrupa edebiyatı yine de kapitalizmi kamçılayan olağanüstü eserler vermiştir. Örneğin burjuva toplumunu en iyi tanıyanlardan biri olan Balzac'ın "Goriot Baba" romanında Vikontes Bosiyan, öğrenci Rastinyak'a şu düşünceleri aşılamaktadır:

"Hesaplarınızı ne denli soğukkanlılıkla yaparsanız o ölçüde ilerlersiniz. Darbelerinizi hiç acımadan indirin. O zaman sizden korkacaklar. Erkek ve kadınlara bir sonraki istasyonda ölmelerini göze aldığınız posta atları olarak bakınız. Fakat eğer size gerçek duygular egemen olursa, onları hazine gibi saklayın. Sakın onları kimse sezmesin; çünkü aksi halde yok olursunuz. Cellat iken kurban haline gelirsiniz."

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Rusya'da da toplumun gelişmesiyle ahlâksal ilkeler de değişiyordu. Çarlık Rusya'sındaki egemen sınıfların ahlâkı, Çarlık rejiminin üç balinanın üzerindeki üç direğine, yani "mutlakiyete, dine ve nizam" dayanıyordu. Bunlar toplumun en gerici sınıflarının, asil-pomesçiklerin, askeri kastın, yüksek bürokrasinin ve tüm gerici güçleri birleştiren, onların başında bulunan "yüksek alem" dedikleri tüm soyu-sopu ile birlikte Çarlık hanedanının üç ilkesi idi. Bu egemen sınıfın tüm çabaları, ayrıcalıklarını korumak ve halkı baskı altında tutmak esasına dayanıyordu. Kısacası bizzat aristokrasi Çarın kişiliğinin manevi önemine pek de o denli fazla değer vermiyordu. Fakat böyle olduğu halde onun halk arasında, Çarın tanrının vekili olduğuna, onun egemenliğinin tanrının bir iyiliğinden ibaret bulunduğuna ve bundan dolayı onun tüm kararlarının doğru ve hatasız olduğuna ilişkin geniş bir ajitasyon yürütmesine engel olmuyordu.

Saraycı-Kralcı yüksek tabakanın dar bencil ahlâkına karşı yeni bir ahlâkın, sömürücülere karşı nefret, halka karşı sevgi, vatana karşı sevgi ahlâkının temelleri atıldı. Rusya'nın en iyi insanları, köylülerin kölelik bağımlılığından kurtulmaları uğrunda yardım için tüm güçlerini harcadılar, canlarını verdiler. Stepan Razin'in ve Emiliyan Pugaçef'in ayaklanmaları asil sınıfın en aydın insanlarını düşünmeye yöneltiyordu ve onları köylülerin durumuna ve pomesçiklerin keyfi davranışlarına eleştirisel değer biçmeye itiyordu.

18. yy. Rus edebiyatının bir bölümü, Fransız aydınlıkçıların etkisi altında devrimci ahlâkın ilk belirtilerini verdi. Bu edebiyatın en keskin temsilcisi olan Radişçef "Petersburg'tan Moskova'ya Yolculuk" adlı kitabında kölelik hukukuna öldürücü bir eleştiri yöneltti. Kölelik düzeni yaşayışının utanç verici manzaralarını (köylü ailelerin toptan ve perakende satılışı, orduya asker vermek, efendilerin kölelerine karşı hor davranışı ve zulmü) parlak bir biçimde anlatan Radişçef, kölelik düzenini, onun acımasızlığını öfkeyle damgalıyor; insan adını taşıma haklarını savunan köylülerin her türlü davranışlarının yasallığını onaylıyordu. Radişçef çağdaşlarının sağduyusuna şöyle sesleniyordu:

"Çiftçiler bugüne dek aramızda köleydiler; biz onların kişiliğinde bize eşit vatandaşlarımızı tanımıyorduk. Onların kişiliğinde insanı unuttuk. Ey sevgili vatandaşlar! Ey vatanın gerçek evlatları! Çevrenize bakın ve gafletinizi anlayın...

"Fakat aramızda zincir taşıyan kimdir, esirliğin ağırlığını duyan kimdir? Çiftçidir! Bizi besleyen, bizim açlığımızı gideren insandır; bize sağlık veren, hayatımızı sürdüren ve ne işlediğinden ne de ürettiğinden yararlanmak hakkına sahip olmayan insandır.

"Vatandaşlarının üçte ikisi vatandaşlık adından yoksun bulunan, sık sık yasal açıdan ölü olan devletin kalkınması mümkün müdür? Rus köylüsünün hayatına rahat demek mümkün müdür? Kana susamış herhangi biri, onun rahat olduğunu, çünkü daha iyi bir durumdan haberi bile olmadığını söyleyecektir...

"Evet, yüz burnu büyük vatandaşın lüks içinde boğulduğu, binlercesinin ise ne güvenli bir geçimi ne de kendilerini sıcak ve soğuktan koruyacak kendine ait bir damı olmadığı ülkeye biz müreffeh ülke diyoruz. Oh! Her ne kadar verimli de olsalar, kahrolsun bu ülkeler!..."²²

Radişçef'in eğitim hakkındaki fikirleri bugün bile ilerici sayılabilir. Ahlak ve duygulardan oluşan geniş bir çerçeveyi kucaklamaktadır. Onların toplum önünde belirtilebilmesi için gelişmiş bir dile gerek vardır. Yüce Rus bilgini Lomonosof, yeni düşüncelerin yaşadığı dönemdeki Rus toplumu tarafından kavranabilmesine yardım için Rus dilinin yaratılması konusunda büyük bir emek harcamıştır.

Lomonosof şöyle diyordu:

"Rus devletinin gücüne göre dünyanın büyük bir bölümüne egemen olan dilin, hiçbir Avrupa dilinden geri kalmayan doğal bir zenginliği, güzelliği ve gücü vardır."

Lomonosof Rus dilinde "İspanyolca'nın ihtişamını, Fransızca'nın canlılığını, Almanca'nın sertliğini, İtalyanca'nın yumuşaklığını ve bunlardan başka Yunan ve Latin dillerinin zenginliği ve söyleme özlülüğünün gücünü" görüyordu.

²² A.N. Radişçef, C.1, s.313-317, 1938).

19. yy. ilk yarısındaki edebiyat, Rus toplumunun siyasal düşüncelerinin gelişmesini ve halkı tanımayı bir hayli ileri götürdü.

O zamanki toplumun kitlelerinin önemli bir bölümünü kavrayan devrimci ahlâkın gelişmesine ve derinleşmesine büyük hızı Belinski, Çernişevski, Dobrolübof ve Nekrasof verdiler. Onlar insan vicdanını uyandırıyor, insanları hayat konusunda ne gibi yararlı şeylerin yapılabileceği sorunu üzerinde düşünmeye yöneltiyorlardı. Sanımam ki, Rus edebiyatı tarihinde ve gazeteciliğinde, insanları Belinski, Çernişevski, Dobrolübof kadar baskı yönetimine karşı ve demokratik devrim uğrunda savaşa yönelterek, onların akıllarına bu derece hükmeden ve vatandaşların bilinçlenmesine belli bir ölçüde katılan başkaları bulunsun. Bundan başka, tümüyle Rus demokrasisinin gelişmesine adanan kişisel hayatları da ilerici toplumun gözünde yüksek bir ahlâk nuru ile çevriliydi.

Belinski şöyle yazıyor:

"Vatanı sevmemek olamaz... Yalnız bu sevginin varolana karşı ölü bir doygunluk duygusu değil, mükemmelleşmeye karşı canlı bir istek olması gerekir. Tek kelimeyle, vatana sevgi aynı zamanda insanlığa karşı da sevgi olmalıdır... Vatanını sevmek demek, onda insanlığın idealinin gerçekleştiğini görmeyi candan istemek ve buna varılabilmesi için gücü oranında yardım etmek demektir."

Nekrasof eserleriyle her namuslu insanda, köle sahiplerine karşı nefret, halka karşı sevgi uyandırıyor ve savaşa çağırıyordu. Onun doğrudan yüreklere seslenen "şair olmayabilirsin fakat vatandaş olmak zorundasın" çağrısı, Rus toplumunun geniş çevrelerinde en iyi vatandaşlık duygularını ve ülkeyle halk karşısında manevi sorumluluk bilincini uyandırıyor.

*

Ekim Devrimi'ne kadar Marksist ahlâkın asıl içeriği "burjuvazinin eleştirisi, kitlelerde ona karşı nefret uyandırılması, sınıfsal bilincin geliştirilmesi, güçleri birleştirme becerikliliği" idi. (Lenin, *Bütün eserleri*, C.XXX, s.409) Yeni ah-

lâk işçi sınıfı ve emekçiler çevresinde adeta birbirleriyle karşılaşan iki yol yüzünden benimseniyordu: Bir taraftan Marksist aydınların yürüttükleri propaganda, diğer yandan da gelişmekte olan kapitalizmin korkunç sömürüsü işçileri direnmeğe doğru itiyordu. Bu nedenle çalışan insanların çıkar ortaklığının algılanması ve uluslararası çağrılarını işçiler tarafından kolaylıkla benimseniyordu. Proletarya ahlâkı bizzat işçilerin arasında, zavotlarda, fabrikalarda, işyerlerinde biçimleniyordu. Marksist propaganda yalnızca proletarya ahlâkının anlayış ufkunu genişletiyordu.

İşçiler, örneğin, grev bozucuların, casusların, ispiyonların, emeğin ücretini azaltan acımasız ustaların dövülmesini haklı bir ceza sayıyorlardı. İşçiler arasındaki dayanışma, özellikle patronla anlaşmazlık zamanlarında, hepsi tarafından değilse bile, büyük bir çoğunluk tarafından algılanıyordu. Doğaldır ki, bu, işçilerin her zaman dayanışma içinde davrandıkları anlamına gelmez. Yönetimin paralı casuslarının ve ajanlarının yanısıra, işçiler arasında usta aşamasına gelmek, yönetimde görev almak amacını güden ve bu yüzden de bir kenarda duran dalkavuklar da bulunuyordu.

Devrim öncesi aydınlarımızın onuruna şunu söylemek gerekir: Aralarında yetenekli düşünürler, ressamalar, edebiyatçılar ve halkın refahı uğrunda dövüşen ateşli savaşçılar vardı.

Her grev, çalışma yerinde ortaya çıkan az ya da çok önemli bir anlaşmazlık, peşinden baskıyı sürüklüyordu: Ele başların kovulması, kara listeye yazılma, tutuklamalar... İşçiler felâkete uğrayanlar için para topluyorlar, onlara yapabildikleri her yardımı yapıyorlardı. Hattâ bazı ustalar yardıma bile katılıyorlar, bazen de işten atılanların başka zavotlara kabulü konusunda yardım ediyorlardı. Bu durum işçiler arasında manevi bir görev sayılıyordu.

Fakat tüm bunların ilk zamanlarda örgütsüz bir yapısı vardı. Devrim hareketinin daha da gelişmesi, proletaryanın sınıf bilincinin uyanması, onun kendinde sınıf halinden, kendisi için sınıf haline gelmesi ile, sınıfına karşı dürüst olma, disiplinli olma, karşılıklı yardım, savaşta kendini feda etme ve

örgütçülük gibi manevi nitelikler biçimlendiriyordu. Proleteryanın manevi yüzünün bu çizgileri, kapitalizm koşulları içinde burjuvazinin acımasız, yırtıcı: "İnsan insanın kurdudur", "Herkes kendine, tanrı herkese", "Adam olmaya çaba göster" vb. gibi ilkeleriyle çelişen doğum halindeki sosyalist ahlâkın temellerini oluşturmuştur.

Partimizin propagandası işçiler arasında eğitici bir unsur oldu. Rusya'da işçi aydınların bilinçlenmesinin özellikle Marksist propaganda ve ajitasyonun yayılması, illegal birliklerin örgütlenmesiyle başladığı açık yüreklilikle söylenebilir. Propagandacılar ve örgütçüler, işçi çevresini bir bütün ve örgütlü bir güç halinde birleştirdiler. Onlar, işçi kitlesine ilk bakışta görüldüğünden daha derine işleyen devrimci poletarya ahlâkını aşıyorlardı. Devrimci ahlâk, yalnız toplumsal ilişkiler alanını değil, işçi sınıfının yaşamını da kucaklıyordu.

Devrimci narodniklerin parlak eylemcilerinden sonra Marksistler haklı olarak onların yerini aldılar. 1890-1900 yılları arasında siyasal edebiyatta Rus ekonomisinin ve devrim fikrinin gelişmesine ilişkin narodniklerle Marksistler arasında olan ateşli savaşı kim bilmez? Bu savaşın ilkeli yürüyüşüne devrim öncesi gerçekler neden oluyordu: Şehirlerdeki grevler ve gösteriler, hemen köylü ayaklanmaları diyebileceğimiz ayaklanmalar ve Harkov, Poltava vb. eyaletlerde pomesçiklerin çiftliklerini yakma hareketleriyle yarış ediyordu.

Baskı rejimine ve burjuva pomesçik düzenine karşı yürütülen bu savaşta Marksist devrimci fikirler biçimleniyor, dağınık işçi birliklerinden Sosyaldemokrat partisi yaratılıyordu ki, bu parti 1903 yılında, II. Kongrede menşeviklerden ayrılmadan sonra Sosyaldemokrat İşçi (Bolşevik) Partisi adını aldı. Bolşevik Partisi ve onunla birlikte işçi sınıfı, Lenin ve Stalin önderliğinde, işçilerin çıkarları uğrunda Marksist devrimci savaş yoluna giriyordu. İşçi çevrelerinde devrimci-Marksizm inancı artıyor ve sağlamlaşıyordu. İşçi ve köylü kitlelerinin çarlığa karşı savaştaki çıkar ortaklığına, silahlı ayaklanma zorunluluğuna ilişkin Leninist düşünce gitgide derin kökler salıyordu.

1905 devrimi, sınırlı sonucuna ve işçi sınıfının geçici yenilgisine rağmen yine de, yalnız işçilerin değil, köylülerin de sınıf bilincini yükseltti. Onları partimizin önderliği altındaki savaşta devrimci deneyler bakımından zenginleştirdi. Halk, elde silah çıkarlarını savunma olanaklarını gördü. Bu durum insanların zihninde iz bırakmaması onların manevi, siyasal duygu ve ruh durumlarına yansımaması imkânsızdı.

Öte yandan burjuva aydınları arasında, esnaf çevrelerinde ve menşeviklerin yanına geçen işçi sınıfının üst tabakalarında, devrimin bozguncu sonucunda devrimci ruhun gerilediği, devrime matem şarkıları söylendiği, bireyin sözüm yabana "yasal" bencilliği öğütlendiği görüldü. Ama partimiz, küçük-burjuva adam sendeciliğine rağmen, yalnızca devrimci savaş bayrağını toplamakla kalmayan, aynı zamanda saflarını sağlamlaştıran her türlü oportünist gösterilere karşı amansızca savaşan, yanlış yol arkadaşlarını temizleyen biricik partiydi. Aslan payının Lenin ve Stalin'e düştüğü bu iş, çok geçmeden meyvelerini verdi.

Burjuva demokratik Şubat Devrimi partimizin etkisi altında proletaryanın ve en yoksul köylülerin, Çarlık Rusya'sındaki eski düzene, kapitalizme karşı zaferiyle sonuçlanan yüce Ekim Sosyalist Devrimi'ne yükselip geçti. Artık yeni bir hayat başlamıştı. Halk yeni, henüz kimse tarafından keşfedilmemiş bir yola koyuldu. Halk, insanın insan tarafından sömürülmediği hayatın sosyalist temellere göre kurulması amacına yöneldi. Bunun için eski toplumsal ilişkilerin kökten değiştirilmesi gerekiyordu. Bu ise insanın manevi yönünün de değiştirilmesi anlamına geliyordu.

Doğaldır ki, çeşitli üretim ve toplumsal ilişkilerin kendine özgü bir biçimde içiçe girdikleri bir ülkenin, yeni toplumsal ekonomik esaslara göre yeniden düzenlenmesi partimizden ve onun yönetiminden, kitlelerde sosyalist ahlâkın gerçekleştirilmesi için aydın güçlerden çok büyük bir çaba ve uzun yıllar boyunca sürecek olan ajitasyon ve propaganda çalışmaları istemekteydi. Marx ve Engels şöyle söylüyorlardı:

"Bu, komünist bilincin kitlesel olarak doğması için olduğu kadar, bizzat amaca ulaşmak için de insanların kitlesel ola-

rak değişmeleri zorunludur. Bu ise yalnız pratikle, yani, devrimle mümkündür. Dolayısıyla devrim zorunludur. Yalnız egemen sınıfın başka hiçbir biçimde devrilmesi olanaksız olduğu için zorunlu değil, deviren sınıfın tüm eski kötülüklerinden kurtulması ve yeni bir toplum yaratmaya yetenekli olması ancak devrimle mümkün olduğu için zorunludur."

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi Rusya'daki tüm halkların maneviyatını bir derece daha yükseltti. Bu, insan toplumunda en yüce ahlâk haline geldi. Burada abartma yoktur; yalnızca varolan ve gerçeklikten çıkarılan objektif bir sonuçtur. Kuşkusuz bu, insanların ansızın gelen bir bağışla, yani yeni sosyalist ahlâkla aydınlanmış olağanüstü bir sabahta uyanmaları anlamına gelmez. Marx, insanların bilincinin ekonomik gelişmeden geri kaldığını, bu nedenle kapitalizmin tüm artıklarının birdenbire, yalnızca bir devrim ile yok edilemeyeceğini gösteriyordu.

Marksist kuramın büyüklüğü özellikle şundan gelmektedir: Marx, burjuva toplumunda hayatı yeniden düzenlemeye yetenekli biricik sınıf olarak işçi sınıfını keşfetmiştir.

Lenin, Marksizmin üpotik sosyalizmden özellikle şununla ayırdedildiğini yazıyor:

"Eski üpotik sosyalizm, yeni toplumu kanlı, pis, yağmacı ve bakkal kapitalizmi tarafında yaratılan insan materyalinin kitlesel temsilcileriyle değil de, özel camekânlarda ve ısıtma tesislerinde yetiştirilen, özellikle erdemli insanlarla kurmak istiyordu. Bu gülünç fikir şimdi herkes için gülünçtür ve herkes tarafında terkedilmiştir. Fakat pek çok kimse, yüzlerce binlerce yıllık kölelik, toprak köleliği kapitalizm, küçük dağınık işletme, pazarda küçük bir yer için yapılan savaşlar, malların ya da emeğin daha yüksek fiyatı yüzünden bozulan kitlesel insan materyali ile kurulmasının nasıl mümkün olabileceğini ve olması gerektiğini bulmayı istemiyor ya da beceremiyor; buna karşılık Marksizme karşıt kuramlar icat etmeye uğraşıyorlardı."

Gerçekten kitleler yeni, sosyalist ahlâkı pek öyle kolayca benimsemediler. Proletaryanın ve yoksul köylülerin zaferi başlangıçta devrilen sınıflardan, hattâ aydınların çoğunluğu

tarafından bile düşmanca karşılanmıştı. Ayrıca, bizzat işçi sınıfı ve özellikle köylü pomesçiklerin ve burjuvazinin yüzyıllarca süren egemenliği döneminde aşılana alışkanlık ve geleneklerden birdenbire kurtulamazlardı. Her işçi kapitalist toplumda yaşamakla evsiz barksız ve proleter olduğunu, aslında yurdu olmadığını, vatanının kendisi için üvey olduğunu anlayamıyordu; ancak Ekim Devriminden sonra yoksul bir proleterden büyük ülkenin vatandaşı, sosyalist devletin milyonlarca kurucularından biri, kolektifin eşit haklı üyesi haline geldiğini, ülkenin varolan tüm zenginliklerine egemen olduğunu anlayamıyordu.

Sosyalist ahlâkın başlıca unsurlarından biri emeğe karşı sevgidir. Fakat ancak işçi sınıfının zaferleriyle emek, insan hayatı için zorunlu olan bir koşul, ağır ve utanç verici bir yük olmaktan çıkarak onur ve kahramanlık davası haline geliyor.

Devrim öncesi dönemde, rasgele bir işçi toplantısında bulundum. Toplantıda işyerlerinde işimize karşı nasıl davranmamız gerektiği tartışılıyordu. Bazıları kapitalistlere çalıştığımız sürece özel bir çabaya gerek olmadığını, mal sahibinin ya da ustanın istediklerinin en azını yapmamızın yeterli olduğunu düşünüyorlardı. Diğer bir bölümü karşı çıkıyordu, onlara göre mesleki onurları ellerinden sıradan bir ürünün çıkarmasına izin veremezdi. İşin mükemmel bir nitelikte olması insana manevi bir tat verir diyorlardı.

Doğaldır ki, bu tartışmanın saf bir kuramsal yapısı vardır. Herkes, ustanın ya da mal sahibinin işin yüksek nitelikte olmasını isteyeceklerini ve bunu dikkatle izleyecelerini anlıyordu. Fakat acaba sosyalist devrimin zaferinden sonra kuramsal açıdan da olsa böyle bir sorunun ortaya atılması mümkün müydü? Tersine genel proletarya ahlâkı, hiç aldatmadan yalnız mükemmel nitelikli ürünün işlenmesini istemektedir.

Köyde, kuşkusuz ki, sosyalist ahlâk bir ölçüde daha güç benimseniyordu. Bu da doğaldır. Orada, bireysel mülkiyet alışkanlıkları daha derin kökler salmıştır. Orada, toprağa egemen olma biçiminde ve onun işlenmesine ilişkin temel farklar vardır. Bazı yerlerde toplu çiftçilik, diğer yerlerde ise bi-

reysel hutor²³ işletmeleri egemendi. Hayatın yöresel, sosyal ve günlük yaşantısı, köylülerin bu tabakalarının manevi yönünde temel çelişkiler yaratıyordu.

Köyde esas sorun, kolektifleşme gündemde yer alınca, çoğunluk, güçlüklerin aşılamayacağını sandı. Köylü için kolhoz işletmenin bilinmedik yolunu tutmak, üretim servetinin toplumsallaştırılmasına başlamak kolay bir şey değildi. Yoksulları bir yana bırakalım, orta halli köylünün de mülkü azdı; at ve araba, ilkel sürme araçları, yani pulluk ve tırmık; hepsi o kadar. Fakat o zamanlar bir çoğu kendisinin kolhoza diğerlerinden daha fazla katılmış olduğunu sanıyordu. Şunun da göz önünde bulundurulması gerekir ki, her köyde, hattâ en küçüğünde bile kulak ya da kulak eğilimli biri vardı ve bunlar bazen açıkça, çoğu kez gizlice, kolektifleşmeye karşı korkunç bir çatışma yürütüyorlar, kolhozcu köylüleri dağıtmak için tüm çarelere baş vuruyorlar, kolhozcuların gelişmiş, çalışan bölümüne kara çalışıyorlardı.

Kolhoz düzeni ülkemizde Sovyet yönetiminin otoritesi, partinin ve Stalin yoldaşın otoritesi nedeniyle zafere ulaştı. Köylüler, Sovyet hükümetinin ve partinin köylü hayatını gerçekten iyileştirmeye çaba sarfettiklerine emindiler. Kolhozcu köylüler sosyalist düzene katıldılar. Onun aktif kurucuları haline geldiler. Köy ekonomisinin temelini sosyalizme doğru değişmesiyle, köylülerin psikolojisi, devlete, topluma, sosyalist mülkiyete, emeğe karşı bakış açıları, birbirlerine karşı ilişkileri de yavaş yavaş değişmeye başladı. Tek kelimeyle sosyalist ahlâk, gelişmesi için köylülerin kişiliğinde uygun bir yer buldu.

Bizde SSCB'nde emek, kentte de, köyde de, en basitinden en uzmanlaşmış olanına dek, derin bir içerik kazandı. Sosyalizmin yüce fikriyle canlandı. Bu nedenle insanları yenileştiren, onları sosyalist ahlâk ruhunda eğiten bir yaratıcılık temeli haline geldi.

"Komünizm, sıradan işçilerin emek verimliliğini arttırmak, kendilerine ve 'yakınlarına' değil, onlara 'uzak' olan

²³ *Hutor* - Binalar, bahçeler vb. ile birlikte ayrı toprak parçası.

kimselere, yani önceden bir sosyalist devlette, sonradan da Sovyet Cumhuriyetleri Birliği'nde toplanmış bir bütün olarak tüm topluma on ve yüz milyonlarca insana sağlanan her *pud* tahıl, kömür, demir ve diğer maddelerin korunması uğrunda-ki özverili ve ağır emeği aşan kavgalarının belirdiği yerde baş- lar." ²⁴

Geniş ölçüde tanınmış olan bu Leninist görüş açısı, pro- letaryanın zaferinden sonra insanların görüşlerinde olagelen derin dönüşümü en iyi biçimde göstermektedir. Ve şimdi biz ülkemizde sosyalist emeğin, sosyalist yarışların, Stahanofçu hareketin, sosyalist ahlâkın sarsılmaz ilkeleri, Sovyet insanı- nın davranış biçimi ve ölçüsü haline geldiğini, haklı olarak söyleyebiliriz.

22 Haziran 1941'de Alman ordusu Sovyet topraklarına savaş ilân etmeden saldırdı.

Halkımız 24 yıldan beri durup dinlenmeden çalışıyor. Halkımız aynı zamanda, tüm güçlerini ve yeteneklerini sefer- ber ederek sürekli öğreniyor, öğreniyor. Sovyetler Birliği'nin tüm halkları sanayinin, tarımın gelişmesi sayesinde, genel kül- türü, bilimi, tekniği ve sanatı yükseltmek uğrunda-ki tek amaç- ta birbirlerine yaklaştılar ve akrabalaştılar.

Bu durum, Özbek halkının Özbek askerlerine yaptığı ko- nuşmada iyi bir biçimde dile getirilmiştir.

"Senin halkın Sovyetler Birliği'nin evladıdır. Ruslar, Uk- raynalılar, Beloruslar, Azerbeycanlılar, Gürcüler, Ermeniler, Tacikler, Türkmenler, Kazaklar ve Kırgızlar seninle birlikte 25 yıl boyunca gece gündüz çalışarak bizim büyük evimizi, bi- zim ülkemizi, bizim kültürümüzü kurdular.

"Şimdi senin büyük kardeşin Rus'un evine, Belorus, Uk- raynalı kardeşlerinin evine Alman basmaçları²⁵ sokuldular. Onlar kahverengi veba, darağacı, kamçı, açlık ve ölüm getir- mektedirler. Fakat Rus evi aynı zamanda senin de evindir!.. Çünkü Sovyetler Birliği, herkesin kendi evinde yaşamasına

²⁴ Lenin, *Bütün Eserleri*, C.24,s.342

²⁵ *Basmaç* - Ekim devriminden sonra karşı-devrimci harekete katılan, soyguncu.

rağmen avluları ve aile ocakları bir olan ve birbirinden ayrılmayan bir dostluk ailesidir."

Düşmanla iyi çarpışabilmek için onu tanımak gerektiğini söylüyorlar. Alman faşistleri ilkelerini, amaçlarını ve ideallerinde biçimlenen insanın "manevi" yüzünü gizlemiyorlardı. Hitler şöyle diyordu: "Biz yalnız içgüdülerimize boyun eğmeliyiz. Yeniden çocukluğumuza dönmeli, yine saflaşmalıyız... Biz fi krin düşmanı olarak damgalıyorlar. Eh, ne olacakmış, biz öyleyiz. Beni bilimsel öğrenimden yoksun bıraktığı için, alın yazıma borçluyum. Ben bir çok boş inancın etkisinden sıyrılmış olabilirim. Kendimi iyi hissediyorum. Biz öyle bir gençlik yetiştireceğiz ki, dünya onun önünde titreyecektir. Çetin, inatçı ve acımasız bir gençlik... Ben bu gençlerin körpe vahşi canavarlara benzemesini istiyorum.."

Hitler, Rauşning'le yaptığı konuşmada tümüyle keyfi davranıyor; "Biz yabancı halkı azaltmak zorunda kalacağız.. Yabancı halkın azaltılması için teknik hazırlamalıyız. Benim böcekler gibi üreyen aşağı ırkdan milyonlarca insanı yoketme hakkımı kim tartışabilir? Herşeyden önce Slav halklarının sayısını azaltmaya çalışmalıyız. Slav ve doğu halklarının çok büyük üreme yetenekleri, beyaz kuzey ırkı için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Efendiler yüksek aşamasının, köleler kitlesini köleleştirilmesi gerekir."

Tüm dünyaya karşı zaferi kazanacaklarından tamamen emin olan Almanlar, insanlıkla alay etmeyi ve milyonlarca insanı "sarışın Alman cadısının" lehine yoketmeyi düşünüyorlardı.

Bu "ilkelerle" davranan Alman komutanlığı, savaşın yürütülmesinde bunlara uygun yöntemler uygulamaktadır. Alman komutanlığının askerlerine yönelen "muhtıra" biçimindeki çağrısında şöyle deniliyor:

"Hatırla ve yap:

"1) Sabah, gündüz, gece, sürekli olarak Führeri²⁶ düşün. Seni başka düşünceler rahatsız etmesin. Şunu bil: O seni düşünüyor ve senin için çalışıyor. Senin yalnızca çalışman, hiç-

²⁶ Alman faşistlerinin Hitler'e verdikleri isim.

bir şeyden korkmaman gerekir. Sen Alman askerisin, sen yara almaz bir insansın. Sana hiçbir kurşun, hiçbir süngü dokunamaz. Sinir, kalp, acıma yok, sen Alman demirinden yapıldın. Savaşta sonra sen yine yeni bir ruh ve açık bir kalp sahibi olacaksın; bunlar senin çocuklarına, 'Yüce Almanya'ya özgü olacaktır. Şimdi ise kesinlikle tereddütsüz davran.

"2) Senin kalbin ve sinirlerin yoktur, bunlar savaşta gereksizdir. İçindeki acımayı ve insafı yoket. Her Rus'u ve Sovyet insanını öldür. Önüne yaşlı ya da kadın, kız ya da erkek çocuk çıkmış durma öldür. Bununla kendini yok olmaktan kurtaracak, ailenin geleceğini garantileyecek ve sonsuz şan kazanacaksın.

"3) Alman baskısı karşısında dünyanın hiçbir gücü dayanamaz. Biz tüm dünyaya diz çöktüreceğiz. Alman, dünyanın mutlak efendisidir. İngiltere'nin, Rusya'nın ve Amerika'nın geleceğini sen belirleyeceksin. Sen Alman'sın ve Alman'a yaraşır bir biçimde yolunda engel olan her canlı şeyi yoket. Sürekli yüceliği, Führeri düşün. Ancak o zaman zafer elde edersin. Sana ne kurşun ne de süngü dokunabilir. Yarın senin önünde tüm dünya dize gelecektir."

Alman asker ve subaylarının binlerce mektubu, onların not defterlerindeki kayıtlar örnek olarak gösterilebilir. Tüm bunlar birbirine benzemekte, hepsi Alman'ı cimri, eskici, açgözlü, en kanlı buyrukları körü körüne yapan, kendisinin "yüksek ırktan" olduğunu sayan insan olarak karakterize etmektedir.

Ve işte, kendiliğinden genel insan ahlâkını inkâr eden, "ırk ayrıcalığı, "jeopolitik" gibi delice faşist fikirlerle doldurulmuş olan bu ordu, kolay bir zafer hayaliyle doğuya saldırdı.

Şunu söylemek gerekir ki, Alman komutanlığı SSCB'ne karşı zafer kazanacağı kanısına yalnızca kendine güven duyduğundan değil, başarılarımızı inkâr eden ve özellikle Sovyet halkının düşük manevi siyasal gelişmesi konusunda ısrarla suçlamalarda bulunan yabancı basının yıllardır süren sürekli iftiralarından da kaynaklanmıştı. Bu nedenle savaşın başlangıcında yabancı ülkelerdeki askeri uzmanlar, Sovyetler Birliği'nin yenilgisinin kesinliğini saptamakta birbirleriyle yarış-

yorlardı. Bu "uzmanlar"ın ne denli korkunç biçimde yanıldıklarını şimdi bütün dünya bilmektedir.

Halkımız en güç anlarda bile Almanya'ya karşı kesin zafer elde edeceğimizden kuşku duymamıştı. Bu güven, bizim maddi olanaklarımıza, yirmidört yıl boyunca sosyalist bir devlet kurma işi üzerinde çalışan bir halkın, elinde silah bulunduğu sürece, yenilemeyeceği inancına dayanıyordu.

Savaş gerçekten de, devletin sağlamlığı ve onun ekonomik gücü, siyasal yönteminin doğruluğu ve halkının manevi siyasal kararlılığı konusunda çok çetin bir sınavdı. Ordumuzun, Alman faşist ordusuna oranla bu manevi üstünlüğü bize zaferi sağlayan en önemli nedenlerden biri oldu. Bu, özellikle şimdi, adamakıllı dayak yiyen ve vatanımızın sınırları ötesine kovulan Alman faşist sürülerinin bozgunun sonuna geldikleri şu sıralarda çok açıktır.

Faşistler, iktidara gelince şunları söylemişlerdi: "Varsınlar bize barbar desinler. Biz kültür istemiyoruz." Bu sözlerin hemen ardından da 20 milyon kitap yaktılar.

Bizde parti, kültür devrimi meselesine çok büyük önem veriyordu.

Sanayinin ve köy ekonomisinin gelişmesi, ordunun örgütlenmesi ve silahlandırılması konusunda partinin ve hükümetin günlük kaygılarından söz etmek şöyle dursun, partinin ve Sovyet egemenliğinin, kültürün gelişmesi, halk kitlelerinin eğitimi uğrunda harcadıkları emeğin hesaplanması, güçtür. Çok az ayrıcalıklarla, yabancı gözlemciler Sovyetler Birliği'nde kültürün ve bilginin düzeyi konusunda değer biçerlerken, devrim öncesi dönemden başlamaktadırlar. Ya da bu düzeyin Sovyet yönetimi yıllarındaki artışını göz önüne alarak burjuva ülkelerindeki kültür yükselişiyle ölçmektedirler. Oysa ülkemizdeki kültür kurumlarının gelişmesi konusunda yalnızca birkaç kanıt göstermek, bunun görülmemiş ölçülerde artmış olduğuna inanmamız için yeterlidir.

SSCB daha 1938-39 yılında genel öğretim okullarında okuyan öğrenci sayısı bakımından dünyada birinci sırayı alıyordu ve bu okullarda Büyük Britanya, Almanya, Fransa ve İtalya bir arada alındıkları zaman oralardaki öğrenci sayısına

oranla 1,2 misli daha fazla öğrenci, aynı ülkelere Japonya'ya da kattığımızda oradaki üniversiteli sayısından 1.4 misli daha fazla üniversiteli okuyordu. Yalnızca bir tek Leningrad'ta, savaşta önce tüm faşist Almanya'dan daha fazla üniversiteli vardı.

1939 yılı başlarında SSCB'nde 240,765 kütüphane vardı ki, buralardaki kitapların sayısı toplam 442,203.008 idi. Sovyetler Birliği'ndeki halk kütüphanelerinin sayısı 1914 yılına oranla 62 misli artmıştı. Yalnızca "Saltikof-Şçedrin" devlet halk kütüphanesinde, Berlin'deki Prusya devlet kütüphanesine oranla 32 misli daha fazla kitap bulunmaktadır.

Bizim sosyalist kültürümüz Lenin tarafından formüle edilen şu ilkeye dayanılarak kurulmaktadır:

"Eskiden tüm insan zekâsı, onun tüm dehası, bazılarının tekniğin ve kültürün tüm nimetlerini vermek, buna karşılık ötekilere en zorunlu şey olan eğitiminden ve gelişmeden yoksun bırakmak için yaratıyordu. Şimdi ise tekniğin tüm mucizeleri, kültürün tüm başarıları halkın genel malı olacaktır ve bundan sonra insan zekâsı ve dehası hiçbir zaman baskı aracı, sömürü aracı haline getirilmeyecektir."

Sovyet yönetimi insan zekâsı tarafından yaratılan en güzel şeyleri halkın ortak malı yapmak için gerekli kaynakları esirgemiyordu. Aristo'nun, Voltaire'in, Diderot'nun, Helvetius'in, Holbah'ın, Darwin'in, Nevton'un, Aynştayn'ın, Mendelyef'in, Meçnikof'un, Pavlov'un ve Timiryazef'in eserleri yüzbinlerce adet basıldı. Dünya edebiyatının Bayron, Balzak, Hayne, Göte, Hugo, Dickens, Şekspir ve Şiller gibi klasikleri milyonlarca yayınlandı. Rus estetik edebiyatı klasiklerinden Puşkin'in, Gogol'ün, Griboedof'un, Lermontof'un, Herzen'in, Nekrasof'un, Saltikof'un, Şçedrin'in, Tolstoy'un, Çehof'un, Gorki'nin ve Mayakovski'nin eserlerinin tirajı artık on milyonları buldu. Rus halkı, SSCB'nin diğer halklar edebiyatının klasikleri: Şevçenko, Rustaveli, Ovanes Tumanyan, Şalon Aleyhem ile tanıştı. SSCB'nin diğer halkları Rus ve dünya edebiyatının hazineleriyle kucaklaştı. İşte birkaç karakteristik rakam:

	<u>Devrimden önce</u>	<u>Devrimden sonra</u>
Puşkin	9 dilde basıldı	66 dilde basıldı
Lermontof	5 " "	26 " "
Lev Tolstoy	10 " "	54 " "
Nekrasof	1 " "	21 " "
Şaltikof-Şçedrin	1 " "	24 " "
Çehof	5 " "	53 " "
Göthe	1 " "	6 " "
Romain Rolland	1 " "	13 " "

Sovyet düzeninde halk şarkıcılarının, ozanlarının, masalcılarının eserleri geniş bir yayım imkânına kavuştu: Cambul Toktohum, Satilhanof, Süleyman Stalski, Hamza Tsadasa, Fekla Bezzubova, Marfa Krükova bunlardan bazıları.

Tiyatromuz yalnızca Sovyetler de değil, dünya kültüründe de bileğinin hakkıyla öncü yerini almaktadır. Tiyatromuz, Sovyetler Birliği gibi yapısı bakımından çok ulusludur. Devrimde dek bir çok ulusumuzun tiyatroları geniş kapsamlı gelişmeye uğradı ve ulusal kültürde onurlu bir yer aldı. Örneğin önceleri Ermenistan'da, Türkmenistan'da, Tacikistan'da ve Kırgızistan'da profesyonel tiyatro yoktu; şimdi Ermenistan'ın 27, Tacikistan'ın 23, Kırgızistan'ın 21, Türkmenistan'ın 11 tiyatrosu vardır. Devrimden önce Ukrayna'da 35 tiyatro vardı. 1940 yılına doğru bunların sayısı 125'e varmıştır; Gürcüstan'da 3 tiyatro varken, şimdi 40 tiyatro vardır; Özbekistan'ın 1 tiyatrosu vardı, şimdi 49 tiyatrosu vardır.

Çarlık zamanında kendi alfabelerine dahi sahip olmayan en küçük ulusların bile şimdi birkaç tiyatroları vardır ki; ulusal sanatları bunların temeli üzerinde gelişmektedir.

Kulüp kurumları, sinemalar ve müzeler Sovyetler Birliği'nde büyük ölçüde geliştiler. 1939 başlangıcında 100 binden fazla kulüp vardı ki, bunların 41 bini kolhoz kulübüydü. 1915 yılıyla kıyaslanınca SSCB'ndeki sinemalar 1939'da 21,9 misli arttı. Genellikle, halk kitleleri için en popüler sanat olan sinema yalnız Sovyet düzeninde gelişti.

Bu savaşın başlangıcından önce bizdeki müzelerin sayısı 794'ü bulmuştu. Oysa devrimden önce bunlar ancak bir kaç

düzineydi. Ve bunlar da genellikle başkentlerde (Petersburg, Moskova) bulunurdu. Yalnız Kiev, Harkov ve Tiflis gibi büyük kentlerin pek de büyük olmayan müzeleri vardı. Şimdi Cumhuriyetlerimizde, hemen hemen bütün başkentler kendilerine ait resim galerileriyle zenginleştiler. Belirli bölge ve ilin hazinelerinden bölge sanat ustalarının eserlerinden oluşan örneklerin toplandığı müzesi olmayan bir tek şehir yoktur.

Bundan başka ünlü yazarlardan, müzikçilerden, ressam-lardan herhangi birinin doğduğu ya da yaşadığı her şehir bun-ların hayatlarına ve yaratıcılıklarına ait herşeyi sevgiyle toplama-kta; onların adına müzeler yaratmaktadır ki; bunlar yalnızca o yörenin halkı tarafından değil, dışardan gelenler tarafından da istekle gezilmektedir. Örneğin, Çehov'un anısına adanmak üzere yalnızca yüce Rus yazarının doğduğu şehir olan Taganrog'da değil, hayatının son yıllarını geçirdiği Yalta şehrinde de müze yapılmıştır. Müze kurma gereksinimi o denli büyüktür ki, onların kurulma girişimi halk için ağır olan bu savaş yıllarında bile şu ya da bu müzenin açıldığına ilişkin notlar çıkmaktadır. Bundan çok kısa bir süre önce Kazan devlet müzesinde edebiyat dalı örgütlendirilmiştir. Hiva şehrinde Mavritan tarihine ilişkin yeni malzemelerden oluşmuş bir sergi kurulmuştur.

*

Savaş dört yıldır sürüyor. Çarpışmalar artık Alman topraklarına aktarılmıştır. Şimdi Almanlar, müttefik ordularının işgalinin Alman halkına Hitlercilerin işgal ettikleri ülkelerde ve özellikle SSCB'de yaptıkları soygunculukları ve zorbalıkları getirmemesine rağmen, omuzlarında savaşın gerçeğini daha doğru, daha somut olarak hissetmektedirler. Köylerimizde ve şehirlerimizde sivil halk canavarca ezildi. Tüm Alman ordusu, komutanlarından askerine dek yağmacılık yapıyordu; Hitlerden sıra askerine gelene dek tüm Almanlar işkence yapıyorlar, öldürüyorlardı.

Stalin yoldaş 3 Temmuz 1941'de radyoda verdiği söylevinde faşist Almanya ile yapılan savaşın iki ordu arasında ya-

pılan bir savaş sayılmaması gerektiğini gösterdi ve faşist, yağmacılara karşı yüce ve genel halk savaşına girişilmesi için çağrıda bulundu. Halk bu çağrıda düşmanla çatışmasının somut gerçeğini yakaladı ve faşist yönetimde çağlar boyu kölelik yapmaktansa, silah elde ölmeyi yeğledi. Dış dünya ancak o zaman Sovyet insanların ruh gücünü ve manevi siyasal durumunun yüksekliğini gördü -görmemezlik edemezdi-, anladı -anlamamazlık da edemezdi-.

Gerçekten de ordumuzun kahramanlığı nasıl olurda itiraf edilemez; tüm halkımızın ülkenin yaşadığı en zor günlerde harcadığı büyük emek, Sovyet vatanına karşı gösterdiği sonsuz bağlılık nasıl itiraf edilemez?

İşçi sınıfımız savaş döneminin güçlüklerini yenmede o kadar fedakârlık, uzmanlık elde etmede o kadar yüksek bilinç, çaba ve disiplin gösterdi ki, dünyanın her hangi bir başka ülkesinde buna benzer örnekler bulmak mümkün değildir. Stalin yoldaş da bu emek kahramanlığına yüksek bir değer biçerek şöyle demiştir:

"Kızılordu teke tek sürekli ve ağır çatışmada faşist ordularına karşı savaş zaferi kazandığı gibi, Sovyet cephe gerisi emekçileri de Hitlerci Almanya ile onun ortaklarına karşı yürüttükleri teke tek savaşta düşmana karşı ekonomik bir zafer elde ettiler."

Düşman tarafından işgal edilen bölgelerden aktarılan zavotlarda işin ne denli güç koşullar altında örgütlendirilimesi gereği herkesin bildiği şeydir. Yeni yeni yerlerde, tümüyle olağanüstü bir durum içinde insanların fabrika ve konut yapımaları ve aynı zamanda üretimi düzenlemeleri gerekiyordu. Ve onlar, bunu yapıyorlardı. Cepheye zamanından önce ürün yetiştirmek söz konusu olunca işçiler kurumları gece gündüz bırakmıyorlardı. Tüm bunlar inanılmayacak güçlükler içinde kuruluyordu ve de durmadan da kurulmaktadır.

İşçilerimiz, Almanlar tarafından yıkılan sanayiye kaldırdırmak konusunda kurtarılmış bölgelerde büyük bir kahramanlık göstermektedirler. Stalingrad'da kömür kazıcılar, Stalin yoldaşa gönderdikleri mektupta kömür üretimini hangi ko-

şullar altında örgütlendirmeleri gerektiğini şöyle anlatmaktadırlar:

"Biz kurutuluştan sonra yıkılmış ocakların yeniden düzenlenmesine hemen giriştik. İnsanlar bu işe savaşa gider gibi gittiler. Madencileri çok sık tehlikeler bekliyordu. Almanlar 'Kuybişef kömürleri' ocağını mayınlayarak temelini havaya atmışlar, iyice tıkamışlardı. İnsanlar her an gömülmek riskini göze alarak gece gündüz büyük bir çaba göstererek çalıştılar ve ocağın ağzını karış karış temizlediler. Eski savaşçılar korkusuzlukları ve yiğitlikleriyle madencileri yüreklendirerek bu fedakârca işi yönettiler. Üçüncü gün ocağın giriş yeri açıldı. Savaşın yeni bir evresi başladı. Tehlikeyi umursamayan bombacılar ocaktan, Almanlar tarafından bırakılmış 300 kilogram dinamit çıkardılar. Gönüllü madenciler buz gibi suya bele kadar girerek su altında bırakılan makinaları çıkardılar."

"Makeef kömürleri" işletmesinin "Kaganoviç" ocağında Almanlar kömür damarını tutuşturmuşlardı. Korkusuz madenciler yangınla savaşmak için toprağın altına indiler. Üç gün üç gece ateşle kahramanca çarpıştılar. Yangın söndürüldü, ocak yeniden düzenlendi, çalışmaya başlandı: Şimdi artık oradan kömür çıkartılmaktadır.

"Artemof kömürleri" işletmesinin "Kalinin" ocağında genç tesviyeciler buz gibi suya girerek pompayı parçalar halinde, su altında bırakılmış ocaktan çıkardılar.

"Budyöni kömürleri" işletmesini 5-6 nolu "Dimitrof" ocağında madenciler 15 kilometre mesafeden çok büyük kazanları sırtlarında taşıdılar.

Sanayide olduğu gibi, tarımda da bu toparlanma hareketi tüm kurtarılmış bölgelerde yapılmaktadır.

Bizim Kolhozcu köylülerimiz de yüksek bir vatandaşlık bilinci gösterdiler. Köyde kalan işe uygun erkek vatandaşların sayısı savaştan öncekine oranla pek azdır. Köy ekonomisinin başlıca ağırlığı kolhozcu kadınların omuzlarına yüklendi. Onlar da yüce bir davayı yürütmektedirler. Dört yıldan beri kolhozlar kıvanç verici biçimde Kızılordu'ya ve şehirlere yiyecek, sanayiye ise ham madde sağlamaktadırlar. Devletçe mik-

tarı saptanmış teslimatlarından başka, ürünlerinden bir bölümünü Kızıldordu fonuna vermeyi manevi bir borç saymayan kolhoz yok gibidir.

Bazı kimseler şöyle diyebilirler: Vatandaşlık bilincinin, manevi borcun vb. bununla ne ilgisi var? Unutmamak gerekir ki, şimdi kolхозlarda çoğu kez yalnızca makina değil, canlı, hareketli güç de yeterli olmamaktadır ve kolhozcuların tarım işlerini zamanında başarmaları ve ürünü toplamaları, ancak güçlerini çok büyük derecede harcamaları ve düşmanı ne pahasına olursa olsun yenmek kararları yüzünden olanaklıdır. Emekçiler arasında böyle yüksek bilinç belirtilerine ilişkin binlerce örnek vardır.

Moskova'da, Kolomensk radyosundaki "Beş yıllık dörd yılda yapımı" kolhozunda Tamara Krutova'nın grubu 2 hektarlık patates tarlasını dikkatle işlemiş, tüm işleri zamanında bitirmiştir. Fakat Temmuz sıcakları ürünü yok etmeye yönelmiştir. Bunun üzerine Kolhoz kızları, başta yöneticileri olduğu halde, kolхозda eski bir yangın söndürme aracı bularak onu onarmışlar ve işe koyulmuşlardır. Sonuç olarak Krutova'nın grubu hektar başına 83 ton patates almıştır.

Taşkent demiryolunda "dar yerin" acele olarak genişletilmesi gerekti; ön binlerce kolhozcu demiryoluna çıkarak 10-15 günde ikinci hatları, çevre yollarını ve yeni geçiş yollarını yaptılar.

Bu savaş sırasında aydınlarımızın yaratma gücü ve vatanseverlik eylemleri de görülmemiş ölçülerde gelişti. Bilimler Akademisine bağlı Araştırma Enstitülerinden alın da, atelyede, maden ocağındaki mühendise, jeolojik araştırma gruplarına varıncaya dek her yerde sürekli bir yaratıcılık emeği kaynamaktadır. Sovyet öğretmenleri, doktorları, tarımcıları, artistleri, ressamaları ve yazarları herşeylerini zafere adamakta ve onların çalışmaları Stalin yoldaş tarafından gereğince beğenilmektedir. Stalin yoldaş şöyle diyor:

"Aydınlarımız teknikte ve kültürde yenilikçilik yolunda cesaretle yürümekte, çağdaş bilimi başarıyla daha ileriye doğru geliştirmekte, onun başarılarını Kızıldordu'ya silah üretiminde yaratıcı olarak uygulamaktadırlar. Sovyet aydınları, ya-

raticı emekleriyle, düşmanın yok edilmesi davasına paha biçilmez hizmette bulundular."

Sanayide, tarımda, taşımacılıkta ve bürolarda gençliğin, özellikle kızların önemi çok büyüktür. Savaş sırasında işin başlıca yükü onlara düşmektedir. Leninist Komsomol tarafından eğitilen gençliğimiz, partinin güvenini onurla taşımıştır. Gençlik birliklerinde örgütlenen genç erkek ve kızlarımızın emek verimliliğini yükselterek, üretim yöntemlerini rasyonalize etmekle uzman işçilerin sanayinin başka dallarına geçmelerini sağlayarak vatanseverlik görevlerini yerine getirmedikleri tek şanayi dalı yoktur. Daha açık olması için bir kaç örnek vereceğim:

Frezeci Orlova 45 numaralı NKAP zavotunda eskiden olduğu gibi dört delme iletkeni yerine, dört işlemi birleştirmeye olanak veren bir tek iletkenin uygulanmasını önermiştir. İşleme zamanı üç defa azaltılmıştır. Tornacı Türin, parçaların uzatılmasını, uzatma makinasından alınarak tornaya aktarılmasını önermiştir. Önerinin uygulanmasıyla işleme zamanı dört defa kısalmıştır.

Köy gençliği kentlerdeki arkadaşlarından geri kalmamaktadır. 1944 Ekimine doğru genç traktörcü birliklerinin yarısına 200 binden fazla traktörcüyü içeren 20 bin birlik katılmıştır. Yüksek rekolte için gençlik gruplarında ise 400 binden fazla genç kolhozcu birleşmiştir.

Voronej'in Bulturlin ilçesinde Zoya Şegeda'nın grubunun çalışması güzel bir örnektir. Zoya savaşa dek öğrenciydi. Savaş başlayıp babası cepheye gidince Zoya kolhozda çalışmaya karar verdi. Aradan çok geçmeden kolhoz yönetimi Zoya'yı grup yöneticiliğine atadı. Gruba 15 hektarlık bir toprak verildi. 1943 yılının tüm kış, ilkbahar ve yaz aylarında Zoya Şegeda ile arkadaşları yüksek rekolte elde etmek için büyük bir çaba gösterdiler, okudular ve ileri tarım yöntemlerini uyguladılar. Ve 1943 güzünde bu büyük emek, o yerlerde görülmemiş olan bir ürünle, dekar başına 180 pud darı ile ödüllendirildi.

Sovyet gençliğinin her yerde ve her gün gözlenen savaşçı emeği genç kuşağımızın savaşın çetin şartlarında siyasal ve

manevi bakımdan çok geliştiğini göstermektedir. Bu sonucun alınmasında, gençliğe Bolşevik partisinin ilkeleri, onun gelenekleri, vatana ve halkına karşı sınırsız sevgiyi aşlamayı başaran Leninist Komsomol'un hizmeti az değildir.

*

İşçiler ve kolhozcular, aydınlar ve gençlik hakkında söylediklerimin kadınları olduğu kadar erkekleri de aynı derecede kapsasa da bu savaşta kadının olağanüstü rolünü özellikle belirtmek istiyorum. Gerçekten de Rus klasik edebiyatında olduğu kadar hiç bir ülkenin estetik edebiyatında kadın bu denli onurlu bir yer almaz. Edebiyatımızda ve ülkemizin tarihinde manevi ruhun yüksek örneklerini gösteren kadın adları ne denli çoktur. Fakat kuşkusuz ki, önceleri olanların hepsi, şimdi savaşın yüce destanı karşısında yiğitlik gösteren, sevdiklerimiz kaybında dayanıklılık ve savaşta, muhteşem diyebileceğim güçte mücadele eden Sovyet kadınlarının kahramanlığı ve kendini adamaya hazırlılığı karşısında solmaktadır.

Komsomolcu partizan Zoya Kosmodemanskaya vatanseverliğin ve ahlâki yüceliğin en yüksek aşamasına çıkmıştır. O, sanki halkımızın tarihsel gelişimi boyunca eriştiği en yüce duyguları özümlemiştir. O, artık yalnızca Rus halkının değil, tüm Sovyet halklarının, Leninist Komsomol'un kızıdır. Faşizm, barbarca gaddarlığı ile Sovyet kadını alçaltmak, onun manevi dayanıklılığını kırmak istiyordu. Fakat buna asla erişemedi. Zoya'nın ve diğer Sovyet kadınlarının manevi gücü faşizm canavarlığını her anlamda mahkûm etti.

Kuşkusuz ki, Sovyetler Birliği Kahramanı Zoya Kosmodemanskaya dikkat çekici bir kızdır. Fakat o, ülkemiz kızları için, Sovyet kadınlarının yüreklerinde kahramanlığa hazır olma gücünü yaşatmış olması ve yaşatmayı sürdürüyor olması bakımından tipiktir. Zamanımızın canlı hayatı, kadınlarımız tarafından anayurt savunması sırasında o denli cömertlikle gösterilmiş olan binlerce kahramanlık, bağlılık ve vatan sevgisi örneği vermektedir. İşte ayrı ayrı örnekler:

Olga Tihomirova, Vitebsk partizan birliklerinden birinde keşifçi ve hastabakıcı hemşireydi. Korkusuz kız, arkadaşla-

rını kurtarmak için hayatını yalnızca bir kez tehlikeye atmıyordu. Şalbof ormanındaki çarpışmalardan birinde grup komutanı yaralanmıştı. Olga onun yarasını sardıktan sonra, partizanları düşman sığınaklarına karşı saldırıda bizzat yönetti. Bir gülle parçası onun sağ kolunu kopardı. Arkadaşları yarasını sardılar. Olga önde gitmekte devam ediyordu. İkinci bir gülle yetiştirdi ve iki ayağını birden kopardı. Kız öldü; fakat son anına dek arkadaşlarını yüreklendirdi.

Mayıncı partizan Vera Lesova Almanları pek çok kayıplara uğrattı. Onun savaş hesabındaki kazanç hanesine, hattan çıkmış üç düşman katarı ile havaya uçurulmuş bir çok yük kamyonu kaydolunmuştur. Ayağından yaralanan Vera, Almanların eline düştü. Almanlar, ondan partizan birliği hakkında bilgi alabilmek için göğsünde ateş yaktilar. Fakat bu canavarca işkence bile Vera'dan tek kelime koparamadı. O, düşmanlara hiç bir şey söylemeden öldü.

Sovyetler Birliği kahramanı asteğmen Mariya Stepanova Batrakova, Leningrad ile Stalingrad'ın savunmasına katılmıştı. 1943 yılının Ağustos ayında bir bölük mekanize birlik ile gönüllü olarak tank çıkarmasına gitmiş ve çıkarma komutanı safdışı edilince askerleri saldırıya Mariya kaldırmış. Alman istihkâmları işgal edilmiş. 1943 yılının Eylül'ünde Maloçna ırmağının ele geçirilme kavgasında Batrakova, komutanlarını yitiren askerleri tank saldırısına karşı yönetmeyi başarmış. Sovyet askerleri bu yiğit kızın komutası altında 120 saat süren savaşa dayanmışlar ve düşmanın 53 karşı saldırısını püs-kürtmüşlerdi.

Hassa teğmenlerinden nişancı pilot Ekaterina Vasilevna Budanova, bir katarımızı bombalamak üzere uçuş yapan 12 Alman bombardıman uçağını keşfediyor. Cesur pilot bunların arasına dalıyor. Şaşıran Almanlar bombaları stepe atıyor; fakat bir tek nişancıyla karşı karşıya olduklarını görünce karşı saldırıya geçiyorlar. Çarpışmayı kabul eden Budanova bir bombardıman uçağını düşürüyor, diğerlerini ise üslerine dönmeye zorluyor. Ekaterina Budanova'nın kişisel hesabındaki kazanç hanesinde, düşürdüğü 20 Alman uçağı kayıtlıdır.

Oleg Koşeyov'un anası Elena Nikolavena Koşevaya'nın -oğlu ile arkadaşlarının illegal çalışmalarından dolayı ele geç-

tikleri takdirde onu neyin tehdit ettiğini çok iyi bilmesine rağmen- Krasnodonlu kahraman Komsomolcuları yine de gizlediğini, onlara elinden geldiği kadar yardım ettiğini tüm ülke bilmektedir.

Kadınlarımız bu manevi ruh yüceliğine Sovyet ülkesindeki hayat yüzünden ulaşabildiler. Herhalde onların bu anayurt savaşında beliren onurlu davranışları ve yüce vatanseverlik duyguları, kalemin, keskinin ve fırçanın büyük sanatçılarını esinlendirecek ve Sovyet kadın kahramanlarının yüzleri sanatta ve edebiyatta gerektiği biçimde sonsuzlaşacaktır.

*

Partizan savaşı vatan savunmasında, halklarının özgürlüğüne göz diken sömürgecilere karşı mücadelede insanların büyük direnme gücünü gösterir.

3 Temmuz 1941 de Stalin yoldaşın partizan savaşı hakkındaki çağrısı dört bir yana yayıldı Sovyet yönetimi ile halk arasındaki bağlılık kendini en açık biçimde burada gösterdi. Halk önderi ve silahlı kuvvetlerin başkomutanı olarak, siyasal bir kişilik olarak bu çağrının zorunluluğunu ve önemini herkesten iyi Stalin yoldaş anlıyordu. Çünkü halk -kendisini örnek olarak bir tek kişi gibi düşünürsek- nasıl davranacağını sinirlilikle, şaşkınlıkla, karasızlıkla düşünüyordu: Askere çağrılmayan, vatanını somut ve pratik olarak nasıl savunmalıydı?

Stalin yoldaşın çağrısı çıkış yolunu gösterdi. Halk hırslının setini yıktı; halk enerjisinin partizan savaşında uygulanabilir biçimini gösterdi.

Halk önderi: Ne yüce bir sözcük! Bu yalnızca halkın ve ordunun yönetimi demek değildir. Bununla, önderin halkla kaynaşması, duyguların ortaklığı, amaçların birliği belirtilmektedir. İşte Stalin yoldaşın çağrıları ve buyrukları bu nedenle o denli etkilidir. Partizan harekâtımız, her geçen ayla artan genel halk savaşı biçimini almıştır. Partimiz bu harekâta çok büyük bir rol oynadı. Komünistler ilk partizan gruplarının yol göstericileri ve örgütçüleri oldular. Başarının büyük

bir bölümü, partizan harekâtının merkezileştirilmesinden ve bir amaç uğruna yöneltilmesinden ileri gelmektedir.

Halkımız, vatani düşmanlardan korurken, eskiden de partizan savaşı yöntemlerinden yararlanıyordu. Ünlü partizan Denis Davidof 1912 yılındaki deneylerine dayanarak şöyle yazmıştı:

"Anamız Rusya, yücedir! Onun güçlerinin bolluğu, onuruna ve varlığına göz diken bir çok halklara pahalıya mal olmuştur; onlar, onun derinliğinde gizlenen lâv tabakalarını henüz bilmiyorlar. Rusya henüz bütün heybetiyle ayaklanmış değildir ve bir gün ayaklanacak olursa, vay düşmanın haline."

Gerçekten de partizan hareketi yüzyıllardır hiçbir zaman bu denli kitlesel, genel halk hareketi olmamıştır; ve bu nedenle de partizan savaşı, bu savaşta olduğu kadar hiçbir zaman bu denli örgütlü ve herkesi kucaklayan bir savaş olmamıştır. Sovyet aydınlarının partizan savaşına önemli derecede katılmaları çok karakteristiktir. Onun ne denli etkili olduğu, yalnızca Kuban Krasnodarındaki "İgnatevi kardeşler" partizan birliğinin savaş örneklerinden de görülmektedir.

Bu birliğin komutanı P.K. İgnatof (Batâ) "Partizanın Notları"nda, birliğin genellikle teknik aydınlardan oluştuğunu; birliğe mühendislerin, müdürlerin, ekonomistlerin ve bilim işçilerinin katılmış bulunduğunu anlatmaktadır. Bunların hepsi şehirli, hattâ denildiği gibi "büro" işçileriydi. Fakat onlar vatanseverlik duygularını belirtmek amacıyla rahat ve düzenli şehir hayatını, kendilerine uymayan dağlardaki güç, rahatsızlık ve tehlikelerle dolu partizan hayatına değiştiler. Onların her biri cephe gerisine çekilebilir ve savunma üretimi işleriyle uğraşabilirlerdi. Fakat onlar o güç koşullar içinde, düşmanla doğrudan doğruya, fiilen çarpışmalara katılmayı daha uygun görmüşlerdi. Bu savaşın altı aylık sonucu çok dikkat çekicidir: Küçük bir birlik düşmanın cephane ve canlı kuvvetle birlikte çekilen teknik araçlar (tank, top vb.) yüklü 155 vagonu havaya uçurmuş, 8 köprüyü, onlarca tank, ağır top, yüzden fazla küçük top ve alev makinasını yok etmiş, düşmanın 2 bin kadar asker ve subayını öldürmüş ve 2 bin beşyüzden fazlasını ağır biçimde yaralamıştır. İgnatofçular ise bu süre içinde 5 kişi yitirmişler ve iki ağır yaralı vermişlerdir.

Bu savaşın sonuçları, eğer birlikte kendine özęü bir "mayınla baltalama vuz'u" örgütlendiği ve bunun düşmana verdiği zararları, ayrıca komşu birlikler için mayınla baltalayıcılar hazırladığı da göz önüne alınırsa, aslında önemli ölçüde büyütmelidir.

İgnatof birliğinin etkinliği, önemli ölçüde ve özellikle, birlikte yüksek derecede uzman mühendislerin, teknikerlerin ve işçilerin bulunmasıyla açıklanabilir. Bu durum, yalnız biz-zat partizan birliğinin iyi örgütlendirilmesine değil, düşmana vurulan darbelerin planlı olarak, diyebilirim ki, bilimsel bir biçimde yönetilmesine olanak sağlamıştır. İgnatofçular vatana fedakârlıkla hizmete, yalnızca duygularını değil, herşeylerini, yüksek uzmanlıklarını, bilgilerini, çok gelişmiş zekâlarını da koymuşlardır.

Partizan harekâtına Sovyetler Birliği'nin tüm ulusları ve tümüyle anlaşılabilir nedenlerle özellikle Ukraynalılar ve Belorusyalılar katılmışlardır. Partizanların kahramanlıkları hakkında kitaplar yazılmıştır, yazılmaktadır ve yazılacaktır. Burada manzarayı çizebilmek için yalnızca birkaç örnek vereceğim.

Belorusyalı partizanlar düşmanın derin cephe gerisinde "partizanlar bölgesi" adını alan öylesine büyük bölgeler ele geçirmişler ki, Almanlar burada burunlarını bile göstermeye cesaret edemezlermiş. Partizanlar başka bölgeleri de kontrol ederek, işgalcilerin oralardan tahıl ve diğer maddeleri çıkarmalarına izin vermemişlerdir. Baranof bölgesinde durum böyleymiş. Orada halk intikamcıları, tren kazalarında, pusuda ve açık çarpışmalarda 30 binden fazla Hitlerci namussuzu temizlemişlerdir.

1943 yılının gözünde Almanlar Minks ilinin Lübank bölgesinde eylemde bulunan partizan birliğiyle hesaplaşmayı kararlaştırmışlardır. Savaş tekniği, tank ve pilotlarla donatılmış üç Alman tümeni birliğin gizlendiği ormanı kuşatmış. Birlik oradan insanüstü çabalar sayesinde sıyrılabilmiştir. Birlik komutanı Şaşura bataklık göller arasından ilerleyerek; Sürekli ateş altında yaralıların toplanması için durmaya bile zaman bulamadan, partizanlarını kuşatmadan çıkartmıştır. Komutan ağır yaralı olarak düştüğü zaman partizanlar onu sedyeye

yatarak taşımışlar. Eğilmeden taşımak zorunda olduklarından taşıyıcıları birbiri ardına düşüyormuş (aralarından altısı öldürülmüş). Fakat onların yerini hemen başkaları almış ve yaralı komutan, birliğiyle birlikte kuşatmadan çıkmış.

Partizan hareketinin biçimleri çok çeşitlidir. Kiev Tıp Enstitüsü profesörlerinden P.M.Buyko savaştan hemen ilk günlerinde cepheye gönüllü olarak gitmiş, esir düşmüş. Kendini köleleştirenlere karşı kinle yanıp tutuşan Buyko hemen illegal çalışmaya girişmiş. Fastof şehri bölge hastanesinde doktor olarak çalışmaya başlayan Buyko, yaralı Kızılordulu asker ve subayların bakımını örgütlemiş. Buyko Almanya'ya götürülmemeleri için binlerce gencimizi kurtarmış. Partizanlarla bağlar kurup, onlara savaşçı göndermiş. Eylemi ortaya çıkarılınca bizzat kendisi de (1943 yılının Haziran ayında) partizanların arasına katılmış. Sonunda Almanlar Buyko'yu yakalamayı başarmışlar ve onu benzinle ıslatarak yanan bir meşale haline getirmişler. Bu yiğit Sovyet kahramanının, aydınlarımızın en iyi temsilcisinin adı hiçbir zaman unutulmaya caktır.

Almanların girdikleri topraklarda yaşayan tüm SSCB uluslarının katıldıkları partizan savaşı, dış dünyaya Sovyet yönetiminin halkçılığını genel halk sevgisini; ülkenin savunulması ve bağımsızlığı uğrunda çarpışmaya ilişkin kesin kararımızı açıkça gösterdi. Sovyetler Birliği halklarının manevi siyasal birliği hakkında daha inandırıcı kanıt bulunamaz.

*

Eğer genellikle her savaş devletin maddi araçlarının ve manevi güçlerinin sınavı ise, şimdiki savaş gerçekten de halktan, maddi çabalarını görülmemiş biçimde harcamasını ve en büyük manevi çetinliği göstermesini istemekte. Askeri otoriteler de zafere ulaşmak uğrunda manevi çetinliği en önemli elemanlardan saymaktadırlar.

Bu konuda general M.İ.Dragomirof'un düşünceleri ilgi çekicidir:

"Savaşta başarı kazanmak, asker olan insandan çok büyük bir enerji, kararlılık ve manevi bakımdan esneklik iste-

mektedir. Öyle bir enerji ki, kurtuluş için umut kalmamış bir anda bile başarı kazanacağından kuşkuya düşmez. Öyle bir kararlılık ki gösterilmiş hedeften geri çekilmemek için güç verir. Öyle bir esneklik ki, her an içinde bulunduğu durumu değiştirmeye yeteneklidir.

"Zafer, ancak askerleri ona her ne pahasına olursa olsun, hattâ hayatları pahasına erişmeye karar vermiş ordunun eline geçebilir. Çünkü ancak bizzat ölüme karar vermeye yetenekli olan zafer kazanabilir; yani başkasını yok edebilir."

Bu fikrin aynısı, ölüme karşı nefret belirtisi, bizim çağdaş düşünce anlayışımızda açıklanmıştır. Fakat biz bu düşünceye mistik bir romantizm, bireysel bir biçimde şevke gelmeyi ve güzel ölme isteğini katmıyoruz. Biz ölüme amaç olarak, kendi kendine yüce ve insanüstü bir şey gözüyle bakmıyoruz. Bizim bakış açımıza göre ölüm, insan için ağır bir darbedir.

Belki hayat hiçbir yerde, Sovyet ülkesinde olduğu kadar sevilmez. İşte bu sevgi, Sovyet ülkesinin vatandaşını, hayati tehlikeler karşısında, onu kurtarmak uğrunda ölümden korkmamaya zorlamakta; Sovyet halkını ve bununla da kendi varlığını sonsuza dek korumak isteği bu korkuya üstün gelmektedir. Komünistin ölüme başını gururla kaldırarak gitmesi ve düşmanın yüzüne karşı derin bir inançla dolu olarak: "Ben ölüyorum, fakat davamız yaşıyor ve yaşayacaktır." diye haykırması tesadüfi değildir. Bu anlarda insan, kendisi için herşeyden üstün, ölümden güçlü olan bütünlükle kaynaşmaktadır. Bu bilinç Sovyet insanını korkusuz bir savaşçı yapmaktadır. 28 Pantilofçu muhafızın bir alay faşist tankı ile savaşındaki kahramanlıkları; Alman bunkerinin mazgalını bedeniyle tıkayan Kızılordulu Matrosof'u; Stalingrad'a yaklaşmakta olan Alman tanklarından ilkinin önüne bir demek bomba ile atılan Kemal Pulatof'u; Alman makinalı tüfeğinin namlusunu göğsüyle tıkayan Tuyç Eryiğitof'u hatırlayalım. Özellikle önemli olan şey bu kahramanlıkların tek olaylar olmamasıdır. Bunlar savaşın sürüp giden akışı içinde askerlerimiz tarafından sürekli tekrarlanmıştır, tekrarlanmaktadır.

Ordumuzun geri çekilmesi gerektiği günlerde bile, onun saflarında zaferimize ilişkin eksiksiz bir inanç egemendi. Kızılordulular ve komutanlar yerlerinde kalan halka inançla şun-

ları söylüyorlardı: "Biz döneceğiz, biz geleceğiz." Bu inanç, maddi temellere dayanıyordu. Dünyada, insanlarımızın manevi gücü, haklı davası ve Sovyet yönetimlerini elinden alabilecek gücün var olabileceğini kimse aklından bile geçiremezdi. Ve kitlelere egemen olan bu duygu, batıda mucize olarak kabul edilen bir maddi güç halini aldı. Biz ise bu güvene Sovyet yönetimi gücünün en doğru ölçüsü olarak değer biçiyoruz.

Vatan sevgisi tüm halklara özgü bir şeydir. Fakat her ordu hakkında bu söylenemez. II. Frederich'in ünlü Brandenburg ordusu halkını sevmiyordu ve halk da onu sevmiyordu. Orduyla halkı birbirine yabancıydılar. Bu ordu, yalnız Prusyalı kralın fetih planları için bir araçtı. Onun tebaları üzerindeki egemenliğinin sağlamlaşmasına hizmet ediyordu.

Frederich'in ordu örgütlenme, eğitim ilke ve yöntemleri uzak geçmişin meselesidir. Fakat son zamanlara kadar, tüm Avrupa devletleri bunu ideal askerlik sayıyorlar ve ordularını Frederich'in ordusuna benzetmeye çaba gösteriyorlardı. Kuşkusuz zaman, bu tür istekleri bir hayli sınırlandırdı. Bunlara rağmen sopa, kışla, dış dünyadan ayırma, politikadan uzak tutma, ilerici edebiyatın okunmasını yasak etme aracılığıyla disipline etme bugün de uygulanmakta; tek kelimeyle şimdi de orduyu halktan ve halkı ordudan ayırmak için tüm tedbirler alınmaktadır. Ve bu konuda diğer bütün ülkelerin başında Almanya gelmektedir ki, burada kamçıya tapma, acımasız disiplin hâlâ gelişmektedir. Orada halkı özenle kuşatmış ve biricik amaçları savaş olan özel türden insan yetiştiren bir egemen (Prusya) vardır.

Rus Çarları Prusyalıların askeri düzeninin Rus ordusuna her ne kadar sokmaya uğraşılsa da, bunda kesinlikle başarıya ulaşamadılar. Rus insanı başka hamurdan yaratılmıştır. Almanlar gibi değildirler. Atasözlerinde boşuna; "Rus'a sağlık olan şey, Alman'a ölümdür" denmemiştir. Fakat Çarlık hükümeti de orduyu halktan uzak tutuyordu. O da bizim bu kelimeye verdiğimiz anlamıyla vatansever değildi. Fakat yine de bu orduda vatana namusuyla hizmet eden ve yukardan gelen baskıya rağmen ordunun savaşçılık niteliklerini gerçekten geliştirerek, onun savaş alanlarındaki otoritesini yükseltenler

arasından gerçek vatanseverler ve liderler çıkaran bir topluluk vardı.

Sovyet Ordusu olağanüstü bir ordudur ve ne önceki Rus ordusuna, ne de Avrupalı herhangi bir orduya benzemektedir. Onun kadrosu gerçekten halkçıdır. Kızılordu'daki askerler ve komutanlar sınıf bakımından aynıdırlar. Böyle bir şey hiçbir çağdaş orduda yoktur. Ordumuz halka yaşayış bakımından olduğu gibi, toplumsal bakımdan da sayısız bağlarla bağlıdır.

Halkın ordu ile toplumsal bağları, çok çeşitli biçimleriyle özlü çalışmalarda yansımaktadır. Parti ile onun yüksek inançları orduyu ve halkı manen birleştirmektedir. Kızılorducularımız ve komutanlarımız yalnız vatanda olup bitenleri kafalarında yaşatmakla kalmayıp, aynı zamanda imkânları oranında yöresel işlere, çoğunlukla da yararlı biçimde katılmaktadırlar. Ordu vatanını içtenlikle sevmektedir ve sevmeden de olmaz, çünkü ona sürekli olarak kendi elleriyle dokunmaktadır.

Bizde halkların dostluğu onların çıkar ortaklığının sağlam temeline dayanmaktadır. Ordunun da sapasağlam olduğunun algılanması doğaldır. Bu dostluk kuşkusuz, Alman askerleri ve subayları arasındaki bağlılığa benzemektedir. Orada ünlü şebekenin elebaşısı tehlike dolu bir işe girerken daha küçük şebekelerinde elebaşılarını birlikte götürmekte, fakat ufacık soyguncuya kinle bakmaktadır. Alman Ordusu, Almanya'nın uydularının ordularına, SSCB'ne eşkiyaca saldırdığı zaman özellikle bu ilişkilerle bağlıydılar. Bu "dostluk" ahlâksal niteliklerden yoksundur ve aynı zamanda kararsızdır. Bu durum, faşist blokun çökmesi nedeniyle çok iyi bir biçimde görülmektedir. Burada şaşılacak bir şey yoktur: Zaten faşist ırkçı teori de halklar arasındaki dostluğu kökten inkâr etmiyor mu? Sovyet halkları arasındaki barış, zamanında beslenen gerçek dostluk, savaş yıllarında coşkun bir alev gibi parladı ve yabancı ülkelerde yalnız düşmanlarımızı değil, dostlarımızı da şaşırttı. Bu dostluk ağır savaş sınavında çelikleşti. Doğaldır ki dostluk, özellikle insanın sürekli olarak tehlikeye atıldığı ve bundan dolayı yanındaki arakadaşa güveninin tam

olmasının gerektiği cephede duyulmaktadır. Cephe öyle bir ölçüdür ki, orada birçok insancıl duygular arasında, bağlılık ve dostluk da sınavdan geçmektedir. Sovyet halkları bu sınavı yalnız cephe gerisinde dostça çalışmalarda değil, evlatlarının ilk hatlardaki tutumu ile de kazandılar. Zaten başka türlü de olamazdı. Bizim ordumuz arkadaş yardımının zorunlu olduğu bir kardeşler ailesidir. Kardeşçe yardım örneklerine basınıımızda yayınlanan hemen hemen tüm savaş haberlerine raslayabiliriz.

Savaşın durgun anlarındaki dostluk cephe hayatını süslemektedir. Genç bir Kazak, oğlunun doğduğunu haber veren karısının mektubunu okumakta ve çocuğuna ne ad vereceğini bölükteki arkadaşlarıyla birlikte ciddiyetle tartışmaktadır. Cepheye Sibiryâ'da kolhoz yaşamını, ürünü vb. betimleyen mektuplar gelmektedir. Bu sorunlar tüm askerleri, hâtta önceleri şehirde yaşamış olanları bile ilgilendirmektedir. Mutlaka genel bir konuşma açılmaktadır.

Bizde görevde ilerleme, rütbece yükselmede derinin rengi ya da ulusçuluk değil, yalnızca yetenekler ve askeri hizmetlerle mümkün olmaktadır. Hem de bu yalnız formal olarak, yani yasal olarak olagelmemekte, buna Kızılorducuların ve subayların da kamuoyu yardım etmektedir. Ahlâkın yüksek düzeyi bundan ileri gelmektedir. Böyle bir temel üzerinde doğan kişisel dostluk ise, birbirlerinden oldukça uzak yerlerde bulunan insanlarda bile uzun zaman yaşamaktadır.

Ordumuzda düşmana karşı kin, derin kökler salmıştır. Buna, bizzat Almanlar yardım etti. Orduda Alman faşistlerinden zarar görmeyen insanların bulunmadığı bir tek bölük yoktur. Öldürülen kadınların, çocukların ya da ana babaların, Alman kamplarına götürülmüş kızkardeşlerin, yağma edilen mal ve mülklerin, yakılan evlerin sözünü etmeyelim.

Şimdi Almanya, müttefik orduları tarafından gitgide, daha da çok sıkıştırıldıkça ve savaş onun topraklarına aktarıldıkça, Alman propagandası timsah gözyaşları dökmekte, savaşın daha acımasız hale geldiğini, artık odularda eski mertliğin kalmadığını söylemektedir. Besbelli ki bu propaganda, müttefik ülkelerdeki anaklara güvenmektedir. On milyonlarca in-

sanı doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak öldüren alçaklar, şimdi oç alma saati yaklaşınca mertliği akıllarına getirebiliyorlar.

Biz faşist canavarlara karşı nefreti kutsal saymaktayız. Fakat şuna bakın ki, Amerikalı bir gazeteci Ehrenburg'un "Savaş" romanı hakkında genellikle olumlu konuştuktan sonra, kitabın Almanlara karşı büyük bir nefreti içinde taşıması dolayısıyla değerinden kaybettiğini belirtmektedir. Bu raslantısal bir düşünce değildir. Batı Avrupa'da olduğu gibi Amerika'da da önemli sayıda insan grupları kesin formüllerden kaçınmakta ve faşizme karşı savaşa büyük bir hırsla katılmaktadırlar. Görüyorsunuz ya, ılımlı davranmanın daha etkili olduğunu ve genellikle nefretin soylu insan duygularına yabancı olduğunu söylüyorlar. Bu, kuşkusuz ki gerçeğe uymuyor.

Yabancı eleştirmenler Rus estetik edebiyatını haklı olarak yüce ve insancıl edebiyat sayıyorlar. Örneğin Polonyalı edebiyat kuramcısı Aleksandır Brükner "Rus Edebiyatı Tarihi" kitabının önsözünde şunları yazmaktadır:

"Rus edebiyatı dünyanın en genç edebiyatıdır... Onun gençliği; eserlerinin bol ve orijinallığı, yüksek ahlâksal değer taşıması, hümanizm ve altruizm²⁷ telkin etmesi, insan ruhunun ve hayat gözlemlerinin betimlenmesinde ki keskinlik ve basireti, içtenlik ve adalet severliği demokratik ruhu tarafından tamamlanmaktadır. Bu edebiyat, ülkesinde kazandığı önemle etkisini göstermektedir ki, bu konuda dünyanın diğer edebiyatlarını aşmaktadır... Bu edebiyat iyiliğin, güzelliğin, özgürlüğün ve hümanizmin savunmasının çınladığı kürsü haline gelmiş, toplumcu kuramın biricik sesi olmuştur."

Edebiyatımızda en iyi söz sanatçılarımızın kötülüğe karşı kini, en erdemli duygulardan biri ve insanlığın düşmanlarıyla savaşta en aktif araçlarından biri olarak, kırmızı bir şerit gibi geçmektedir.

Gorbatof "Serkeşler" adlı öyküsünde Almanlara karşı kini çok iyi anlatmaktadır. Yaşlı Taras insanlara o denli kötü-

²⁷ *Altruizm* - Kendi çıkarlarını diğerlerinin yararına adayan kimse.

lük yapan Almanların cezalandırılmaktan kurtulacaklarını aklından bile geçiremiyor. Taras, düşmanlardan öç almak için gücünün yettiğini yapıyor. Almanlar kasabayı terkederken, Taras sokakta koşarak pencerelerin kapaklarına sopasıyla vuruyor ve:

"- Hey hemşeriler! Hey, Almanlar gidiyor! Şunların gitmelerine izin vermeyelim! Hey erkekler, çıkın!" diye haykırıyor.

Çevresine insanlar toplanmaya başlıyor. Kalabalıktan biri sesleniyor:

"- Acaba gidiyorlar mı dersin? Onları biz çağırmadık ki! Hay kahrolası şeyler, tanrıya çok şükür!

"- Taras sen ne istiyorsun?

Taras:

"- Gitmelerine izin vermeyelim! Bunları şuracıkta tepeleyelim!" diye haykırıyordu.

"- Bizsiz de onları temizleyecekler, Taras!.. Biz asker değiliz ya! Bu bize ait bir iş değil.

Taras hiddetle:

"- Nasıl bize ait değilmiş? Bize ait değil de ne demek? Öyleyse kime ait? Almanlar geldikleri gibi gidecekler, sonra bizi yeniden ezmek, çocuklarımızı asmak isteyecekler. Almanların gitmesine izin vermeyelim! Onları yerin dibine sokalım! Yere!

"Sopasını sallayarak kasaba içinde koşuyor, yanında ise Lenka bulunuyordu. İşçiler konuşmaya başlamıştı, hepsinde dünya kadar silah vardı, nereden bulduklarını tanrı bilir...

"Taras koşarken üzüntüyle bağıırıyordu:

"- Eh, yazık, silah yok! Silah yok Lenka, silah yok!..

" Ve yaşlı işi budaklı sopasını başının üzerinde savuruyordu. Şimdi bu eli sopalı başı açık hali, kırışmaya başlamış saçları ve yanmakta olan kasabının alevleri içinde aydınlanan yüzüyle korkunçtu, dehşet saçıyordu.."

Sovyet ahlâkının gelişmesinin kaynaklarını gösterdik. Bu kaynaklar tarihimizin uzak geçmişinde gizlidir; bunları açığa

çıkarmak görevi Rus halkının manevi gelişmesinin araştırmacılarına olduğu kadar Sovyetler Birliği'nde yaşayan diğer halkların araştırmacılarına da düşmektedir. Biz, Rus toplumunda en iyi manevi erdemlerin gelişmesine ve benimsenmesine yardım eden çok az sayıdaki eylemciler üzerinde durduk. İnsanların manevi duygularının çok daha dolgun ve çeşitli olduğu kendiliğinden anlaşılıyor. Örneğin biz, ana-babaların çocuklara karşı sevgilerinin nasıl güçlendiğinden, kadının öz faaliyetinden, bağımsızlığından vb. vb. söz etmedik. Savaşta bize yardım eden duyguları belirtmeye çabalayarak, halkın başlıca siyasal-manevi niteliklerini çizmeye çalıştık.

Ahlâkımız, yukarıda da söylediğim gibi, halkın en ileri unsurları tarafından geliştiriliyor ve yayılıyordu. Bu nedenle yüzlerce yıl Çarlığın kara güçleriyle, sömürücülerin acımasızlığıyla, cehaletle fedakârca çarpışan ilerici Rus aydınlarına, Rus edebiyat ve sanatına hak ettiği şey adanmalıdır. Rus edebiyatı insanı yükseltiyor, tüm dünyayı, özellikle Sovyet düzeninde yükselen ve halk tabakalarına geçen yüksek ahlâkı itirafa zorluyor... Sovyet sosyalist düzeni, sosyalist ahlâkımızın gelişmesinin temeli oldu. Zaten başka türlü de olamazdı. Sovyet hükümetinin, Lenin-Stalin partisinin bir tek hedefi vardır: Halkın refahı. Onlar tüm eylemlerini bu gerçekten yüce manevi amaca doğru yöneltmektedirler.

Stalin yoldaş, bu dava uğrunda kanını damla damla vereceğine ilişkin sözlerini tüm eylemleriyle kanıtlamaktadır. Aca bu, insan ahlâkının yüksek derecesi değil midir? Partimiz, Lenin-Stalin partisinin ahlâkı, halkımızın da ahlâkıdır. Bu ahlâk, Sovyet devletine saldıranlara karşı çok büyük bir direnç gücü vermektedir; bu ahlâk zavotlarda ve ovalardaki emekçileri esinlendirmekte, cephedeki kahramanlıkları kitlesel hale getirmektedir. Bu ahlâk zaferin en önemli öğelerinden biridir.

Bolşevik Gazetesi

... No. 1, 1945

BÖLÜM XII

M.İ.KALİNİN'İN DEVLET EMEK YEDEKLERİ İŞÇİLERİYLE, SANAT, DEMİRYOLLARI OKULLARI VE FABRİKA-ZAVOT ÖĞRETİMİ KOMSOMOL ÖRGÜTÜ İŞÇİLERİYLE YAPTIĞI KONUŞMA

23 Ekim 1942

23 Ekim 1942 de SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Mihail İvanoviç Kalinin'in Kremlin Sarayında, devlet emek yedekleri ve Komsomol örgütleri işçilerinden demiryolları okulları ve FZO²⁸ bölümlerinin siyasal, kitlesel çalışmalarını sorunlarıyla ilgili toplantıya katılanlardan bir grubu kabul etmiştir.

Üç saat süren konuşma sırasında il, kenar bölge ve cumhuriyetler emek yedekleri yönetimlerinin siyasal-kitlesel işler amirlerinin vekilleriyle, VLKSM'nin obkom ve kraykom ²⁹ Komsomol işçileri Kalinin yoldaşa, gençler arasında, devlet tarafından okullarda ve fabrikalarda üretim öğretimi konusunda istenenleri yerine getirmek için eğitim işlerini nasıl uyguladıklarını ve üretim öğretiminin yüksek kaliteli olması için nasıl çaba gösterdiklerini anlatmışlardır.

Mihail İvanoviç, verdiği söylevde gençlerin zanaat, demiryolları okullarında ve FZO'larda hazırlama işlerinin çok önemli olduğuna işaret etmiş ve gençlerin hazırlanması ve eğitilmesi konusunda bir dizi sorun üzerinde durmuştur.

Aşağıdaki bölüm, yapılan konuşma notlarının özetidir.

Gogina yoldaş (Tula emek yedekleri ile yönetiminin siyasal-kitlesel çalışmalar amir vekili) : Tula ilindeki tüm okullar ve eğitim yerleri Alman çapulcuları tarafından yıkılmıştır. Ancak Tula'daki okullar ayrıcalık göstermektedir.

²⁸ *Fabrika- Zavot öğretimi*

²⁹ *Obkom ve Kraykom -İl ve kenar bölge komiteleri.*

Tüm okulların ve zavot öğretiminin yeniden kurulmaları ve onarılmaları konusunda öğrencilerimiz tarafından büyük çalışmalar yapılmıştır. Özellikle Birlik Sosyalist yarışlarının ikinci ödülünü kazanan 12 numaralı zanaat okulunun çalışmalarını belirtmek gerekir.

Kalinin yoldaş: Sizde gençlerin okulu kendi başına bırakma gibi olaylar var mı?

Gogina yoldaş: Böyle haller vardı. Gerçekten, ustaları öğrencilere baba saygısı gösterdikleri ve onların özelliklerini öğrendikleri, kendilerine karşı bireye gösterilen ilgi gösterildiğinde çocuklar okulu bırakmıyor; fakat eğitimcilerin ve ustaların öğrencilere karşı haksız davrandıkları, eğitimin ihtar temeline dayandığı yerlerde öğrencilerin okulu kendi başlarına bırakması gibi olaylar var.

Kalinin yoldaş: Demek ki, eğitim işi hâlâ kötü olarak yürütülmektedir.

Gogina yoldaş: Bu, birçok okulumuzda ciddi bir noksanlıktır.

Ustaların iyi çalıştıkları ve pedagojik ilişkilerde ustaca davrandıkları bir çok okulda üretim öğretiminde başarı kazanılmaktadır.

Bizde 2 numaralı demiryolları okulunun başarıları büyüktür ve bunlar yarış sonucunda da belirtilmiştir. Bu okulda iyi bir eğitimci olan Rasohin usta bulunmaktadır. Kendisi çocukları çok sevmektedir.

Bir toplantıda siz Mihail İvanoviç, pedagogun pedagog olarak doğması gereğinden söz etmiştiniz. Bu usta da tam böyle, yaratılıştan pedagogtur. O, gençliğin siyasal eğitimini pratik öğretimleriyle birleştirmektedir. Onun öğrencileri Tula'da 4 kilometrelik küçük bir demiryolu yapmışlardır. Bunun için onlar ödül aldılar ve Tula şehir Sovyetiyle, partinin şehir komitesinin teşekkürlerini kazandılar.

Kalinin yoldaş: Siz öğrencilerinize karşı nasıl davranıyorsunuz? Daha büyükçe çocuklara olduğu gibi mi, yoksa yaşlı insanlara olduğu gibi mi?

Eğitimden pedagojiden söz ettiniz. Bu ne demektir?

Gogina yoldaş: Ben sıradan okullarla, emek yedekleri okulları arasındaki eğitim sistemlerini sınırlandırıyorum. Aralarında büyük fark vardır. Çünkü bizim öğrencilerimiz doğrudan doğruya işçi olmaya hazırlanmaktadırlar.

Kalinin yoldaş: Korkarım ki, siz onları zamanından önce yaşlı insanlar haline getiriyorsunuz ve gençliğe özgü tüm nitelikleri eziyorsunuz. Pedagog olarak bunu duymanız gerekir. Onlarda gençlik coşkunu muhafaza ediliyor mu, edilmiyor mu, onu söyleyin?

Gogina yoldaş: Sanırım ediliyor. Örneğin bizim 3. zanaat okulumuzda 60 kişilik bir koro ekibi, savunma ekibi, dram ekibi ve diğer ekipler kötü çalışmıyor.

Kalinin yoldaş: Şimdi savaş zamanıdır. Halkın gözüpek olması ve tehlikeyi sevmesi gerekmektedir. Bu ise, koro ekipleriyle ulaşılabilecek birşey değildir. Bu tür birlikler gerçekten iyi şeylerdir. Ancak çocukların, kendilerini manastırdaymış gibi hissetmeleri değil, gözüpek ve canlı olmaları gerekir.

Gençliğin eğitimi konusunda çalışma karmaşık bir iştir. Bakın burada başlıca olay nedir? Bir yandan çocukların belli bir yola yönetilmeleri, diğer yandan da yapılarının, irade güçlerinin de felce uğratılmaması gerekmektedir. Onlar öyle bir yaşadırlar ki, yapılarının bu yanı kırılabilir. Bu konudaki tehlike büyüktür. Onları, zamanından önce yaşlı olmaya çaba gösteren, sıkıntılı kişiler haline getirmemeniz gerekir.

İvanova yoldaş (VLKSM'nin Gorki okulundan, zanaat okulları ve FZO öğretimi dalında amir) : Bizim ilde büyük bir zanaat okulu Alman bombardımanları yüzünden yıkıldı.

Kalinin yoldaş: Bomba çocuklara isabet etti mi?

İvanova yoldaş: Hayır çocuklara birşey olmadı. Ancak aralarından bir bölümü bombardımandan sonra okuldan ayrıldılar.

Kalinin yoldaş: Bu olayı anlatın bakalım. Çocuklar okuldan ayrıldılar, siz bununla ilgili olarak ne yaptınız?

Buşuef yoldaş (Gorki ili emek yedekleri yönetimi siyasal-kitlesele çalışmalar amir vekili): Müdürün, onun siyasal sorunlar vekilinin ve ustaların yardımıyla öğrencilerin bir bölü-

mü geri dönmüşlerdir. Okulu ve tesisleri bizzat çocuklar düzenlediler. Şimdi bu zanaat okulu ilin en iyi okullarından biridir.

alinin yoldaş: Ya siz çocukların bu kaçma olayına siyasal açıdan nasıl bir değer biçtiniz ve bunu çocuklara nasıl açıkladınız? Bu olayda nasıl davrandınız?

Buşuef yoldaş: Herşeyden önce bu bombardımanın, tüm savaşın olduğu gibi Hitlerlere gerekli olduğunu anlattık. Öğrencilere okulu kendi gücümüzle kaldırmamız gerektiğini ve bizim sanayiye kadrolar hazırlamakla görevli olduğumuzu ayrıntılarıyla anlattık.

Kalinin yoldaş: Bu kadar az. Çocukları toplamanız ve onlara şöyle demeniz gerekirdi: "Sizi gidi korkaklar! Kaçtınız ha, böyle mi savunucu olacaksınız? Babalarınız faşistlerle dövüşüyor, sizse köylere kaçıyorsunuz. Biz, sizin okulu kurtaracağınızı sanmıştık. Sizse kaçtınız; ne biçim yiğitsiniz siz öyle? Siz korkaksınız, tüm Rusya'ya rezil oldunuz. Bir uçağın saldırısıyla hemen kaçtınız."

Çocuklara karşı, çocuklara yakışır biçimde davranmak gerekir. Eğer okulun müdürü olsaydım onlara şöyle derdim: "Amma da yaptınız ha, ben burada yalnız kaldım, siz ise hepiniz kaçtınız. Oysa biz sizin yürekli çocuklar olduğunuzu sanıyorduk. Size tüfek ve makinalı tüfek vermek istiyorduk; sizse kolayı kaçmada buldunuz. Şimdi düşünüyorum, sizin için okul açmanın anlamı var mı? Sanki ilk tehlikede kaçan korkakları okutmak pek işime geliyor?" İşte çocukları böyle utandırmamız ve sonra da şöyle dememiz gerek: "Bombardımana karşı daha tehlikesiz olabilmesi için gelin sığınak yapalım, gerekli herşeyi hazırlayalım."

Çocuklar korkmuşlar ve doğal olarak kaçmışlar. Fakat her biri yürekli olmayı ister, inan ki, yüz çocuğun doksan dokuzu yürekli olmayı ister.

Sizin çocukları önceden hazırlamanız gerek. Utandırmak kolay şey. Siz bunu, örneğin benim gibi şöyle demekle elde edebilirsiniz: "Siz kaçtınız. Ben ise yapayalnız yaşlı halimle kaldım. Siz beni desteklemediniz." O zaman bu, onları

utandırır ve yaptıklarını düşünmeye yöneltirdi. İşte ajitasyonun böyle olması gerekir.

Örneğin, üç kız kalmış olsaydı, onların örnek olarak gösterilmesi ve şöyle denmesi gerekirdi: "Bakın üç yürekli kaldı diğerleri ise kaçtı." Sizse miting söylevleriyle ateşlendiniz, genel anlamda sözler söylediniz, en önemli sorunu ise kaçırdınız. Oysa asıl siyaset onda. Her işte de bu böyledir.

Size hatırlatmak isterim ki, yalnız mesleklerini bilen kişiler değil, aynı zamanda savaşçı Sovyet vatandaşı yetiştirmeniz gerekir.

İvanova yoldaş: Bizde Komsomol örgütünün büyümesi sorunu kötü durumda. Geriye kalan bir okulumuz var, 3 numaralı okul. Sormovo zavotına bağlı.

Kalinin yoldaş: Neden?

İvanova yoldaş: Sorun büyük ölçüde yönetime bağlı. Oysa üç müdür değişti. Komsomol örgütü birşey yapacak durumda değildi. Bundan başka da uzun süre siyasal işler için müdür vekili yoktu. O zamanlar çocuklar Orlov ve Tula bölgelerinde toplanıyordu. 1800 kişiden topu topuna 87 kişi kalan Komsomolcular doğaldır ki, çok şey yapamazlardı.

Kalinin yoldaş: Söyleyin sizin oralarda 'gece eğlenceleri' ve danslar düzenlenir mi?

İvanova yoldaş: Aylık sonuçlar hakkında hesap verilirken, toplantıdan sonra danslar düzenlenmektedir.

Kalinin yoldaş: Öğrenciler arasında müzik aleti olanlar var mı?

İvanova yoldaş: Evet var.

Kalinin yoldaş: Çocukların nefes alabilmeleri, dans edebilmeleri için gece eğlenceleri düzenlenmelidir.

İvanova yoldaş: Dört yüz kişilik bir konferans düzenledik. Yaşlı işçileri ve zanaat okulunu bitirmiş genç işçileri çağırdık. Yaşlı işçiler Sovyet yönetimine dek nasıl uğraştıklarını, şimdi nasıl çalışmakta olduklarını ve bugün gençler için ne gibi koşullar altında nasıl yaratıldığını anlattılar. Öğretimde en iyi olanlar, başarıya nasıl ulaştıklarını anlattılar. Belof

kendisine verilen görevi beş günde ve yüzde 215 oranında yapmış. Konferanstan sonra konser ve dans vardı.

Kalinin yoldaş: Sizde dans olup olmadığını neden sordum? Çünkü herşeye rağmen çocukları, yapay olarak yaşlandırmanızı istemiyorum. Diyorum ki, danslardan kaçınmamak gerekir. Zira, onlar insana hareketin plastığını öğretmektedirler. Dans etmeyi başarabilen kişi, odaya da gerektiği gibi girmesini ve çeviklikle çıkmasını bilecektir. Gençliğimiz dansı sever. Ben bunu rasladığım kişilerde hissediyorum. İnsanlar dansı seviyorsa, onlara yapay olarak eziyet etmenin gereği yok. Yalnız bunun sürekli olarak zaman kaybına neden olmasını, oyunun dinlenmeyi sağlamasını izlememiz gerekir.

Galiuline yoldaş (Tatar MSSC³⁰ emek yedekleri cumhuriyet yönetimi amir vekili): Bizim 11 zanaat okulumuz, 21 demiryolu okulumuz ve 23 FZO öğretimimiz var. Buralarda 16 bin genç okumaktadır.

Biz, gençliğimiz arasında ortak sanatsal çalışmaların gelişmesine büyük önem veriyoruz. Eğitimcilerimiz şarkı, oyun, müzik ekiplerinin örgütleriyle az uğraşmadılar. Birinci gelen okul ve ekiplerin sergiledikleri, hazırladıkları oyun ve yarışmalar hiç de kötü değildi.

Çocuklar şarkı söylemeye, şiir okumaya ve diğer estetik alanlarda çok istekliler.

Maksimof yoldaş (Emek yedekleri Leningrad yönetimi siyasal kitlesele çalışmalar amir vekili), Leningrad'daki zanaat ve demiryolları okulları ile FZO öğretimlerindeki öğrenci birliklerinin ve yönetici kişilerin nasıl okuduklarını ve çalıştıklarını, askeri komutanlığa şehrin Alman faşist saldırganlarına karşı savunmasında nasıl yardım ettiklerini anlattı. Öğrencilerin yardımıyla Leningrad'da tramvay hatları, öncü sarayı ve şehrin bazı binalarını kaldırmışlar.

Mihail İvanoviç Kalinin daha sonra Başkır MSSC Molotof ili; Azerbeycan MSSC Çelabinsk ve Yaroslav illeri; Komi MSSC Arhangelsk, Kalinin, Moskova ili emek yedekleri ve Komsomol örgütü işçilerinin konuşmalarını dinledi.

³⁰ Tatar Muhtar Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti

BÖLÜM XIII

MİHAİL İVANOVIÇ KALİNİN'İN SÖYLEVİ

Yoldaşlar!

Öğrencilerin emek yedekleri sisteminde eğitilmesi çok güç ve ince bir iştir. Ona yaklaşım, en zor yaklaşımlardan biridir. Aslında devletin emek yedeklerini hazırlama görevi de karmaşık bir görevdir.

Birinci olarak; az ya da çok uzmanlaşmış işçi hazırlamak zorunludur. İkinci olarak; biz işçi sınıfının genç yedeğinin Sovyet ruhunda eğitilmesini istiyoruz. Üçüncü olarak da; şimdiki durum ve savaş nedeniyle karmaşılaşmıştır.

Emek yedekleri sisteminde okuyan öğrencilere cephenin ihtiyacı için bir dizi sipariş verilmektedir ki, normal zamanlarda bu yapılmıyordu. Yiyecek, giysi ve ayakkabı sorunları karmaşık bir biçim aldı ve bizzat savaş, emek yedeklerini oldukça güç bir duruma soktu. Bu durumda işçilerin bütün kurallara uygun olarak eğitilmeleri büyük ölçüde güçleşmiştir kuşkusuz.

Şimdi savaş en şiddetli anında bulunuyor ve emek yedekleri sistemindeki öğrencilerin seferber edilmelerine rağmen, onlardan bazılarının savaşa girmek zorunda kalmaları da tümüyle mümkündür. Bu nedenle asıl işlerinden ayrılıp askeri işlerle uğraşmaları çok doğaldır. Barış zamanında olsaydık, o zaman bütün dikkatimizi bilgi edinmeye yöneltmiş olurduk. Şimdiki durumda, tüm okullarda askeri öğretim uygulamamız gerekiyor, Biz uzman işçiler yetiştiriyoruz, fakat gerekirse onların savaşmayı da başarmaları zorunludur. Eğer onları

askeri bilgilerle silahlandırmazsak bu bizim için bağışlanmaz bir hata olur. İşte bu nedenle Leningradlıların -çocuklar için güç olmasına rağmen- öğrencilerini askeri şekilde örgütlemekle doğru davrandıkları kanısındayım.

Bizim, mesleklerini iyi bilen genç işçiler hazırlamamız gereklidir. Fakat aynı zamanda gençliğimizin vatana karşı borcunu anlayabilmesi, üretim mesleğini daha çabuk benimseyebilmesi gereklidir. Kızılordu'ya daha fazla silah ve cephaneye verebilmek için harp sanatını öğrenecek, bedenlen gelişecek savaşçılar hazırlamamız gereklidir.

Vatan, bugün cephede faşist Alman işgalcileriyle çarpışan evletlerinin kahramanlığını unutmayacaktır.

Vatan, zanaat ve demiryolları okulları ile FZO eğitim yerlerinde öğrenci olan, cepheye yardım eden, mümkün olduğu kadar daha iyi okumaya ve cephe gerisinde çalışmaya gayret eden genç erkek ve kızlarımızı iyi sözlerle hatırlayacaktır.

Eğitimden söz edilirken bu işe pratik olarak yanaşmanın pek çok güç olduğunu söylemek gereklidir. Bu iş, eğitimcilerden büyük bir uzmanlık istemektedir.

Emek yedekleri sistemine çeşitli bölgelerden, değişik tabakalardan çeşitli insanlar, kasaba, köy erkek ve kızları gelmektedir. Bu çeşitli insanları öyle eğitmeye çalışın ki, aynı biçimde yetişsinler. Bu kolay bir görev değildir. Bundan başka her zaman bütün çocuk alışkanlıkları ile, onlarla ilgilendiğimizi göz önünde bulundurmamız gereklidir. Gerçekten savaş ve bütün bu şartlar onları, barış zamanına göre daha olgun insanlar olarak yetiştirmektedir. Fakat ne de olsa onlarda gençlik eğilimlerini daha uzun zaman korumak arzusunu görmekteyiz. Şüphesiz, bütün bu problemler toplamını pratik olarak çözümlemek oldukça güçtür.

Dünya pedagoji edebiyatını okuyun. Bu edebiyat insan eğitimine ait deneyler yönünden oldukça zengindir. Kimi, çocukların en iyi biçimde şehirde eğitildiklerini kanıtlamakta, kimileri buna karşı durmakta ve eğitimin köy şartlarına göre kurulması gerektiği iddiasını ileri sürmektedirler. Bu konuda daha bir çok önerilecek iddialar vardır. Fakat eğitim konu-

sunda kesinlikle işlenmiş ve şekillenmiş bir sistemin varolduğu söylenemez. Örneğin, şimdiki eğitim sisteminin öncekine göre daha değişik olması gereklidir. Biz önceden emek insanları değil, deyim yerindeyse aydınlar eğitiyorduk. Ben öyle bir eğitimi doğru saymıyorum. Çünkü ne de olsa vatanımızda insanlarımızın büyük çoğunluğu bedensel emekle uğraşmaktadır. Önümüze, gençliğimizin bedensel işte çevik, bunun yanı sıra fikren gelişmiş olması için ne yapılması gerektiği problemi çıkmaktadır.

Şimdi belki de bedensel güçlerin pekişmesi, iş alışkanlıklarının aşılması için belirli bir zaman gereklidir. Gençliğimize, çelikleşmesi için bir seri deneyden geçecek, her türlü zorluğa katlanma alışkanlığı kazandıracak eğitim için, zaman tanımak şarttır. Biz, beden eğitimi, her türlü spor çalışmalarıyla bedensel gücü çelikleştirmeye gayret ettiğimiz gibi, çetin bir disiplin ve iş alışkanlıkları vererek de gençliğimizi her insanın hayat yolunda karşılaşılabileceği bütün güçlüklerle katlanabilmesi için çelikleştirmemiz gereklidir.

Bunun için şu anda gençliğimiz güçlükleri gidermeye hazırlanmalıdır. Gençliğin emeği sevmesi zorunludur; ki, bu okuldan geçmekle emek harcamak ihtiyacını duysun.

Zavotlarda önemli sayıda profesyonel işçi vardır. Onlar için işten uzak kalmak, hayatın anlamından uzak kalmaya eşittir. Bu gibi insanlar ihtiyarlayınca ya da hastalık dolayısıyla işi bırakmak zorunda kalınca adeta yarı yarıya varlıklarını kaybetmektedirler. Çünkü işe alışmışlardır, mesleklerini sevmektedirler, ondan uzak kalınca adeta yaşam bağlarını kaybetmektedirler. Biz, genç işçilerimizde emeğe karşı varolan bu aşkı şu ya da bu derecede eğitmek istiyoruz.

Burada konuşan yoldaşlar eğitim işini sadece ustanın omuzlarına yüklemek istediler. Bu ise, kendiliğinden anlaşılacağı gibi doğru değildir. Bana, pedagojik bilgilere sahip olan, fakat işini iyice bilmeyen, usta mı, yoksa pedagoji bilgisi zayıf, fakat sanatını gayet iyi bilen usta mı daha iyi diye sorulsaydı ve ben okul ya da FZO müdürü olsaydım; pedagojik yönden zayıf, fakat kendi sahasında yüksek uzmanlığa sahip olanı yeğlerdim.

Niçin böyle davranırdım? Şunun için: Ustanın etkisi, ancak, öğrenciler kendisinden sanat konusunda gerçek bilgiler edindiklerini hissettikleri zaman önemli olacaktır. Böyle bir usta öğrencileri için sürekli olarak yararlı olacaktır. Örnek vereceğim: Eskiden üniversitelerde karşı-devrimci olan, fakat kendi alanlarında çok iyi hazırlanmış yetenekli ve ders vermeyi başaran profesörler vardı. Bu profesörlerin derslerine bunların karşı-devrimci oldukları bilindiği halde sürekli olarak büyük sayıda öğrenci katılırdı. Diğer bazı profesörlerse iyi birer konuşmacıydılar; bol bol liberal fikirler ileri sürerler, güzel konuşmasını başarırlardı. İlk günlerde salon dolusu dinleyici toplarlardı. Fakat daha sonra ciddi öğrenciler derslerine girmekten vazgeçerlerdi. Çünkü onlardan bilgi edinemezlerdi.

Bizim ustamız da böyle. Eğer işlerini iy bilirler ve öğrencilerine derslerini ve bilgilerini aktarmayı başarırlarsa görevlerini iyi yapmış olurlar.

Ustaların da, temizlikçilerin de eğitilmeleri gereğine gelince, bunun kelimelerle değil, tavır ve davranışlarıyla, görevlerini iyi bir biçimde yapmalarıyla, öğrencilerine örnek olmalarıyla, onlara iş alışkanlığı, özen ve düzen aşılamaı biçiminde anlaşılması gerekir. Eğer temizlikçi kadın binayı iyi temizler ve çocukları ortalığı kirletmemeleri için izler, onları uyarırsa kendilerine belli bir yaşamsal alışkanlık aşılamaı olur. Onun bu tavrı öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yaratır. Fakat o bunu, müdür kendisinden üzerine yüklediği bu görevleri yapmasını istediği için yapmaktadır.

İyi bir tesviyeci ya da tornacının aynı zamanda iyi bir pedagog olması çok güç rastlanır bir şeydir. Burada, çocuklara karşı babacın davranan ustaların varlığından söz edildi. Fakat bana göre bu, şuradan ileri gelmektedir: İyi bir ustanın işini sevmediğini ve ona karşı duygusuzca, kayıtsızca davrandığını düşünmek güçtür. Mesleğine bağlı olan iyi bir usta, öğrencilerine sanatını öğretmeye çabalar ve onları her konuda izler. Gençlerin mesleki eğitimlerinin temeli buradadır.

Ancak kendi alanında iyi bir uzman olan kişi, işini bilen bir usta, öğrencilerine bu işi benimsemelerinde yardım edebilir. Öğrencilerimize meslek onurunu benimsemelerini aşıla-

mamız gereklidir. Bunu ise, iyi bir usta, işini tanıyan ve seven bir kişi aşılabilir. Diğer yöneticilerin yalnızca görevlerini yapmaları yeterlidir. Eğer usta görevini iyi yaparsa, eğitsel amaca araçsız ulaşılır. Çünkü kendi örneği ile insanları düzene alıştıırır ve onlarda belli alışkanlıklar yaratır. Bu ilişki ustanın çevreye olan etkisini artırır.

Dediğim gibi, biz gençlerimizi iyi birer profesyonel işçi haline getirmek, diğer yandan da iyi birer Sovyet vatandaşı yapmak istiyoruz. Genç işçi, Sovyet toplumunun yönetici sınıfı olan işçi sınıfının bir üyesi olduğuna, bütün hayata onun yön verdiğine ilişkin anlayışı sistematik olarak geliştirmelidir. Bunun sorumluluğu ise, emek yedekleri sistemindeki siyasi yöneticilerin üzerindedir. İşte, siyasi yöneticilerin gençlerimize herşeyden önce bu temel düşünceleri aşılamları gerekir.

Sovyet devleti işçilerin ve köylülerin devletidir. Dünyada böyle başka bir devlet yoktur ve biz onun savunucuları, temsilcileriyiz. İşte bizim siyasi yöneticilerimizin günü gününe böyle bir propaganda uygulamaları gerekecektir. Bu propagandanın başarısı onların becerikliliğine bağlıdır.

Burada bana sordular: Komsomol'un emek yedekleri sistemine katılması nasıl anlaşılmalıdır?

Emek yedekleri sistemi bir devlet sistemidir.

Komsomol, emek yedekleri sisteminde okuyan kitlenin yaş bakımından Komsomol'cu olduğu oranda önemli bir rol oynamaktadır ve oynamakla yükümlüdür. Eğer bir yerde az Komsomolcu varsa, bu basbayağı bizim savsaklamamızdan ileri gelmektedir. Genel olarak söylenirse, iki yıl sonra o çevreden yüzde doksan oranında Komsomolcu çıkması zorunludur. Fakat bu, Komsomol'un, okullarda ve FZO eğitim yerlerinde idareci ve siyasi yöneten olması mı demektir?

Kuşkusuz bu demek değildir.

Komsomol, gençlerin dünya görüşlerini biçimlendiren, onları belli doğrultuda parti görüşüne yönelten, parti içi insan hazırlayan bir siyasi örgüttür.

Fakat belki de, eğitsel işlerin Komsomol'un elinde bulunması gerekir. Bana göre öyle değil. Benim bu sorun karşısın-

daki akılcı düşüncemin Komsomol'un hoşuna gitmemesi olasılığına rağmen, böyle düşünüyorum. Bizim okullarımız ve üniversitelerimiz tümüyle Komsomolcu çağından olan insanlardan oluşur; fakat acaba bunları Komsomol mu yönetmektedir? Komsomol onların siyasal bakımdan biçimlenmelerine yardım etmekte, onları daha bilinçli hale getirmekte, kendilerine özerk Komsomol örgütlerinde yer ayırmaktadır. Oysa okullar ve üniversiteler devlet tarafından yönetilmektedirler.

Emek yedeklerinin eğitiminden kim sorumludur? Emek yedeklerinin eğitiminden siz sorumlusunuz Moskatof yoldaş, Komsomol ise size sadece yardım etmektedir. Bu işte olabilecek her türlü düzensizlikten ötürü hükümet Komsomol'u değil, sizi sorumlu tutacaktır. Belki de burada Komsomolculara da: "Yoldaşlar! Siz de iyi çalışmıyorsunuz" denecektir. Fakat bu nedenle Komsomol yöneticileri değil de, emek yedekleri yöneticisi yönetimden uzaklaştırılacaktır.

Demek ki, bu işi devlet emek yedekleri organlarının yönetmesi gereklidir.

Şimdi, emek yedeklerindeki gençlerin eğitimcisinin kimin olması gerektiği sorununa geçelim. Biraz önce siyasî yöneticinin ve eğitimcinin işlerinin ne denli güç olduğunu anlattım. Bu işi deneyimli ve kuramsal açıdan hazırlıklı kişilerin yürütmesi gerekir. Böyle bir iş için olgun yaşta kişiler yeğlenmelidir. Burada, Komsomolcu dünya görüşünü aşmış Komsomolcuların çalışması gerekir. Bana göre, olgun yaştaki kişiler bu iş için daha uygun olacaklardır. Derse onların yaşında bir kişi geldiğinde çocuklar, ona karşı güven duymayacaklar ve "Senin bildiğin bizimkinden fazla değil" diyeceklerdir. Çocuklar otorite aramaktadırlar ve biz onlara otoriteye karşı saygı aşılamak zorundayız.

Bana kalırsa Komsomol örgütleri bu işte yardımcı olmalı, yaşamsal deneyleri ve bilgileri olan, fakat artık hayattan az da olsa soğumuş yöneticileri biraz ateşlendirmelidir. Hattâ ben, deneyimli bir eğitimcinin gençliğe daha kolay yaklaşabileceğini düşünmekteyim. Kuşkusuz ki o, çocuklarla top oynayacak ya da yüzme yarışına kalkışmayacaktır. Asıl sorun, siyasal etkide, otoritede, gençlerin ondan birşeyler kapma ar-

zularındadır. Bunlar ise, çocuklara akran olanın her zaman edinemediği çok değerli şeylerdir. Üstelik de akarana her zaman "Sen de ne biçim öğretmensin. Biz senden daha budala değiliz ve senden hiç de az bilmiyoruz." diyebilirler. Burada yaş, bizi düşünmeye zorlamaktadır. Komsomolcuları bu işe hiç çekmeyelim demek istemiyorum. Yalnız bana öyle geliyor ki, olgun yaş daha iyidir.

Ben, Komsomol'un emek yedekleri sisteminde öz olarak diğer kurum ve işyerlerinde oynadığı rolün aynısını oynaması gerektiği kanısındayım. Gerçekte ise Komsomol'un buradaki rolü çok büyüktür, çünkü o genç işçi kadrolarının eğitiminde partinin yardımcısıdır.

Komsomol'un eğitim işinin gereken düzeyde olması için eksiklikleri eleştirmesi, istekler ileri sürmesi gerekir. Eğer Komsomol yönetime şu ya da bu derecede sokulursa bu, kendisine sorumluluklar da yükler. Oysa onun elleri sürekli olarak serbest olmalıdır. Komsomol örgütü bizde olduğu kadar hiçbir yerde bu düzeyde değildir. Bizzat ben Komsomol'a çok büyük değer vermekteyim. Fakat ona, kendisine uygun olmayan görevler verilmemelidir.

Okulu kendiliğinden bırakma olayları düzensizliklerin sonucudur. Doğaldır ki köyden çıkmış gençlere okul başlangıçta zor gelmektedir. Şehirdeki herşey onları ürkütmektedir. Ben bunu kendi deneyimime dayanarak söylüyorum. İnsana hep başka bir dünyaya düşmüş gibi geliyor. Sonra özgür olma alışkanlığı da var. Oysa burada disiplin var. Sonra da zavota alışmak için zaman, hem de oldukça uzun zaman gereklidir. İki ayda alışamazsınız. İlk zamanlarda herşeyden korkarsınız. Bütün bunlara işin kötü örgütlenmişliğini, çeşitli eksiklikleri de eklerseniz, bu çocuklar için ağır birşey olur.

Kanımca, şehir okullarında ve emek yedekleri birliklerinde şehir halkından daha fazla öğrenci bulunmalıdır. Bu, sizin işinizi de kolaylaştırır. Şehir gençliğinin bir kısmı başka işler düşünmektedir: Herhangi bir daireye girmek, memuriyete başlamak gibi. Fakat ondan uzmanlaşmış iyi işçiler yaratmak da mümkündür. Bu çok önemli bir şeydir.

Emek yedekleri sisteminde çalışmanın bütün güçlüklerini anlıyorum. Fakat hizmet ettiğimiz dava Sovyet devleti için çok önemlidir. Düşünün bir kez, biz genç işçilerden oluşan yeni bir kadro hazırlıyoruz ve Sovyet düzeninin sağlamlaşması onlara bağlıdır. Stalin yoldaş da ülkemizde işçi sınıfının donanımı konusunda kayıtsız davranamayacağımızı bir çok kez söylemiştir. Biz halkımızın en iyi bölümünün, Sovyet toplumdaki işçi sınıfının siyasal bakımdan ve aydınlanmış olarak yüksekte bulunmasını istiyoruz.

Siz, büyük bir görev karşısındasınız. Size büyük bir iş emanet edilmiştir. Eğer bu görevle başa çıkabilirsek, ülkemiz çıkarına büyük bir iş yapmış oluruz.

Size çalışmalarınızda başarılar dilerim!

Komsomolskaya Pravda

5 Kasım 1942

BÖLÜM XIV

AJİTATÖRÜN CEPHEDEKİ SÖZÜ

Cephe Ajitatorleriyle Yapılan Konuşma
28 Nisan 1943

Her ajitator içtenlikle konuşmaya çaba gösterir. Fakat içtenlik ne demektir? Biliyorum ki çoğunlukla ajitatorler savaşçılar arasına, onlarla candan konuşmak için önceden kararlaştırılmış bir amaçla gitmektedirler. İşte, ajitatorün önceden böyle bir amaç edinmesi, konuşmanın içten olmasını engelliyor. Oysa eğer ajitator savaşçıların yanına, onlarla bir çay içmek, kendileriyle şundan bundan söz etmek ve ondan sonra onları ilgilendiren bir kaç soruna değinmek amacıyla gitseydi, o zaman konuşma gerçekten içten olurdu.

Başka bir örnek. Eğer bir insan hata yapmışsa ve siz onu babacan bir tavırla azarlayıp, kendisine uzun uzadıya öğüt verdikten sonra; "Pekâlâ, bunu kimseye söylemeyeceğim, fakat şunu bilmelisin ki, yeniden hata yaparsan bir daha gizlemeyeceğim" dersiniz, bu içten bir konuşma olur. Oysa insan içten konuşmak gibi özel bir amaç ile gelirse; bu tür hemen hemen hiçbir zaman başarılı olmaz.

İçtenlikle konuşmaktan söz ederken, insanların size kendilerini ilgilendiren herşey hakkında sorular sorduklarını ve ajitatorün yanlarına belli bir amacı olmadan geldiğini hissetmediklerini göz önüne alıyorum. Ajitatorlerin özel konulara ilişkin birçok görevleri olduğu ve bunların da yapılması gerektiği bilinir. Fakat sözünü ettiğim içten konuşmada konu hemen hemen kendiliğinden akar gider.

İnsanları fikir alış-verişine alıştırmaya, onları tartışmaya doğru itmeye çaba göstermeniz gerekir.

İçli dışlı olma, konuşmaya yön vermemeniz demek değil-

dir. Yön vermelisiniz. Fakat bunu öyle yapmalısınız ki, insanlar sizin yanlarına belli bir görev ile geldiğini hissetmesinler.

Fakat savaşçıların arasına girince onlara; "Bugün şu şu konular üzerinde konuşma yapmaya geldim" dersiniz, bu tamamıyla resmi olur. Bütün ajitasyon işinin yalnızca içli dışlı yapılan konuşma kuralına göre kurulması doğru değildir. Fakat hangi konu üzerinde konuşmanız gerekirse gereksin, bir tek amacı gözetmeniz şarttır: Biz Almanları bozguna uğratmalıyız. Bunun için mümkün olan ve olmayan her şeyin yapılması gereklidir.

Konuşmanın biçimi doğrudan doğruya göreve bağlıdır. Eğer dinleyiciler fazla ise konuşma konferans ya da miting biçimini alabilir. Eğer siperlerin içine girmişseniz konuşmanızı soru-cevap biçiminde düzenleyebilirsiniz. Ama eğer herhangi bir sorunun bir bütün olarak savaşçılarda etki bırakmasını isterseniz, yalnız o konu ile yetinebilir ve dinleyicilere kendileriyle yalnızca o konu üzerinde konuşacağınızı, diğer sorunlar üzerinde ise daha sonra duracağınızı bildirebilirsiniz.

Dikkatinizi şu nokta üzerine çekmek istiyorum: Ajitatörün kendisini çevresindeki kitleden daha bilgili, daha akıllı olarak göstermekten çekinmesi gerekir. Ben uzun yıllar süren propagandacılık ve ajitator deneyimine sahibim ve biliyorum ki, insanlar ajitatorün az da olsa kibirlendiğini, kendisini onlardan daha akıllı saydığını hissettiklerinde bu ajitator başarı kazanmayacak, böylesine güven duyulmayacaktır. Sizin Kızılordularla herşeyden anlayan insanlarmış gibi konuşmanız zorunludur. Fakat aralarından herhangi biri herhangi bir şey anlamadığını söylerse, siz ona karşı çıkmalısınız: "Ne bu, anlamazmış gibi yapıyorsun? Yoksa kafa yerine boş bir susak mı taşıyorsun? Ben senin herşeyi benden hiç de kötü anlamadığını, fakat kendini kurnaz göstermek istediğini anlıyorum." İnsanlara karşı umursamaz davranmamalıyız. Varsın herhangi bir asker hakkında "Budalanın biridir, bir şey anlamaz" desinler. Siz şöyle konuşmalısınız: "Biz bu gibi budalaları biliriz. Göreceksiniz o, nasıl bir savaşçı olacak. Siz artık cepheye alıştınız, herşeyi biliyorsunuz. Ama o da bu hale gele-

cek." İşte, eğer insanlara karşı böyle davranabilirseniz, onlar da size karşı saygılı davranacaklardır.

Sizin pek çok hatanızı bağışlayabilirler, fakat kibirlenmenizi hiçbir zaman bağışlamazlar. En önemlisi de, sizi akıllı adam saymazlar. Örneğin siz, savaşçının çoktandır cephede olduğunu, fakat henüz hiçbir faşist öldürmediğini öğrendiniz. Bu durum karşısında değişik biçimlerde davranabilirsiniz. Bir ajitator, savaşçıya sitemde bulunmaya başlayacaktır. Bir diğeri, başkalarının birkaç faşisti öldürdüklerini hatırlatacaktır. Oysa ben olsaydım şöyle derdim: "Ne o sanki, büyük bir ihtimalle her Kızılordulu Alman öldüremez. Eğer her biri öldürseydi, biz çoktan bütün Almanları öldürmüş olurduk. Fakat ne de olsa bütün savaşçılar öldürebilseydiler daha iyi olurdu. Savaş savaştır. Almanlar bizi yok etmek istiyorlar, biz de onları. Bu nedenle her savaşçının ne pahasına olursa olsun düşman öldürmeye çaba göstermesi gerekir."

Ajitatörün haktanır olması gerekir. Savaşçılara asılsız güzel manzaralar çizmeyin, gerçeği olduğu gibi gösterin. Güçlükleri göstermekten korkmayın, çünkü karşınızda herşeyi anlayan olgun insanlar vardır.

Ajitasyon işinde en güç olan şey, gerektiği gibi konuşmayı öğrenmektir. İlk bakışta size şöyle gelebilir: "Burada ne olağanüstülük var ki, insan iki yaşından itibaren konuşmaya başlıyor. Oysa aslında bu, büyük ve güç bir iştir. Güçlük nereden geliyor?"

Ajitatörün iyi bir izlenim yaratabilmesi, hem de özellikle istediği gibi bir izlenim yaratabilmesi için, fikrini parlak bir biçimde söylemesi gerekir. Ayrıca fikrinizi kısaca söylemelisiniz. Çünkü zamanınız azdır. Fikirleriniz dinleyiciler için açık ve anlaşılır olmalıdır. Bu çok güçtür.

Dili klasiklerden öğrenmeniz gereklidir. Turgenyev'i ele alın. Onda olduğu gibi, onun eserlerindeki kahramanların tasvirini nerede bulabilirsiniz? Aranızdan birinize en azından karınızı tanımlamanızı önersinler. Bunun için gereken sözcükleri bulabilecek misiniz? Yakınızdaki bu insanı çok iyi tanısa da, onu tasvir etmeyi herkes başaramayacaktır. Genel

sözlerle yetineceksiniz. Fakat ajitatörlerden daha fazlası istenmektedir. Onu tanımlamasının parlak olması gerekir.

Ajitatörün dili herşeydir. Siz savaşçılarla, onların bilcikleri konular hakkında konuşuyorsunuz. Dolayısıyla, bu konularda açık ve iyi konuştuğunuz zaman onların ilgisini çekebileceksiniz. Ben "güzel" sözcüğünü kullanmıyorum. Çünkü bizde çoğunlukla, iyi bir şey olduğu sanılarak güzel cümlelere kapılmak eğilimi vardır. Oysa gerçekte aşınmış cümleler döktürmek çok kötüdür. Bir kaç saat süreyle konuşabilen ajitatörler tanırım ki, söylevlerinden sonra dinleyicilerin kafalarında birbirinden ayrı haykırışlardan başka birşey kalmaz. Çünkü onların söylevlerinde düşünce yoktur. Karşınızda savaşçılar, sıradan insanlar, savaşarak binlerce kilometrelik yol almış, bir çok ağır iş görmüş kimseler vardır. Öyle ki, onlar için genel, üstelik bir de parlak cümleler kullanmak gırtlığa dayanmış bıçak gibidir. Onlar ajitatörün belli fikirleri açıkca ve kısaca söylenmesini isterler. Bu da güzel fikirlerin tekrarlanmasına kesinlikle engel olmaz. Örneğin size: "Ne diye boyuna istihkâmlar hakkında masal okuyup duruyorsun?" deseler bile zararı yok. O zaman bunu şöyle cevaplarsınız: "Bundan, istihkâm kazanmayı öğreneceğiniz güne dek söz edeceğim. Kafalarınıza acıyorum ve boşuna bozulmalarını istemiyorum."

Ajitatörün gelişmiş insan olması gerekir. Onun çok okuması ve kendi üzerinde çok çalışması zorunludur. Diyebilirim ki, ajitatörün bütün boş zamanlarını okumaya ayırması gerekir. Klasik yazarlarımızın eserlerini okuyun. Lenin'in ve Stalin'in eserlerini okuyun. Lenin ve Stalin yoldaş çok iyi bir ajitatördür. Halkla konuşmasını nasıl da beceriyorlar?

Konuşmalara sürekli hazırlanmanız, hattâ iyi bir öğrenim görmüş, bilgili ve savaşla tanışan ajitatör olsanız bile, hazırlanmanız gerekir. Çünkü ne de olsa bilgilerimiz sınırlıdır ve her seferinde bilgilerimizden en fazla yararlanmak suretiyle çok iyi biçimde hazırlanmamız gereklidir. Bu nedenle ben, belli konulara ilişkin konuşmaların yapılmasında ısrar ediyorum. Çünkü bunlar daha fazla bilgi sağlamakta ve insanları disipline alıştırmaktadırlar. Fakat konunun artık bıktırmaya başladığını, sıradan konuşma isteğinin oluştuğunu anladınız

mı, askerlerin yanına çay içmeye gidin ve onlarla candan ve içtenlikle konuşun.

Fakat böyle içli dışlı konuşmalar için bile hazırlanmanız gereklidir. Çünkü konuşma boyunca size bir dizi soru sorabilirler. Cevaplamaktan kaçınmayın ve soruları değiştirmeye kalkışmayın. Fakat herhangi bir soruyu cevaplayamazsanız da korkmayın. Doğrudan doğruya şöyle deyin: "Bilmiyorum, cevabını araştıracağım. Eğer bulursam size söylerim."

Bazen soruyorlar: "Bizim savaşçılar arasında, özellikle yaşlılar arasında haç taşıyan ve dua eden, dine bağlı olanlar var. Gençler ise onlarla alay ediyorlar." Şunu hatırlatmak gerekir ki, biz dinsel inaçları yüzünden kimseyi izlemiyoruz. Biz dini sapma saymakta ve onunla eğitim yoluyla savaşmaktayız. Din, hâlâ halkın önemli kesimlerini kucakladığından, bazı insanlar derin bir biçimde ondan etkilendiğinden onu, gülmek suretiyle yıkamazsınız. Kuşkusuz ki, kimi gençlerin gülüşleri henüz o denli tehlikeli değildir. Önemli olan, gülmeyin alay biçimine dökülmemesidir. İşte buna imkân verilmemelidir.

Ajitatörlerin özellikle neye dikkat etmeleri gerekmektedir?

Onlar en çok örgütçülüğü propaganda etmelidirler. Bu nasıl yapılmalıdır? Şöyle basit bir örnek alalım: Öğle vakti gelmiş, fakat mutfak yerinde yok. Onu bir yerlerde aramak gerek. Eğer böyle bir durum görürseniz işte size örgütçülüğe ilişkin hazır bir konuşma konusu. Mutfağın her zaman yerinde bulunmasının nasıl sağlanacağı ve bunun nasıl yapılması gerektiği sorununu inceleyin. Böyle bir konuşmada, savaşmamız gerektiğini anlatmakla beraber, bizim Rus gevşekliğimizi gerektiğince azarlamanız fena olmaz. Eğer ben ajitator olsaydım, zamanımın yüzde doksanını bu konuyu geliştirmeye ayırırdım.

Bizim başlıca eksikliğimiz gevşekliğimizdir. Çoğunlukla biz hâlâ tasasız, şöyle düşünürüz: "E, ne olacakmış sanki? Nasıl olsa böyle de geçer." Hepimiz şunu biliriz: Eğer bir askeri birlik bir yer işgal etmişse, o yeri sağlamlaştırması ve elinde

tutabilmesi için en büyük çabayı sarfetmelidir. Saldırı sırasında bunun etkili olabilmesi en az kayıp ve kurbanla geçebilmesi için herşeyi yapması gerekir. Oysa bizde işler birçok kez "tez elden" yapılmakta ve sonunda kötü sonuçlar elde edilmektedir. Gevşekliğin kesinlikle ortadan kaldırılması gerekir.

Savaşın ilk döneminde pek çok güçlüklerle karşılaştık. Çünkü, asıl işimizin savaşı iyi örgütlendirmekten ibaret olduğu sıralarda savaşı gerektiği gibi örgütleyemiyorduk. Bütün askeri görevlilerin çok iyi örgütçü olmaları gerekir. Eskiden bir çok komutan, savaşın komuta katında örgütlenmesi gerektiği fikrindeydiler. Fakat bu, aslında örgütün son aşamasıdır. Komutan savaş sırasında yerine yerleşince, o artık oradan ön çalışmalarının meyvelerini toplar.

Savaşçılara ihtiyatlı olma duygusu aşılmasını çok önemli bulmaktayım. İnsanların cephe koşulları içinde açık yerde yemek yemeleri için yayılmaları iyi değildir. Siz ajitatörlerin, tehlikeye karşı kayıtsız davrananlarla çok şiddetle savaşmanız gerekmektedir.

Askeri kurnazlığın ve becerikliliğin gelişmesi konusunda da ajitasyon yapmanız gerekir. Ben *kurnazlık* kelimesine başvuruyorum. Çünkü siz, çalışma alanı Kızılordu ile sınırlı olan ajitatörlersiniz. Savaşçılara, iyi düşünmeye, iyi yapmaya çaba göstermeleri ve mümkün olduğu kadar düşmanı aldatmaları gerektiği aşılmalıdır. Örneğin keskin nişancılık; insanlara düşünmeyi öğrettiğinden, onlarda avcılık niteliklerini geliştirdiğinden dolayı değerlidir. Keskin nişancı düşmanı, düşman da keskin nişancıyı öldürmeye çaba gösterir. Bu nedenle keskin nişancının kurnaz olması gerekir. Onun, kendini saklamayı becermesi, uyanık göze ve sağlam bileğe sahip olması gerekir. Bu niteliklerin yalnızca keskin nişancılarda değil, bütün askerlerimizde geliştirilmesi zorunludur.

Savaşçıların istihkâm kazmayı öğrenmelerine dikkat edin. Bizde bazan, hele saldırı sırasında bu işten kaçınma çabası görülmektedir. Savaşçılar "Yarım saat sonra ihtiyacımız olmayacağına göre ne diye istihkâm kazalım?" demektedirler. Siz ise onlara bu işin her zaman gerekli olduğunu, hattâ

istihkâm kullanılsa bile, bunun yürüttüğümüz savaşta çok gerekli bir konu olduğunu aşılayın.

Yaralılara daha büyük dikkat göstermeniz gerektiği kanı-şındayım. Yaralıların sıcak bir söze, şefkate ihtiyaçları vardır ve siz tam bu sırada içtenlik göstermelisiniz. Yaralı savaşçı iyi ilişkiyi her zaman hatırlayacak ve bunu her yerde anlatacaktır. Sonuçta, fısıldanan bir söz uzaklarda duyulacaktır.

Kızıldorduların ölümlere karşı saygı duygusunu eğitmeli-siniz. Halk, ölümlere karşı nasıl davranmaktadır? İnsan ölünce çevresinde fısıltıyla konuşulmaktadır. Ölümlere saygı gösterme-niz gerekir ve bu düzeni siz ajitatörler uygulayacaksınız. Ben yürütme komiteleri başkanlarına bütün kardeş mezarlıkların düzenli bir biçimde tutulması gerektiğini ve bu işin öncülere bırakılmasını yazdım. Siz kendi birliklerinizde ölümlerin gerek-tiği gibi gömülmeleri ve mezarlarının üzerlerine anıt yapılma-sı konusunda ısrar etmelisiniz. Kuşkusuz ki, ordu ilerlerken bu her zaman mümkün değildir. Fakat nasıl olsa ikinci aş-a-mada da ajitatörler vardır. Kızıldorduların gömülmesine im-kânlar oranında törenli bir hava verilmesi konusunda ajitas-yon yapın ve bunu izleyin. Bu, insanların eğitimine etki yapa-cak ve onlarda vatanın savunucularına karşı sevgi uyandıra-caktır.

Ajitatörün her zaman kitlelerin yöneticisi olması ve onla-rı peşinden sürüklemesi gerekir. Ajitatörün rolü, özellikle sa-vaş sırasında büyüktür. Öyle durumlar oluyor ki, en iyi bir bir-lik bile büyük kayıplara uğradıktan sonra, kendi güçlerine karşı inancını yitirebiliyor. Bu gibi anlarda ajitatör askerlerin maneviyatını yükseltebiliyor ve savaşın gidişinde bir değişim sağlayabilir.

Ajitatörün her zaman koşullara değer biçmesi, ne gibi in-sanlarla çalışma yapması gerektiğini tartması gerekir. Siz, as-kerlerle, disiplinli kişilerle uğraşmaktasınız. Fakat bu insan-lar büyük yüklere katlanmaktadırlar. Bunun ve bunun gibi in-sanların milliyet, yaş ve karakter bakımından çeşitli oldukları-nın hesaba katılması gerekir. Ajitatörün bütün bunları göz önünde bulundurması zorunludur.

BÖLÜM XV

TEK PARÇA SAVAŞÇI AİLE

Rus Olmayan Ulusların Savaşçıları Arasında Çalışan
Ajitatörlerle Yapılan Toplantıda Verilen Söylev
4 Ağustos 1943

Yoldaşlar!

Büyük anayurt savaşına katılan SSCB uluslarının hemen hemen tümünü temsil eden Kızılıordu ajitatörleriyle karşılaşmaktan büyük kıvanç duymaktayım.

Bu savaş ağır ve kanlıdır. İki yıldan fazla bir zamandır süren savaş sırasında birçok aile kayıplara uğradılar. Fakat bizim için savaşmaktan başka çıkış yolu yoktur. Sorun şu: Ya git faşistlerin çizmelerini temizle, onların kölesi ol, yok olma-ya git; ya da özgürlüğün ve bağımsızlığın için dövüş.

Alman faşistleri bu savaşa başladıkları zaman, bizi insan saymıyor ve bize cahil insanlar, hayvanlar diyorlardı. Onlar eskiden böyle düşünüyorlardı. Şimdi, mücadele ve başarılarımızdan sonra faşistler, Sovyetler Birliği'nin aslında ne olduğu konusunda fikir sahibi olmaya başladılar. Eskiden onlar savaşçılarımızın hepsini Rus sanıyorlardı. Şimdi ise savaşçı, hem de iyi savaşçının yalnız Ruslar değil, Türkmenler, Kazaklar, Azerbeycanlılar vd. olduğunu gördüler. Önceden Almanlar, Ukraynalıların ve Belorusların kendilerini sevinçle karşılayacaklarını ve Ruslara karşı ayaklanacaklarını sanmışlardı. Almanlar diğer ulusları hesaba bile katmıyorlardı.

Savaş, Sovyetler Birliği'nin tek parça dost halklardan oluşmuş bir aile olduğunu, bizde dünyanın henüz görmediği bir birliğin var olduğunu kanıtladı. Kuşkusuz ki, önemsiz ayrılıklara da raslanmaktadır.

Ayrı Ayrı kişilerin Almanlarla özerk ya da başka biçimde birlikte olmaya razı oldukları görülüyor. Fakat bunlar tek-

tüktür ve böyle bizim gibi büyük bir ülke için bunların hiçbir önemi yoktur. Kızılordu'da temsil edilen bütün ulusların savaşçıları vatanlarını fedakârca savunuyorlar, olağanüstü mertlik ve yiğitlik gösteriyorlar. İşte düşmanlarımız özellikle bunu hiç beklemiyorlardı.

Bizde herkes savaşıyor. Çarlık düzeninde Azerbeycanlılar ve Orta Asya halklarından Türkmenler, Özbekler, Kazaklar, Kırgızlar ve diğerleri savaşmıyorlardı. Onları orduya almıyorlardı. Çarlık hükümeti onlara güvenmiyor ve kendilerine askerliği öğretmek istemiyordu. Biliyorsunuz ki, savaş bir yandan halklardan büyük fedakârlık istiyorsa, diğer yandan da erkek vatandaşların silahı iyi bir biçimde kullanmasını istemektedir. Silahı iyi kullanan halk ise, nasırına basılmasına izin vermeyecektir. Bu nedenle Çarlık hükümeti, aslında hükümetin ajanı olan ve onun siyasetini güden kulaklardan ve saraydan olan bir küçük grup dışında, bu ulusların temsilcilerini orduya almıyordu.

Sovyet hükümetinin topraklarımızda yaşayan halklara karşı böyle davranmasına neden yoktur. Bizde bütün halklar eşit haklara sahiptir. Önceleri tümüyle geri kalmış sayılanlar da dahil, Sovyetler Birliği'nin bütün halkları şimdi savaşa katılmaktadır. Ben, Çarlık düzeninde de savaşa katılmış olan Gürcülerden, Ermenilerden ve Tatarlardan artık söz etmiyorum.

Kuşku yok ki, ulusal cumhuriyetler ve eyaletlerdeki vatandaşları savaşa, düzene alıştırmak görevi kolay değildir. Bu görevle ancak Sovyet yönetimi başa çıkabildi.

Biz kendimize sık sık enternasyonalist demektediriz. Fakat bunun ne demek olduğunu herkes anlamamaktadır. Bazıları, insanın enternasyonalist olunca kendisini Rus, Özbek ya da Kazak saymaması gerektiğini sanmaktadırlar. Bu saçmadır. Enternasyonalist olmak her ulusa saygı göstermek demektir. İşte sorun budur. Bizim ulusal sorunda öğretmenimiz, uzun yıllar ulusal siyaseti yöneten Stalin yoldaştır. Kendisi, devrimden önce de bu sorun konusunda Lenin'in danışmanıydı. Stalin yoldaş bize, her ulusa saygı duymamızı öğretmektedir. Ve eğer insan bütün uluslara karşı saygılı davranırsa, demek ki enternasyonalisttir. Fakat eğer kendisi Rus olur da

yalnız Rus olanın güzel olduğunu sanırsa, enternasyonalist değil, şovenisttir. Burnundan ötesini görmeyen sınırlı bir kişidir. Stalin'in ulusal sorun siyaseti ülkemizdeki bütün halkların anayurt savaşına katılmasını sağladı. Stalin'in siyaseti bütün halklarımızı kahraman haline getirdi. Ülkemizdeki bütün yetenekli insanlara yollar açtı.

Gerçekten de hangi ulustan olursa olsun yetenekli olan bir Sovyet insanı giderek daha fazla yükselecektir. Siz, şimdi Kızılordu'da bütün uluslardan ne denli iyi yetişmiş subay bulunduğunu biliyorsunuz. Onlar şimdi teğmendir, genç albaydır, belli bir zaman geçtikten sonra ise general ve mareşal olacaklardır. Bizde yükselme, ulus ölçüsüne göre değil akla, yiğitliğe göre gerçekleşmektedir. Akıllı olmayan veya kötü savaşçı yükselmeyecektir. Fakat eğer insan -asker ya da subay-yetenekli, akıllı ise ve işini iyi biliyorsa, hangi ulustan olursa olsun, yüksekeler tırmanacaktır. Bu ilke başkomutanlığımız tarafından sapasağlam hayata geçirilmektedir. Stalin yoldaşın şu ya da bu halkı yeğlediğini kimse söyleyemez. O hepsinin hocasıdır. O lâıyk olanları aynı derecede teşvik etmekte, onlardan aynı isteklerde bulunmaktadır. Bütün uluslardan yetenekli insanları yükseltmektedir.

Bir önemli soruna daha değineceğim: Rus olmayan askerlerin Rus dilini öğremeleri sorununa. Bu, son derece zorunludur. Orduda Rus dilini bilmeden askerlik yapmak çok zordur. Bizim askeri yönetmeliklerimiz Rusça yazılmıştır. Savaşta komutlar, emirler bu dille verilmektedir. Rus dili, SSCB'nin bütün halkları arasındaki ilişkilere hizmet etmektedir. Rus dili, Lenin'in dilidir. Rehberimiz Stalin'de halkımıza ve Kızılordu'ya bu dille seslenmektedir.

Kuşkusuz ki, başlangıçta Rus olmayan savaşçılar doğal olarak Rus dili konusunda çok sınırlı bilgilere sahip olacaklar ve kendi öz dilleri ile düşüneceklerdir. Ve işte bunun için eğer siz savaşçılara kendilerini kavrayacak birşeyler söylemeyi isterseniz onlarla öz dilleri ile konuşmaya çalışın. Böylelikle dinleyicileriniz, kendilerine söyleyeceklerinizi daha kolay anlayacaktır. Ana dil onların yüreklerine işleyecek; kendilerine düşüncelerinizin bütün inceliklerini anlatacaktır. Bu nedenle Rus dilinin öğrenilmesi, ajitatörün Rus olmayan ulus-

lardan gelen savaşçılarla onların ana diliyle konuşmak görevini ortadan kaldırmaz. Rus dilini öğrenin, fakat özellikle başlangıçta savaşçıların yüreğine giden yolu ana diliyle açın. Ajitatörlerin savaşçıların kendi ulusları arasından seçilmesi çok doğrudur.

Savaş sırasında bütün halklarımız çok yükseldiler. İşte siz, Özbeklerin ülkelerinde pamuk üretiminin ne halde olduğunu size sorduklarını anlatıyorsunuz. Oysa ki şimdi pamuk, Özbekistan için belli başlı üretim maddesi değildir. Pamuk yalnızca Özbek Cumhuriyeti'nin tarımı için önemini korumaktadır. şimdi Özbekistan'ın büyük bir sanayisi var. Savaş sırasında oraya birçok fabrika ve zavot gönderildi. Kömür ocakları açıldı, yeni hidroelektrik santralleri çalışmaktadır ve artık Özbekistan yalnız üzümü ve pamuğu ile ünlüdür diyemeyiz. Hayır, diyemeyiz. şimdi Özbekistan ağır sanayiye sahip bir cumhuriyettir. Eskiden orada hemen hemen işçi sınıfı yoktu, oysa ki şimdi Özbekistan'da işçiler yüz binleri bulmaktadır.

Savaş bütün uluslarımızdan hem maddi bakımdan, hem de insan bakımından büyük fedakârlıklar istemektedir. Diğer yandan bütün halklarımız da direnç artmakta, vatandaşlık duyguları gelişmekte, ufuklar genişlemekte, halklar bir baş daha yükselmekte ve denebilir ki, uluslararası sahneye çıkmaktadırlar. Gerçekten Almanları yendikten sonra evlerinize nasıl döneceğnizi bir düşünün. Siz, evlerinize yeni insan, diyebilirim ki, dünya çapında namlı insan, dünya tarihinin yaratılmasına doğrudan doğruya katıldıklarını algılayan insanlar olarak döneceksiniz.

Burada konuşan ajitatörler, her ulusa karşı özel biçimde davranılması gerektiğini doğru olarak belittiler. Çünkü her ulustan insanlar çeşitli koşullar altında yaşamışlardır ve yaşamaktadırlar. Bu ise bizzat halkta izler bırakmaktadır. Örneğin Kafkasya ve Kafkas ardı halkları silaha karşı büyük bir saygı duymaktadırlar ve onlar için törenle silah verme işinin büyük bir önemi vardır. Özbekler arasında yaşlılara büyük bir saygı gösterilmektedir. Ajitatör, çalışmalarında şu ya da bu halkın ulusal gelenek, alışkanlık ve yaşayışlarını her zaman hesaba katmalıdır.

Bununla birlikte ben, aynı zamanda bütün halklarımıza karşı genel bir davranış biçiminin varolduğu kanısındayım. Biliyorsunuz ki, ajitatörün iyi savaşı ve olaylara yön veren savaşçılara özel biçimde söyleyeceği pek birşeyi yoktur. Fakat kötü savaşı ya da korkaklık gösteren savaşçıya -Gürcü mü, Kazak mı, Özbek mi- ajitatör örneğin, şöyle diyebilir: "Yoksa bütün uluslar aslanlar gibi savaşırken sen savaşımıza katılmak istemiyor musun? Yoksa biz savaşın dışında mı kalmalıyız? Yoksa sen, yalnız senin yüzünden bütün halkımızın korkak insanlardan oluştuğunun sanılmasını mı istiyorsun? Bir düşün, cumhuriyetimizin insanlarını dövüşmeyen, savaşmaya ve kendilerini savunmaya yeteneği olmayan insanların ülkesi olarak mı saymaları iyi olur? Ondan sonra biz diğer halkların yüzüne nasıl bakabiliriz? Biz nasıl ilerleyebiliriz ve kültürümüzü nasıl geliştirebiliriz? Yoksa sen savaşta tek başına mısın? Şimdi herkes savaşıyor. Ne o, sen savaşmak istemiyor musun? Bizi köleleştirmelerini mi istiyorsun? Rica ederim, bağışla ama biz buna izin veremeyeceğiz. Eve korkak ya da hain damgasıyla dönmektense savaşta ölmek daha iyidir. Şimdi savaş, herhangi bir şehir ya da toprak parçası uğrunda, Almanların herhangi bir sınır boyu kasabacığını istemelerinden ve bizim vermememizden dolayı yürütülüyor. Almanlar ele geçirdikleri topraklardan birçok Sovyet insanını toplama kamplarına götürdüler. Bu insanların büyük bir kısmı açlıktan ve ağır işler yüzünden öldüler. İşte biz, bütün bunlara karşı savaşıyoruz. Artık savaşın batıda herhangi bir yerde yürütüldüğü ve bizi ilgilendirmediği söylenemez."

Bir insana ana diliyle açıklamalarda bulundun mu daha rahat konuşabilirsin. Çünkü o herşeyi gerektiği gibi, anlayabilecektir. Özbek Özbeklerle, Kazak Kazaklarla kendini daha rahat hisseder. Ve eğer savaşçılar size: "Sen bizimle ne diye böyle konuşuyor ve bize niçin çıkışıyorsun?" derlerse, o zaman siz şöyle cevap verebilirsiniz: "Ben de Özbekim (ya da Kazakım), ben halkımı sizden daha az sevmiyorum. Bu nedenle böyle konuşuyorum."

Herkes, bu arada Ruslar da kendi uluslarıyla gururlanırlar, ayrıca gururlanmamaları da doğru değildir; öyle ya, halkının evladı değil mi? Bu durumun çok büyük bir önemi vardır

ve ajitasyon içinde her zaman göz önünde bulundurulması gerekir. İnsanlarımızda Sovyet vatanseverliği ve ulusal gurur duygularını eğitin, her savaşıya halkın kahramanlık geleneklerini, güzel destanlarını, edebiyatlarını hatırlatın. Yüce insanlarından, liderlerinden ve ordu komutanlarından, halk kitlelerinin kurtuluşu uğrunda savaşımlarından söz edin. Fakat yalnızca bu kadarı azdır. İnsanlarımızın ulusal gururları ve vatanseverlikleri savaş davasında yerini bulmalıdır. Her halkın kendi ulusal kahramanları vardır. Varsın bunların sayısı artsın. Savaş kaynayıp duruyor. Savaş, bilindiği gibi kahramanlar doğurur. Çalışmalarınızla cesur ve mert askerler yaratın; Rus olmayan ulusların savaşımları arasından Kızılordu'nun çavuş ve subay karışımı için kadrolar yetişmesine yardım edin.

SSCB halkları Rus halkını daha büyük ağabeyleri saymaktadırlar ve saymakta tümüyle haklıdırlar. Siz, Rus halkının kahraman geçmişini, onun ulusal kahramanlarını ve yüce insanlarını daha iyi bilmelisiniz ve Rus olmayan uluslardan olan savaşımlara onlardan söz etmelisiniz. Bu, ülkemizdeki bütün halkları daha sıkı biçimde birbirine bağlayacak, onların dostluğunu sağlamlaştıracaktır.

Halklar arasındaki dostluk yalnız geçmişe ilişkin kanıtlar ve olaylara dayanarak sağlamlaşmamalıdır. Cephe çeşitli uluslardan gelme erler arasında olumlu bir çok savaş arkadaşlığına raslayabilirsiniz. Bu örneklerin propagandasını yapın, onları herkese duyurun. Siz ajitatörler bu konuda çok şeyler yapabilirsiniz.

Şimdi savaş bizim için daha uygun bir dönüm noktasına ulaşmıştır. Bu, bizim bütün uluslara mensup savaşımlarımızın hizmeti sonucudur. Kahramanlıkta yarış eden bütün halklarımız, düşmanla fedakârca ve yiğitçe savaşmaktadırlar.

Kızılordumuz, bağrında bütün halkların sağlam ve sarsılmaz bir dostluk içinde yaşadıkları tek parça bir savaşımlı ailedir. Halklar arasındaki dostluk ise, Stalin yoldaşın dediği gibi, bolşevik ulusal siyasetin bize verdiği en değerli şeydir. Bu dostluk, faşist Alman istilacıları üzerindeki zaferimizin gerçek güvencesidir.

Kitlesel Parti Çalışmaları Üzerine, s.27-31, Gospolitizdat, 1943

BÖLÜM XVI

"ANTİFAŞİST SAVAŞLARDA KOMSOMOL"

Kitabına Giriş Makalesi

Faşizmin suçu yüzünden ülkemizin insanları -yalnızca ülkemizin insanları da değil- ağır günler yaşamaktadırlar. Alman faşistleri dünya tarihinin tek yaratacısının kendileri olduğunu sanarak, onu geriye doğru keyiflerince hareket ettirebileceklerini umdular. Yirminci yüzyılın barbarlarına karşı, insanlığın ileriye doğru gelişmesini savunmak görevi ülkemizin, halkımızın omuzlarına düşmektedir.

Devlet Savunma Komitesi Başkanı Stalin, 3 Temmuz 1941'de radyo aracılığıyla Sovyet halkına, orduya ve donanmaya seslenerek şöyle dedi: "Ülkemiz, bize kabul ettirilen savaş dolayısıyla en kötü ve en hileci düşman olan Alman faşizmiyle ölüm-kalım savaşına girmiştir. Askerlerimiz, tepeden tırnağa silahlı düşmanla kahramanca çarpışmaktadır. Kızılordu ve Kızıldonanma birçok güçlükleri yenerek, her karış Sovyet toprağı için fedekârca çarpışmaktadır. Savaşa binlerce tank ve uçakla donanmış Kızılordu güçleri katılmaktadır. Kızılordu savaşçılarının yiğitliği eşsizdir. Düşmana karşı dayanıklılığımız daha da güçlenmektedir. Kızılordu'yla birlikte vatanın savunması için bütün Sovyet halkı ayaklandı."

Doğaldır ki, vatanın savunmasında en önemli görev gençliğe düşmektedir. Çünkü ordu kadrosu genellikle gençlerden oluşmuştur. Gençlik, Komsomol, vatandaşların en dinamik bölümü olarak ordu saflarını doldurmakta, partizan müfrezelerine katılmaktadır.

Partizan savaşı biçimi, bize topyekûn savaş dedikleri şeyi bütün yıkıntılarıyla, anlatılmaz yönleriyle ve ülkemizin sivil

vatandaşlarına karşı keyfi namussuzlukları ve rezaletleriyle kabul ettiren Alman faşizmine karşı yürütülen anavatan savaşının aslından ileri gelmektedir:

"Öyle ki, söz konusu olan şey, Sovyet devletinin ölüm kalımı, SSCB halklarının ölüm kalımı sorunudur. Yani, Sovyetler Birliği halkları özgür mü kalmalı, yoksa köle mi olmalı?" (Stalin)

1870 yılındaki Fransız-Alman savaşı dolayısıyla yazdığı makalelerden birinde Engels şöyle diyor:

"Halkın enerjik biçimde partizan savaşı yürüttüğü her yerde düşman, eski kan ve ateş ölçülerine göre davranamayacağını çabuk anlamıştır." ³¹

Engels kapitalizmin özündeki haydutluğu iyi anlamış fakat, Alman faşistlerinin göstereceği barbarlığın bu dereceye varacağını anlayamamıştır. Onlar demire ve ateşe dağlar kadar miskinlik de eklemişlerdir. Çok ilginçtir ki, ne kadar fazla dayak yerlerse davranışları da o oranda iğrençleşmektedir.

Savaş, insanlığın tarihsel gelişiminin karşıtı bir yönde gidiş göstermektedir. Molekül değişmelerinin yavaşladığı birikme dönemleri uluslararası bunamlımlara yol açmaktadır.

Şimdiki savaş, tarihimizde bir dönüm noktasıdır. Bu savaş dikkatle incelenecektir. Onun, gençliğimizin kültürel ve vatanserverlik duygularının gelişmesine büyük etkisi olacaktır. Halk, onun hakkında efsaneler yaratacak, savaşçıların kahramanlıklarını şarkılarında yansıtacaktır. Tiyatro yazarları bu dönemde eserleri için zengin bir hazine bulacaklardır. Bütün bunlar gelecekte bizim kuşağın davası olacaktır. Bugün halkımız ve özellikle gençlik-Komsomol, geçmişte eşi olmayan insafsız ve kanlı yaşam dramını yaşamaktadır.

Sovyet gençliğinin ve bütün Kosmosol'un ayrı ayrı her Komsomolcunun vicdanında şu sorun ortaya çıkmaktadır: Vatanımız tehlikede, barbarlar toprağımızı çiğniyorlar, onu horluyorlar. Her sevdiğimiz şeyi ruhumuzdan söküp atmayı ve bizi iş hayvanı, yani köle haline getirmeyi istiyorlar.

³¹ Engels, *Bütün Eserler*, C.XIII 2.Bölüm s.174

Kendimizi esirgememek ve özgürlüğümüz uğrunda savaşmak ya da ses çıkarmadan boyun eğmek. İşte sorun ortaya böyle konmaktadır. Halkımız, öncelikle gençlik-Komsomol baş kaldırmıştır; Alman faşistlerine karşı kinle dolmuş bir halde kesinlikle dövüşmeye, kalım içim değil ölüm için dövüşmeye, düşmanın tümüyle yok olmasına kadar dövüşmeye karar vermiştir. Gerçekten de anavatan savaşında Komsomol'un katılmadığı, ilk sıralarda çarpışmadığı savaş, kullanmadığı silah yoktur.

Komsomolumuz oldukça genç bir örgüttür. Fakat onun ilk kadroları Sovyet iktidarının savunulması uğrundaki savaşta çelikleştiler. Bütün bunlar Komsomol'a proleter devletin savunulmasında olumlu, ilkeli dayanıklılık ve kararlılık gelenekleri biriktirme olanağı sağladı.

Şimdi tehlike dış düşmandan geldi. Faşizmle savaş gitgide ürkütücü bir hal almaktadır; Komsomol bu savaşa bir bütün olarak katılmaktadır. Komsomolcuların savaşlarda gösterdiği kahramanlığın da kitlesel bir yapısı vardır. Komsomolcuların mertlik ve yiğitlik belirtilerinin göze çarpmadığı askeri birlik bulmak olasılığı azdır. Bu ise Komsomol çevrelerindeki şanlı savaşçılık geleneklerini sağlamlaştırmakta, Komsomolcunun savaşdaki mertliğini ve fedakârlığını geleneksel ve zorunlu hale getirmektedir. Şanlı savaş geleneklerinin gelişmesinin ve sağlamlaşmasının temeli bundan oluşmaktadır.

Söz konusu kitap, davranışlarının doğruluğunu tam anlamıyla algılayarak insanın ancak hayal edebileceği bütün ıstıraplara katlanan ve faşizmin bozguna uğratılacağına kesinlikle inanarak : "Vatan için, halkımızın mutluluğu için ölüyoruz!" biçiminde gurur dolu bir haykırışla ölenlerin savaşdaki eylemleri, vatanlarına karşı sonsuz bağlılıkları konusunda tam olmaktan uzak olan kanıtların toplandığı kendi halinde bir eserdir.

Okuyucuların bu kitabı tamamlanmış bir estetik edebiyat eseri olarak değil de, Komsomolcularımızın anavatan cephelelerindeki olağanüstü askeri eylemlerinin yalnızca arkadaşça belirtilmesi olarak almalarını isterdim. İnsanlarımız yiğitçe ölünce, savaşçılarımız kahramanların mezarları üzerine kendi elleri ile alçak gönüllü anıtlar yapmaktadırlar. Bu anıt-

lar basittir. Onların üzerine yazılanlar da basittir. Fakat acaba bir sanatçı, savaşçılarımızın kutsal ölümle hayatı sona eren yiğitlerin mezarlarını yaparken gösterdikleri sevgiyi gösterebilir mi? Halk bu anıtları saklayacaktır. Bunlar, halkın kendi yiğitlerinin bir hatırası olarak sevgiyle kuşatılacaktır. Gençlik buraya gelecek, özgür Sovyet halkının ve onun gençliğinin, Komsomol'unun zafer şarkılarını çınlatacaktır.

Kitabın yazarları, bu hareretli zamanda, kahramanlarımızın şimdilik basit, henüz sanat bakımından tümüyle şekillenmemiş anıtlarını dikmektedirler. Şimdilik onlar daha fazlasını da yapamazlar. Onların savaşçı olarak vatani kurtaran kıtalarımızla birlikte ileri gitmeleri gerekir. Askerlerimizle birlikte onlar da haklı olarak, erkek ve kadın kahramanlarımız için şimdilik en güzel anıtın düşman cesetlerinden oluşmuş yığınların oluşturacağı kanısındadırlar.

Bizim için Şura Çekalin, Liza Çaykina, partizanlar arasında Tanya diye bilinen Zoya Kosmodemanskaya yalnızca kahraman değildirler. Onlar yaşayan anaların evlatları, yararlı kardeş, kızkardeşlerin kardeşidirler. Komsomol çevresi onları tanıyor; onlar bizim yakınımız, akrabamızdır. Müthiş savaş alevleri içinde kahramanca ölümleri, bizde düşmandan öğ alma duygusunu uyandırmaktadır.

Kitabın geniş vatandaş kitleleri ve özellikle gençlik, erkek ve kız Komsomolcular arasında büyük ölçüde yayılmasını diliyorum. Okuyucular kitabın öykülerindeki canlı kahramanların yüzlerinde yeni Sovyet insanının yüzünü göreceklerdir. Onlar Komsomolumuzun, Sovyet halkının mutluluğunu, partimizin ideallerini herşeyden üstün tutan insanlar konusunda ne denli zengin olduğunu göreceklerdir.

Gençliğimiz-Komsomol, bu halkın mutluluğu için, Lenin ve Stalin partisi uğrunda kanını damla damla akıtmaktadır. Düşmanın hak ettiği cezaya uğrayacağından ve bizim zaferi elde edeceğimizden artık kim kuşku duyabilir?

"Antifaşist Savaşlarda Komsomol" kitabının anlamı budur.

Gençlik Üzerine

"Genç Muhafız" 1944

BÖLÜM XVII

BOLŞEVİK PARTİSİNİN SAVAŞÇI YARDIMCISI VLKSM'NİN 25. YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA

29 Ekim 1943

Komsomol ve onunla birlikte bütün Sovyet gençliği VLKMS'nin kuruluşunun yirmibeşinci yıldönümünü kutlamaktadırlar. Gençlik Birliği onurlu bir yol almıştır. Komsomolumuzun ardında vatana karşı büyük tarihsel hizmetler vardır. Sovyet iktidarı uğrundaki savaşlarda doğan Komsomol, partinin çağrısı üzerine daha yaşlı kuşaklarla omuz omuza, genç Sovyet cumhuriyetinin savunulması için Beyazorduculara ve müdahalecilere karşı savaşmıştır.

Gençlik Birliği yirmibeş yılda iyi bir sınavdan geçti. Komsomol örgütleri büroksari, ekonomi, kültür ve eğitimin bütün alanlarında sürekli bir otorite kazandı. Komsomolcular gençlik enerjisinin, ateşinin, özverisinin gerekli olduğu her yerde ilk planda hazır bulundular. Stalin yoldaş şu sözleri dayanak-sız söylememiştir:

"Komsomol her zaman savaşçılarımızın ilk saflarında yer almıştır. Onun, devrim hayatımızın eylemlerinin dışında kaldığı herhangi bir olay bilmiyorum." ³²

Lenin ve Stalin her işte temelin, asıl halkayı bulma ve onu yakalayarak bütün zinciri çekme becerisinde olduğunu öğretmektedirler. Komsomolumuz da bunu parti ile birlikte öğreniyor, partinin yönetimi altında Sovyet Sosyalist devletinin kurulmasında ve sağlamlaşmasında çok önemli görevleri başarıyordu. Komsomol ve gençliğin halk savaşından sonra sanayinin kalkındırılmasında, ondan sonra da ülkenin ve özellikle Ural'ın sanayileştirilmesinde oynadığı çok büyük rolü hatırlamak yeterlidir.

³² Lenin ve Stalin, *Gençlik Üzerine*, s.298

Yüzbinlerce Komsomolcu ve Komsomol'da örgütlenmemiş genç, Magnitogorsk metalurji fabrikalarının yapımında maden ocaklarının ve elektrik santrallerinin kuruluşunda fedkârca çalışmışlardır. Stalingrad ve Harkof traktör zavotları, Dneppropetrovsk su ve elektrik santrali onların elleriyle kurulmuştur. Ve sanki sonraki kuşaklara hatıra kalsın diye Komsomolcular, uzak ıssız yerlerde, ayak basmamış ormanlar içinde, muhteşem Amur ırmağının kıyısında kendi adlarıyla bağlanan Komsomolsk şehrini kurdular ki; şimdi bu şehir Uzakdoğuda önemli bir sanayi merkezi olmuştur ve önemi her geçen günde artmaktadır.

Komsomol'un köy ekonomisinin kolektifleştirilmesindeki hizmeti de daha az değildir. Komsomol köyde parti çizgisinin sadık sözcüsü, onun kolhoz düzenin yaratılması ve sağlamlaştırılması savaşında yardımcısı olmuştur.

Stalin yoldaşın Komsomolculara ısrarla, sabırla, dişlerini sıkarak çalışmalarına, bilimi benimsemelerine, bilginin bütün alanlarında Bolşevik uzman ve yeni kadrolar olarak çelikleşmelerine ilişkin çağrısı uygun bir temel bulmuştur. Yüzbinlerce Komsomolcu ve genç çok çalıştı, bilgiler edindi ve savaşın başladığı sıralarda ülkemiz önemli sayıda uzman kadroya sahip oldu. Bu, hemen hemen büyük sosyalist kuruculuk görevinin zaferle sonuçlanmasıydı ve bu bize savaşın güç koşulları içinde tank yapımı vb. gibi sanayi dallarını ileri düzeyde geliştirme imkânı sağladı. Şimdi her Kızılordu'lu günlük savaş deneyiyle Stalin yoldaşın, Komsomolcuların bilimi benimsemelerine ilişkin çözümlemesinin en büyük yarar sağladığına açık bir biçimde inanabilir.

Komsomol'un ülke savunmasını güçlendirmekteki rolü önemlidir. Komsomol'un deniz savaş ve hava savaş filoları üzerindeki şefliği, onun tarihinin önemli sayfalarından biridir. En iyi Komsomolcular'dan binlercesi Donanmaya, Deniz Hrap okullarına girdiler ve bu savaşın başlagıcında deniz filomuz büyük bir güç olarak yükseldi. Bütün dünya Odessa'yı, Sivastopol'u, Leningrad'ı savunan kahraman denizcilere hayran oldu. Halkımız onların kahramanlıklarını sonsuza dek hatırlayacaktır.

Biz Hava Harp filosunu da tam anlamıyla yeniden yarat-

tık. Komsomol burada da daha az rol oynamadı. Hattâ Deniz Harp filosuna oranla daha büyük bir görev başardı. Halkın ve özellikle Komsomol'un çabaları bugünkü savaşta zengin meyveler verdi. Komsomol'un eğittiği, iki kez Sovyetler Birliği kahramanı olan Aleksandır Molodçiy'in, Boris Sofronof'un, Dimitri Glinka'nın, Vasili Zaytsef'in, Mihail Bondarenko'nun, Vasili Efremof'un, Sovyetler Birliği kahramanı olan Nikolay Gastelo'nun, Viktor Talalinin'in, Petır Haritonof'un, Stepan Zdorovtsef'in, Mihail Jukof'un ve diğer birçoklarının adları gelecekte havacı kuşaklara vatana fedakârlıkla hizmetin ve havacılıkta büyük ustalığın örnekleri olarak hizmet edecektir.

İşte böylece yirmibeş yıl boyunca Beyazorducularla, müdahalecilerle savaşa atılan Komsomol, sanayii fedakârlıkla kalkındırıyor ve geliştiriyor. Köyde kolhoz düzenini koruyor. Üniversitelerde, enstitülerde, zavot laboratuvarlarında ve tarım deney tarlalarında bilimi başarıyla uyguluyor; aynı zamanda devletin savunma gücünü arttırıyor. Yaratıcı çalışma tam hızla ilerliyor. Komsomol'un ve gençliğin önünde barışçı emek ve bilimsel yaratıcılık için sınırsız olanaklar açılmıştır.

*

Hitlerci Almanya'nın bize kabul ettirdiği savaş, Sovyet insanların yaratıcı çalışmalarını durdurdu. Komsomol ve bütün gençliğimiz için çetin günler başladı. Vatanın korunması, SSCB'nin bütün halklarının ortak çabalarıyla hemen hemen çeyrek yüzyılda elde edilen bütün başarıların savunulması gerekiyordu.

Savaş halk için, onun devlet düzeni, siyaseti ve yönetimi için çetin bir sınavdır. Aslında bu düşünce her türlü toplumsal örgüte, ayrıca Komsomol'a da uygulanabilir. Savaştan önce genellikle pek çok Sovyet insanı arasında olduğu gibi, Komsomol arasında da, sürekli genişleyen sosyalist kuruculuğun, ekonomik ve kültürel başarıların etkisiyle barışçı eğilimler egemendi. Savaş bütün bunları kesin biçimde durdurdu ve Komsomol'un önüne, ona bağlı yeni görevler koydu. Kuşkusuz ki, özellikle Komsomol'un milyonlarca üyeli bir örgüt

olduğu göz önüne alındığında, barış zamanı ruh halinin yenilmesi kolay şey değildir. Fakat Komsomol'un bu görevle kıvanç ve onur verici bir biçimde başa çıktığı söylenebilir.

"Herşey savaşa" sloganı basit, anlaşılır bir slogandı ve Komsomol ile gençlik tarafından heyecanla benimsendi. Fakat bundan başka, gençliğin enerjisini pratik faaliyetin çeşitli yollarına aracısız bir biçimde örgüt tarafından yönetilmesi gerekiyordu. Bu yoldaki güçlükler çok büyüktü. Bunlar şimdi de vardır.

Gençlik henüz yaşamaya başlamaktadır. Savaş ise insandan herşeyi, bu arada hayatını da istemektedir. Milyonların bu zorunluluğu anlamaları için savaşın bize zorla kabul ettirildiğini, kaçınılmaz bir şey olduğunu, ona katılmanın kutsal ve haklı bir dava olduğunu iyice benimsemek gerekti. Bu konuda Komsomol örgütü pekçok şeyler yapmıştır ve yapmaktadır.

Kuşkusuz ki, her Sovyet örgütünün ve her Sovyet vatandaşının olduğu gibi Komsomol'un da önüne çok önemli bir sorun çıkmaktadır: Vatanın savunulması için güçlerini nereden ve en iyi biçimde nasıl uygulamalıdır. Binlerce Komsomolcu, genç erkek ve hattâ genç kız, Komsomol'un en güzel geleneklerine bağlılık göstererek gönüllü olarak görevli birliğin saflarına gittiler, işgal edilmiş bölgelerdeki partizan birliklerine girdiler. Ve Komsomolcular için karakteristik olan bu cepheye gitme işi hâlâ sürmektedir.

Güçlükler ve tehlikeler gençliği ürkütmez, tersine, çeker. Kahramanlık öyküleri yaratmaya çağırır. Sovyet gençliğimiz anayurt savaşı cehelerinde kahramanca halkının, Sovyet devletinin onurunu, özgürlüğünü ve bağımsızlığını savunma konusundaki sarsılmaz iradesini de gösteriyor.

Savaşlar insanlara karşı kıyıcı ve acımasızdır. Bu savaş, alçak Alman faşistleri tarafından yaratılan çok acımasız biçimlere yöneldi. İşgal edilmiş bölgelerde insanlara, onların kutsal inançlarına, ahlâklarına karşı işlenen duyulmamış aşağılamalar, yaşlıları ve çocukları öldürmeler, yaralı ve hastalara işkence yapma, anaları çocuklarından ayırarak Alman kamplarına yollama, dayak atma, kurşuna dizme ve darağaç-

ları; bütün bunlar Alman karargâhlarında, Alman silahlarının zaferi için tasarlanmış eylemlerdir. Alman faşistleri bu terör aracılığıyla halkımızın moralini bozacaklarına ve onu boyun eğmiş bir köle sürüsü haline getireceklerine inanmışlardır.

İnsana karşı ilgili ve onun onuruna karşı saygılı olarak eğitilen Sovyet insanı, ordusu ve özellikle gençliği, bu faşist Alman savaş taktiğini birden bire kavrayamadılar.

Stalin yoldaş Alman emperyalizminin canavar niteliğini açıkladı. Ülkemiz için varolan ölüm tehlikesini gösterdi ve Sovyet halkını Alman soyguncularına karşı kinle dolup taşmaya, Sovyet topraklarına sokulan bütün faşist istilâcıları yoke-meye çağırdı. Komsomolcular ve gençlik, önderin sözlerini derinden benimseyerek, tek vücut halinde vatani savunmak için ayaklandılar ve Alman işgalcilerini bütün gençlik enerjileri ve sarsılmaz yiğitlikleri ile yok etmeye başladılar.

Çağdaş savaşlar, savaşçıdan çok büyük bir manevi güç istemektedir. Fakat bu savaş aynı zamanda, silaha egemen olma becerikliliğini, ondan düşmanla savaşta en etkin biçimde yararlanma ustalığını istemektedir; deneyli savaşçının ölçülü davranışıyla kaynaşmış, sarsılmaz bir yiğitlik ve sonuç olarak bedensel dayanıklılık ve beceri gerekmektedir. Ve biz, Alman çapulcularıyla yapılan bu korkunç savaşta savaşçılarımızın nasıl yaratıldıklarını görmekteyiz. Piyadeler, havacılar, tankçılar, topçular, süvariler, mayıncılar, denizciler, desantçılar³³ istihkâmcılar. Komsomol, Sovyetler Birliği kahramanları arasında Komsomol'un eğittiği beşyüzden fazla gencin bulunması ve çevresinden onbinlerce kişinin nişan ve madalyalarla ödüllendirilmesiyle haklı olarak gururlanabilir.

Gençlerin cephedeki kahramanlıklarının kitlesel bir yapı gösterdiği cesaretle söylenebilir. Bir kişinin kahramanca davranışı onlarca ve yüzlerce yeni kahraman doğurmaktadır. İvan Smolakof, Ludmila Pavliçenko, Nataliya Kovşova, Dimitri Ostapenko, Mariya Polivanova, Kurban Durda, İvan Sivkof, Odessa Tirikotaj fabrikasından işçi, mitralyözcü Nina Onipova ve diğer bir çok Komsomolcunun adları kahramanlık simgesi haline gelmiştir. Binlerce savaşçı da onlar gibi ol-

³³ *Desant* - Denizden karaya çıkarma ya da havadan paraşütle inme.

mak emelini gütmektedir. Komsomol'dan havacı Gastelo'nun, piyade Matrosof'un, Pantilofu muhafız Musabek Sengirbaef'in ve diğerklerinin eşsiz kahramanlıklarını tekrarlayan kahramanlar o kadar çok ki...

Şimdi karşımızda Dniepr'i zorlayan yeni bir kahraman grubu durmaktadır ki, bunların önemli bir bölümü Komso-molcudur. Dniepr'in zorlanması Sovyet halkının yüce ana-yurt savaşının tarihinde yeni bir parlak sayfa açacaktır.

Komsomolcular partizan hareketine de geniş ölçüde katılmaktadırlar. Alman komutanlığı bu hareketi terörle boğacağına inanıyordu. Fakat düşman hareketi ne derece azıyorsa, partizan hareketi de o derece daha güçlü olarak artıyordu. Şimdi ise faşist istilacılar zaman zaman sızlanmak zorunda kalıyorlar: "Ruslar savaş kurallarına göre savaşmıyorlar." Evet, partizan hareketi şehir ve köylerimizin yıkıntı haline getirilmesi, yağmalara ve namussuzluklara, Sovyet insanının horlanmasına, savunmasız kadınların, yaşlıların ve çocukların öldürölmesi, ve işkenceye uğratılmasına karşın halkın intikamıdır. Almanlar soyguncuları ne kadar sızlanırlarsa sızlansınlar, "rüzgar ettikleri için fırtına biçeceklerdir".

Çağdaş savaşta partizan savaşına değerk biçmek güçtür. Yalnız bir tek şey söylenebilir: Bunun ölçüsü bütün tahminleri aşmıştır. Sovyet partizanlarının faaliyeti sonucunda Almanlar yüzbinlerce asker ve subay yetirmişlerdir. Binlerce lokomotif, onbinlerce canlı kuvvet ve teknik araç yüklü vagon havaya uçmuştur. Telefon, telgraf bağlarının partizanlar tarafından harab edilmesi, dayanak noktalarının, komutanlıklarının ortadan kaldırılması, bütün bunlar Almanların cephe gerisi hizmetini kararsız hale getirmekte, Alman ordusunun savaş bağlarını bozmaktadır. En önemlisi ise, partizanlar eylemleri ile halkı düşmana karşı direnmeye yöneltmekte, insanlara faşist istilâcıların kaçınılmaz bir biçimde yok olmasına ilişkin güven vermektedirler.

Partizanlar büyük sonuçlar elde ettiler. Fakat onların savaşlarındaki güçlükler de çok büyüktür. Onların başları üzerinde her dakika tehlike çanları çalmaktadır. Partizan savaşı insandan, yaşam koşullarında olduğu gibi, savaş hayatında da

çetin isteklerde bulunmaktadır. Bu çetin savaş koşullarında partizan Komsomolcular yalnızca onurlu bir biçimde göğüs germekle kalmadılar, aynı zamanda vatanın Alman soyguncularından, zorbalardan ve katillerden kurtarılmasında yorulmaz ve korku bilmez savaşçı olarak şan kazandılar.

Binlerce Komsomolcu, yerli halkı işgalcilerle savaşmaya örgütlemekle Alman cephe gerisinin ağır koşulları altında illegal olarak fedekârlıkla çalışmakta, hayatları pahasına gençlik toplantıları düzenlemektedirler. Komsomolcular konuşma, öykü, "rivayetler" yayma, bildiri, gazete ve diğer birçok yollarla halkın arasında gerçeği yaymakta, Kızılordu'nun zaferine güvenmekte, faşist propagandanın yalanlarını açıklamaktadırlar.

Vatan ve halk, düşmanın cephe gerisinde savaşan en iyi evlatlarına yüksek bir değer biçmektedirler. Sovyetler Birliği Kahramanı adını taşıyan partizanlar arasında 22 Komsomolcu bulunmaktadır. Binlerce genç partizan nişan ve madalyalarla ödüllendirilmişlerdir. Bütün Sovyet halkı, Sovyetler Birliği Kahramanı olan Komsomolcuların; Liza Çaykina, Şaşa Çekalin, Zoya Kosmodemanskaya, Antonina Petrova, Filip Strelets, Vladimir Kurilenko, Mihail Silnitski, Vladimir Rabog, İgnatıyef kardeşler ve diğer bir çoklarının adlarını bilmekte ve sevgiyle anmaktadır. Onlar, ölümsüz kahramanlar olarak partizan savaşı tarihine ve dolayısıyla yüce anayurt savaşı tarihine geçecekler, genç kuşak için vatana heyecanla hizmet etme ve ona sarsılmaz bağlılık gösterme konusunda örnek hizmet göreceklerdir.

Hitlerciler Sovyet gençliğinin sahip olduğu ve olmayı sürdürdüğü en kutsal şeye, onun özgürlüğüne, fikrine, Sovyet kültürünün büyük manevi ve maddi zenginliğine saldırdılar. Gençlik, geleceğini savunarak, düşmanla bütün gücüyle bir ölüm kalım savaşı yapmaktadır. Voroşilof ilinin Krasnodon şehrinde "Mlada Gvardiye" adlı Komsomol örgütünün yaratılması gibi akıl almaz bir olay herkesin aklındadır. Oleg Koşevoy, İvan Zumnuhof, Sergey Tülenin, Ulana Gromova, Lübov Çevtsova ile "Mlada Gvardiya" örgütünden gençlerin çoğu yiğitçe öldüler. Fakat uğrunda savaşmışlar dava, Lenin-Sta-

lin davası yaşıyor. Vatanını seven, özgürlüğünü ve bağımsızlığını seven halkın ruhunu yok edecek güç yoktur. Düşenlerin yerine onların şanlı davalarını sürdürmek için durmadan yeni yeni genç kadrolar saflara geçmektedir.

Faşist eşkiyalar, Sovyet insanı ile oynamayı, onu çamura batırmayı, ruhuna korku ve dehşet sokmayı istediler. Bunu başaramadılar. Biz çevremizde halkına, Sovyet ülkesine heyecanlı, yüksek bilinçli ve namuslu bir hizmet örneği sunanları gördük. Komsomol örgütü yöneticilerinin, gençlerin cephe ve düşmanın cephe gerisinde gösterdikleri sınırsız aşka, Komsomolcuların düşmanla çarpışmalarda Komsomol bayrağını, Lenin-Stalin partisinin bayrağını nasıl yükseklerde tuttuklarına ilişkin kanıtları özenle toplamayı ve titizlikle saklamayı kendilerine görev bilmelerini isterdim.

Komsomol'un cephe gerisinde, sanayide, tarımda ve cepheye hizmet eden diğer dallardaki önemi büyüktür. Bir çok sanayi kurumlarında, kızlar da dahil olmak üzere, gençlik çoğunluğu oluşturmaktadır. Sanayimiz de, uzman işçi hazırlayarak, aynı zamanda askeri istekleri karşılayan sanat okullarından ve FZO'lardan gelen yeni yeni işçiler tarafından sürekli olarak beslenmektedir.

Güvenle söylenebilir ki, Komsomolcular ve gençler kitle halinde, cephe için çalışmalara bütün yetenek ve güçlerini katmakta, inisiyatif ile yaratıcı yöntemler uygulamaktadırlar. Stalin yoldaşın; "Sanayimiz savaş esaslarına göre düzenlensin. Cepheye silah ve savaş malzemesi noksanlığı duyulmasıs için herşey yapılsın." çağrısı, Komsomolcular ve gençler arasında hararetli yankılar uyandırdı.

Sanayimizdeki çalışmaların etkisi hakkında hüküm vermek için, Alman sanayisinin çalışmalarıyla kıyaslamalar yapmak gerekir. Hitler Almanya'sı bütün Avrupa'yı soydu. İşgal edilen ülkelerden milyonlarca işçiyi, topraklarında köle gibi çalıştırmak için Almanya'ya götürdü. Fakat buna rağmen Alman fabrikatörleri her zaman işçi, özellikle uzman işçi noksanlığından yakınmaktadırlar. Öyleyse işçileri ne yapıyorlar? Dayanılmaz çalışma koşulları, dayak, açlık ve hastalık yüzünden Alman kurumlarındaki işçilerin ve özellikle yabancı işçi-

lerin ölüm oranı işitilmemiş ölçülere ulaşmıştır. İşgücünü yok etmede faşist Almanya, Yunan efsanelerinde adı geçen ve beslenmesi için kendisine genç erkek ve kızlar kurban edilen canavar Minotavr'a benzemektedir. Hitler, müttefiklerinden ve kölelerinden Minotavr gibi durmadan yeni yeni kurbanlar istemektedir.

Sanayimizde genç mühendisler de dahil, mühendis ve teknikerler, teknolojik gelişmeyi iyileştirmek, işçilerin emeğini hafifletmek için sürekli çalışmaktadırlar. Sonuçta, sanayimizdeki çalışmalar yüksek bir düzeye ulaşmakta, cephenin ihtiyaçlarını sayı bakımından olduğu gibi, nitelik bakımından da doyurmaktadır. Bu ise özgür, vatanseverlik ruhuna bağlı, vatanını savunan, halkın emek verimliliğinin Alman kurumlarındaki köleci emeğin verimliliğini kat kat aşan bir sonuç verdiğini göstermektedir. Buna rağmen Alman kapitalistlerinin kazançları görülmemiş derecede yüksektir. Bu durumun sürmesi onların başlıca amacıdır.

Gençliğin, özellikle kızların köy ekonomisindeki önemi büyüktür. Şimdi gençlik binlerce Kolhoz'da yönetici durumundadır. Tarımsal üretimin temposunun azalmaması için Komsomol, burada da çok şey yapmaktadır. Rekolte, bir sıra bölgede, özellikle merkez bölgelerinde, hattâ savaş sırasında bir hayli arttı. Kızlarımızın ve kadınlarımızın vatana karşı büyük hizmetleri burada kendini göstermiştir. Erkeklerin cepheye gitmesiyle traktörcülerden, kombayncılardan ve diğer işçilerden oluşan bir kadro hazırlama konusunda büyük bir çalışma gerekti. Kızlar, örneğin, traktörde, kombaynda çalışmak gibi karmaşık tarım işlerini başarıyla benimsemektedirler. Birçok kız, traktörle çalışmakla devlet planını bir hayli fazlasıyla yerine getirmektedir.

Komsomolcuların ve gençlerin cepheye ve sanayiye gerekli tarımsal ürünlerin aktarılması konusunda köyde ulaştıkları pratik başarılarla ilişkin çok sayıda örnekler verilebilir. Ben bunlardan söz etmeyeceğim. Çünkü bu konuda gazetelerde hergün yazılar çıkmakta, radyoda yayın yapılmaktadır. Yalnız bir tek şey söylenebilir: Hitlerci ahmaklar ya da dolandırıcılar (daha doğrusu hem ahmak hem de dolandırıcılar)

propagandalarında Sovyet ülkesinde açlık konusunda kehanette bulundukları zaman, bir şeyi unutuyorlar. Özgür toprakta, özgür emeğin hüküm sürdüğü, halkın ve Kolhozcuların Hitlerci şebekeyi yok etmek amacıyla yanıp tutuştuğu bir ülkede toprak, halkın ruhu gibi cömerttir ve insanları emeklerinden dolayı yüz misli ödüllendirir. Bunda, köydeki Komsomolcularımızın ve gençliğimizin hizmeti az değildir.

Komsomolcular tarafından savaş sırasında cephede, sanayi ve tarımda başarılan büyük işlerden söz ederken ben, Komsomol'un yapılmasında çok önemli bir katkısı olacağına inandığım bir görevine işaret etmek istiyorum. Bu, Komsomol'un ve gençliğin yıkılan şehir ve köylerin kalkındırılması, Alman işgalinden zarar görmüş kişilere yardımın örgütlenmesi işine katılması sorunudur.

Şu anda Stalingrad'ın kalkındırılması konusundaki çalışmalar alevlenmiş bulunmaktadır. Her Sovyet insanı bu adı gururla anmakta ve bu davaya şu ya da bu biçimde katkıyı bir vatandaşlık borcu saymaktadır. Komsomol'un Stalingrad'taki "Cercinski" traktör zavodunu, "Kızıl Ekim" metalurji zavodunu ve 264 nolu zavodu kalkındırma işinin şefliğini üzerine almasına ilişkin olumlu girişimi, Sovyetler Birliği gençliği arasında geniş yankılar uyandırdı ve ben bu girişimin bütün kurtarılmış bölgelerde benimseneceğine inanıyorum.

Sovyet halkı gençliğine gurur ve sevgiyle bakmaktadır. Savaş, genç Sovyet insanının hayatına bir kasırga gibi girdi; onu, vatanını, geleceğini göğsü ile savunmak, çetin sınavlara karşı koymak gibi korkunç zorunluluklarla karşı karşıya bıraktı. Ve işte, iki yıldan fazla bir zamandır gençliğimiz, babaları ve ağabeyleri ile birlikte, düşmanla yapılan korkunç savaşta halkının özgürlüğünü ve mutluluğunu kahramanca ve fedakârca savunmaktadır. Savaş, Sovyet gençliğinin, onun öncü birliği Komsomol'un manevi ve bedensel niteliklerinin çetin bir sınavı halini aldı. Komsomolumuz ve gençliğimiz bu sınavı başarıyla yürütmektedir. Gençliğimiz cephede olduğu gibi, cephe gerisinde de en kötü düşmana karşı zafer saatini yaklaştırmak için bütün güç ve becerikliliğini, yorulmak bilmez emek ve tam bir bilinçle vatana adamaktadır.

Yabancı ülkelerde bir çok insan, özellikle savaşın başlangıcında Sovyet insanının bu derece yurtsever kahramanlıklarının, Kızılordu'nun çetinliğinin bir açıklamasını arıyordu. Bizim açımızdan Sovyet insanının yurtseverliğinin kaynağı açıktır. Bu, vatana karşı, kendi halkına karşı, kendi kültürüne ve yaşayışına karşı duyulan sevgidir. Sovyetler Birliği, salt Sovyet halklarının yüce ailesinde herkesin eşit haklı olması, hepsinin birbirine karşı saygı, karşılıklı güven ve dostlukla dolu olması nedeniyle güçlü ve sarsılmazdır.

Gençliğimizin yüksek yurtseverliğinin ve eşsiz kahramanlığının kesin nedenlerinden biri, Komsomol'un Komünist Partisi ile olan kopmaz bağıdır. Parti, Komsomol'a genel ortak dava adına öyküler yaratmanın ilhamını veriyor. Partimizin tarihi, onun halkın idealleri uğrunda savaşıları, gençliğin anayurt savaşındaki kahramanca tutumu için tükénmez bir kaynak hizmetini görmüş ve görmektedir. Partimizin öne sürdüğü amaçlar muhteşemdir. Partimiz bu amaçlar uğrunda savaşmıştır ve savaşmaktadır.

Onunla birlikte ve onun yöneticiliği altında Komsomol da bütün Sovyet gençliğini peşinden sürükleyerek fedekârlıkla savaşmaktadır.

Leninist, Stalinist Komsomol'u yirmibeşinci yıldönümü dolayısıyla yürekten kutlar, ona yeni zaferler ve şan dilerim.

"Pravda" 29 Ekim 1943

BÖLÜM XVIII

PROPAGANDA VE AJİTASYON ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

Moskova Kenti Parti Örgütü Sekreterlerinin Toplantısında

Verilen Söylev

12 Ocak 1944

Yoldaşlar!

Biz altı konuşmacının söylevini dinledik ve o kanıdayım ki onlar, aşağı yukarı burada toplanmış olan bütün parti sekreterlerinin konuşabilecekleri gibi konuştular.

Bizim ilk parti örgütlerimizdeki sekreterlerin karakteristik nitelikleri nedir? Bu, onların pratik olmalarıdır. Konuşan bütün yoldaşların sorunları pratik olarak ortaya koyduklarını farketmişsinizdir. Bu kötü bir nitelik değildir. Bolşevizm hiçbir zaman sorunların pratik yanını gözden kaçırmaz. Eylem adamı olmak, işçinin olumlu niteliğidir. Fakat bunun yanı sıra, bana öyle geliyor ki, sekreterler için yalnızca pratik yanlar üzerinde durmaları yeterli değildir. Onların bazı genellemeleri de yapmaları gerekir. Genelleme yapmayı da öğrenmelidirler.

Sayma, hesap verme gibi şeyler zorunlu işler olmalarına rağmen yine de işin yalnızca bir bölümünü oluşturur. Komünistler zaten, pratik sorunları ve pratik görevleri genelleştirmeleri ve onları bir bütünde birleştirmeleriyle farklılık arzedirler. Ve işte, eğer sizin pratiğinizi gözden geçirir ve genelleştirmeyi denersek; bana öyle geliyor ki, parti çalışmalarını ve toplumsal çalışmalarını, üretim çalışmalarından ayırmaktasınız. Siz, üretimde iyi bir işçi, inançlı bir komünist olan insanın toplantılarda söz almadıkça, ajitasyon yapmadıkça toplumsal işlerle ilgilenmediğini sanırsınız.

Toplumsal işleri üretim faaliyetlerinden, devlet işlerinden ayıran böyle bir anlayış bana, (bizzat bana) üretime ilişkin görevlere, devletimizin karakterine cevap vermiyormuş

gibi geliyor. Belki böyle bir anlayış eski dönem komünistleri için çok daha uygun olurdu. Niçin? Şu nedenle ki, devrime kadar üretim işi kapitalistlerin hesabına yapılıyordu ve bizim ajitasyonumuz bütünüyle kapitalistlere karşı yönelmişti. Oysa bugün üretim işi, en önemli devlet görevlerinden ve toplumsal görevlerden biridir, zamanımızın en önemli görevidir.

Şunu bilmenizi isterdim: Bir zamanlar ben Putilovski zavodunda çalışırken, üretimle kapitalistleri güçlendiriyordum. O zamanlar biz, üretim işini parti işlerinden kesin biçimde ayırmakta haklıydık. Eğer o zamanlar ben üretim işlevimi fazlasıyla yerine getirseydim, yoldaşların bana tamamıyla haklı olarak: "Şuna bak, akşamları da çalışıyorsun, kapitalistleri destekliyorsun; toplantılara ise gelmiyorsun, parti çalışmalarını savsaklıyorsun." diyebilirlerdi. Ve bu, yalnız o zamana özgü olmak üzere, doğal bir şey olurdu. Ya şimdi? Şimdi üretimde görevini yerine getirmeyen, herşeyi ertesi güne bırakan, diğer insanları da işlerinden alıkoyan, derslerde başka şeylerle oyalanan ve parti çalışmalarını da böyle yürüten bir insan düşünelim. Kuşkusuz ki böyle bir insanı kimse iyi bir komünist saymayacaktır. Bu doğaldır. Çünkü biz şimdi efendiler için çalışmıyoruz. Kendimiz, sosyalist devletimizin efendileri olduk. Bizzat üretim, toplumsal üretim, devlet üretimi oldu.

Bu nedenle, eğer sekreter olsaydım, insanın temel parti görevinin ve toplumsal görevinin üretim görevi olduğunu düşünürdüm. Eğer bir insanın üretim faaliyeti sonuçları kıvanç verici olmaz da, diğer bütün işleri iyi olsaydı, ben onun kötü bir komünist olduğunu söylerdim.

Sizin konuşmalarınızdan, pratikte benim düşüncemi uyguladığınızı, fakat ekonomi eylemcileri haline geldiğinizi ileri sürmesinler diye bunu açıkça söylemekten çekindiğinizi hissediyorum. Konuşmalarınızdan kültürlü, bilgili insanlar olduğunuz belli oluyor. Fakat yine de, aranızdan bir tek kişi bile üretim işlerini sosyalist koşullarımız içinde, hem de savaş zamanında en önemli parti ve toplumsal görev, Sovyet düzenini sağlamlaştıran bir iş olarak incelediğini söylemedi.

Ne diye Sovyet düzenini sağlamlaştıran iş, düşmanlarımızı en büyü darbeyi indiren iş, Sovyet ülkesinin adını tüm dün-

yada sana kavuşturan iş; başka bir deyişle, neden sosyalist düzen derin biçimde ilke, parti sorunu olarak öne konulmasın? Yoksa böyle bir iş komünistlerin işi, partinin işi değil midir? Yoksa bizim üretim başarılarımız, kültürel başarılarımız, komünistlerin işi, partinin işi değil midir? Sözle propaganda var da işle propaganda yok mu? İşle yapılan propaganda ve ajitasyon daha gerçek olan şeylerdir. Bizde hemen her yerde işle yapılan propagandanın ve ajitasyonun en doğru sonuç verici propaganda olduğundan söz edilmektedir. İşte bizim üretimdeki başarılarımız, işle yapılan propagandadır.

Size şöyle bir örnek vereceğim: Şimdi cephede parti üyesi olmaya yaraşır olmak için en önemli koşul hangisi sayılmaktadır? (Salondan bir ses: Kahramanlık)

Kahramanlık! Doğru! İyi savaş eylemleri! Oysa bu resmi olarak parti işi değil, öyle değil mi? Görüyorsunuz ya, insanın partiye girişinde kahramanlık, savaşta kendini feda etme nitelikleri değer biçmede en önemli öğelerdir.

Şimdi bir kıyaslama yapalım. Siz cephedeki en iyi askeri hareketlerin büyük bir parti işi, komünist işi olduğunu kabul ettiğinize göre, ürettiğimiz güllerin, makinalı tüfeklerin de yine öyle, bizim ölüm kalım davamız, amaçlarımıza ulaşmak konusunda dolaysız savaşımız olduğunu kabul edeceksiniz. İşin üretim yanı, bu ilk temeldir; diyebilirim ki bu, bugünkü parti işinin kutsaldan daha kutsal yanıdır. Ve siz ajitasyon yaparken, propaganda yaparken, insanları eğitirken bunu hep hatırlamalısınız...

Siz, Stalin yoldaşın raporlarından, Lenin'in eserlerinden her gelişme evresinde temel halkayı yakalamanın ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz. Ajitasyonda da, propagandada da, parti eğitim işlerinde de bu temel halkanın yakalanması zorunludur. Şimdi bütün Sovyet halkının önünde duran ve asıl, yazgısını belirleyici görev nedir? Alman işgalcileriyle savaşmak, Bu nedenle nerede ajitasyon yaparsanız yapın, ne iş görürseniz görün, hangi insanla konuşursanız konuşun propagandamız, her yerde şu asıl göreve; herkesi bütün gücüyle bu genel halk davasının gerçekleşmesine, Alman işgalcilerinin yok edilmesine yardım etmelidir.

Eğer siz parti kabinesinde ajitasyon çalışmalarına hazırlanırsanız ve orada komünizmin bilgilerini toplarsanız; sizi zenginleştirecek, kitlelere ülkemizin bugünkü durumunu ve faşizme karşı savaşta herkesin görevini daha iyi yorumlamanıza, açıklamanıza olanak sağlayacak malzemeleri toplamanız, tarihsel benzeyişleri araştırmanız gerekir. Bizim hayatımız dikkat çeken olaylar bakımından o kadar zengindir ki, en küçüğünden en büyüğüne kadar her ajitator orada son derece zengin, açık, canlı, yürürlükte olan olaylara dolaysız olarak bağlı malzeme bulabilir.

Örneğin gazetenin dünkü sayısını alın. Orada hükümetimizin TASS aracılığıyla Polonya sorununa ilişkin yaptığı bildirim vardı. İşte bu çok zengin bir malzemedir. Bildiri açık seçik düzenlenmiş, herkes için anlaşılır bir biçimde verilmiştir. Bu temel üzerinde çok iyi bir konuşma hazırlanabilir. Dinleyicilerin dikkatini, birçok kez konuştuğumuz şey üzerine, bizim haklı savaş yaptığımız noktasına çekin. Stalin yoldaş savaşın başlangıcında, daha ilk verdiği söylevde bizim savunma savaşı, haklı savaş yaptığımızı belirtti. Şimdi ordumuz bugünkü savaşta hiçbir zaman olmadığından çok daha iyi bir durumdadır. Almanlar ise son beş yıl içinde hiçbir zaman bugünkü kadar kötü durumda olmamışlardır. Bir de hükümetimizin bu zamanda Polonya'ya, Polonya halkına nasıl yardım ettiğine bakın. Siz bu nedenle, kuşkusuz, Sovyet-Polonya tarihini izler, aynı parti kabinesinde elde edebileceğiniz gerekli gerçek tarihsel malzemeleri toplayabilir ve bunlara değinebilirsiniz.

Böyle bir yöntemle insanlar uluslararası sorunları marksistçe gözden geçirip anlamaya, kendi günlük parti işleri için yavaş yavaş deneyler biriktirmeye alışacaklardır.

Parti işi ne demektir? Kuşkusuz ki biz örgüt bakımından işleri dallara ayırıyor ve onlara parti, profesyonel birlikler, ekonomik vb. işler adını veriyoruz. Bu iş dallarının her birinin kendi özelliği vardır.

Parti işini diğer bütün işlerden ayıran özellikler nedir? Onun yalnızca ajitasyon, propaganda ve kelimenin dar anlamıyla komünist eğitim ile ilgilendiğine ilişkin farklı anlayışı bana kalırsa çok sınırlıdır. Parti işi, eğer şöyle söylemek gere-

kirse, onun her işe, hattâ en karmaşık teknik ve mekanik işe, parti anlayışı ruhunu, parti anlayışını sokmasından ibarettir.

Örneğin tornacı sıradan bir mekanik iş yapmaktadır. Fakat onun bu işi, özel bir kuruluştaki belli bir ücret karşılığında, toplumsal bir anlayışa bağlanmadan yapmasıyla, bir davaya bağlı olarak yapması arasında fark vardır. Bizim tornacımız herhangi bir parçayı işlerken büyük bir davaya hizmet ettiğini, ülke savunması için çalıştığını, işlediği parçaların düşmanla savaşta yararlanılmak üzere cepheye gittiğini ve ne kadar iyi ürün verirse Almanlarla savaşta o derece daha etkin olarak katıldığını bilmektedir. Demek ki o, kendisini ortak siyasal görevlerden uzaklaştırılmış olarak değil de, ortak savaş oluşturan halkalardan biri olarak kabul etmektedir.

Bununla ilgili olarak sizinle bir fikri daha paylaşmak istiyorum. Bizde sık sık şu ya da bu komünistin gerçek partili olduğu söyleniyor. Fakat hatırlayın bakalım, bu deyim yalnızca ajitatörler ve propagandacılar için mi kullanılıyor? Gerçek partili olabilmek için yalnız ajitatör ya da propagandacı olmak zorunlu değildir. Başka birşeyde gereklidir ki, bu da siyasal, toplumsal ve hattâ kişisel hayatta devrimci tutumdur. Yine aynı tornacıyı göz önüne alalım. Eğer o, işini genel davaya bağlar, işine bütün enerjisini, gücünü, becerikliliğini katar; bununla Sovyetler ülkesini savunduğunu anlayarak ne zamanı, ne güçlükleri, ne de kimi düzensizlikleri hesaba katmazsa, işine karşı parti yöntemiyle davranmış olur. Diyebilirim ki, bu yoldaş gerçek partilidir ve üretim işi, onu ortak işe bağladığı oranda parti işidir. Size geçmişten bir örnek vereceğim. O zamanlar partiye bazı kişiler giriyor ve kendilerine basit teknik işler veriliyordu. Örneğin bildiri dağıtma, gizli ev tutma ya da herhangi teknik bir iş verilince partiyi birbiri adınca bırakıp gidiyorlardı. Yani böyle işlerle yetinmiyorlar, ajitatör ya da propagandacı olmak istiyorlar, kısacası siyasette parlama emeli güdüyorlardı. Oysa o zamanlar pek sıradan basit işler yapmaları gerekiyordu ve bunlar parti işlerinde çok gerekli şeylerdi.

Sonuç olarak yoldaşlar, parti tarihinde Stalin yoldaşın Bakü'de illegal matbaa örgütlediği hatırlanmalıdır. Ne dersi-

niz, acaba Stalin yoldaş matbaayı ajitasyon-propaganda yapmakla, bildiriler yazmakla mı örgütledi? Hayır! O dönemde, polis baskısı altında bu büyük bir örgüt işiydi. Fakat aynı zamanda teknik işti; en basit işti. Çünkü pekçok sorunun, özellikle de teknik sorunların halledilmesi gerekiyordu. Matbaa için bina bulmak, hurufat sağlamak, basılan malzemenin yayımını örgütlemek vb.. Söyleyin, bu parti işi midir, değil midir? Görüyorsunuz ki, partililik ya da parti işi, işin türüne değil, onun amacına bağlıdır. Eğer bir iş işçi sınıfı davasına yardım etmezse yararsızdır ve partililikle ilgisi yoktur.

Şimdi söyleyin bakalım: Bizim Sovyet ülkemizde, kuruluş, kolhoz ve dairelerde yapılan hangi iş Sovyet düzenini sağlamlaştırıyor? Gördüğünüz gibi, siyasal işlerde partililiği işin örgüt bakımından bölüşülmesi değil de, her toplumsal işe, üretim işine, büro işine katılan partililik saptamaktadır.

Kuşkusuz ki, bununla Marksizm-Leninizm'in öğrenilmesini küçümsemek istemiyorum. Çünkü kim işin aslını konuşursa o, pratik hayatta her işe karşı partilice ilişki kurmak olanağını sağlamaktadır.

Burada konuşan yoldaşlardan biri, zavodundaki parti örgütünün kalabalık olmasından dolayı bütün komünistler için parti ve toplumsal iş bulmak konusunda zor durumda bulunduğunu söyledi. Ben bunu bir anlaşmazlık saymaktayım.

Burada partiye kabul olunduktan sonra parti bürosuna gelerek toplumsal bir iş isteyen ve kendisine propaganda bölümünün yöneticiliği verilen bir kaşif mühendisten söz ettiler. Yine uzman bir mühendisin geldiği fakat artık propaganda bölümü boş olmadığından dolayı parti örgütünün kendisine nasıl bir toplumsal iş verebileceğini bilmediği söylendi. Ben başka türlü davranır, kendisine şöyle derdim: "Bir keşifler bölümü örgütle, onun yönetmeni ol. Belki orada birşeyler keşfedersiniz ya da hiç bir şey bulmazsınız." Belki de aranızdan bazı kimseler bunu parti-toplum işi saymaz, oysa ben bunu tam bir parti işi olarak kabul ederim. Eğer o gerçek bir kaşifse, ona tek bir fikir yetecek ve bütün amaçları tek bir yöne yöneltecektir. Öyle ya, kendisini bundan ne diye uzaklaştıralım? Kendisine en uygun işi verin; bırakın buluşlarıyla uğraşsın.

cak bölümü örgütlesin. Ben bunu parti işi sayardım. Diğer mühendis eğer iyi bir ajitatör ise, varsın ajitasyon, propaganda işlerini yürütsün. Fakat eğer buna karşı eğilimi yoksa, kendisine en yararlı olabilecek bir iş ayarlasın.

İşte bu nedenle yeterli iş yok diye endişeye düşmemeniz gerekir. Kendisine inisiyatif göstermesine olanak sağlamalı, biraz aklınızı zorlamalısınız. O zaman her işin yapılması için insanların az bile geleceğini göreceksiniz.

Burada komünistlerin eğitiminden söz ettiler. Partiye yeni kabul edilen insanda partililik bilinci nasıl eğitilmelidir? Bu size, yani göstereceğiniz yöne bağlıdır.

Burada bir yoldaş bir toplantıda parti ödentilerini düzenli ödemedikleri için genç komünistlerin azarlandığından söz etti. Bu sorun hemen hemen tümüyle pratik bir sorun. Kuşkusuz ki insanlar basbayağı azarlanabilir, kendilerine disiplin-siz, kötü komünist vb. oldukları söylenebilir. Fakat bu sorun ilke olarak ele alınabilir. İnsanlara şöyle denilebilir: "Kendiliğinizden anlamalısınız ki parti ödentilerinizi bir iki ay geciktirmenizin parti için fazla bir önemi yoktur, onun kasası bundan zarar görmez. Partimiz artık yoksul bir parti değildir. Biz sizinle bundan dolayı ödentilerinizi geciktirdiğiniz için parti mali raporumuzu zamanında gönderemeyeceğimizden dolayı konuşmuyoruz. Olay bu da değil. Olay; parti ödentilerinizi zamanında ödememeniz, partiyi düşünmemeniz, parti görevlerine karşı özen göstermemeniz demektir. Parti görevlerine karşı böyle davranan birinin içine parti ilkeselliği derinden işlemiştir. Çünkü partiyi düşünen için parti ödentisinin ödemesi bir zevktir. Böyle davranan parti ile adeta maddi bağlar kurar, onunla birlikte yaşar."

Görüyorsunuz ya yoldaşlar, bu sorunlara karşı ben de, siz de aynı biçimde davranıyor, aynı şeyi düşünüyoruz. Fakat ben size sıradan bir eylemin nasıl siyasallaştırıldığını göstermek isterdim. eğer olaya karşı böyle tavır alınırsa, parti ödentisi gibi ufacık bir sorun siyasal bir sorun haline getirilebilir.

Böyle bir yöntem uygulandığında toplantıda türlü örnekler vermeye hattâ belki de bunun pek o denli önemli olmadığını, insanın parti uğrunda ölebileceğini, ancak ödentiye öde-

meyi unutabileceği vb. söylemeye başlayacak konuşmacılar bulunacaktır. Ve olay böylece ilkelerin tartışılmasına kadar uzanacaktır.

Görüyorsunuz ki, aynı soruna tam anlamıyla pratik bir yön verirse, yani yalnızca kanıtların diliyle konuşursak daha zor anlaşılır bir durum ortaya çıkacaktır. Oysa olayı genelleştirir, siyasal bir değer biçersek bu ileri bir eğitim sağlar.

Genç komünistlerle parti çalışmalarını, onların eğitimi yalnızca öğretim kurslarına bağladığınızı fark ediyorum. Öğretim kurslarından geçmenin kötü olmadığı doğaldır. Ben buna karşı değilim. Okumamız gerek. Fakat eğitim ve öğretim, kelimenin dar anlamıyla aynı şey değildir.

Bir insanın partinin programını da öğrenmesi, tüzüğü de bilmesi, işlemleri de yerine getirmesi mümkündür. Fakat yine de komünist olmayabilir. Böyleleri komünist değil, odundur. Bazıları için odun dediklerini işitmişsinizdir. (Bir ses: "Kütük") Hayır, bu biraz başka anlama gelir. Kütük küfürdür, odun ise gereğinden çok açık yürekli olan, fakat işlek bir zekâya, duyguya sahip olmayan, mizahı, ince alayı anlamayan insandır. Böyleleri için, bu gerçek bir odun, denir.

Eğitmek, okutmaktan, öğretmekten çok daha güçtür. Eğitimci eğitilenlere, yalnızca belli bilgileri vermekle değil, fakat özellikle günlük olaylara karşı takındığı tavırla etki etmektedir.

Bodrova yoldaş burada ağır koşullar altında yaşayan ve kendisine yardım edildikten sonra morali hemen yükselen bir işçi kadından söz etti. Bunun, başlıbaşına yalnızca iyi bir parti olayı olarak almadığını söylemek gerekir. Burada değerli olan yalnızca zor durumdaki bir kişiye yapılan yardım değildir. Siz komünistler, eğitim işini böyle örneklerle dayanarak kurmalısınız.

Eğitim işi, herhangi bir kötü davranış dolayısıyla onun ilke açısından incelenmesi yoluyla da yürütülebilir. Birinin kötü çalıştığını varsayalım. O zaman, bu kötü çalışmanın herkesi etkileyeceğini göstermemiz gerekir. İşte insanların eğitimi işi böyle somut, hayati sorunlara olduğu kadar genel siyasal örneklerle dayanılarak yapılmalıdır.

Eğitim işinin en güç işlerden biri olduğunu açıkça söylemem gerekir. Çünkü o bizim kişisel tutumumuza da bağlıdır. Eğer örneğin, sen içki ve sarhoşluğa karşı savaşırsın, fakat bizzat kendin içersen, bu sökmez. Eğer disiplin üzerinde ısrar eder, fakat kendin sürekli olarak disiplini çiğnersen, açıktır ki, böyle bir ısrarın etkisi zayıf olacaktır.

Eğitim, en güç pedagojik işlerden biridir. Oysa insanlara siyasal bilgi vermek, partinin program ve tüzüğünü öğretmek başka iştir. Çünkü bununla belli bilgiler verilmektedir. Kuşkusuz ki burada öğretim ve eğitim işleri arasına keskin bir çizgi çekmek olanaklı değildir. Çünkü insanı okutmakla da eğitirsin. Fakat parti üyelerinin eğitim işinin günü gününe, farakedilmeden yürütülmesinin esas olduğunu gözden kaçırmayın. Bu iş, sık sık ufak tefek şeylere, bazen ise ciddi, büyük şeylere ve sorunlara dayanılarak yapılabilir.

Burada gazete okuma işinin uygulandığından söz ettiler. Gerekli incelemeler yapılmazsa bu yeterli değildir. Birinin artık gazeteyi okumayı başarması ve sizi dinlememesi, okuma bilmeyen birisine ise yalnızca bir kez okumak yeterli değildir. Oysa okunanları çözümlemeye ya da genelleştirmeye başlarsanız, o zaman herkes için ilgi çekici olacağından kuşku yoktur. Tartışın. Niçin tartışmayacaksınız? Oysa siz gereğinden fazla pratiksiniz. Hata işlemekten korkuyorsunuz. Hata işlerseniz ne olacak? Bizde hata için ceza verilmez. Hatalarınız yüzünden sizi azarlarlar, belki de gazeteye yazarlar, ama hepsi bu kadardır. Hatasını savunanları, onların üzerinde ısrar edeneleri, parti çizgisinden sapanları cezalandırırlar. Eğer insan bizdense, Sovyet egemenliğine ve partisine bağlı ise ve yorumunda herhangi bir tam olmayan formüle başvurduysa, kuşkusuz ki yanlış kendisine gösterilecek ve sorun bununla bitecektir.

Siz partililiğin yalnız parti tüzüğü ve programı ile benimsenebileceğini mi zannediyorsunuz? Kuşkusuz ki, partiye girene tüzüğü öğretmemek olur mu? Tüzük, bir komünistin tutumuna ilişkin kuralları, örnek tutum kurallarını göstermektedir. Fakat komünistlerle yapılan konuşmalar yalnız buna bağlanırsa, sıkıcı olur. Burada kurallara böylesine bağlı davranılmamalıdır.

Öğretimde de çeşitli insanlara karşı çeşitli davranmayı becermek gerekir. 60 yaşında bir insan varsayalım. Siz onun programı ve parti tüzüğünü tümüyle bilmesini istiyorsunuz. O, üretimde iyidir, namuslu bir işçidir. Sovyet yönetimine bağlıdır ve kötü bir komünist değildir. Böyle bir parti üyesine karşı daha hoşgörölü davranmanızın gerekliliği açıktır.

Biz eğitim kurumları oluşturuyor, Marksizmi öğretiyoruz. Rus tarihini ise çok az öğreniyoruz. Bu, hemen hemen parti işi sayılmıyor dense yeridir. Bu, doğru değildir, kesinlikle doğru değildir. Rus tarihinin öğrenilmesi ilginç ve çekici bir şeydir ve eğer Rus tarihi dersi bir Marksist tarafından verilir ve geçmişteki her olay marksist görüş açısından incelenirse insanlar eğitim kurumlarına ilgi ile katılacaklar ve çok şey öğreneceklerdir. Bu, bir parti işi olacaktır.

Daha hazırlıklı insanlar felsefe tarihini öğrenmeyle uğraşabilirler. Genellikle şu ya da bu derse meraklı her grup; diyelim ki, edebiyata, dünya tarihinin belli bir dönemine meraklı olan ya da herhangi bir toplumsal ve hattâ teknik bir konunun işlenmesine ilgi duyan insanlar yeni öğretim kurumları oluşturabilirler. Orada kendilerini ilgilendiren konuları öğrenebilirler. Bu kurumlarda partililik ise, öğrenilen konuların ele alınmasında Marksist-Leninst yöntemin uygulanmasıdır. İnsanlar orada felsefi yargılarda bile bulunabilirler.

Hiç olmazsa birazcık felsefe yapmayana gerçek komünist denir mi? Biz çok uzaklara, ileri ufuklara bakıyoruz. Oysa bana kalırsa siz, pratikten çok şey öğrendiniz ve yalnız burununuzun dibine bakıyorsunuz; kösteklenmemeye bakıyorsunuz.

Marksizm, yalnız toplumsal olayların değil, doğa olaylarının da tanınmasında biricik doğru yöntemdir. Bu nedenle evrendeki olayların tanınması yönünde yürütülen her iş, Marksist-Leninist çizgide yönetilirse bolşevik partililiğimiz sağlamlaşır. Bu iş sonsuzdur. İnsanların pratiklerini özleştirmeleri ve genelleştirmeleri için yalnızca dünyaya daha geniş bir perspektifle bakmaları gerekir.

BÖLÜM XIX

ASKER KOMSOMOLCULARIN EĞİTİMİ HAKKINDA BAZI GÖRÜŞLER

Kızılordu'daki Komsomol İşçilerinin Kabul

Töreninde Verilen Söylev

15 Mayıs 1944

Yoldaşlar, ben gençlerin askeri koşullar altındaki eğitimlerine ilişkin birkaç söz söylemek istiyorum.

Komsomol' un her yerde bu arada orduda da, başlıca görevinin gençliği eğitmek olduğu herkesçe bilinen birşeydir. İnsanların, özellikle askerlerin eğitilmesi ise karmaşık, ince bir iştir. Bu işte herhangi bir sürekli örgüt biçimine dayanmak ya da hayatın her olayı karşısında eğitimin bu biçimde kendiliğinden yürüyeceğini sanmak, yeni çalışma biçimleri uydurmak doğru değildir. Eğitimin bütün sorunlarını, güzel bile olsa, bir tek hazır formülle çözemezsiniz.

Örneğin Komsomolcu subayın Kızılordulu Komsomol kitlesi üzerindeki günlük etkisini ele alalım. Burada zorunlu olarak Komsomol merkez komitesi tarafından kararlaştırılmamış bir şey uygulanabilir mi? Kanımca hiçbir şey çıkmaz. Yaşamın kendisi, birliklerde kurulan ilişkiler, belli biçimlerde yaşamın içinde sağlamlaşmakta ve eğitim konusuna hizmet etmektedir.

Bizde Komsomol üyesi Kızılorducular okumuş kişilerdir. Büyük bir bölümü, en az yedi sınıflı okulu bitirmişlerdir. Bu insanlar genç ve coşkuludur. Subayların onları disipline alıştırmaları gerekir. Bunun yanı sıra hizmete ilişkin ve hizmete ilişkin olmayan ilişkilerin birbirinden ayrılması gerekir. Asker nöbette ya da savaşta iken, ondan emirleri sorgusuz yargısız yerine getirmesi istenmektedir. Çarpışma sırasında çeşitli yargılar yürütmek ölüm demektir; düşman senin yargıya varmanı beklemez. Fakat çatışmadan sonra, örneğin Kom-

somol toplantısında askerler kendi noksanlıklarını ya da arkadaşlarının noksanlıklarını açıkça tartışmaya sokabilirler.

Komsomolcu subayın otoritesi, bulunduğu Komsomol çevresinde yalnızca rütbesiyle işlemez. Burada onun otoritesi başka türdür. Komsomolcu subayın yalnız teğmen ya da yüzbaşı olarak değil, davasını iyi tanıyan bir kişi, akıllı bir insan, bir siyasal yönetici olarak kabul edilmesi gerekir. Başka bir deyişle, onun otorite sağlaması ve bu otoriteyi de herşeyden önce bilgisi ile, deneyi ile sağlaması gerekir.

Komsomolcu subayın kişisel tutumu eğitici bir örnektir. Çünkü genç askeri herşeyden önce insanlararası ilişkiler, şimdiki durumuda savaş koşulları ve özellikle subay kadrosunun Kızılorducular kitlesiyle ilişkisi eğitir.

Ordumuzda subayların yalnızca emir vermesi, askerlerince yalnızca yerine getirmesi gibi bir durum yoktur. Takım ya da bölük komutanı savaş sırasında saf dışı edilirse, sıra askerleri komutayı ele alarak kişisel inisiyatiflerini göstermektedirler. Almanlar'da bu gibi olaylara tek tük raslanır. Bizde subay kadrosu da, Kızılorducu kitlesi de ruh, eğitim ve kaynak bakımından aynıdırlar. Bizim on sınıflı okulu bitirmiş Komsomol üyesi Kızılorducumuz ile genç Komsomolcu subayımız birbirlerine yalnızca ruhen yakın olmakla kalmazlar, yalnızca aynı düşünmezler; onlar fikri gelişim bakımından da yakındırlar.

Biz çetin bir disiplin uygulanmasını istiyoruz. Bu, kendiliğinden anlaşılır bir şeydir. Çünkü her ordu, ancak disiplinli, safları sımsıkı birleşmiş olduğu zaman ordudur. Bu nedenle sürekli olarak disiplinin gereği belirtilmelidir. Bunun yanı sıra siyasal subay işçiler, özellikle savaş sırasında eğitime büyük bir özen göstermelidirler. Çünkü onlarsız ordumuz için bir özellik olan bilinçli disiplin var olamaz. Onlar Kızılorduculara yiğit ve namuslu olmayı, arkadaşlarına kurnazlık taslamamayı öğretmektedirler. Çünkü düşmana karşı kurnaz davranmak olası ve hattâ zorunlu ise, bu durum silah arkadaşlarına karşı kabul edilmez bir şeydir.

İşte tam burada subayın kişisel otoritesinin çok büyük bir önemi vardır. Bu otoritenin her zaman yüksek olması ge-

rekir. Eğer yığitliği, çalışkanlığı ve askeri bilgisiyle tanınmış bir subay bir toplantı da ya da konuşmada, formüllerinde herhangi bir hata işlerse, Kızılorducular kendisine darılmazlar. Onlar, subayın orada hata işlediğini, fakat cephe kahraman olduğunu söylerler. Subay böyle bir otoriteyi savaş alanında, birliklerinin yönetiminde ya da siyasi çalışmalarda kazanabilir. Bu durum, Komsomol rgtnn önüne çıkan bütün sorunların çözümünde kendini gösterir.

Kuşkusuz ki, Komsomolcu subayın Komsomolcu olmayan subaya oranla siyasi bakımdan daha bilgili, daha kültürlü olması dilenmektedir. Varsın askeri bilgiler bakımından eşitlik olsun. Fakat herhalde Komsomolcu subayın kültür düzeyinin daha yüksek olması dileği var olmalıdır. Ona büyük bir etkinliği ancak ve ancak bu niteliği sağlayabilir. Bilgi biriktirebilmek için, kişinin sürekli olarak kendi üzerinde çalışması gerekir. Diyebilirsiniz ki, "Görüyorsunuz ya,  yıldı durmaksızın savaşmaktayız. Böyle bir durumda okumak çok gt; her türlü bilginin özellikle kuramsal bilgilerin kazanılması çok zordur." Bütün bunlar kuşkusuz ki doğrudur. G olduğunu ben de anlıyorum. Fakat şunu söylemem gerek: G anlarda bilgilerini tamamlamayan bir kişi, başka bir zaman, daha az işi olduğu zaman, herhalde biraz dinlenmesi gerektiğini; bilginin genellikle pek de o denli gerekli olmadığını söyleyecektir. (Glşler)

Durumun güçlüklerini kabul ediyorum. Fakat bizzat bu güçlükleri bizi, bilgilerimizi ve kültürümüzü arttırmak zorunluluğuna doğru daha fazla itmektedir. Dışarıdan baskı olmadıkça bilgi edinmek daha güçtür. Ben kendimden biliyorum, baskı olmadıkça tek makale yazmadım. Senden isterler, birşeyler yazman için zorlarlar ve ister istemez yazarsın. (Glşler) Dışarıdan gelen baskı insanın donup kalmamasına, aynı yerde durmamasına yardım eder.

Yakında 70 yaşımı dolduracağım. Fakat yine de kesinlikle hergün edebiyatı okumam, izlemem gerekmektedir. Zaten başka türlü de olamaz. Oysa ben sizden daha deneyimliyim, siyasi açıdan da daha ustayım; g durumlardan daha kolay sıyrılabilirim. Siz gençsiniz, demek ki sizin için bunlar daha güçtür ve size ancak bilgi birikimi yardım edebilir. Sizin her zaman okumanız gerekir. Bunu hayatın kendisi istemektedir.

Her subayı ve askeri herşeyden önce ve herşeyden fazla askeri birliğinin ya da kıtasının onurunun ilgilendireceği açıktır. Bizde çok iyi yetişmiş askeri birlikler vardır.

Siz, bunların deneylerinin başka birliklere nasıl aktarılabilceğini ve onların da aynı duruma nasıl getirilebileceğini soruyorsunuz. Bir örnek vereceğim: Çok güzel bir tablo yapılmış. Ondan kopyalar, çok güzel kopyalar yapıyorlar. Fakat yine de kopya, her zaman kopya olarak kalacaktır ve ona çok daha az değer biçilecektir. İşte, insanların eğitimi de basmakalıpçılığı, hattâ en güzel basmakalıpçılığı kaldıramaz. Başkalarının deneylerinden kuşkusuz yararlanabilirsiniz. Fakat insanların ve görevlerin kendine özgü koşullarını hesaba katmadan, hazır deneyi aşılamanız doğru değildir. Sizin kişisel deneyi acı çekerek elde etmeniz, onu dövüşerek sağlamanız gerekir. O sizin iliğinize kemiğinize işlemelidir.

Diyelim ki bir kıta karaya asker çıkarma işlemine katılmış ve büyük savaş eğitiminden geçmiş. Böyle bir kıtada denizciler, piyadeler ve topçuların birbirine sıkı sıkıya bağlı oldukları ve aralarındaki savaş dostluğunun çok yüksek bir düzeye yükseldiği açıktır. Bu nasıl oluşmuştur? Savaşa giderken, denizciler kendilerini büyük bir ordunun izlediğini, kendilerine çok şeyin bağlı olduğunu bilmişlerdir. Kendilerini her adımda tehlike beklemiştir. Her biri alınan emri yerine getirmeye, işini yapmaya ve bunun yanı sıra kendisini ve arkadaşlarını kurtarmaya çaba göstermiştir. Başarılar, güçlerin çok büyük ölçüdeki ciddiyetiyle elde edilmiştir. Askerlerin bu gibi hallerde olgunlaşması, örneğin cephenin daha sakin bölümlerine yerleşmiş kıtalara oranla çok daha çabuk olacağı açıktır. Bu durumlarda insanlar çok daha az gergindirler. Bundan başka da, durumun tekdüzeliği kendilerine olumsuz etki yapmaktadır. Bize bu gibi kıtalarda daha fazla boş zaman varmış ve dolayısıyla sanki eğitim işinin yürütülmesi daha kolaymış gibi geliyor. Oysa aslında çok daha güçtür. İnsanları, bizzat hayatın eğitime katkıda bulunduğu yerlerde eğitmek çok daha kolaydır. Şu sonuç çıkıyor ki, insanların istihkâmları gibi uzun zaman kaldıkları yerlerde örgüt işleri de, ajitasyon-propaganda işleri de, siyasal tedbirler de çok daha karmaşık biçimde uygulanmaktadır. Kanımca bu gibi koşul-

larda Komsomol örgütlerinin çalışmalarına çok daha fazla dikkat edilmesi gerekir.

Bu örnek, askeri koşullar içinde Komsomol örgütünün eğitim çalışmalarının nasıl daha iyi yürütülmesi ile ilgili olarak, hayatta her olay için hazır reçete vermenin güç olduğunu kanıtlamaktadır. Örneğin bir kıtanın daha iyi, diğerinin ise daha kötü olması gibi bir durum nasıl oluşuyor? İyi kıtada işi düzenlemesini beceren yönetici bulunuyor. Size şunu söylemem gerekir ki, insan çok şeyler bilebilir, kültürlü olabilir. Fakat eğer gençliği soğuk bir tavırla yönetir ve onun eğitimi ile öğrenimine devrimci ruhunu katmazsa, gençlik bunu hemen anlar. Gençlik, böyle bir yöneticiyi sevmez. Oysa sen işine devrimci ruh katar, örgütünün ilk sıralara çıkabilmesi için herşeyi yapmaya çaba gösterirsen, bunun için gücünü ve sıcak kanını harcarsan, mutlaka karşılığında gençliğin sevgisini hak edersin. Böyle bir adamı sadece saymazlar, severler de. Bu ise sayılmaktan daha önemli bir şeydir.

Bu nedenle bir örgüt iyi olduğu zaman, bunun önemli bir ölçüde onun başında iyi bir yönetmenin bulunmasından ileri geldiğini zannediyorum. Eğer insan enikonu avanak değil de, birazcık olsun kültür sahibi ise işi düzenlemek için gerçekten çaba gösterirse, o zaman başarı kazanacaktır. Bu başarıya hangi yollardan ulaşacağını hayat gösterecektir. Günlük ilişkilerinden söz ederken şunu unutmamamız gerekir ki, bunlar, tarihsel açıdan oluşan ve tüzüklere yazılan örgütçülük biçimlerinden farklı olarak, hayat yolunda, bizzat hayat tarafından yazılmadan yaratılmaktadır. Subaylarımızın ve Komso-molcu sıra neferlerimizin, gençliğin eğitimi davasına sürekli ve sarsılmaksızın hizmet etmesi ve ordumuzun gücünü arttırması size bağlıdır.

"Kıtalarda iyi Komsomolcular olduğu gibi, kötü Komso-molcular da var, ne yapalım?" diye bir soru soruyorsunuz. Ne mi yapacaksınız? Komsomolcular gökten zembille inmiş degillerdir; onlar da halkın arasından çıkmıştır. Halkın arasında iyi, çok iyi insanlar vardır. Fakat kötü (korkak, tembel, ikiyüzlü) insanlar da vardır. Halkımız kapitalist düzenden çikalı henüz 26 yıl oluyor ve eskinin izlerine hâlâ raslanıyor. Tümüyle halktan oluşmuş bir orduda yalnızca azizlerin olması tuhaf

olurdu. (Gölüşler) Bu olağan değildir. İşte Komsomol örgütünde de Komsomolcuların bir bölümü iyi, bir bölümü ise kötüdür. Zaten bütün insanlar namuslu, yiğit, disiplinli, kültürlü ve işini bilir kişiler olsaydı, o zaman size yapacak şey kalmazdı. (Gölüşler)

Komsomolcular kitlesinin asıl bölümünün gençliğin ileri ci temsilcilerinden oluştuğunu söylersem, hata etmeyeceğim kanısındayım. Ancak kuşkusuz ki, bu kitlede geri kalmış-insanlardan oluşan önemsiz bir bölüm de vardır. Onlar bizim etkimiz dışında bırakılmamalıdır. Bu bizim görevimizdir.

Yoldaşlardan biri, ordu Komsomol'unda çok iyi yoldaşların bulunduğunu, fakat ne yazık ki, hepsinin yönetici olmadıklarını söyledi. Bunu nasıl cevaplayayım? Eğer bütün halk yöneticilerinden oluşsaydı, o zaman belki de halk var olmazdı. (Gölüşler) Yöneticiler her zaman sınırlı sayıda olurlar, aksi halde onlar yönetici olmazlardı. Yönetecek insan bulamazlardı. Eğer sizin birliğinizde bir-iki yönetici varsa, bu çok iyi bir şeydir. Eğer bir yönetmen saf dışı kalırsa onun yerini tutacak biri bulunacaktır. Korkarım ki, kıtada yalnız yöneticiler bulunsaydı, böyle bir kıtanın savaş yeteneği olmazdı. Çünkü herkes yönetildiği için gücenirdi. (Gölüşler) Önemli olanı, yöneticinin peşinden gitmek, ona yakın olmak isteyen insanların bulunmasıdır. Her görevi yapan güç budur. Sürekli olarak bu gibi güce dayanmamız gerekir.

Sizde Komsomol görevlerini yerine getirmeyen Komsomolculara karşı nasıl davranalım diye bir soru doğmaktadır.

Bu sorunun kurallar içersinde incelenmesi doğru değildir. Eğer insanın herhangi bir özel Komsomol görevi yoksa, başka görevler yapıyorsa, onları iyi başarıyor ve zaferin elde edilmesine yardımcı oluyorsa, böyle bir insanın Komsomol görevlerini onurla yerine getirdiği söylenebilir. Eğer örgüt onun asıl askeri görevini yeter derecede büyük, bütün zamanını yutan bir görev olarak kabul eder ve ona ek olarak başka "yük" vermezse çok iyi olur. Varsayalım ki, herhangi bir Komsomolcu subay Kurmay'da ciddi bir görevle uğraşıyor. E, bu türden Komsomol görevini yerine getirmekte midir, yoksa getirmemekte midir? Eğer o Kurmay'da sorumlu bir yerde bulunuyor ve askeri işlere boğazına dek batmışsa hâlâ Komso-

mol görevini yapmamakla suçlanabilir mi? Bazen bizzat Komsomol örgütü, insanın çok fazla uğraştığını gördüğü halde, yine de ona işler icat etmek çabasını göstermektedir. Bu doğru değildir. Komsomolcuların siyasal çalışmalarının örgütçüsü ve yöneticisi olan sizler, her Komsomolcu'nun nasıl çalıştığını bilmelisiniz. Eğer o, askeri bir işe bütün zamanını vermişse, bu iş kelimenin geniş anlamıyla Komsomol işi sayılmasa bile, böyle bir insanın Komsomol görevlerini yapmaktan yan çizdiğine karar vermemelisiniz. Gırtlığına dek işle uğraşan ve işten yan çizen adam arasında çok büyük fark vardır.

Komsomol işi bizim için hiçbir zaman tek amaç olmamıştır. Gençlik Komsomol'a, partiye emekçi halkın rahatı ve mutluluğu uğrunda yürüttüğü savaşta yardımcı olmak için girmektedir. Komsomolcu'nun değeri toplantılarda iyi konuşmasından, Komsomol çevresinde çalışkan olmasından ve Komsomol'da herhangi bir özel görev yapmasından oluşmamaktadır. Onun değeri herşeyden önce kendisine verilen asıl (devlet, askerlik, ekonomik) görevini nasıl yaptığı sorusuyla saptanır.

Bütün Komsomol'un başarıları da aynı biçimde her erkek ve kız Komsomolcu'nun topluma yararlı çalışmasından oluşmaktadır. Zaten siz kendiniz de, Komsomolcular çevresinden şu kadar nişan taşıyan gencin, şu kadar kahramanın çıkmasıyla haklı olarak gururlanmaktasınız. Fakat onlar Komsomol işlerinden çok, askeri işlerinden ötürü ödüllendirilmişlerdir.

Partimiz, tarihin çeşitli aşamalarından gelerek önüne belli görevler koymuştur. Eskiden parti halk güçlerini çevresine, Çarlığı yıkmak, sosyalist toplumu örgütlemek, Sovyet düzenini sağlamlaştırmak için topluyordu. Şimdi partinin bütün güçleri Sovyetler ülkesinin savunmasına yöneltilmiştir. Parti bütün üyelerini, yıkanmış, bembeyaz, tertemiz hale getirmek görevini asla sürdürmemektedir. Parti dünya tarihi ölçüsünde Sovyet devletini savunmak, onun bağımsızlığı ve geleceğini savunmakla uğraşmaktadır. Bütün dünyanın Sovyetler Birliği'ni yüce bir güç olarak hesaba katması uğrunda savaşmaktadır. İşte, şu anın görevi budur. Bu yüce savaşta insanların değiştikleri, dünya görüşlerinin ve yapılarının cilalandığı kendiliğinden anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra biz, toplumsal ni-

metleri, yeni toplumun ve bütün insanlığın idealleri uğrunda ki savaşları herşeyden üstün tutan insanlardan oluşan bir kuşak eğitmekteyiz. İşte partinin uğrunda yaşadığı amaçlar bunlardır. Parti, yalnızca parti olmak için var olmamıştır. Komsomol da tıpkı böylece yalnız Komsomol olmak için var olmaz.

Her Komsomolcuya yalnız Komsomol görevlerini yapması perspektifinden değil, onun genel işe yararlı olup olmaması açısından da değer biçilmelidir. Nasıl ki o savaşıyor, Sovyet devletini gücünün bütün olanaklarıyla savunuyor, onu düşmanların saldırılarından dişleriyle, elleriyle ve kanıyla koruyor; o halde, onun, Sovyet Devleti'nin savunmasına yöneltilmiş askeri işlerinin Komsomol işi sayılmaması mı gerekir? Apaçıktır ki, onun askeri işi Komsomol işidir; insanın vatan-severliğini, kahramanlığını ve becerikliliğini gösterdiği başlıca ve asıl bir iştir.

Şimdi bazı birliklerimiz Sovyet devletinin sınırları ötesinde, yabancı topraklarda, Romen topraklarında çarpışmaktadır. Orada önümüzde başka bir dünya bulunmaktadır. Kızılordu, yerli halkla doğrudan ilişkiler kurdu. Fakat biz, Romenlerin kendi işlerini düzenlemesine karışmamalıyız. Şunu söylemek gerekir ki, Romen halkı arasında Sovyetler Birliği'ne ilişkin birçok yalanlar yayılmıştır. Romenlerin bir kısmı, korkunç bolşeviklerin gelip insanların derisini yüzeceklerinden korkarak bizden kaçıyorlar. Onlara, kendilerini nasıl aldattıklarını göstermeliyiz. Bizim Kızılordu ve subay karışımımız bu hususta durumun gerektirdiği yüksek bir niteliktedir. Romenler, ülkelerine kültürlü bir halkın kültürlü ordusunun geldiğine inanmaktadırlar. Yalnız casusluk ve kundakçılık bakımından güvenliği sağlamanız, askeri yapının bütününde güvenlik tedbirleri almanız gerekmektedir.

Sonuç olarak size, çalışmalarınızda bütün kalbimle başarılar dilemek isterim. Besbelli ki bu yaz büyük çarpışmalar olacaktır ve sizin asıl göreviniz insanları bu çarpışmalara hazırlamak; hem teknik, hem siyasal, hem de psikolojik bakımdan hazırlamaktır. Bütün gücünüzü bu görevin yapılması emrine vermelisiniz. Size tam başarı dilerim. (Sürekli alkışlar, "Yaşasın Mihail İvanoviç Kalinin!", "Ura!" sesleri.)

Komsomolskaya Pravda,
31 Mayıs 1944

BÖLÜM XX

"KOM SOMOLSKAYA PRAVDA" VE "PİYONERSKAYA PRAVDA" GAZETELERİNE SSCB NİŞANLARININ VERİLMESİ DOLAYISIYLA VERİLEN SÖYLEV

11 Temmuz 1945

Yoldaşlar, "Komsomolskaya Pravda" yazı işlerini ve onunla birlikte bütün Komsomol'u ve yine "Piyonerskaya Pravda" yazı işlerini ve gençleri bu büyük ödül den dolayı kutlarım. Birincisine savaş, ikincisine ise emek nişanı verilmiştir ve bu nişanların her iki gazete tarafından da hak edildiği kanısındayım.

"Komsomolskaya Pravda" bütün savaş boyunca Sovyet yurtseverliği bayrağını yüksekte tutuyor, gençliğimizin moral ve yurtseverlik duygularını, savaş ruhunu ve çalışma enerjisini yükseltiyordu. Bu çabaları boşa gitmedi.

Komsomolcularımız ve gençliğimiz bu dört yıl içerisinde korkunç bir hayat okulundan geçtiler ve aralarında çokları bunu hayatlarıyla ödediler. İşte o sıralarda, her insanın olağanüstü fazla iş gördüğü zamanda, kuşkusuz ki "Komsomolskaya Pravda" savaşın etkisini hafifletiyor, gençliğin tutacağı yolu, doğru yolu gösteriyordu. Şimdi o, eyleminin sonuçları, çağrılarının sonuçlarıyla haklı olarak gururlanabilir. Onun propaganda, ajitasyon ve örgüt çalışmaları büyük başarılarla sonuçlandı. Sovyetler Birliği Komsomol'u ve bütün Sovyet gençliği kuşkusuz ki, bu dönem içerisinde bütün dünya gençliğinin yaptığından daha fazlasını yaptı.

Bu nedenle, "Komsomolskaya Pravda"yı, birinci olarak; çalışmalarının meyvalarını pratikte -savaş alanlarında, fabrika ve zavotlarda, kolhoz ve sovhozlarda- gençliğimizin büyük yurtseverliğinde ve özellikle zor anlarda gençliği sürekli olarak destekleyen ve yurduna, sosyalist devlete, onun hükümeti-

ne, halkın önderi Stalin yoldaşa karşı sınırsız bağlılığında gördüğünden dolayı; ikinci olarak; Komsomol'un yönetimine önemli yardımlarda bulunmasından, onun bütün Sovyet gençliğine etki yapmasından ve yalnızca gençlik arasında büyük bir otorite kazanmasından dolayı kutlamama izin verin.

"Pionerskaya Pravda" gazetesi de çok büyük işler başardı. İşin önemi, birinci olarak, insanları farkında olmadan -deyim yerindeyse- hayata ilk adımlarını attıkları zaman, henüz çocukluk döneminde gazete okumasını, toplumsal hayata alıştırtmasını, bilinçlerini eskiden olduğu gibi, 40 yaşına dek bilinçsiz kalıp, ondan sonra partili işçilerin etkisiyle ya da rastlantısal nedenlerle birdenbire olgunlaşması gibi sıçrayışlarla değil de, yavaş yavaş ve şaşmaz bir biçimde öncüler yaratmasını; ikinci olarak, onların zihinsel görüş ufkunun genişlemesini ve bunun yanı sıra onlarda hayata aktif olarak katılma eğiliminin artmasını, daha sonra aralarından sanki henüz genç yaşta hayata doymuş ve önlerinde hiçbir şey görmeyen insanlar değil de, kendilerinde aktifliğin, hayata susamışlığın sürekli artmasını oluşturmuştur. İşte "Pionerskaya Pravda" bu işi yapmıştır.

Gençliğin eğitimi çok güç bir iştir, bu alanlarda çalışanlar çok onurlu ve bunun yanı sıra büyük ölçüde sorumlu bir görev yapmaktadırlar. Ancak bu davayı seven ve ona bağlı olan, deyim yerindeyse, bütün manevi varlığı ile öncü birliklerine bağlı olan öncü örgüt işçisi, bütün manevi varlığı adeta öncülerle, onların ilgileriyle ve eğitimleri ile kaynaşan işçi büyük bir yarar sağlayabilir ve başarı ancak o zaman elde edilmiş olur.

Size bu güç, fakat -bunu bir keze daha tekrarlamak gerek- çok ve çok onurlu ve zorunlu görevde başarılar dileme izin verin.

Biz yeni insandan söz ediyoruz. Gerçekten de biz şimdi, bütün organik varlıklar gibi, insanın da nüfuz ve etki altında kaldığını çok açık bir biçimde görüyoruz. İnsanların üzerindeki kötü etkileri, koskoca devletlerin insan düşmanlığı ideleriyle doymuş bulunduğu şu anda siz de bizzat görüyorsunuz. Fakat şimdi bütün insanlığın gözleri önünde insanlar üzerindeki

iyi etkisini, insancıl etkisini, vatana karşı soylu davranışının ve sevginin öğretildiği çok iyi bir örnek de vardır.

Ben öncü örgütlerdeki işçilerin yavrularımızı, çocuklarının gerçekten mutlu olmaları için çaba gösteren akıllı analar gibi sevmelerini istiyorum. Ben gençlik arasında soylu, insancıl ve gerçekten insancıl duyguların eğitilmesinden, onlara ilerde organik nitelikleri olabilecek soylu duyguların aşılmasından söz ediyorum. Bu, sizin önemli görevlerinizden biridir. Ve benim, bu işte de size başarılar dilememe izin verin.

Gençlik, basın işçileri M.İ.Kalinin'in bu sıcak, babaca dileklerini alkış tufanıyla cevapladılar ve "Komsomolskaya Pravda" ile "Piyonerskaya Pravda"nın gençliği vatana karşı soylu sevgi ruhunda daha başarılı biçimde eğitmek için her şeyi yapacaklarına ilişkin güvence verdiler.)

Komsomolskaya Pravda 14 Temmuz 1945

BÖLÜM XXI

KOMSOMOL ÇALIŞMALARININ TEMELİNDE ÖRGÜTLÜLÜK VE KÜLTÜR VARDIR

Moskova İli Kolhozlarının Komsomol Örgütleri Sekreterlerinin

Danışma Kurulunda Verilen Söylev

12 Temmuz 1945

Yoldaşlar!

Ben yalnız bir sorun üzerinde duracağım. Siz Moskova bölgesi, başkent bölgesi olarak öğrenim bakımından, okuma yazma bakımından yüksek düzeyde olan bir bölgenin Komsomol örgütüsünüz. Moskova ilindeki Komsomolcuların, birliğinizdeki Komsomol müfrezeleri arasında en kültürlü olmalarının gerekliliği doğaldır. Sizin pratikte hergün gösterdiğiniz fedakârlık ve gayret, yurtseverlik nitelikleri Komsomol'un diğer müfrezelerine de özgüdür.

Fakat başkent örgütünün diğerlerinden farklı olması, başkent özelliği taşıması gerekir. Denildiği gibi, başkent vatandaşında başkent kokusu vardır. O, taşralıdan biraz farklıdır. O, algılamalarının, içtenliklerinin vb. keskinliği ile farklıdır. Gerçekte siz başkent içinde değil, başka illerde yaşıyorsunuz, tarımda çalışıyorsunuz. Ama sizin yine de başkent ili örgütü olarak pek çok şeyde farklı olmanız gerekiyor.

Birliğimizin en kültürlü örgütlerinden biri olarak, şu anda sizin Komsomol örgütünüzden ne istenmektedir? Sanırım ki, bu, örgütlülüktür. Popof yoldaş, köy ekonomisine çok fazla emek harcadığımızı söylemekte tümüyle haklıdır. Daha az emek harcamakla, şimdiki kadar değil, daha da büyük sonuçlar elde etmemiz gerekir. İşte Komsomol'un önünde böyle bir görev durmaktadır.

Siz köy çevresinde de en kültürlü insanlarsınız, öğrenim gördünüz, yedi ve on yıllık okulları bitirdiniz. Eski Moskova

eyaletinde gençliğin çok az bir bölümü orta öğrenim görmüş-tü. Sovyet düzeninde olduğu kadar, eski zamanlarda hiçbir zaman öğrenim uğrunda bu kadar araç kullanılmamıştır.

Ya öğrenim ne demektir? O, insanı disipline eder. İnsana her tür işe karşı özel bir yetenek kazandırır, örgütlü bir anlayışı geliştirip terbiye eder. Öğrenim görmeyen insan görevi-ni mekanik olarak, alışkanlık gereği yapar; onun pek az işlenmiş planı vardır: Dedeleri nasıl çalıştıysa, o da öyle çalışır. Oysa şimdi durum dedelerimizin çalıştığı gibi değil, örgütlü olarak çalışmamız gerekir.

Örgütlülük ne demektir? Bu, örneğin ekim işinin eski-den olduğu gibi şaşkınlık içinde yapılması demek değildir. Horozlarla birlikte uyanılsın, güneş batarken yatılsın, herkes dili bir karış çıkmış olarak koşsun. Bu yoldan yürümekle de sonuçlar elde edileceğini kabul ediyorum. Belli zamanlarda buna da başvurulabileceğine itiraz etmiyorum. Fakat sizin göreviniz, köylerdeki kültürlü ve aydın grupların görevi, işi süratle iyi ve çoğaltarak yapmaktır. Telaşla yürümemesi için işi planlı yapmanız gerekmektedir. Eylemin bu alanında özellikle sizin örgütünüzün en önde bulunması, işe kültür katması zorunludur.

Ya işe, hattâ hayata ve yaşayışa kültür katmak ne demektir? Bu, her davranışın sonuç vermesi demektir. Zavotta nasıl çalışıldığını biliyor musunuz? İnsan, tezgâhın, çevresinde ne denli fazla telaş gösterirse, o oranda daha az ürün elde etmektedir. Bir de tersine, görünüşte herhangi bir kişi ancak kıpırdanıyormuş gibi görünür, fakat işi inanılmayacak derecede üretkendir. Yararlı olmayan hiçbir gereksiz davranışta bulunmaz, bütün araçları, herşeyi yerli yerindedir. Bu durumda hiç yorulmadan kendisine gereken herşeyi yerinden alır ve yaptığı iş önemli sonuçlar verir.

Köyde tarımda ağzın köpürerek, sabah karanlığından akşam karanlığına dek çalışabilirsin. Fakat yine de sanki az çalışılmış gibidir. Bu doğru mu, yoksa değil midir? Durmadan çalışırsın ve yapılacak iş hâlâ çok görünür. Bu kuşkusuz ki örgütsüzlenmektendir. Demek ki iş yaparken, hattâ diyebilirim ki, yaşamda bile örgütlülük alışkanlığını edinmeye çaba göstermemiz gerekmektedir.

Ya Komsomol çalışmalarında örgütlülük ne demektir? Bu, toplantılarda gereksiz çene çalmamak, bir sorun ortaya konduğunda onun üzerinde boş konuşmamak; görevi somut olarak fiilen halletmek ve işi sonuna dek götürmek demektir. Şunu göz önünde alın ki, örgütlü insan gibi örgütsüz insan da ajitasyonda, toplantıda, çay içmede yani, herşeyde kendini gösterir.

Kanımca, en kültürlü olması nedeniyle Moskova Komso-molu'nun gücü bu işe yetecektir. Eğer bu görevi o hallede-mezse, kim halledecektir? Sizde örgütlülük özellikle gerekli-dir. Çünkü siz tarımda çeşitli bitkilerle, sebzelerle, bahçıvan-lıkla uğraşmaktasınız. Bunlar ise büyük emek istemektedir. Bunlar büyük emek gerektirmektedir. Burada da doğaldır ki, örgütsüz durumda hiçbir şey yapılamaz.

Ben bu konuyu Komsomol'un önüne koymuştum. Fakat ne toplantılarda, ne de konuşmalarınızda bunun sizi ilgilen-dirdiğine ilişkin hiçbir belirti görülüyor. Oysa insanı biçim-lendiren başlıca yer Komsomol'dur. Komsomol, eğer şöyle söylemem mümkünse, insanın bütün hayatı boyunca harcaya-cağı faaliyetin temelini atmaktadır. İşte bu nedenle Komso-mol'un yönetici kadroları, eğer sizin örgütünüz, şu ya da bu örgüt, kolhoz ya da rayon örgütü, aktif insanlar, Sovyet devle-ti için çalışan yurtsever insanlar, tek kelimeyle iyi, fakat ör-gütçülük alışkanlığı olmayan, emeklerini ve yaşamlarını örgüt-lemeyi beceremeyen insanlar yetiştirirse, üzerinize büyük bir sorumluluk almış olacaksınız.

Bu nedenle Moskova Komsomol örgütünün dikkatini işin bu yanına çevireceğini ummama izin verin. Size bu konu-da içtenlikle başarılar dilerim.

(Sürekli alkışlar, herkes ayağa kalkar: "Yaşasın Mihail İvanoviç Kalinin!", "Ura!" sesleri.)

Komsomolskaya Pravda

14 Temmuz 1945

BÖLÜM XXII

DÜŞMANA KARŞI ZAFER KAZANMAK İÇİN HERŞEYİ YAPALIM

Kuybişef Şehri Komsomol Örgütü Toplantısında

Verilen Söylev

12 Kasım 1941

Yoldaşlar!

Sovyetler Birliği geçmişte pek çok sarsıntılara tanık oldu ve eski kuşaklar, kendilerinden pek çok çaba ve kurban isteyen ağır sınavlar karşısında kaldılar. Onların hayatı kahramanlıklarla doluydu. Bunlar özgürlük için, sizin için yapıyordu. Bende, halkın sevgilileri olan bugünkü Komsomolcu kuşağın bilgiler ve deneyler kazanarak büyüyeceği umudu gitgide geliyor.

Fakat görüyorsunuz ya, kuşağınız hiç de kolay olmayan, aksine belki de daha da büyük bir sınav karşısındadır. Savaş gençliğin olgunlaşmasını adeta birdenbire hızlandırıyor. Genç bir insan olan ve henüz anlık zevklerle, güzel bir gelecek ve sevgilisinin hayalleriyle yaşayan ve hayatın bütün güzelliklerine istek duyan Komsomolcumuz çok kısa bir sürede erkek olmakta, savaşın bütün bu güzelliklere son verdiğini görmekte ve insan hayatının bu enfes döneminin kısaltıldığını anlamaktadır.

Size çok basit bir olayı örnek vereceğim: "Krasniye Zvezda" gazetesinde foto muhabiri Lostukof'un gezi notları yayınlanmaktadır. Bu notlarda yazar ve bir sinema yapımcısıyla birlikte bir grup işçimizin Almanlar'ın cephe gerisine, partizanların arasına nasıl sokuldukları şöyle anlatılmaktadır:

"Bizimle birlikte, grubun komutanı olan kılavuz yürümekteydi. Komutanımız genç, henüz 20 yaşında, fakat çok görmüş, çok çekmiş bir delikanlıydı. Bu yürekli, çetin Komso-

molcuyu derhal sevdik. Adı Seröja Zaytsev'di. Biz ise onu basbayağı 'Zayçe' diye çağırırdık."

Evet, beş ay önce o mutlaka "Zayçe" idi. Şimdi ise grup komutanıdır. Savaş deneyinde olgunlaşmıştır. Bir düşünün: 20 yaşında bir genç, bir grubu Almanlar'ın elli kilometre cephe gerisindeki bir mesafeden yönetiyor. Beş ay önce o, sıradan birisiydi. Kuşkusuz bir partizan, Almanların cephe gerisinde kılavuz komutan olmayı düşünmüyordu. Onun düşünceleri büyük ölçüde eğlence, kızlarla buluşma ve dansa gitmeye ilişkindi. Onun yaşında bunlar ne de olsa en doğal isteklerdir. Oysa ki, beş ay içinde bir savaşçı, halk intikamcısı haline döndü. Onda gençliğe özgü sonsuz bir yiğitlik ve savaşma arzusu vardı. Ama o, artık hayattan olgunluk payını almış görüldü. Yaşlı kişiler en zor anlarda hayatlarını onun ellerine teslim etmekteydiler.

Zamanımızda gençlerin bir savaşçı haline ne kadar çabuk geldiğini görüyorsunuz. Barış zamanında bunun için yıllar gerekir. Cephede bulunan Komsomolcular için artık gençlik gerilerde kaldı: Onlar savaşçı oldular. Birçoklarımızın cepheden izinli ya da başka nedenlerle dönerken karşılaştığı kardeşleri, yakınları vardır. Acaba onları görünce "Ne kadar erkekleşmişsin!", "Çocuk olarak gittin, erkek olarak döndün!" demiyor musunuz?

Fakat bunlar dış değişikliklerdir. İnsanlarda derin iç değişiklikler de olmaktadır. Kuşkusuz ki koskoca bir Komsomolcu kitlesi şimdi savaş zamanının güçlüklerini yaşamaktadır. Aralarından birçokları artık cephededir, olmayanlarsa yine bir başka cephe olan üretimde çalışmaktadırlar. Örneğin üretimde çalışan Moskova Komsomolcuları sık sık düşman uçaklarının saldırılarına uğramaktadırlar. Bu gibi anlarda, kendine tam anlamıyla hakim olarak, en yüksek verimlilikle çalışabilmek için çok çaba göstermek gerekir.

Leningradlılar için cephe daha da yakındır. Leningradlı Komsomolcu ister zavotta çalışsın, ister kentini silah elde savunsun hep cephede sayılır. Onların her ikisi de -Moskovalı genç proleter de, Leningradlı proleter genç de- olgunlaştılar, savaşçı oldular.

Bu gelişim kuşkusuz ki cephe gerisinde de oluşmaktadır; yalnız herhalde biraz daha ağır tempolarla.

Şimdi hükümetin bir bölümü Kuybişef'te bulunmaktadır. Bu durum Kuybişef emekçilerine, Kuybişef Komsomolcularına gereken sorumluluğu yüklemektedir. Bir yıl önce hattâ beş ay önce Kuybişef, büyük kentlerden biriydi. Ama sadece birçok büyük kentten biriydi. Sverdlovsk, Çkalof, Novosibirsk ve diğer kentler Kuybişeflilere özel bir dikkat göstermezlerdi. Çünkü onlar da bölge merkezleriydi. Şimdi ise VLKSM Merkez Komitesi buradadır. Buraya diğer bölgelerden Komsomolcular gelmektedir. Ve onlar da doğal olarak size, işlerinize bakmakta, ilgilenmektedirler; Kuybişef'te acaba işler nasıl gidiyor? Kuybişef halkı Komsomolları sizlerden bir şey göreceklarını, birşeyler öğreneceklerini umut ediyorlar.

Şimdi Komsomol'un önünde duran temel görev nedir? Bana göre bu çok açıktır: Savaşa katılmak. Savaş bugünkü yaşamın en temel olayıdır. Bugün düşmanı yenmekten daha önemli görev yoktur. Bütün diğer görevler bu temel amaca, yalnızca düşmanı yenme amacına hizmet etmektedirler.

Savaşa doğrudan doğruya katılabileceğin gibi, sanayide, çeşitli cephe gerisi kurumlarda da çalışabilirsin. Fakat bir çoklarımız bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün mutlaka savaşa doğrudan doğruya katılacaktır. Bu savaş korkunç bir savaştır. Düşman öyle bir düşman ki, onunla ancak büyük bir inanç bütünlüğü sayesinde başa çıkabileceğiz.

Bu nedenle Komsomol örgütünün önünde şu görev durmaktadır: Komsomolcuları savaşa katılmaya hazırlamak. Kanımca savaşımızın haklı bir savaş olduğunu, siyasal bakımdan her biriniz çok iyi anlamakta, bütünüyle algılamaktasınız. Fakat her biriniz savaşa manen de hazırlanmak zorundasınız. Cephe koşullarına önceden alışmak gerekir.

Savaşın oyuncak değil, çok ağır bir sınav olduğu bilinmelidir. İnsan savaşta acemi bir gençten, görgülü, usta bir savaşçı haline raslantısal olarak gelemes. İnsan savaşta bir ya da birkaç ay içinde, barış zamanında on yılda göremeyeceğini görür. Bir savaşta, hayatının yarısında yaşayamayacağını yaşayabilir. İşte buna hazırlanmanız gerekir. Komsomol örgütünün,

bizzat Komsomolcuların kendilerini ve bütün gençliği savaşa katılmaya hazırlamaları; savaşın bütün korkunçluğunun, düşmanın bütün alçaklıklarının bile kendilerini ezmemesi için, sağlamca hazırlanmaları gerekir.

Kendini savaşa hazırlamak ne demektir? Savaşa somut olarak hazırlanmak gerekir. Bugünkü savaşlarda çok büyük ölçüde teknik araçlar kullanılmaktadır. Bizim onlardan yalnız düşmanı yenmek için yararlanmayı düşünmemiz değil, kendimizi savaşçı olarak da korumayı başarmamız gerekir.

Voroşilof yoldaş tümenlerden birini cepheye uğurlarken erlere şöyle dedi: "Çabuk siper almayı öğrenin." Sovyetler Birliği mareşali bunu Kızılordululara, askerliği bilen, fakat henüz cepheye gitmemiş olan insanlara söyledi. "İstihkâm kazmak konusunda emeğinizi esirgemeyiniz, kürekle çalışınız, kürek savaş sırasında savaşçının kurtarıcısıdır, çabuk siper almayı öğrenin..."

Bana kalırsa Sovyetler Birliği'nin bir mareşali cepheye gönderilen bir tümene bu gibi öğütlerde bulunuyorsa, bu öğüt sizi, Komsomolcuları daha çok ilgilendirmelidir. Kürekle çalışmayı öğrenin. Herbiriniz geleceğin birer savaşçısı olarak, kürekle bir saat çalışarak göğsünüze dek toprağa girmeyi, iki saatte ise siper başınızı da saklamayı başarabilmelisiniz. İşte sizin somut görevlerinizden biri siper almayı öğrenmenizdir. Eğer şehrinizin Komsomol örgütünün sekreteri olsaydım, sizi hergün iki saat süre ile donmuş toprağı kazmaya zorlar ve siper alma sanatını ne kadar öğrendiğinize bakardım. (Gülüşler) Kuşku yok ki, birçoklarınız bana bunun için küfürler savurur, bunu keyfi, gereksiz zaman kaybı sayardı. (Gülüşler) Cephede bulunmayanların böyle düşünmeleri mümkündür. Fakat orada bulunanlar bu nedenle bana teşekkür edeceklerdir: "Önceden bana bunu öğrettikleri ne iyi olmuş. Şimdi benim için siper kazmak oyun gibi geliyor."

Kim olduğunu anımsamıyorum, galiba Napolyon olacak, askerlerinden her birinin arka çantasında mareşal asası taşıdığını söylemiş. Sovyetler Birliği'nde askeri rütbelerin verilmesinde yeğlenen özel bir sınıf yoktur. Bizde, bu yalnız şu ya da bu insanın kişisel yeteneklerinin olması temeline dayanır.

Kuşkusuz ki, birçoklarınızın komutan ya da siyasi işçi olmanız gerekecektir. Kanımca birçoklarınız büyük askeri kıtalara komutan, hattâ mareşal bile olacaksınız. Acaba sizin çevrenizden bir tek mareşal olsun çıkmayacak mı? (Gülüşler) Bu tümüyle mümkündür. Demek ki yoldaşlar, siz askerlik davasını, askerlik kuramını büyük bir özenle öğrenmelisiniz. Başlangıçta Kızılordu'da sıradan bir er olarak hizmet etmeniz gerekcek, bunun önemi yok. Önceden kuramsal açıdan hazırlıklı olmak çok daha iyidir. Bu size gelecekte gerekcek. Gençliğimde ben de, "Belki de işçi parlamentosunda milletvekili olurum" derdim. Önce hapislerde yatmam gerektiğini bildiğim halde böyle hayallerim olurdu. (Gülüşler) 15-18 yaş arasındaki insanda hayaller sürekli olarak gerçeği aşmaktadır. Bu, kötü birşey değil. Şu halde, orduda komuta mevkilerini almanız için hazırlanmanız gerekir. Bunun anlamı, şimdi askerlik görevlerini çok yanlı olarak öğrenmeniz gerekiyor demektir. Şimdi bizim için temel sorun budur.

Örgütte, Komsomol'un bölüm sekreterlerinden biri onun bölümünde birçok Komsomolcunun askeri eğitimden geçmediğinden yakınıyor. Ben bunu anlamıyorum. Bunun için bizzat sekreter mahkemeye verilebilir. (Gülüşler) Öyle ya askere hazırlık, gönüllü bir uğraş değil, devlet zorunluluğudur. Onu kim inkâr edebilir? Sizi temin ederim ki, Komsomol'un bölüm komitesi sekreteri olsaydım, benim bölümümde bütün Komsomolcular askerliği öğrenmiş olurlardı.

Bazan köy sovyetleri başkanları ya da kolhoz başkanları, kolhozcuları bozuk yolları onarmaya zorlamaktadırlar. İnsanlar yol onarımı işinde çalışırken başkanlara küfrederek, fakat yolu yapıp da ondan bizzat yararlanmaya başlayınca boynuna övünürler: "Hey, şu yolu yapmamız amma da iyi oldu ha, iyi ki zorladılar" derler. (Gülüşler) Komsomol'da da gerekeni yapmaya zorlamaları şarttır. Ne zannediyorsunuz siz? Bugün bir Komsomolcu yarın bir başkası askeri öğretime katılmazsa; eğer şu ya da bu Komsomolcu askeri uğraşa katılıp katılmaması gerektiğini düşünmeye başlarsa, bunun sonu nereye varır? Hayır, insan devlet görevlerine karşı böyle davranmaz. Askeri öğrenim devlete karşı bir görevdir. Burada bu-

nun ya da şunun bu görevi yapmayı isteyip istememesi sözkonusu bile olamaz.

Komsomol'un gençliği askeri disiplinle yönetmesi başka sorundur. Komsomolcuların askerliği bizzat başarıyla öğrenmeleri ve Komsomolcu olmayanlara örnek olmaları zorunludur. Gençliğin daha yaşlı olan ve askerliği bilen kimselerin önünde yürümeleri gerekir. Bu kuşkusuz ki daha zordur. Fakat ben bunun tümüyle olabilirliğine inanıyorum. Öyle ya, Komsomol'da Komsomolcu disiplini vardır. Ondan gerektiği gibi yararlanmayı kendiniz başarın.

Savaş için bedensel olarak da hazırlanmanız çok önemlidir. Bizde gençlik hiç de kötü yaşamıyordu ve biz onu biraz şımartıyorduk. Ben onun için hiç üzülmiyorum. Fakat şimdi öyle bir an geldi ki, insandan sadece yüksek bir moral değil, bedensel dayanıklılık da istenmektedir. Kanımca Komsomol'un insanı bedensel dayanıklılığa alıştırması gerekir. Kuybişef doğası bize bu olanağı veriyor. Böyle zamanda çelikleşmemiz hiç güç değildir. Şöyle diyelim: Cumartesiden pazar akşamına kadar geziye çıkıyorsunuz. Bütün bu süre için yanınıza iki, hattâ bir peksimet alın. Bu bir çelikleşme eğitimi olacaktır.

Zafer kazanmamız gerekiyor ve kazanacağız. Fakat zafer gökten zembille inmeyecektir. Zaferin çarpışmayla hem de şiddetli çarpışmayla elde edilmesi gerekiyor... Henüz cepheye gitmeden şimdiden çelikleşin. Belki de bu size hiç de hoş gelmeyecektir. Fakat cepheye düşünce teşekkür borçlu olduğunuzu göreceksiniz. Kuşkusuz ki, askeri hazırlık konusunda daha birçok şey söylenebilir. Ben size yalnız bu öğretimin hangi yönde yürümesi gerektiğini göstermek istedim. Askerliğin öğrenilmesini başarmanız gerekiyor. Sizi buna Komsomol üyeliğiniz zorluyor. Yoksa Komsomolcu adını taşıyamazsınız. Bildiğiniz gibi askerlerimizin birçoğu partili değildirler. Oysa ülkemizin savunulmasında öyle kahramanlık örnekleri veriyorlar ki...

Şimdi üretim konusunda bir kaç kelime söylemek istiyorum. Siz de biliyorsunuz ki, üretimsiz savaş yürütmek olanaksızdır. Kuybişef bölgesinde çok önemli zavotlar var, bundan

söz etmeye gerek yok. Konsomolcuların üretimde de öncü savaşçı olmaları gerekir. Şu anda işe bütün gücünüzle sarılmanız, bütün yeteneklerinizi harekete geçirmeniz zorunludur.

Sanat okullu yoldaşın söylevini kıvançla dinledim. Onun sanat okullarındaki işin olumsuz yönleri üzerinde durması, öğünmemesi, düzeltilmesi için noksanlıkları belirtmesi hoşuma gitti.

Demek ki Komsomolcu yoldaşlar siz üretimde çalışırken, bunu en iyi biçimde benimsemelisiniz ve en kısa zamanda çalışmalarınızda iyi sonuçlara ulaşmalısınız.

Bizden emek verimliliğini en yüksek derecede geliştirmemiz, her yeni güllenin savaşçılarımızı, cephe Komsomolcularımızı güçlendirdiğini unutmamamız isteniyor. Bu nedenle emeğinizi esirgemeyin, daha büyük askeri üretimi ve en yüksek kaliteyi yaratın.

Yoldaşlar, biz hepimiz yurdumuzun vatanseverleriyiz. Fakat aramızda, deyim yerindeyse, seyirciler de var. Oysa şimdi sadece pasif heyecanlarla yetinmemizin zamanı değildir. Bazıları haber alma bürosunun bildirilerini dinliyorlar ve "Ah, geri çekilmişler, kenti terketmişler!" diye ah vah çekiyorlar. Bildirileri dinleyip ah vah çekiyorlar, ama kendileri cephe için parmaklarını bile oynatmıyorlar. Vatanseverliğin bu türü beş para etmez. İyisi mi, hiç sinirlenmeden, cephe için, faşizmi yıkmamız için elinden geleni yap.

İşte bu anda Komsomol'un önünde duran görevler bunlardır. Siz, zafer kazanabilmemiz için gücünüzün yettiği kadar, hattâ daha fazlasını yapmak zorundasınız.

Bunu Stalin yoldaşın sözlerine bağlayacağım: "Alman istilâcılarının askeri gücünün ezilmesi gereklidir, vatanımıza onu köleleştirmek için sokulan her Alman istilâcısının yok edilmesi şarttır." Kuybişef kenti Komsomol örgütünü bu görevin yerine getirilmesine çağırıyorum. (Alkış tufanı)

Komsomolskaya Pravda

21 Kasım 1941

□ Mihail İvanoviç Kalinin (1875-1949), yoksul bir köylü çocuğu olarak gözünü açtığı yaşamını, işçi olarak sürdürdü. Bu türden bir yaşam, O'nun ilerde öncü bir devrimci, Parti işçisi, önemli bir lider ve devlet adamı olarak yürüyeceği yolu çiziyordu. M.İ. Kalinin direnç ve güvenle girdiği bu yolda sonuna dek yürüyecekti.

Hapislik, sürgün, işkence ve yokluk çeken her devrimci gibi Kalinin de bu yollardan geçmiş, Parti'siyle buluşmuş, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne katılmıştı.

M.İ. Kalinin Genç Sovyet Devleti'nin Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu Başkanlığı, SSCB MYK Başkanı, SSCB Üst Sovyet Delegesi ve Prezidyum Başkanlığı yapmıştır.

M.İ. Kalinin, gençliğin siyasal eğitim sorununa özel önem vermiş, eğitim ve öğretimin amaç, araç, yöntem ve örgütlenme sorunlarına katkı getirmiştir. Konuşmalarında ve yazılarında büyük bir içtenlik, yalınlık ve özveri vardır. Büyük hayat deneyi ve devrimci zekâsının izlerini yansıtan kitapta, O'nun Devrimci Eğitim ve Ahlâk üzerine hemen hemen yirmi yıllık bir dönemi içine alan seçilmiş söylev ve yazıları toplanmıştır.

Sosyalizm ve onun SSCB'deki uygulama süreci üzerine gündemleştirilmek istenen bilimsel sapkınlıkların tahrir ettiği bir ortamda o dönemin Devrimci Eğitim ve Ahlâk sorunlarını hatırlatmanın önemine duyulan ihtiyaç nedeniyle bu kitabın yeni baskısı uygun görülmüştür. □

2. BASKI

ISBN 975-431-005-X